

[illegible]

Justinus historicus

Aegyptus	3
amazones	4
athene	4
alexandrie conditio	14
argyraspidēs	14
adria	22
arpi	22
austotim? ty.	26
aurū tolosanū	30
adultera guora	34
axartes	34
armeniorū origo	34
amphilo ci	37
actūs nauig	38
aretusa	42
aurēg sin?	46
aquitani	47
athures	53

Bactriani	4
bizantiū	11
brundisus	15
bruti	24
beleus rex	46
balcanes insule	47
belge	47

Comaris	3
capryona	4
carope bifrons	4
cleare? ty.	20
carthaginiens origo	20
consul apd cath.	29
concordie ex	3
thaxitaf ex	14
continentie ex	20
constātia sparentoz	27
cyrenes conditio	17
cometes	30
carthaginiens salt9	37
clara urbs	36
chalybis	37
consules pmi	39
conuin?	40
campenielag	40
caudis urbs	41
corinthi	44
celiclori	44
celia	44
capia urbs	44
cydona	47
colifo rex	49
candabari	53

Cordij plantan	13
greda magna	22
galloz numig? b? aia	41
galloz greci	43
galles	37
gorgon rex	37
szypb9	33
germani	53
getulie cognomē	53
horopulico	3
heracle9 origo	19
hierox	27
homibalis lag	30
holofrōnes	31
hierico	31
herotim?	34
hispania un	37
habidis rex	37
hethia colonia	38
best. 36. beluctij	47

Fulicia lythaz	4
iusticia anaxilai	7
impicant? ex	7
isafon	34
italie origo	36
ianus claus9	41
istru pti	30
iudeoz origo	31
illyrii	42
media alexandri	15
lydi	3
lampedo	4
laredemonij	6
liaz astutia	5
luat9 attali	31
lex obliuionie	9
lytus. iupet9	36
ligures	41
liburni	42
medi	2
marthesia	4
macdonia	10
minoetia	15
mylez lag	26
massile conditio	36
minig flu.	37
maley sin?	46
muncrat9	49
maufecoli	53
mysij	53
nunci9 celestas	22
nuptie insperate	36
parchi	4
penaxagoras	4
pietat? exemplū	6
paupertas	22
plinos	4
parchemi	6
prinapia qd	13
putioz regū origo	15
pise	22
perusini	22
pythagoras	22
pithonit9	27
promulus	31
pui	36
pales dea	40
ponti reges	46
pannonij	53

Ritus lythaz	3
romaz clades	18
rbetij pti	22
roma conditio	36
regū insignia	38
Sydnis	2
sythia	3
sagillus rex	4
scholopiaz	4
smicon	2
sandrocott9	19
halic sit9	7
sophyrion	15
terez	17
sydon un	21
solis defec9	24
scelus galloz	26
scipioni lag	29
scordisā pti	30
salbutti	31
synce9 mons	31
sytye victi	32
sepulchra putoz	35
satyra aus	40
labinez fines	40
lyra cuse	42
salondic9	44
sanmitū opes	40
scptia	36
sarmate	53

Talestia	14
thessalonice	18
tyri conditio	21
teruphe apd cath.	21
nisi vū	22
tearemoz	28
torquat9	40
tarenti lag	40
celluris edes	40
trophia	46
thrace	53
Victorie signū	10
utic9 conditio	21
uictime humane	21
ueneti	22
uicidiz	36
uictoria infamis	46
uiciorū diruptio	59

¶ **U**m mulier Romanis etiā consularis dignitatis viri res romanas greco per
eigrinoq; sermone in hitoria contulisse seu emulatione glorie seu varietate
t nouitate operis delectatus vir priscie eloquentie Probus Pompeius grecas
t totius orbis hitorias latino sermone cōposuit. vt cū nostra grece greca quoz
nostra lingua legi possent. prorsus rem magnam t animum t cospitio aggre
sisset. Iam cum plerisq; auctoribus singulorum regum vel populorum res ge

Progi bi-
storia

Quattuor
et quadra-
ginta volu-
mina scri-
psit troque

flas scribentibus opus suum arduis laboribus videretur. nonne Pompeius nobis herculæ aucto-
ritas orbem terrarum aggressus videri debet cuius libris omnium seculorum regum nationum
populorum res gestæ continentur? Et quæ historici grecorum prout commodum cuius fuit. in-
ter se gregatim occupauerunt. omisissæ sine fructu erant. ea omnia Pompeius diuina tempo-
ribus. & serie rerum cõgesta composuit. Horum igitur quattuor. & xl. voluminum. nam totides
edidit. per octiduum quo in yrbe versabamur cognitiõe quæq; digna excerpssi. Sz omisissæ his quæ
nec cognoscendi voluptate munda. nec exemplo erant necessaria. breuè velut corpusculum flo-
rum feci. yr haberent & qui grecæ didicissent. quo admonerentur. & qui non didicissent. quo in-
struerent. Quid ad te tempore Antonine nõ fã cognoscendi qm emendandi cã trãmissi. simul & ocu-
lus. cuius & Lato reddenda sz operã putat. apud te rõ cõsistat. Sufficiat. mibi in hoc te iudiciũ
tũ. apud posteror. cum obtractatiõis inuidia decesserit. in dustrie testimoniu sz habituro.

Iustini historici in Pompei Trogi historias liber primus.

p Rincipio rerū gentiū nationūq; imperiū penes reges erat, quos ad fastigiū bu-
uius maiestatis nō ambitio popularis, sed spectata iter bonos moderatio prouehe-
bat, populus nullis legibus tenebatur, arbitria principū p legibus erant. Sines im-
perij tueri magisq; pferre mos erat. Intra sua cuiq; patriā regna finiebant. Prius
omnium Ninus rex assyriōz veterem ⁊ quasi autum gentium morē noua imperij cupiditate
mutauit. Hic primus intulit bella finitimis, ⁊ rudes adhuc ad resistendū populos ad libe-
ysq; terminos perdomuit. Fuere quidem temporibus antiquiores, Periores rex egypti, ⁊ scy-
thie rex Tanais, quoz alter in pontū, alter vsq; egyptū excessit, sed longinqua nō finitima be-
la gerebat, nec inimici sibi sed populus suis gloria querebat, consētiq; victoria imperio abstin-
ebant. Ninus magnitudinē quesite dominationis continuā possessione firmauit. Domitis igit
proximis, cū accessione viriū fortior: ad alios transfret, ⁊ proxima queq; victoria instrumentū
sequenti esset totius orientis populos subegit. Postremum illi bellū cū zoroastre rege bactrianorū
fuit, qui primus dicit artes magicas inuenisse, ⁊ mundi principia, sꝑderēz motus diligētē
sime spectasse. Ninus occiso ⁊ ipse decessit relicto ipubere adhuc puero Nino, ex vxore Semiramis
de. Nec nec imaturo puero ausa tradere iperijz, nec ipsa imperij palā tractare, tot ac tantis
tibus viri patietur vni viro, nedū femine pariturs simulat se pro vxore Nini filiū, ⁊ femina pu-
rū. Nam ⁊ statura viriq; mediocris, ⁊ vox pariter gracilis, ⁊ lineamētoꝝ qualitas matri ac fi-
lio similis, ⁊ gis brachia ac crura velamentis tiana caput tegit, ⁊ ne nouo habitu aliquid oculis
re videret, eodē ornatu ⁊ populū vestiri iubet, quē morē vestis exinde quē vniuerla tenet. Si
primis iuribus serum mentita puer credita ē. Magnas deinde res gessit, quā amplius die vbi in-
uidia superatā putat, que sit fateat, quēue simulasset. Nec hoc illi dignitate regni ademit, sed q
mirationes excit, q mulier nō feminas modo virtute, sed etiā viros anteciret. Nec babylonian
condidit, murūz yrbis cocto latere circūdēti, barena, pisce, bitumine interstrato, que materiā
in illis locis passim ⁊ terra exessuat. Multa alia preclara huius regine fuere. Si quidē nō cōter-
ta acquisita a viro regni terminos tueri, ethiopiā quoq; regno suo adiecit. Sz ⁊ idē bellū intulit
quo preter illā ⁊ Alexandrū magnū nemo intrauit. Ad postremū quē cōcubiti filij petisset al
eodem interfecta est. ij. ⁊ xl. annos post Niniū regno potita, filius eius Ninus pntens elabo-
rato a parētibus iperio belli studia deposuit, ⁊ velut serū cū mīe mutasset, raro a viris vīsus, nō
feminariū turba consenuit. Posterī quoq; eius exempla secuti responsa gētibus p interuincunt
debant, Imperij assyriū, qui postea syri dicit, annos. Dccc. tenuere, postremus apud eo
regnavit Sardapanus vir muliere corruptior. Ad hunc vidēdū quod nemiante ei p mil-
lūz fuerat, perfectus ipsius medis pcepissus notē. Arbacus cū admitti magna ambitiōe egr
obtinuisset, inuenit ei iter scotoꝝ greges purpurā colo nētē, ⁊ muliebriū habitū, cū mollitia
potis ⁊ oculoꝝ lasciuiā oēs feminas anteciret, pēla iter virgies partientē. Quibus vīsis id digni-
tatis tali femine nū viroz subiectū, tractatq; lanā ferrū ⁊ arma potitates parere, progessus ad
cipis suos quid viderit refert. Negat se ei parere posse, quē se feminam malit esse q; vir. Sit igit
cōiuratio. Bellū Sardapano isser, quō ille audito, nō vt vir regnū defensusus, s; vt metu mo-
tis mulieres solēt, priō latebras circūspicit. Moꝝ deinde cū paucis ⁊ icōpositis in bellū progred-
itur. Ductus i regiā se recipit, ⁊ extructa pyra se ⁊ diuitias i icēdiā mittit. Hoc solo imitatus vi-
Post hoc statuitur rex interfecto: eius Arbacus a prefectis medoz fuerat. Is iperij ab as

Arbitria
principum
p legibus
erant.

Did ne te
 nus vsq; li
 byc sit legē
 dum

Panais rex
 scytie
 Zoroastes
 magique in
 ventoz

Semira
mis

d Babylon
n conditio

n Assyrië ol
s, inde

10. Syri dicti
 11. Sardana
 12. pelus

Arbactue
Sardana
pali exitu

2. Zfivages

rijs ad medos trāssert. Post multos deide reges p ordinē successiōis regnū ad Astryages deſce
dit. Dicit p somniū vidit ex naturalibus filie. quā vnica bēbat vitē enatā. cuius palmitē oīs Aſia
obūbrat. Cōſultū ariolē. ex eadē filia nepotē ei futurū. cui⁹ magnitudō pnuiciat. regnūq³ amū
fionē pōtēdū rīdēt. Docriſio pteritus neq³ claro viro neq³ cui dedit filiā. ne paternā mater
nāq³ nobilitas nepotis aſus extolleret. ſz de gēte obſcura tūc tēporis perſay Cābyſi mediocri
viro i mīſimonū tradidit. Ac nec ſiq³ de ſomniū metu depoſito grandia ad ſe filiā accerſit. vt ſub
aut potēſſimū cōſpectu ſetus necaret. Natus iſane daſ occidēdus Darpago regis oīs cōſilio
paricipi. Is verit⁹ ſi ad filiā mortuo rege veniſſet i peritū. eo qd nullū Aſtyages virilis ſexus ge
nuerat. ne illa necat i ſatis vltionē. quā a pſe nō potuiſſet. a miniſtro erigeret. paſſioz regii pe
coris puerz eponēdus tradidit. ſorte eodē tpe z i pſi paſſioz filiū nat⁹ erat. Eius igit⁹ viroz au
dia regij inſantis eponēſio ſumīs pibus rogat ſibi aſſerri oſtēdiq³ puerz. cuius pibus ſatiga
tus paſſioz reuerſus i filiā iuenit iuxta inſantē canē ſeminā paruulo vbera pbenē. z ſeris z ali
tibus defendēt. Hōtus ē tpe miſericordia. q³ motā iplas canē viderat. puerz deſert ad ſtabulū
eadē canē antie pſeq³uēte. quēv i manū mulier accepit. vlti ad notā alluſit. tānq³ i illo vigor
z doulcis quidā blādiētis rīlus apparuit. vt paſſioz viroz vltro rogaret. quo ſuū partū p illo ex
poneret. pmitteretq³ ſibi ſue ſortie ipſius ſue ſpei ſue puerz nutrire. Atq³ ita permutata ſorte
paruuloz hic p ſilio paſſioz educat ille p nepote regis eponit. Nutrica Sparcon poſtea no
mē ſuit. q³ canē pſe ſic vocāt. Puer deide cū iter paſſioz eēt. Lyri nomē accepit. Hōz rex iter
ludētis ſorte delectus a cū plaſciū cōtumaces flagellis cecidiſſet a parētū pueoz qrela ē regi
delata indignatū⁹ a ſuo regio igenus boies ſeruilib⁹ verberibus affectos. Ille accerſito pue
ro z iterrogato. cū nūbil mutato vultu feciſſe ſe vt regē rīdiſſet. admirat⁹ cōſtantiā i memoriaz
ſomniū rīſiq³ reuocat. Atq³ ita cū z vult⁹ z ſimilitudo z expoſitiōis tpe z paſſioz cōſeſio cum
uenirēt. nepotē agnouit. Et q³ deſunci⁹ ſibi ſomnio videret agitato iter paſſioz regno aium
minacē dūtarat i illo fregit. Lētz Darpago amico ſuo iſeſtus i vltiōis ſuāt nepotis filiū ei⁹ in
terfecit. epulā ſiq³ pſi tradidit. Sz Darpagus ad pſis tpe diſſimulato dolore odiū regis i viti
dicte occaſione diſtulit. Interfecto demū tpe cū adoleuiſſet Lyrus dolore orbitatis admonitus
ſcribit ei. vt releget i plas ab auo fuerit. vt occidi eū paruulū auos iuſſerit. vt bñſicio ſuo ſeru
tus ſit. vt regē oſtēderit. vt filiū amilerit. Hōtaſ exercitū paret. z pſonā ad regnū viā igrediat⁹
medoz trāſitiōē pollicit⁹. epulozq³ q³ palā ferri negbat. regis cuſtodib⁹ oēm aditū obſiden
bus exēterato lepori iſerit. lepuſq³ i plas Lyro ſerēdus ſido ſuo tradit. addita ſit retia. vt ſub
ſpēm venatiōis dolus lateret. Lectis ille epulois candē viā ſomnio aggedi viſus ē. Sz pmoni
tus vt quē primū poſtea die obuiū bēret. ſociū ceptis aſſumeret. Igit⁹ antelucano tpe ruri iter i
greſſus obuiū habuit ſeruū de ergaſtulo cuiuſdā medi noſie Sybarē. Hui⁹ regitia origie vt i p
ſis gēntiū adiuit dēptis cōpedibus aſſumpitq³ comite Perſepolim vrbē egrediſ. Ibi cōuoca
to populo iubet oēs preſto cū ſecuris eſſe. z filiā vīe circumdatā excidere. qd cū ſtrene effici
ſent coldeſ poſſtera die aparatis epulis inuitat. deinde cū alacrioris ipſo cōuio ſactos videret
rogat. vt ſi cōditio pponat⁹. virius vite ſortē legāt beſterni ne laboris an preſentūz epularūz
preſentūz vt acclamaure oēs. ait. beſterno ſimile labori omnē vitāz acturos quo ad medis pa
reant. ſe ſecutos hodiernis epulis. Letis omnibus medis bellū inſert. Aſtyages meriti in Dar
pago oblitus ſummā belli eidē cōmittit. qui exercitū acceptū ſtatim Lyro p deditiōē tradidit.
regis crudelitatem pſeſtia deſectiōis viciſcit. Quod vbi Aſtyages adiuit contractis vndiq³
auxilijs ipſe in perſas pſiciſcit. z repetito alacrius certamine pugnātibus ſuis partē exercitus
a tergo ponit. z tergiverſantes ferro agi in boſtes iubet. ac nūciat ſuis ni vicerint nō minus ſor
tes etiā poſt terga iuenturos q³ a frontibus viros. proi de viciat fugiētibus hec an illa pugnā
tibus acies rumpēda ſit. Ingēs poſt neceſſitatē pugnādi aius exercitū eius acceſſit. Puſſa ita
q³ cum perſay acies paulatim cederet. mares z virozes eoz obuiā occurrunt. orant in preliū
reuerſant. cunctantibus ſublata veſte obſcena corporis oſtēdūt. rogāt eū in viros matrū
vel viroz velint reſugere. Hac repreſſi caſtigatiōē in preliū reſeūt. z ſacta impreſſione quos ſu
giebant. fugere cōpellunt. In eo prelio aſtyages capit. cui cyrus nihil aliud naſt regnūz abſtulit
nepotemq³ in illo miagis q³ victorē ſe geſſit. eumq³ maxie gēntis hircanorūz poſpuit. Nam ip
ſe reuerſi i medos noluit. Dichſis medoz i perſū ſuit. Regnauerunt annis. ccl. In initio regni
Lyruſ Sybarē ceptoz quē iuxta nocturnū viſūz ergaſtulo liberauerat. comitēq³ i omnibus re
bus habuerat. Perſis prepoſuit. ſorozeq³ ſuā ei i matrimonio dedit. Sz ciuitates que medoz
tributarie fuerant. mutato imperio etiā cōditionē ſuā mutatā arbitrātes a Lyro deſecerūt. que
res multoz belloz Lyro cauſa z origo ſuit. Domitis demū pleriq³ euz aduerſus babylonios
bellūz gererēt. Babylonis rex lydoz Erefus. cuius opes diuinit inſignes ea tēpeſtate erat. in au
xilijz venit. victuſq³ iam de ſe ſollicitus in regnūz reſugit. Lyruſ quoq³ poſt victoriā compoſi
tis in babylonia rebus bellūz trāſſert in lydiam. Ibi fortuna prioris prelij pcuſſum iam Erefi
exercitū nullo negotio fundit. Erefus ipſe capit. ſed quāto belloz minoris periculat. tanto z mi
nor victoria ſuit. Erefi z vita z patrimonij partes z vrbe Barce conceſſa ſunt. in qua z nō

regia vitā. tñ z primā maiestati regie degeret. Nec elemētia nō minus victori q̄ victis vultus fuit. Quippe ex vniuersa grecia cognito q̄ illatū Ereso bellū eet. auxilia velut ad cōe extinguendūz incēdiūz confluxerāt. Eātus Eresi amor apud oēs vrbes erat. vt passurus Erys graue bellum grecie fuerit. si qd in Eresūz crudelius cōsulūisset. Interiecto deide tpe occupato. in alijs bellis Eryo rebellauit. lydy. quibus itez victis arma z equi adēpti iussūq̄ cauponias ludicias artes z lenocinia exercere. Et sic gens in dultia quōdā potēs z manu strenua effeminata molliac in ruriāq̄ virtutē pristina perdidit. Et quos ante Eryū inuictos bella p̄sulerāt. i luxuria lapsos oeciūq̄ desidia supauit. Suere lydyis multa ante Eresū reges varjz casibus memorabiles. nullus tñ fortune Landauli cōparandus q̄ cū vroz suā. quā propter pulchritudinē nūpiūz diligebat oibus p̄dicaret. nō cōtētus volupati suari tacita cōscientia. nisi et matrimonij rencēda p̄blicheret p̄fous quasi silentiū omnū pulchritudinis eet ad postremū tū affirmatū fide fide faceret. eā Sygi sodali suo nudā demōstrauit. Quo facto z amici i adulteriū vroz illectū hostē sibi fecit. z vroz veluti tradito alijs amore a se alienauit. Nā breui post tpe cedēs Landauli nuptia z premiū fuit. Vroz mariti lingue dotata regnū viri z se p̄ter adultero tradidit. Erys subacta Albia z vniuerso oriēte in potestate redacto scyrbis bellū intulit. Erat autē co tpe scyrbaz regia Comyris. que non muliebiter aduētū hostiū terrif. cū phibere eos posset. vadū Araxis fluminis transire p̄misit. z sibi feliciorē pugnā iter regni sui terminis rata. z hostibus obiecturi fluminis fugā difficiliorē. Itaqz Erys t̄stacius copijs cū aliquā t̄p̄er in scyrbis p̄cessisset castrametatus ē. Deide postera die cū simulato metu z quasi refugies castra deseruisset. vini affatim z ea que erat epulas necessaria reliquit. Quod cū nūciatū regine esset. adolecentulū filium ad insequendū eū cū tertia parte copiaz mittit. Lū ventuz ad Eryi castra esset ignarus rei militaris adolecens veluti ad epulas non ad p̄lium venisset. omisiss hostibus insecutos barbaros vino onerare se patit. Paucosq̄ scyrbie ebrietate q̄z bello vincunt. Nā cognitis his Erys reuer sus p noctez laucios opprimit. omnesq̄ scyrbas cūz regine filio interficit. amissio tanto exercitu z quod grauius dolen dūz vnicū filio Comyris orbitatis dolorē nō in lachrymaz effundit. sed in vltimis solatia intendit. Hostesq̄ recēt victoria cūlantes pari infidiā fraude circūde dū. Quippe simulata diffidentia propter vulnus exceptū refugiens Eryz aduqz angustias p̄durit. Ibi cōpositis in mōribus infidijs dūcētia milia p̄sax cūz ipso rege trucidauit. In qua victoria etiam illud memorabile fuit. quod neqz nūcus tante cladis qdē sup̄fuit. Caput Eryi amputatū i vitre humano sanguine repletū cōijci regina iubet cūz hac exprobanōe crudelitatis. Satis te sanguine inquit. quē distici. cuiusq̄ insatiabilis semper fuisti. Erys regnauit annis. xxx. nō initio tantum regni. s̄ cōtinuo totius r̄pis successu admirabiliter insignis. Huic successit filius Cabyres. q̄ imperio p̄is egyptū adiecit. s̄z offensus sup̄fūtiōibus egyptioz Alpis ceterozq̄z deoz edes dirui iubet. Ad amonnis quoqz nobilissimū tēplūz expugnādūz exercitūz mittit. qui tēp̄stantibus z barenaz in milibus oppellus interit. Post hec p̄ quietē vidit fratē suū Dergidē regnatūz quo somnio exterrit nō dubitauit post sacrilegia et parricidiūz facere. Erat. n. difficile vt parceret su is. qui cōtēptū religionis crassatus etiā cōtra deos fuerat. Id hoc tam crudele ministeriū magis. quē dā ē amicus delegit noē Comarim. Interim ipse gladio sua sponte euaginato in se more grauit̄ vulneratus occubuit. penasq̄ luit. seu impati parricidij. seu sacrilegij perpetrati. Quo nūcio accepto magus ante samā amissi regis occupat facinus. prostratoqz Dergide cui regniūz debebat. s̄rez suū iubeat Horopastē. Erat. n. oris z corporis lunatiētis p̄fissilis. ac nēmine subesse dolūz arbitrate p̄ Dergide rex. Horopastes constituit. Queres eo occultior fuit. Quod apud p̄sas p̄sonas regis sub spēm maiestatis occultit. Igit̄ magi ad fauorē populi conciliandūz tributa z militie vacationē in triēniūz remittunt. vt regnūz quod fraude quērāt indulgentia z largitionibus cōfirmarent. que res suspecta p̄zio Dribani viro nobili z in coniectura sagacissimo fuit. Itaqz p̄ internūciis querita filia. que inter regias pellices erat. an Eryi regis filius rex esset. Et illa nec se scire ipsaz ait. nec ex alia posse cognoscere. qz singule se paratim recludantur. Nam p̄tracare dormienti caput iubet. Nam mago Cabyres aures vtrasq̄z percidet. Factus deide p̄ filiā certior sine auri b̄ eē regē otimanibus plaz rem indicat. z in cedem salis regis impulsos sacramento religionis obstringit. Septē tantum conscij fuere huius coniurationis. q̄ ex cōtinenti nē dāto in penitentia spatio res p̄ quēquaz narrare. occultato sub veste ferro ad regiā pergunt. Ibi obuijs interfectis ad magos perueniunt. Quibus ne ipsi qdē animus i auxilij suū defuit. Si quidē strito ferro duos de cōiuratis interficiūt. Ipsi in corripuntur a pluribus. quorum alterum. Sobryas amplexus magum cunctatibus socijs nec ipsum. p̄ mago trāfoderēt. q̄ res obscuro loco gerebat. vel p̄ suū corpus adigi mago ferrū iussit. Fortuna tñ ita regē illo incolumi magus interficit. Occisus magis magna qdē gloria recuperati regni p̄z capiz fuit. s̄z multo maior in eo. qd cūz de regno ambigerēt cōcordare poterunt. Erāt enim z virtute z nobilitate ita pares. vt difficile ē bis populo electiōē equalitas faceret. Ipsi igit̄ viā inueniūt. qua de se iudiciūz religioni z fortune cōmitterēt. Pacū inter se sunt die statuta omnes equos ante regiā primo mane p̄ducerent. z cuius equus ante solis ortū binniū p̄ius edidit.

Eresus ca
piur

lydi

Alf. Eryi
iperiū i ly
dios iuberz
victos

Ladaules
Syrgos

Comyris

Eryi cōlli
lium i capi
endo hoste

Eryus cūz
cc. milibus
psarum ce
ditur

Cabyres
rex

Herodot.
hunc smer
dem semp
appellat n
mergidem

Comarim
horopastes

Hunc quo
qz otanem
herodotus
vocat

Herodot.
vulneratos
aut nō inter
fectos

Perse sole
pro deo ve
nerantur.

Dari⁹ rex
declaratur

Sopiri faci
nus 5/10

Babylon
Sopiri ar
te recipitur

Scytharū
et egyptio
rū vetustas

Egyptioz
argumēta

Scytharū
argumēta

Scytharū
argumēta

De egypto
cragga
rata videt
rodotum

Scytharū
argumēta

set his re cēt. Nā tōle vniū deū ple cēt credūt. et equos eidē deo sacratos ferūt. Erat iter cōtra
tos Darius Hythaspis filius. cui de regno sollicito equi custos ait. si ea res victoria moraret. nil
negocij supse. pin de nocte equā pridie an cōstitutā diē ad eū de z locū ducit. ibiqz eque equū ad
mittit. ratus ex voluptate veneris futur. qd euenit. Postera diē cū ad statutā horā oēs venissent
Darij equus cognito loco ex desiderio semie binnitū statū edidit. et segnibus alijs sedis auspiciū
dno prius emisit. Z āta moderatio ceteris fuit. vt audito auspicio cōstitutū ego desisterint. et dari
um regē salutarit. populus quoqz vniuersus securū iudiciū picipū eundē cōstituūt regē. Sic re
gnū pīaz septē nobilissimoz virtute questū tā leui momēto i vni collatus ē. Z incredibile pīus
p tāta pietate gessisse eos. qd vt eriperēt a magis. mori nō recusatēt. qd ppter formā virtutem
qz hoc iperio dignā et cognatio Dario iūcta cū pīlissimis regibus fuit. pīcipio igit regni Lyri re
gis filia regalib⁹ nupijs regnū firmaturus i mīsmomētiū recepit. vt nō ita ex traneū trāslātū qz
familiā Lyri reuerfuz videref. Interiecto dei de tpe cū assyrij descuissent. et babiloniā occupas
sent. difficilliqz vrbis expugnatio ēēt. estuātē regē vnus de interfectozibus magoz Sopirus noie
domi se verberib⁹ lacerari toto corpore iubet. Nā sū et labia z aures sibi pēdidatqz ua regi ino
pinātē se offert. Autonitū et querētes Dariū cās auctorēqz tā fēde laceratiōis tacitus quo ppositū
fecerit edocet formatozis in sumz cōsilio trāsfuge titulo babiloniā pīciseif. Z bi ondu populo
laniariū corpus. Quēz crudelitatē regis a quo i regni portuōc nō virtute sū auspicio. non iudicio
bofuz sed binnitū equi supatus sit. Z ubet illos ex amicis exēplū capere quid hostibus cauē
dum sit. Dōtaf ne menibus magis qz armis cōfidāt. patianturqz se cōmune bellūz recentiore
ira gerere. Nota nobilitas viri pariter et virtus oibus arēt. nec de fide timebāt cuius veluti pī
gnora vulnera corporis et iniurie notas habebant. Constituit ergo dū oīum suffragio et acce
pta parua manu semel atqz itez cedētibus ex cōsulto persis secūda plia fecit. Ad postremū vni
uersūz sibi creditū exercitūz regi pūit. vrbēqz ipsam in potestātē eius rēdegūt. Post hoc Dari⁹
rex bellūz scythijs insert. qd sequenti volumine refert.

Justini historici liber secundus incipit.
N relatio re z a scythijs gesta. que satis ample magnificqz fuerunt. principij ab
origine repetendū ē. Nā. n. minus illustria initia qz imperijz habuere nō viroz i
perio magnifqz feminaz virtutibus clartur. Quippe euz ipsi partibz bactrianofqz
femine autē eozū amazonū regna condiderint. priozus vt res gestas virozū mu
lierumqz considerantibus incertum sit. vter apud eos sexus illustrior fuerit scytharū gens an
tiquissima semper habita. quāquam inter scythas et egyptios dū cōtēto de generis vetustate
fuerit egyptijs predicanibus initio rerum cum alie terre nimio seruore solis arderent. alie rige
rent frigoris immanitate ita vt nō modo generare hoīes sed ne aduenas quidem recipere ac tue
ri possent prius qz aduersus calorem. vel frigus velamenta corporis inueirent. vel locozū vi
tia quchus arte remedijs mollirent. Egiptum ita temperatū semper fuisse. vt neqz byberna fri
gora. nec estiuū solis ardore incolas eius premerent. Solum ita secundum. vt alimentozum nul
la terra feracior sit in vñs hoīum. Iure igit ibi primūz hoīes natos videri debere vbi educari
facillime possent. Cōtra scythe celi temperamentū nullū ē vetustatis argumētū putabāt. Quip
pe naturā cū primūz incremēta caloris et frigoris regiōibus distinxerit. statū ad locozū patientiā
alia quoqz generasse. s. arborū atqz frugū. p regiōūz pōitiōe apte genera variata. Et quāto scy
this sit celi alpius qz egyptijs. tāto et corpora z igēnia ēē duriora Leterū si mundi que nūc par
tes sunt. aliquādo vñtas fuit. siue illuuiēs aquaz pīcipio re z terras obrutas tenuit. siue ignis
qui et mundū genuit. cuncta possedit. vtriusqz primordij scythas origie pīare. Nā si ignis pī
ma possessio re z fuit. q paulatim extictus scē terris dedit nullā priusqz septemtrionalem par
tē byemis frigore ab igne secretā. adeo vt nunc quoqz nulla magis rigeat frigozibus. Egiptū
vez et totūz orientē tardissime tēperatūz. quippe qui et nunc totūz etē calozē solis exēstuet. Quod
si omnes quōda terre summesse. p fundo fuerunt. pfecto editissimā quinqz partem decurren
tibus aquis prius detectā. humillimo autē solo eandē aquā diutissime immorata. Et quāto
pior queqz pars terraz ficata sit. tanto prius animalia generare cepisse. Porro scythiaz adeo
ēditiore omnibus terris esse. vt cuncta flumina ibi nata in mare meoticum. tum deinde in pontū
euz et in egiptiū mare decurrant. Egiptum autē que tot regūz tot seculoz cura impensa que
munta sit. et aduersus vim. decurrentiūz aquarū tantis instructa molibus tot fossis concla
uit cum his arceantur. illis recipiantur aque. nihilominus coli nisi ex cluso nilo nō poterit. nec pos
sunt videri hominū vetustate vltima. que exaggregationibus regum siue nili trabentes limūz ter
yifi. Scythia in oīētes porrecta inclū dif ab vno latere ponto. et ab altero montibus ripheis. A
toto affa et pīasi flumine multūz in longitudinē et latitudinē patet. Homīnibus inter se sine
nulli neqz. n. agrūz exerceant. nec domus illis vlla aut tectūz aut sedes est. Armēta et pecora sem
per pascētib⁹ et p incultas solitudines errare solitis. vrozēs liberosqz secū plaustis vebūt. Qui
bus corijs imbrūz byemifqz cā tectis p domibus vtunt. Justitia gētis ingenij culta nō legibus

Nullum scelus apud eos furto grauius, quippe sine recto munimētoq; pecora z armēta habentibus qd saluū esset, si furari liceret. Morū z argentū pinde aspernant, ac reliq; mortales appetunt lacte z melle vescunt. Lane ijs vsus ac vestitū ignotus, z quāquas cōtinuis frigidibus parantur pellibus in serenis aut murimis vesciunt. Nec cōtinētia illis, mor: quoq; iusticiāz dedit nihil aliēnū cōcupiscitib; Quippe diuitiari cupido ibi est, vbi z vsus. Atq; vtiq; reliquius moraliū a mulis moderatio z abstinentia alicui foret. Profecto nō belloz iū p oia secula terris oib; cōtinuaret, neq; plus boiū ferri z arma q; naturalis satoz condito raperet. Proxius vt ad mirabile videat hoc illis natura dare, qd grecilonga sapientia doctrina pceptisq; philosophoz edoce nequeunt, cultosq; mores cultu barbarie collatior superari. Z āto plus in illis pficit vicioz ignorantia qm in his cognitio virtutis. Imperiū asse ter quēuere scythe ipsi ppetuo ab aliēo imperio aut itacti aut iuici mālere. Dariū regē psarum turpia scythia summo uere fuga. Lyrus cū oī exercitū trucidari. Alexādrī magni dūcē Lepyrōnā pari rone cūz corpis vniuersis deleuerūt. Romanoz audiuere, nō sentire arma. Mor pārticū z bactrianū imperiū ipsi cōdiderūt gens z laboribus z bellis alpera. Vires corporū imense, nihil paruere, qd amittere timeat, nihil victores pter gloria cōcupiscit. Primus scythes bellum in duxit Veriores rex egyptius missis prius legatis, qui hostibus parendi legē dicerēt. Sed Scythe iā antea de aduentu regis a finitimis certiores facti, legatis respōdēt. Lazopulenti populi dūcē stolidē aduersus inopes occupasse bellū, qd magis domi fuerit illi timendum, qd belli certamen anceps, premia victorie nulla dāna manifesta sint. Igit nō expectaturos scythas, vt ad se veniat, cū tanto sibi in hoste plura cōcupiscenda sint, vtroq; pdituros obuā. Nec dictiores morata, quos cū tanta celeritate venire rex didicisset, in fugā veniūt, z exercitū cū oī apparatu belli relicto, i regnū trepidus se recepit. Scythas ab egyptio paludes pbiuere. Eri de reuerfā pdomitā vēcigale fecerūt. mo dicitributo, magis in titulu imperij, qm in victorie premij imposito quindecim annis pacandae asie morati. Vroz flagitante reuocāt, plegatos denūciatū nī redcāt, sobole se ex finitimis qd scythas, nec passuras vt in posteritātē scytharū genus p feminas intercidat. His igit asia p mille quingentos ānos vectigalis fuit, pēdeni dū tribuni fines Ninus rex assyrioz iposuit. Sed apud scythas in medio tpe duo regij iuuenes Plinos z Scholoppr p fationē optimatuz domo pulsi ingentem inuenturē secū traxer, z in cappadocie ora iuxta annē thermidoonta cōfedere subiectosq; themisf yreos cāpos occupauere. Ibi p multos ānos spoliare finitimos consuevit, conspiratiōe populoz p infidias trucidant. Mor yreos cū viderent exilio suo additā orbitatē arma sum pscire, sine q; suos summo uentes primo, mor inferentes bella defendunt. Tūbendi quoq; finitims aium omifere, seruitutē nō matrimonij appellāt, singulare osum seculoz erem plū. Auxere rēpublicā sine viris, iā et cū contemptu viroz se tūent, z ne feciliores alie alijs viderentur viros, qui domi remanserāt, interficiūt. Vtioneū quoq; cēlorum coniugum exadio finitimozum consequunt. Tūc pace armis quēsta ne gens interiret, concubitu finitimoz inuēnt. Si qui mares nascerent interficiebantur. Virgines in eūdem ipsum mozem nō ocio ne glānificio, sed armis, equis venationibus exercebant, in ustis infantij degericioribus māmīs ne sagittaroz iactus impediret, vnde amazones dicte sunt. Due regine his fuerē Marthēsa z Lampedo quē in duas partes agmine diuiso inclyte iā opibus vicibus gerebant bella sollicitē terminos alternos defendētes, z ne successibus deesset auctoritas generatas se marte predicabāt. Itaq; maiore parte Europe subacta asie quoq; nōnullas ciuitates occupauere. Ibi ephebo multisq; alijs vrbibus cōditis partē exercitus cū ingenti pceda domū trucidat. Reliquē ad tuendū asie imperiū remanserant, cōcursu barbaroz cū Marthēsa regina interficiuntur. In cui locū filia eius Ombra regno succedit. Cui pter singulārē belli in dūstriā eximia seruate i om ne cū virginitatis admiratio fuit. Vnius virtute tantū addituz glorie z fame amazonū est, vt Herculi rex cui, rj, stipendia debebat, quasi i possibile imperauerit, vt arma regine amazonum sibi afferret, Igit co plectus longis nouē naubus comitātē principū grecie iuuentute inopinātes aggredit, Due ex quattuor viros fortes amazonū regna tractabāt, Antiope z Ombra, quarū Ombra foris bellū gerebat, Igit cū Hercules ad litus amazonum applicuisset infrequens multitudo cū Antiope regina nihil hostile metuente erat. Quare effectū est vt pauce repentino tumultu exercitate ar ma fumerent, faciliq; victoriā hostibus darēt. Multe itaq; cese captez in his due capte sunt Antiope fortes Idenalippe ab Hercule, Hippolyte a Thebeo. Sed Thebeus obtemta in premij captiua eandē in matrimonij assumit, ex ea genuit Hippolitū. Hercules post victoriā Idenalippē captiua foroz reddidit, z pciū arma regine accepit. Atq; ita ipso fūctus ad regē reuertit. Sed Ombra vbi cōperit bellū forozibus illatū z raptore esse, atheniēsiū principē, hortat comites in vltionez, frustra q; ponti sinū z asiā domitā esse dicit, si grecos nō est bellū quā rapinis pateant. Auxiliū deinde de Sagillo rege scybarum petit. Senus se scytharum esse, cladem virozū, necessitatē armorum belli causas ostēdit. Assensuq; virtute ne regiores viros feminas habere scythe videantur. Motus ille domestica gloria mittit cū ingenti equitatu filiū Penazagorā in auxilium, Sed ante peliū dissensione orta ab auxilijs deserte bello ab

Scytharus
iusticia z
abstinentia

Cepyrōna
Scythe ro.
arma audi
nere nō sen
sere

Veroris fu
ga

Plinos
Scholoppr

Amazonū
origo

Marthēsa

Amazonū
succellus

Lampedo

Ombra

Amazonū
cedes
Hercules
Thebeus

Sagill° rex

Penazagorā

Pentestilea

aradri
aradri
aradri

Scytharus
consilium in
vincendis
lenuis

Darij fuga

Athenarū
laudes

Lur bistrōs
dictus Lē
crops

Lodrus
rex

Solon

Ath. Solon
nis artem i
suadendo
bello

atheniensibus vincuntur. Receptaculū tū habuere castra socioz. quoz auxilij intacte ab alijs gē
tib⁹ in regnū reuertunt. Post Outhyā Pentestilea regno pōita ē. cuius troiano bello iter fortis
simos viros cū auxiliū aduersus grecos ferret magnē virtutis documēta exire. Interfecta de
mū Pentestilea exercitūqz eius absumptio pauce quiermaferat. egres aduersus finimos de fē
dētes vsqz ad tpa Alēdrādi magnū dūratū. Harū Dinitia hūc Lēalēris regina cōcubitu
Alēdrādi p dies. ruij. ad solobē ex eo generāda obiecto reuerfā in regnū breui post tpe cū oī ama
zonū noīe iterādit. Scythe āt tertia expēdinōe āsiana cūan nīs. vij. iā cōiugibus ⁊ liberis abfuit
sent. feruli bello domi ercipiūt. Quippe cōiuges eoz lōga expectatōe viroz fesse nōciā teneri
velut aduenas armati finib⁹ phibēt. Quibus cū varia victoria fuisset. admonēt Scythe mu
tare genus pugne memores nō cū hostibus sed cū seruis pziādū. nec armoz sz dnoz iure vin
cedōs. verba in aciē nō tela ferēda. omīssō qz ferro virgas ⁊ flagella ceteraqz ferulius mib⁹ pa
rāda instrumenta. Probato oēs cōsilio instructi sicut pceptū erat. posteaqz ad hostes accessē
re inopinātib⁹ verba iterāt. adeoqz illos pūrbāt. vt quos ferro nō poterāt metu verberum
vicerēt. fugāqz nō vt hostes victi sz vt fugitū serui capesserēt. quōqz capi poterūt. supplicium
cib⁹ luerūt. Mulieres quoqz male sibi cōscie partiz ferro parti supēdio vitā finierūt. Post hoc
apud scythas par fuit vsqz tpa Lātini regis huic Dan⁹ rex plarū. sicut dictū est. cū filie ei⁹ nū
prias nō obtinisset. bellū intulit. ⁊ armatis septingētis milib⁹ hoīum scythia ingressus nō faciē
tib⁹ hostibus pugne potestātē metus ne iterrupto pōte itū rediūs sibi itercladeret. amissis
nonaginta milibus hoīuz trepidere refugit. quē iactura abūdāte multitudinē iter dāna numerata
nō ē. In de āsīa ⁊ macedoniā domuit. Ionas quōqz natali plio superat. Demū cognito qz athe
nienfū effectū maiorā qz voto fuerūt. paucis verbis origo repetēda est. qz nō vt ceterē gentes a
sordidīs initijs ad firmā credere. Soli. n. pter qz i crimēto et origine gloriānt. Quippe nō adue
ne neqz passij collecta populi collumiz origiē vrbī dedit. sz in eodē nati solo. qd icolunt. ⁊ que
illis sedes eadē origo est. Primi lanificij ⁊ olei ⁊ vini vsum docuer. carare quoqz ⁊ ferere frumē
ta glāde vellembus mōstrauerūt. litere certe ac facundia ⁊ hic ciuile ordo discipline veluti
templū athenas habent. Ante Deuclōis tpa regem habuere Ecropē. quē vt oīs antiquitās
fabulata est. bisormē prodidit. qz prius marē femine matrimonio iūxit. Huic successit Erana
tis. cuius filia Atitis regiōni nomē dedit. Post hūc Amphionides regnauit. qui primus Athē
nerue vrbē sacrauit. ⁊ nomēciuitati Athenas dedit. Huius tpius aquarum illuēis maiorē
partē grecie absumpsit. Superfuere quos refugia mōtiū receperūt. aut ad regē Theffalie Deu
calionē ratibus vecti sunt. a quo pterea genus hominum conditū dicit per ordinē deinde suc
cessionē regnū ad Derethē descendit. sub quo frumenti satio apud eleusina a Triptolemo re
perta est. cuius muneris honorē noctes imitioz facrate. Veniūt ⁊ Aegēus Thefesi pater Athē
nis regnū. a quo p diuortij decedens Medea pp adultāz priuignū etiā colchos cū Medo filio
ex Aegēo suscepto cōcessit. Post Aegēus Thefesus ac deinde post Thefesi filius Demophon. q
auxiliū grecis aduersus troianos tulit. regnū possedit. Erāt inter athenienses ⁊ Doziēles simul
tātū veteres offēse. quas vindicaturi bello Doziēles de euentu belli oracula cōsulerūt. respon
sum superiores fore. sz regē atheniensium dōcidisset. Lū ventū esset in plūz militibus ante oīa
custodia regis pcepit. Atheniensibus eo tpe rex Lodrus erat. qui ⁊ responso dei ⁊ pceptis ho
stū cognitis pmutato regis habitu pānosus sarmēta collo gerēs castra hostū igredif. Ibi i tur
ba obfistitū a milite. quem falce altu vulnerauerat. interficif. Lōgnito regis corpore Doziē
ses sine prelio discedit. Atqz ita Athenienses virtute dūcis p salute patrie mortū fe offerentis
bello liberantur. Post Lodrū nemo Athēnis regnauit. qd memorie nominis eius tributū est.
Administratio reipublice annuis magistratibus pmissa est. Sed ciuitati nullē leges tūc erat. qz
libido regūz p legibus babeat. Eligif itaqz Solon vir iusticia isgnis. qui velut nouā ciuitā
tē legibus cōderet. qui tāto temperamento inter plebē senatūqz egit. cū si quid p altero ordine
tulisset. alteri displiciturū videret. vt ab vtrilqz parē gratiā traheret. Huius viri inter multa egre
gia ⁊ istud memorabile fuit. inter Athēniēses ⁊ Megarēses de ppietate salamine insule prope
vsqz ad interitū armis dimicātū fuerat. Post clades multas capitale esse apud Athēniēses ce
pit. si quis legem de vendicanda insula tulisset. Sollicitus igitur Solon ne aut tacendo parum
reipublice cōsuleret. aut cefendo periculū sibi afferret. subitā demētia simulat. cuius venia non
dicturus modo phibita sed facturus erat. Deformis habitu moze yecordūz in publicū euolat
factoqz cōcursu hoīum quo magis cōsiliū dissimularet in solitis sibi versibus suadere populo ce
pit. qd verebat. oīumqz atos ita cepit. vt et tēplo bellū aduersus megarēses decerneret. insula
qz deuictis hostibus atheniensū fieret. Interea Megarēses memores illati ab Athēniensib⁹
belli. ⁊ veriti ne frustra arma mouisse viderēt. matronas athēniensium in eleusinis sacris noctu
oppressuri naues cōscendūt. qua re cognita dux athēniensū Dissitatus inuēit in insidijs col

locat. iussu matronis solito clamore ac strepitu et in accessu hostiū nelectos sententiā sacra ce
 lebrare egressosq; nauibus megares inopinates aggressus deleuit. ac p̄tinus classe captiua i
 terminis mulierib⁹. vt ī specie captiuarū matronarū p̄beret. Degarā cōtendit. Illi cū nauis for
 mā z p̄tita p̄cedā agnosceret. obuij ad portū p̄cedūt qbus cessis P̄sistratus z paulul⁹ a capie
 da vrbe absuit. Ita megares suis dolis hosti victoriā dedere. Sed P̄sistratus quasi sibi non
 patrie vicisset. tyrānidē p̄ dolū occupat. Quippe verberib⁹ voluntarijs domi affect⁹ laceratoq;
 corpore ī publicū p̄greditur. z aduocata cōdōe vulnera populo offēdit. d̄ crudelitate principij
 a qbus hoc fē passus simulabat querit. addunt vocib⁹ lacrymē. z inuidiosa orōne multitudine
 credula incendit. amor plebis inuisum fē senatui affirmat. obtinet ad custodiā corporis sui satel
 litū auxiliū. per quos occupata Tyrānidē per annos. xxiij. regnauit. Hosti cumque montem Dio
 des alter ex filijs per viij stuprata virgine a fratre puelle interficitur. Aliter Dippias noie cum
 imperiū paternum teneat. interfectorē fratris comprehendit iubet. qui cum per tozmēta consē
 os cedis nominare cogeretur. oēs amicos tyrāni nominauit. qbus iter facies querenti tyranno
 an adhibet reliqui cōscij essent. nemo ait. superest quē amplius mori gestiam quā ipsū Tyrannū.
 qua voce eiusdem Tyrāni fē victorē post vindictā pudicitie sororis offēdit. Diuus virtute cum
 admonua ciuitas libertatis esset. tandē Dippias regno pulsus in exiliū agit. q̄ p̄fectus in per
 fas ducit se Dario inferēt Atheniēsis bellū. sicut supra significatū est. aduersus patriā suā
 offert. Igit̄ atheniēses audito Darij aduentu auxiliū a lacedemonijs sociā tūc ciuitate petierūt.
 Quos ubi viderunt quatrīdūi teneri religione. nō expectato auxilio instructis. decē milibus ci
 uinū z plateisbus auxiliarijs mille aduersus exercitū milia hostiū in campos maratonis in plus
 egrediuntur. Milciades z dux belli erat auctor nō expectadi auxiliij. quē tāta fiducia ceperat vt
 plus p̄cedij in celeritate quā ī focijs duceret. Magna igit̄ currētibus ī pugna alacritas animo
 rum fuit. adeo vt cū mille passus inter duas acies essent. citato cursu ante iactus sagittarū ad bo
 stem venirēt. nec audacie eius cunctus defuit. Pugnatū est enīz tanta virtute. vt hinc viros idē
 pecudes putares. victi perse in naues cōfugerunt. ex quib⁹ multe suppressē. multe capte. In eo
 eo p̄elio tāta virtus singuloz fuit. vt cuius laus prima esset. difficile iudiciū videretur. inter ce
 teros in Themistocles adolefēctis gloria emicuit in quo tā tunc in dolēs futurē impatorie virtu
 tis apparuit. Lynigeri quoq; militis atheniēsis gloria magnis scriptoz laudibus celebrata est
 qui post p̄elū inumeras cedēs cū fugiētes hostes ad naues egissent. onusta nauem dextra ma
 nu tenuit. nec prius dimisit. q̄ manu amitteret. Zū quoq; amputata dextra nauē sinistra cōp̄
 bendit. quā z ipsaz cū amisset. ad postremū mōsu nauē detinuit. Tanta in eo virtutem fuisse.
 vt nō tot cedibus fatigatus. nō ambabus manibus amissis victus ad postremū truncus z veli
 ti rabiā fēra dentibus dimicauerit. ductā milia perse eo p̄elio sine nauigio amiserunt. Cecidit
 z Dippias tyrānus Atheniēsis auctor z concitator eius belli d̄ijs patrie vltiozibus penas repē
 titibus. Interea z Darius cū bellū instauraret. in ipso apparatu decidit. relictis multis filijs z in
 regno z ante regnū susceptis. Ex bis Archēmanes maxim⁹ natu etatis p̄uilegio regnū sibi vin
 dicabat. q̄ ius z ordo nascentib⁹ z natūra ipsa gētib⁹ dedit. Porro Xerxes controuersia nō de
 ordie s; de nascendi felicitate referebat. Nā qd Archēmenē primū qdēz Dario s; priuato. p̄ue
 nisse. se regi primū natū fratres itaq; suos. q̄ ante geniti esset priuato priuati patrimonij qd eo
 tpe Dari⁹ habuisset nō regnū sibi vēdicare posse. se esse primū qdēz ī regnū rex pater sustulerit.
 Duc accedere qd archēmenes nō patre tū sed z matre priuato adhibet fortune aucto quoq; mater
 nō priuato creat⁹ sit. se vero z matre regina natū. z patrē nō nisi regē vidisse. aut quoq; mater
 nū Lyrū regē habuisse nō h̄f de s; cōditioz tāti regni. Itaq; z ī e quo iure vtrūq; fratē pater
 reliquit. maternō sēti iure z auito vincere. Hoc certamē cōcordi aio ad patrū suū Anafar
 nē veluti ad domesticū iudicē deferūt. q̄ domi cognita cā Xerxē p̄posuit. adeoq; fraterna cōtētio
 fuit. vt nec victor exultauerit. nec vict⁹ ī doluerit. ipsoz litis tpe iussu mūnera miserit. z iucunda
 quoq; iter se nō solū crudelia cōiūia habuerit. Iudiciū quoq; ipsū sine arbitrio sine conuicio
 fuerit. Ato moderat⁹ tū fratres iter se regna maria diuidebat. q̄to nūc triqua patrimonio par
 tiū. igit̄ Xerxes bellū a patre acceptū aduersus greciā p̄ quentū iustitū. Quod ubi primūz
 didicit. Demact⁹ res lacedemonioz. q̄ apud Xerxē exulabat. amicior patrie post fugam quā re
 gi post beneficia. ne inopinato bello opprimerent. oia in tabellis lignis magistratibus p̄scrip
 tit. z adēq; cera sup̄ inducta belet. ne aut scriptura sine tegmine indicium daret. aut recens cera
 bolū p̄deret. Sīdo deinde seruo p̄ferendas tradit. iussu magistratib⁹ sp̄tanoz tradere. qbus
 platis lacedemona qōni res diu fuit. qd neq; scriptū aliq̄ viderēt. nec frustra missas suspicāre
 tū. itaq; rē maiorē. quāto sit occultior putabāt. Verentibus in cōiectura viris soroz regis Leo
 nide cōsiliū scribētis iuenit. Erasa igit̄ cera belli cōsilia detegūt. Itā Xerxes septingētā milia d̄re
 fuge cōsiliū scribētis iuenit. Erasa igit̄ cera belli cōsilia detegūt. Itā Xerxes septingētā milia d̄re
 nide armarat. z trecenta milia de auxilijs. vt nō in merito p̄ditū sit. flumina ab exercitū eius
 siccata. greciāq; omīē vij capere exercitū eius potuisse. Naues quoq; decies centum milia nu
 mero habuisse dicitur. Huic tanto agmini dux absuit. Leterum si regem species. diuitias non
 ducē laudes quarū tanta copia in regno eius fuit. vt cū flumina multitudine cōsumerēt. opes in

P̄sistrati
ars ī mega
resibus op
primendis

P̄sistratus
tyrannidez
occupat

ONARIB⁹
rur⁹ iust

Perse ad
Daratonē
vincuntur

Lynigeri
virtus

Dypie ty
ranni inte
rimis
Darij inte
ritus

ONARIB⁹
requantur
planoq; m
mubano
requantur

Concordia

Xerxes in
greciaz bel
lum iustit

1. v. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Ant. bellio
Xerxis ap
paratum

Diuitie

regie supererant. Ipse at primus in fuga postremus in prelio semper visus est in periculo timi-
 dus, scilicet metus abesse istatus. Denique ante experimentum belli fiducia viri veluti nature ipsi-
 oris et montes in planum deducebat et conuerfa vallium equabat, et quædam maria pontibus sterne-
 bat, quedam ad navigationis commodum copen diu ducebat, cuius introitus in grecia quibus terribilis
 turpis ac sedus discessus fuit. Namque cum Leonida rex spartanoz cum quattuor milibus militum
 angustias thermopylarum occupasset, Xerxes cõtempni paucitatis eos pugna capessere iubet quo-
 rum cognati Marathonis pugna interfecti fuerunt, qui dum vlcisci suos querunt, principii cladis
 fuere succedente deinde inutuli turba maior cedes edidit. Triduo ibi cum dolore et indignatione p-
 sarum dimicauit quarto die cum nunciatus esset Leonide a. x. milibz hostium summam aciem teneri,
 tunc hostes locos recedat, et sed meliora patrie tpa referre sibi cum spartanis fortuna experienti
 plura patrie qz videri debere, ceteros ad pñdia grecie seruandos. Audito regis iperio discescere ce-
 teri, soli lacedæmonij remanserunt. Initio huius belli scilicet antibus delpis oracula respõsum
 fuerat aut regi spartanoz aut vrbi cadendũ. Et iccirco cum rex Leonides in bellũ pñficere cõf-
 sua firmauerat, vt regẽ se parato ad moriẽdũ aio scirent. Angustias preterea occupauerat, vt
 cõspiciat aut maiore gloria vinceret, aut minore dano reipũ, caderet. Dimissis igitur socijs, hostia-
 tatur spartanos, meminerunt qualitercuqz preliarentur, cadẽdũ esse, ceterẽ ne fortius māsif-
 se qz dimicasse videant, nec expectadũ vt ab hoste circumuenti rent, sz cum nor occasione daret scu-
 ris et leuis superueniẽdũ, nulloz victores honestius qz in castris hostium pituros. Nihil erat diffi-
 cile pñuadere pñstas mori, itas arma capiunt, et sexcenti viri castra quingentoz militũ irrupũt.
 Statimqz regis pzetorũ petũt, aut cũ illo aut si ipse oppressi essent, in ipsius potissimũ sede mori-
 tũ. Cumulus totius castris oris, Spartani posteaqz reges nõ inueniunt, p oia castra victores
 vagantur, cedũt, sternũtqz oia vt qui sciãt se pugnare, nõ spe victorie sz in mortis vltioẽ. Peliuz
 a principio noctis i maiore parte diei tractũ. Ad postremũ nõ victi, sz vinceo fatigati iter inge-
 tes stratoz hostium cateras occiderũt. Xerxes duobus vulnibz terrestri plio acceptis experiri
 maris fortunã statuit. Sed Athenienũ dur Themistodes cũ adiuuasset, Ionas pp quos bel-
 lũ plaruz rex suscepat, i auxilium regis classe venisse sollicitare eos i partes suas statuit. Et cũ collo-
 quedũ copiã nõ haberet, qd applicituri erãt, symbolos pponit, et saxis pñscribi curat. Que vos
 Jones de demetia tenet, qd facinus agitat, bellũ inferre oliz cõdotozibus vestris nup et vindi-
 cibus cogitatis. An ideo mentia vestra cõdidimus, vt essent, qui nostra delerent, qd si nõ est bec
 et Dario prius et nũc Xerxi bellũ cũ nobiscũ foret, qd vos rebellãtes nõ defutimur, qd vos in
 bec iostra castra ex ista obsidiõẽ trãstis. Aut si hoc parũ tutũ erat vos cõmisso plio, et cessum
 in hibite remoz, et a bello discedite. Ante naualis prelii cõgressiõẽ miserat Xerxes quattuor mi-
 lia armatoz delpbos ad rẽplũz apollinis diripiendũ, prozlis quasi nõ cũ grecis tm sed cũ dijs
 immortalibus bellũ gereret, que manus tota imbribus et fluminibus deleta est, vt itelligeret quã-
 to grauioz offensa deoz esset, tanto nullas esse hoium aduersus deos vires. Post bec Thẽspias
 et plateas et Athenas vacuas hoibus incendit, et qũ ferro nõ poterat in hoies in edificia igne
 erassatur. Namqz Athenienles post pugna marathonia pmonẽte Themistode, victoria illam
 de pñs nõ finem sed causãz maioris belli fore, et, naues fabricauerũt. Aduentãte igitur Xerxe con-
 sulentiũ delpbis oraculũ respõsum fuerat, salutem muris lignetis muerẽ. Themistodes nauũ
 pñficiũ demonstratũ ratus, pñuadet oibz patriã municipes esse nõ menia, ciuitatẽz nõ i edi-
 ficijs sed in ciuibz positã. Velius itaqz salutẽz nauibz qz vrbi cõmissuros, huius inie etiam
 decum auctores esse. Probato cõsilio cõiugez liberosqz, cũ pñciosissimis rebus additis infulsire
 lecta vrbe demandat. Ipse naues armati cõscendũt, exim pluz atheniensũ et alie vrbes imitate.
 Itaqz cũ adunata ois sociorum classis, et intentã in bellũ nauale esset, angustiasqz salaminũ fre-
 ti ne circumueniri a multitudine possent occupassent, dissensio inter ciuitatũz principes oris, qui
 cum deserto bello ad sua tuenda dilabi yellent, timens Themistodes ne discessu socioz minue-
 rent, p seruũ fidũ Xerxi nunciat vno in loco cũ contractã grecia posse capere facillime, qz ciuita-
 tes que iam abire yellent, dissipent maiore labore ei singulas consecandas. Hoc dolo impellit
 regẽ signũ pugne dare, Greci quoqz aduentũ hostium occupati preliũ collatis viribus capessunt.
 Interea Rex velut spectatoz pugne cũ parte nauũ in litore remanet, Arthemisia at regina ali-
 carnassi que in auxilium Xerxi venerat inter primos duces bellũ acerrime ciebat, quippe vt i vi-
 ro muliebrem timorem ita in muliere virilem audaciã cerneret. Cum anceps preliũ esset Jo-
 nes iuxta pceptũ Themistodis pugne se paulatim subtrahere ceperat, quoqz defecto animos
 ceteris fregit. Itaqz circũspicientes fugã pelluntur perse, et mor prelio victi in fugãz vertuntur.
 In qua trepidatiõẽ multe summe se naues, multe capte sunt, plures tamen non minus scuitas
 regis qz hostem, timentes domum dilabuntur. Hac clade percussũ, et dubium consilij Xerxem
 Mardonius aggreditur. Hostatur vt in regnũ abeat nequid seditioẽ moueat fama aduersi
 belli, et in maus sicuti mos est, oia extollẽs sibi, ecc, milia armatoz lecta ex oibz copijs reliquat
 qua manu aut cum gloria eius perdomiturum se greciã, aut si aliter euentus ferat, sine ciuidem
 infamia hostibus cessurum. Probato cõsilio Mardonio exercitus traditur, reliquas copias

Leonide
Spartani
facinus

Spartano
rum virtus

Perlarum
manus im-
bribus de-
lecta

Vide ne
municipuz
sit potius le-
gendum qz
municipes

Naualis
pugna ad
Salaminẽ
commissa

rer ipse reducere in regnū parat. Sed greci audita regis fuga cōsiliū ineunt pōtis interirpendi
 quē ille abydo velut victor maris fecerat. vt itercluso aditu aut cū exercitū deleretur. aut despera
 none rerū pacē victus petere cogeret. Sed Themistocles timens ne iterclusi hostes desperatio
 nē i virtutē verteret. et iter qd aliter nō pateret. ferro patefaceret. satis multos hostes i grecia re
 manere dictitās nec augeri numerū retinēdo oportere. cū vicerē cōsilio ceteros nō possēt. eundē
 seruiū ad Xerxē mitti. certiorēq; cōsiliū facit. et occupare trāsitu manura fuga iubet. Ille percussus
 nūcio tradit duobus milites pducendos. ipse cū paucis Abydon cōtendit. Vbi cū solutū pōtēs
 hybernīs tēpēstatib⁹ offendisset. piscatoria scapha traiecit trepidus Erat res spectaculo digna
 et ad estimationē rerū humane fortis varietate mirāda. In exiguo latētē videre nauigio. quē
 paulo ante vix equorū omne capiebat. carentē ēt oī seruiū misērio. cuius exercitus pp multitu
 dinē terre graues erāt. Nec dedestib⁹ copijs quas ducib⁹ assignauerat felici⁹ iter fuit. Siqui
 dē quotidiāno labori. neq; enim vlla est metuentib⁹ qes. ēt fames accēserat. multo deide die
 rū inopia p̄erat et pestē. tātāq; seditas morientū fuit. vt vie cadauerib⁹ iplerent. alitēq; et be
 stie esse illecebris sollicitate exercitū sequerē. Interi Dardoni⁹ olyntū i grecia expugnāt. Atthe
 niēses quoq; in spē pacis amicitiaq; regis solliciti. spōdes icenē coo vrbis et in maius restitui
 tionē. Posteaq; nullo p̄cio libertatē vidit bis venalē. icenēsis q edificare ceperat. copias in boeti
 am trāsfert. eo et grecorū exercit⁹ q centū milia fuit. secut⁹ est. Ibiq; plū cōmissum. sed fortuna
 regis cū duce mutata nō est. Nā victus Dardoni⁹ veluti ex naufragio cū paucis pfugit. castra
 resētia regalīs opulentiē capta sunt. Vnde primū grecos diuiso iter se auro p̄fco diuitiarū lūz
 ria cepit. Eodē forte die quo Dardōi copie ociete sunt. et nauali p̄lio i asia sub mōte mycale ad
 uersus p̄las dimicātū est. Ibi an cōgressionē cū classē eraduēro starēt. fama ad virūq; exercitū
 venit vicissim grecos. et Dardonijs copias occidiōe cecidisse. tātā fame velut cūctū fuisse. vt cū manu
 tino tpe plū in Boetiā cōmissus sit. meridianis horis i Asia p̄ tot maria et m̄ spaciā tā breui bo
 rariū momento de victoria nūciatū sit. Cōfecto bello cū de p̄mij cōtatu agerēt. oīz iudicio atthe
 niēsiū viri ceteris p̄lata. Inrer duces quoq; Themistocles p̄iceps ciuitatū testimonio iudica
 tus. gloriā patrie sue auit. Igitur attheniēses aucti et p̄mij belli et gloria vrbē ex itegro adere mo
 liunt. Cū menia maiora cōplexi fuisset. suspecti esse lacedemōijs cepere. recte reputatib⁹ ruinam
 vrbis m̄i tremētū dedisse. quātū sit datura munita ciuitas. Mutant ergo legatos q monerēt ne
 munita dē hostibus et receptacula futuri rursus belli cām extruant. Themistocles. vt vidit. sp̄i
 vrbis inuideri nō ctimās abrupte agendū. respondit legatis. iuros lacedemona. quide ea re
 pariter cum illis consultant. Sic dimissis spartanis. boziatur suos. vt opus maturent. Deinde
 ipse interiecto tempore in legationem proficiscitur. et tunc in itinere infirmitate simulata. tunc
 tarditate collegarum aculans. sine quibus agi iure nihil possit. diem de die proferendo
 spaciū cōsumādo opi querebat. qū iterim nūciat spartanis opus attheniēsiū maturari. ppter qd
 denno legatos mūtāt ad īspiciendā rē. Tū Themistocles p̄ seruiū magistratibus scribit. Laced
 demonij logatos vinciat. pignusq; teneāt. ne i se gram⁹ p̄sulas. adit deide cōtionez lacedemō
 nioz. dicat p̄munitas Athenas eē. et posse illatū bellū nō armis m̄i s; ēt muris sustinere. Si qd
 ob eā rē de se crudeli⁹ statuerent. legatos corū atthenis i hoc pignus retētos. grauior ocide casti
 gat eos. q nō virtute s; i becillitate sociorū potētiaz quererēt. Sic dimissis veluti triūphatis spar
 tanis a ciuib⁹ excipit. Post hec spartani ne vires ocio corūperent. et vt bis illatū a p̄is gre
 cie bellū viciscerēt vltro fines eorū depopulant. ducē suo sociorūq; exercitū deligūt Pausania
 q p̄ducatur regnū grecie affectas p̄ditiōis p̄miz cū Xerxē nuptias filie ei⁹ pacificat. redditus ca
 ptiuis. vt h̄des regis alioq; bñficiū obstringeret. Scribit p̄teera Xerxi quosq; ad se nuncios
 misisset. it̄h̄eret. ne res loquacitate boiū. p̄deret. Sz dux Atheniēsiū Aristides belli focus
 electus college conatibus obia cundo simul. et i rē sapiētē cōsulendo p̄ditiōis cōsilia discussit.
 Nec multo post accusatus Pausantias. dānat. Igitur Xerxes cū p̄ditiōis doli publicatū videret.
 et itegro bellū īstituit. Greci quoq; ducē instituit Limonē Atheniēse filiu Diliadiā q ducē
 apud Maratōnē pugnatū ē. iuuenē cuius magnitudine futuri pietatis documēta p̄diderunt
 Quippe p̄ies ob crimē peculatus in carcerē cōiectū ibiq; defunctū trāslatū in se viculis ad sep
 tūmā redemit. Nec i bello iudiciuz diligentū se fecit. Siquidē nō inferior virtutibus patris
 Xerxē terrestri naualiq; bello superat⁹ trepidus se recipere in regnuz coegit.

Justinus historiici liber tertius.

Xerxes rer perlarum terror antea gentiuz bello in grecia infelicitē gesto ēt sui contē
 ptus esse cepit. Quippe Artabāus p̄fectus eius dēficiēte quotidie regis maiestate in
 spem regni adductus cūz septē robustissimis filiis regiā vesp̄ri ingredit. Nāz ami
 citie iure semper illi patebat. Truci dātōq; rege voto suo obfistentes filios eius dolo
 aggreditur. Securiōz de Artaxerxē puero admodum fingit regem a Dario qui erat adolescēs
 quo maturius regno potirēt occisuz impellit Artaxerxēz parriciadiuz parricidio vdicare. Luz
 ventus eē ad domus Darij dormiēs inuentus quasi somnum fingeret interfici. Deinde cum
 p̄miz ex regis filiis sceleri fuisse Artabāus videret. metueretq; de regno. certamina principū

Turpis rer
 nis fuga

Att. fortu
 ne varietas
 tē i p̄reze

Viciā mar
 donius in
 boetiā

Themisto
 clis are in
 eludēdis
 lacedemō
 nio

Pausanias

Aristides

Simon

Pietas

Xerxes ite
 rum vinci
 tur

Xerxis ite
 rursus

Artabani
cedes

Plutarcus
Polydectē
nō polybi-
tem vocat

Laccede-
monij

Plutar-
chus ferre-
um nūmū
ab eo in du-
ctum ait

Aliter plu-
tarchus de
lycurgi exi-
tu

Parthenij
Pbalanus

Pbalati cō-
mentus in
morte

assumit in societate cōsiliij Baccabassus q̄ p̄senti statu cōsentus rē p̄dit Artaxerxi. vt pater eius
occisus sit. vt frater falsa parricidij suspiciōe oppressus. vt deniqz ipsi pararent insidie His co-
gnitis Artaxerxes verens Arbani numerū filiorū. in posterū diē paratū esse exercitū armatiqz
iubet. recogniturus ē numerū militū. et in armis idulstra singulorū. Itaqz cū iter ceteros. et ipse
Artabanus armat⁹ assisteret. rex simulat se breuiorē lorica habere. Iubet Artabanū secū cōmura
re. eruētes se ac nudatū gladio traiecit. Tū cū filio ei⁹ corūpi iuberet atqz ita egregi⁹ adolecēs et ce-
dē patris et necē fratris et se ab istisqz Artabani vindicauit. Dū hēc in plis geritur interea gre-
cia oīs ducibus lacedemonijs et Atheniensibus in duas diuisa partes ab exteris bellis velut
in viscera sua arma cōuerit. Sūt igit de vno populo duo corpora. et eorūdem castrorū boies in
duos hostiles exercitus diuiduntur. Hinc lacedemonij cōmunia quōdā ciuitatū auxilia ad vi-
res suas trahebant. In de Atheniensēs et vetustate gētis et gestis rebus illustres pprie virib⁹
cōsistebāt. Atqz ita duo potentissimī grece populi institutis Solonis et Licurgi legibus pares
ex emulatiōe viriū in bellū ruebāt. Itaqz Licurgus cōs fratri suo Polubite spartano regi succē-
sisset. regnūqz sibi vindicare potuisset Charilaos filio ei⁹ q̄ natus posthumus fuerat. cū ad etatem
adultā venisset. regnū summa fide restituit. vt intelligeret oēs quāto plus apud bonos p̄cia-
tis iura q̄ oēs opes valerent. Medo igit tpe dū ifans coalefcit. meli⁹qz ciue administrarat. nō
habentibus spartanis leges istituit. nō mentitōe earū magisqz exēplo clari⁹. Siquidē nihil le-
ge vlla in alio sanxit. cuius nō ipse primus in se documētā. populū daret et oblega principū. prin-
cipes ad iusticiā iperiorū firmavit. Parsimonia oibus suis. existimās laborē militie assidue fru-
galitatis cōsuetudine faciliore fore. Eū singula nō pecunia sed cōpēsate mercū iussit. Auri ar-
gēnqz vsus velut oium scelerū materiā sustulit. administratiōē reipublice p ordinēs diuisit. Re-
gib⁹ p̄tate bellorū magistratib⁹ iudicia et annuas succēssidēs. senatui custodia legū populo suble-
gēdi senatū vel creādi quos vellet magistrat⁹ p̄tates pmisit. fundos oium eq̄litr iter oēs diui-
vel luxuria in occulto effē. Iuuenib⁹ nō ampli⁹ nā veste viri toto āno pmittit. nec quēqz cultiulqz
alterū p̄tredi. nec epulari opulēt⁹ ne imitatio luxuria verteret. Pueros ipuberes nō i foris
agrū deduci pcepit. vt prios ānos nō i luxuria s; i ope et i laborib⁹ ageret. Tūhil eos sōnij cā sub
sternere. et vitā sine pulmētō degere. neqz p̄t⁹ i vrbē redire q̄z viri facti essēt. statuit vigines sine
dote nubere iussit vt vxores eligerēt nō pecunia. seueriusqz mīrmoia sua viri coererēt. cū nullis
dotis frenis teneret. Namqz bonorē nō diuiti et potētū p gradu etatis semē esse voluit. Nec
sane vīssit terrarū locū honoratiōē senectus habet. Dec qm̄ primo solitis ante moribus dura
videbant esse auctore eorū Apollinē delphicū fingit. et inde se ea ex p̄cepto numinis deuulisse
vt cōsuecendi tedium metus religionis euincat. Deinde vt eternitati legibus suis daret iure-
iurādo obligat ciuitatē. nihil eos de eius legibus maturatos priusqz reuerteret. et simulat se ad
oraculū delphicū p̄ficia p̄stulit. qd ad dēdū mutādūqz legib⁹ videret. P̄ficia autē creta. et
Ibiqz perpetuū exiliū egit. abijciqz i mare ossa sua moies iussit. ne relatis lacedemōia solutos se
spartā religioe iussurādū et dissolūdis legib⁹ arbitrarēt. Vix igit morib⁹ ita breui ciuitas cō-
luit. vt cum messenij sp̄i stupratis virgines suas i solē messeniorū sacrificio bellū iussisset. grā-
uissimā execratiōe obstrinxerint nō priusqz Messeniā expugnasset reuersuros. tū sibi vel de vi-
bus suis vel de fortūa spōdētēs. q̄ res in iū dissensiois grece et itestini belli cā et origo fuit. Ita
qz cū p̄sumptionē suā annis decē i obfidiōe vrbis tenerent. et querelis vxorū post tā longā vi-
duitate reuocarent. veriti ne hac p̄seuerātia belli graui⁹ sibi q̄ Messenij noceret. qppe illis q̄
tū iuuentutis bello intercidat mulierū fecūditate suppleri. sibi et belli damna assidue et fecūditate
vxorū absentib⁹ viris nullā eē. Itaqz legūt iuuenes ex eo genere militū. qd post iussurādū in sup-
plemētū venerāt. quos spartā remissis pmiscuos oīz feminarū cōcubūt pmisere. maturiorē fu-
turā cōceptionē rati. hāc singule p̄ plures viros experirent. Et bis nati ob notā materni p̄do-
dotis parthenij sūt euocati. q̄ cū ad annos triginta puenissent. metu iopie. nulli. n. p̄ existebat
iū i patrimonij successio speraret. dūcē Pbalatū assumit filij Traci. q̄ auctor spartanis fuerat
iuuentutis ad generādā sobole domū remittēde. Vt sicut dūdū p̄ez ei⁹ nascēdi būissent auctore
sic ipsi sp̄et ac dignitatis hie bēret. Itaqz nec salutatis mrib⁹ quāz adulterio isamā collegisse vi-
debāt. ad sedes regēdas p̄fiscilqz. diuqz et p̄ varios casus iactati tā dē italia deserūt. et oppu-
gnata arce Tarētinorū expugnatis veterib⁹ icolis sedē sibi istituit. Sed post annos plurimos
duorū eorū Pbalat⁹ p̄ seditionē i exiliū ptubat⁹ Brūdusū se ptulit. q̄ expulsi sedib⁹ suis veteres ta-
rētini p̄cesserāt. Is moies p̄uadē vt ossa sua postremasqz reliqas pierāt et tacite spargi i foro
tarētinorū curēt. Hoc. n. mō recuperare illos p̄tiaz suā posse Apollinē delphis cecimisse illi arbitri-
tes eū i vltiōz sp̄i scāciuiū p̄didisse p̄ceptis paruerē. s; oraculi diueria finia fuerat. p̄petuat. n.
vrbis nō amissionē hoc fō. pmiserat. Itaqz fuit exilis consilio i hostiū mīrmoio possellio ma-
retina p̄thenij i eternū fūdata. ob cui⁹ bñficiū memoriā Pbalatō diuini honores dēreuerē. In
terea Messenij cū vrbē nō possēt i istidias expugnā. Deinde eoz p̄ annos. lxxx. grauiā fuitiū
verbera plerūqz ceteraqz vīcula capte ciuitatis mala p̄pessi eēt. post lōgā penā p̄niam bellus

instaurat lacedemonij quoq; eo cōspiratius ad arma cōcurrūt. quo aduersus seruos dimicaturi videbant. Itaq; cū dūc inuicta in de indignitas alios acueret. lacedemonij de belli euentu oraculo delpbis cōsulto iubent dūcē belli ab athenicis sibus petere. Porro abenices cū responsū cognouissent ī cōtēptū spartanoꝝ Lyrtbeū poetā claudū pede misere. q tribus prelijs fuis eo vq; desperatiois spartanos adduxit. vt ad supplementum exercitus seruos suos manumitteret. Disq; interfectoꝝ mīnima pllicerent. vt nō numero mī amissorū ciuū. s; z dignitati succederet. S; reges lacedemonioꝝ ne s; fortunā pugnādo maiora detrimēta ciuitati infunderet. reducere exercitū voluerunt. nī interuenisset Lyrtus. qui cōposita carmina exercitū pro contione recitauit. In quibus hortamenta virtutis. damnoꝝ solatia. belli cōsilia cōsperplebat. Itaq; mī ardore militibus iniecit. vt nō de salute s; de sepultura solliciti tesseras īsculptis suis z patrū nobis dextero bracio deligat. Vt si oēs aduersus plūz cōsumpserit. z tps ī spatio cōsula cor por liniamēta eēt. ex in dūo tituloꝝ tradi sepulture possent. Itā hī animatū reges exercitū videret. curat rē hostibus nūciare. Messenij aut nō timorē res s; emulationē mūnā dedit. Itaq; tātis aīs concurrūz ē. vt raro vnq; cruciā plū fuerit. Ad postremū mī victoria lacedemonij inter reliquos socios et athenicēses adhibuere. quoz fidē cū suspēctā haberent supuacuos eos simulatēs a bello codē dimiserūt. Vāc rē athenicēses grauitē ferētes pecuniā que erat ī stipēdiū pfici belli ab vniuersa gretia collata relata a delo athenas trāsferūt. ne officiētib; a fide societatis. lacedemonijs pde ac rapine essent. S; nec lacedemonij. quēuere. q cū Messenioꝝ bello occupati essent. Delopōnenles misere. q bellū athenicēsb; faceret. Parue tūc tps classe ī egyptū missa vires athenicēsb; erat. Itaq; nauali plio dimicantes facile superant. Interiecto deinde tpe post reditū focioꝝ aucti z classis militū robore plū reparat. Itā lacedemonij omīssis messenij a duersus athenicēses arma verterāt. diu varia victoria fuit. Itā postremum equō mar te vtrinq; discessit. In de reuocati lacedemonij ad messenioꝝ bellū ne mediū tps ocioz atq; enib; relinquerēt. cū thebanis paciscant. vt boetioꝝ īperū his restituerēt. qd tpsib; perfici belli amiserāt. vt illi athenicēsb; bella susciperēt. Lantus furoꝝ spartanoꝝ erat. vt duobus bellis impliciti suscipere tertiu nō regularēt dūmō inimicis suis hostes acquerēt. Itā athenicēses ad uersus tātā tēpestatē belli duos duces deligunt. Pericle spectate virtutis viz z Soppodēz scriptorem tragediaz. q diuerso exercitū z spartanoꝝ agros vastauerūt. z multas achaie ciuitates athenicēsb; īperio adiecerūt. Vis malis fracti lacedemonij ī annos. xxx. pepigerunt pacē. s; tā lō g; oziūz inimicitie nō tulerunt. Itaq; iter. xv. annos rupto federe cūz pteptū deoz hōiūq; fidē nes atticos populant. Et ne pda potiusq; pugnā expetisse viderent. hostes ad plium vocat fed athenicēses cōsilio Periclis dūcis populatiois iniuriā differunt ī tps vltiois supuacū pugnā eximiatas qz viciā hostē sine periculo possent. Deinde iterictis diebus naues cōscendunt. z nūb; sentētib; lacedemonijs totā spartā depdant. multoq; plura auferunt. q amiserāt. Proxius īparatiōe dānoꝝ lōge plus fuerit vltio q ira. Clara qdē bec periclis expeditio hīa. s; multo clarior pūati patrimōij cōtēptus fuit. Dūc agros ī populatiōe ceteroz itactos hostes reliqrāt. sperates acgrere se illi posse aut piculū ex inuidia. aut ex suspitide pditionis ifamia. qd an pspicēs pericles z futurū populo pderat. z ad iuidie ipetū declinādūz agros ipsos domo reip. dederat. Itaq; ita vñ piculūz questus fuerat. īfirmā gloriā iuenit. Post bec iterictis diebus nauali plio dimicatus ē. Vici lacedemōij fugerūt. Nec cessatus deiceps ē. qn aut terra aut mari varia plioꝝ fortuna iuicē se trucidaret. Deniq; fessū tot malis pacē ī annos qnq; agnata fecere quā nō nūssēt annis seruauerunt. Itā iducias quas ppzio noie cōdixerant ex focioꝝ psonarū pebat. Quippe qsi mīus piuri hberēt si ferētes socijs auxilia. potius quā si apto plio dimicasset. Sic bellūz ī sciliā trāslatus. qd pti q; ex ponā. de Siciliē finū pauca dicā fuit.

Lyrtus poeta

Athenienses nauali prelio vincuntur

Pericles z Soppodēs

Alit. periclis tēpesti quā munificētiā

¶ Iustini hystorici liber quartus.

Italiaz ferunt angustijs quondā faucibus italie adhēssē direptāq; velut a corpore maiore īpetu supioris maris. qd toto vndaꝝ onere illud vebit. Est at ipsa terra tenuis ac fragilis z cauernis gbulda fistulifq; ita penetrabilis. vt vētoꝝ tota ferme flati-bus pateat. necnō z ignibus generādis nutriedūq; solis ipsius naturalī vi. Quippe intrinsecus stratus sulphure. z bitumine tradit. que res facit vt spiritū cū igne iter iterioꝝa lu-tante frequēt z cōpluribus locis nunc flāmas nunc vaporē nunc fumum eructet. īde deniq; etne montis p tot secula durat incēdiūz. z vbi acrior pspirācta cauernaz ventus incubuit. ba-renaz moles egerunt. primūz italie p montioꝝz Rēgiūz dī. Ideo qz grece abruza hoc noie pronunciat. nec mīz si fabulosa ē loci huius antiquitas. in quē res tōciere mire. Primum qz nūq; alias torrens fretūz nec solūz citato ipetu. vey ēt seuo. neq; experientibus mō terribile. verūz etiā pcul videntibus vndaꝝ porro ī se cōcurrentiūz tanta pugna ē. vt alias veluti terga dātes voracibus mergi ac in imūz desidere. alias quasi victrices in sublime ferrivideas. nunc hic fre-minūz seruētis etis. nunc illic gemitū ī voragie desidētis exaudias. accedūt vicini z ppetui etne montis ignes z īsūlāz colidū velut īpīs vndis alaf. īcēdiū. Itaq; nā tā angustis terminis alit du

Sicilia sit

Aetna

Siculo-
fretum
Solidas
insule

Scylla
Larybdis

rare tot seculis tantus ignis potuisset. nisi et humoris nutritimē aleret. Hic igit fabule Scyllā et Charybdim peperere. hic latratūs auditos. hic mōstri credita simulacra. dū nauigātes magnis voratib' pelagi desidētis exterriti latrare putāt vndas. q̄s forbētis estus vorago collidit. Eadē cā et tne mōtis perpetuos ignes facit. Nā aquar' ille cōfuris. raptū secū spiritū i' imū fundū trahit. atq; ibi suffocatum tā diu tenet. donec p' spiramēta terre diffusus nutritimēta ignis icēdat. Jā ipsa itale Sicilię vicinitas. Jā p'mōziū altitudo ipsa ita similis ē. vt quantū nūc admiratiōis tū antiq; terroris dederit credētibus coeunib' i' se p'mōziōis ac rursū discedētibus solida intercepti absumiq; nauigia. Neq; hoc ab antiq; i' dulcedine fabule cōpositū. s; metu et admiratiōe trāsuntū. Ea ē. n. pcul inspicībūbus natura loci. vt sinū maris nō transiit putes. quō cū acceleris. discedere ac se fugi p'mōziōia. que antea iuncta fuerāt. arbitrare. Sicilię p'io Trina-
crie nōmē fuit. Præterea Sicania denomiata ē. Nec a p'cipio p'ria Cyclopū fuit. Quibus ex-
tinctis Eolus regnū insule occupauit. post. quē singule ciuitates i' tyrānoz īperū concesserūt.
quoz nulla terra feratior fuit. Nox ex numero Anaxialus iustitia cū ceteroz crudelitate certa-
bat. cui' moderatio baud mediocrē fructū tulit. Quippe decedēs cū filios paruulos reliquisset. tutelāq; eoz Metalo spectare sibi seruo cōmississet. tātos amos memorie eius apud oēs fuit
vt parere seruo quā deserere regis filios mallēt. P'cipieq; ciuitatis obliuī dignitatis sue regni
maiestatē administrari p' seruū paterent. Imperiū Sicilię et Carthaginienses tēptauere. diuq;
varia victoria cū tyrānis dimicantū ad postremū amisso Hamilcarē ipatore cū exercitu aliquā-
tis per quietere victi. De dio tpe cū rhegini discordia laboraret. ciuitatēq; p' dissensioē diuisa i' du-
as ptes cēt. Veterani ab altera pte ab hiera vrbe i' auxiliū vocati. pulsus ciuitate 3 quos iplosati
fuerāt. et i' mocestis gbus tulerāt auxiliū. vrbe cū coniugibus i' liberis socioz occupatare. auri fa-
ctus nulli tyrāno cōparandū. Quippe vt rhegini melius fuerat. vinci q; viciū. Nā siue vi
rhegino
rum cedēs

Siculi freti
angustie

Antiqui si
cilie incole

Anaxilai
iusticia

Scylla
Larybdis

improbitas
p'io

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Scylla
Larybdis

Pataneses quoq; cū Syracusanos graues paterent. diffisi viribus suis auxiliū ab Athenien-
bus petiere. q; seu studio maioris īperij qd aliā greciāq; penit' occuparet. seu metu facie pridē
a Syracusanis classis ne Lacedæmonis. ille vires accederēt. Læponiū ducem cum classe in Si-
ciliā miserē. et sub specie ferendi Latanesib' auxiliū tentaret Sicilię īperū. Et qm̄ p'ia initia fre-
quēter cessis hostib' p'spera fuerāt. maiore denuo classe et robustiore exercitu Læbetico et La-
riade duabus Siciliā petiere. S; Lataneses siue metu atheniensū siue tedio belli pacē cū syra-
culanis remissis Atheniensū auxilijs fecerūt. Interfecto deinde tpe cū fides pacis a syracusanis nō
seruaret. denuo legatos Athenas mittūt. q; sordida veste capillo barbasq; puris et oī qualioris
habitu ad misericordiā cōmouendā acquisito p'cone deformes ad eū ad dūm p'ubus lachryme
et ita misericordiē populū supplices mouēt. vt dānarent duces. q; ab his auxilia deduxerūt. Igitur
classis ignēs decernit. prefans duces Nicas et Alciabias et Lamacus. tātisq; viribus Sici-
liā repetit. vt ipsis terrozi essent. i' quoz auxilia mittebant. Bzeui post tpe reuocato ad reatū Al-
ciabi de duo p'ia pedestria sc'da Nicas et lamacus faciūt. munitiōibus deide circūdati hostes
et marinis cōmeantibus i' vrbe. clausos itercludūt. Quibus rebus fracti Syracusani auxiliū a La-
cedæmonijs penerūt. ab his mittit Syllippus solus. s; i' quo istar oīum auxilioz erat. Is audito
genere belli iā inclinato statu auxilijs. p'tim i' greciā p'tim i' Siciliā misere p'ctis oppositiā bello-
ca occupat. Duob' ide p'lijs vict'. cōgressus tertio occiso Lamaco et hostes i' fugā pulsit. et soci-
os obsidiōe liberauit s; dū athenienses a bello terrestri i' nauale se trāsulissent. Syllippus classē a
lacedæmoniē cū auxilijs accersit. q; cognito et ipi athenienses i' locū amissi ducis Demosthenēz cu-
rimedōia cū supplemento copiaz mittūt. Peloponēsijs quoq; cū ciuitatū decreto i' gētia Syracu-
sanis auxilijs misere. et qm̄ grecie bellū i' siciliā trāslatū ē. Ita et vtraq; pte sumis viribus di-
micabatur p'ia igit' p'gressiōe naualis certamis Athenienses vicūt. Castra quoq; cū oī publica ac
puata pecunia amittūt. Sup hec mala cū et terrestri p'lio victi essent. tūc Demosthenes cēlere ce-
pit vt abiret siciliā. nō res q̄uis afflicte nōdus tū p'dite foret. neq; i' bello male auspicio ampli-
us p'seuerandū esse. domi grauiora et forsitiā ifecilioza bella esse. in que reseruare hos vrbis ap-
paratus oppositae. Nicas seu pudore male acte rei. seu metu de fuitute spēs ciuium. seu impel-
lente fato manere cōtendit. Reparari igitur nauale p'lium. et a nimia p'ioz fortune procella
ad spem certaminis reuocant. sed inscūta ducū qui inter angustias maris mētēs se firaculosos
aggressi facile vincuntur. Eurimedon dux in prima acie fortissime dimicans primus cedit. tri-
ginta naues quibus p'seuerat. incenduntur. Demosthenes et Nicas etiam ipsi victi exercitū
in terrā deponūt. tūozē fugā rati itinere terrestri. Ab his relictas centū triginta naues Syllip-
pus inuasit ipsos deinde insq; fugiētes parti capit. cedit parti. Demosthenes amisso exercitū a ca-
pituitate gladio i' voluntaria morte se vindicat. Nicas autem ne Demosthenes quidē exem-
plo vt sibi cōsuleret. ad monitus cladem suozum auxit de decore capituitatis.

Vm athenienses in scilicet bellu p bienniu cupidius q̄ felicius gerūt. Interim cōcita
 tor z dux eius Alcibiades absens Athenis insinuat mysteria cereris inuicior sacra
 nullo magis q̄ silentio solēnia enūciauissē. Reuocatusq; bello ad iudiciū p̄ue p̄cētā si
 ue indignitatē rei nō serēs tacitus i exiliū elidē p̄fectus ē in dēvbi nō dānatū ē tū ve
 rūt ē deis p̄ oium sacerdotū religiōis deuotiū cognouit Lacedemona ē cōsulit. J̄biq; regē Lac
 demonioz īpellit. turbatis Atheniensibus aduerso Siciliē p̄lio vltro bellū īferre. Quo facto oīa
 Siciliē regna velut ad extingūēduz cōe incendiū cōcurrūt. Tāuz odiū Athenienses imoderati s̄
 perij crudelitate p̄erat. Darii quoq; rex Persarū memor p̄ni autiq; ī bāc vrbē odiū facta cūz
 lacedemōijs p̄ Eisafernē p̄fectū lydie societate oēs sūptū belli pollicet. Et erat qdē titulus cū gre
 cis cōcūdi. Re at̄ vera timebat. ne victis atheniensib⁹ ad se lacedemōij arma trāsferrent. Quis
 igit mirē tā florētis atheniēsiū opes fuisse. cū ad opprimēdā vna vrbē toti⁹ cōiētis vrbes p̄cur
 rerēt nō tñ inerti neq; īcruento cecidere bello s̄ p̄liati ad vltimū victores. ēt iterdum cōsumpti
 magis fortune varietate quā vi victi sūt. Principio belli oēs ēt ab his socij defuerāt. vt fit. Quo
 se fortuna codē ēt fauor boiuz īclinat. Alcibiades quoq; motū aduersus patriā bellū nō p̄lego
 rij militis opa s̄ īpatotiz virtutibus adiunbat. Nempe acceptis qnq; nautibus iasā p̄didit. z
 tributarias atheniēsiū ciuitates auctoritate noīs sui ad defectionē p̄pellit. Sciebāt. n. domi claz
 nec exilio vdebāt factū minorē. nec tā alatus Atheniensib⁹ ducē q̄ lacedemoniis traditū. par
 taq; cum amissis īperia p̄larēt. S̄ apud lacedemōios virtus Alcibiadis plus inuidiē quā gra
 tie cōtrahit. Itaq; cū principes velut emuluz gloriē sue īterficiēduz īnsidijs mādāssēt. cognita
 re Alcibiades p̄ vrozē Agidis regis quā adulterio cognouerāt ad Eisafernē p̄fectuz Darij
 regis plugit. Cui celeriter officij cōmutatē z obsequēdi grā īnsinuauit. Erat. n. etatis flore z
 forme venerationē. nec minus eloquētiā ēt inter athenienses īsignis. s̄ ī recōciliandis amicitiarū
 studijs quā ī retinēdis vir melior. quia mox vitia sub ymbria eloquentie primo latebant. J̄gi
 tur p̄suadet Eisafernē. ne tanta stipēdia clasti lacedemonioz p̄beret. Vocandos enim ī
 portione muneriōs J̄onios. quozum p̄libertate cū tributa atheniensibus penderent. bellum sū
 sceput sūt. S̄ nec auxilijs nimis enixē lacedemoniis iuuādos. Quippe memorē ēē debere alie
 nam se victoriā non suam īstruere. z eatenus belluz sustinēduz ne īnopia dēserat. nam regēz
 p̄erfap̄ dissidentibus grecis arbitriuz pacis ac bellifore. z quos suis nō possit īpsorū armis vi
 curū. p̄fecto autēz bello statim ei cūz victoribus dimicādūz. Domesticijs itaq; bellis greciā ob
 terendā ne extērit⁹ vacet. equequandāq; vires partiū. z īferiores auxilio leuādos. Non enim
 quieturos post hanc victoriā Spartanōz. q̄ vin dices se libertatis grecie p̄fessi sūt. grata oratio
 Eisaferi fuit. Itaq; cōmētus maligne p̄bere classē regis nō torā mittere. ne aut victoriā
 tēā daret. aut necessitatēz dēponēdi belli īponeret. Interea Alcibiades hāc op̄a cūbus ve
 dicabat. ad quē cū legatī atheniensis venissent. pollicet his amicitia regis si respa populū trans
 lata ad senatū foret. speras v̄t aut cōcordantē ciuitate dux belli ab obus legeret aut discordia ī
 ter ordies facta ab altera parte ī auxiliū vocaret. S̄ atheniensibus īminente piculo belli maior sa
 lutis quā dignitatis cura fuit. J̄ta p̄mittente populo īperiū ad senatū trāsferret. q̄ cū ista gēti su
 perbia crudeliter ī plebē cōsuleret. sigulis tyrānis sibi potentia v̄dicatibus ab exercitū alci
 biades exul reuocat. duxq; clasti constituit. Stati igit athenas mittit ex p̄tinētē se cū exercitū vēturū
 recepturūq; a quadrigētis iura populi nī ipsi redderet. Hac dēnūciatiōe optimates territi p̄i
 mo vrbē p̄dere lacedemōijs tēptauere. deīde cū id nequissent i exiliuz p̄fecti sūt. J̄git alci
 biades ītestino malo p̄ria liberata sūma cura classe īstruit. atq; ita ī belluz aduersus lacedemōas p̄
 git. J̄ā j̄estromidarū z J̄pharnabafus lacedemonioz duces īstrucis nautib⁹ expectabant p̄lio
 cōmislo victoria penes Atheniēses fuit. J̄n eo bello maior ps exercit⁹ z oēs ferme hostium dū
 cessit. naues octoginta capte. J̄nteritcus quoq; ducibus q̄z bellum lacedemoniā mari ī ter
 rā trāsluissent. iterato vincunt. His malis fracti pacem petiere. quā ne acciperent. opera eozum
 effectum est. quibus ea res questuz p̄stabat. Interea z syracusanōz auxilia illatum a cartaginē
 sibus Siciliē belluz domum reuocauit. quibus rebz defestibus lacedemoniis Alcibiades cum
 classe victrici Asiā vastat. multis locis p̄lia facit. vbiq; victor recepit ciuitates. que dēscerant
 nonnullas capit. z īperio atheniensiu z dicit. Atq; ita p̄rica nauali gloriā vindicata adiecta ēt
 laudē terrestris belli dēsciderat ciuibz suis Athenas reuertit. His oibus p̄clis ducente na
 ues hostiuz de p̄ceda ingēs capta ad hūc redeūtis exercitus triumphuz effusa omnis multitudo
 obiam p̄ccidit. z vniuersos quēdē milites p̄cipue tñ Alcibiadem mirātur. J̄n hunc oculos ci
 uitas vniuersa in hunc suspēda ora conuertit. Hunc quasi de celo missum z vi ipsam victoriā
 cōtuent. laudant que p̄o patria. Nec minus admirant que exul cōtragefferit. excusantes ipsi
 si ratuz p̄uocatumq; fecisse. Enimvero tantum in vno viro fuisse momentū. vt maximi īperi
 j suuēri z ruriuz recepti auctor esset. z vñ stēnisset. eo se victoria trāsferret. heretq; cū eo mira q̄
 daz fortune inclinatio. J̄git omnibus nō humanis tantū. verētiaz z diuinis q̄z honorib⁹ ho
 norant. certāt fecus ipsi. viruz p̄meliosius eūz expulerit. an reuocauerit honoratius. ipos illi de
 os gr̄atules iulere obuia. quoz excreantibus erat deuotus. Et cui paulo ante oēm humanam

Alcibiades
exiliumAlf. grecie
odia i athe
nienfesAlcibiadis
gesta i athe
nienfesAlcibiadis
cōsiliuz ad
uerfus gre
cosReuocatur
ab exilio al
cibiades
duxAlcibiades
victor
riatq; totū
syracusanū
march. i. i. e.
march. i. i. e.Alcibiadis
redit⁹ athe
nas i. i. e.
a. i. i. e.

Lysander

Alcibiades

At. clades

Lonon

At. retenti

or. At. beuz

clades

At. clades

Lonon

At. retenti

or. At. beuz

clades

At. clades

Lonon

At. retenti

or. At. beuz

clades

At. clades

Lonon

At. retenti

or. At. beuz

clades

At. clades

Lonon

At. retenti

or. At. beuz

clades

At. clades

Lonon

At. retenti

or. At. beuz

clades

opem iter dixerat. eū si quēat. in celo posuisse cupiūt. Explet cōtumelias honoribus. Detrimēta muneribus. execratiōes precibus. Nō sic illis aduersa pugna in ore ē. s. grece victoria non classes p illū amissit. s. acq̃sit. nec Syraculaz s. Jonie belelponiōz meminēūt. Sic Alcibiades nunq̃ mediocribus. nec in offēlāz nec fauorē studijs suoz exceptus ē. Dū dec agūa lacedemonijs. Lysander classi bellos p̃ficat. et in locū Zisafenis Darius rex p̃fāz filiū suū Lyrū Jonie Lyriceq̃z p̃pōnit. q. lacedemonios aulijz opibulq̃z ad spē fortune prioris erexit. Aucti igit viribus Alcibiadē cū cētūz nauibus i Asia p̃fectū dū agros lōga pace diuites securos populaz. et p̃de dulcedine sine infidiāz metu sparlos milites habere. repetit aduentu opprēssere. tā taq̃ cedēs palātūz fuit. vt plus vulneris eo plio Atheniēsēs acciperēt. q̃ supioribus dederāt. et tanta desperatio apud atheniēsēs erat. vt ex cōtinenti Alcibiadē ducē Lonone duce cōmūtaret arbitratēs victos fē nō fortuna belli s. fraude imperatoris. apud quē plus prior offēsa valuit. sc̃t q̃z recētia beneficia. Vicisse autē eū priore bello iō tñ vt ostenderet hostibus. quē ducē sp̃sens sent. et vt carius eis ip̃fāz victoriā videret. O. i. n. credibilia i Alcibiade vigor igenij et virtūz amor et mox luxuria faciebat. Veritus itaq̃ multitudinis ipetū denuo in voluntariū exiliū p̃ficat. Itaq̃z Lonon Alcibiadi suffectus habēs ante oculos cui successisset. classē maris idu stria erogat. s. nauibus exercit⁹ decrat fortissimis quibulq̃z in Atte populatiōe amissis. Armā tur tū senes aut ipuberes veri. et numerus militū sine exercit⁹ robore explet. S. nō magnā bello morā etas fecit. Imbelles aut cedunt passim. aut fugiētēs capiunt. Tāq̃z strages aut occisō rū aut captiuoz fuit. vt Atheniēsū deletū nō impium tñ verūciatā nomē videre. quo plio p̃ditis et desperatis rebus ad tantā inopiā redigunt. vt cōsumpta militari atate. peregrinis ciuitatē seruis libertatē. dānatis ipunitatē daret. Ea q̃z collusione boiūz domini antea grece p̃scripto ex exercitu viri libertatē tuebant. Iterū tñ fortunā maris experiedāz decernūt. Tāta virtus animorū erat. vt cū paulo ante salutē desperauerint. nūc nō desperēt victoriāz. S. neq̃z is miles erat. q. nomē Atheniēsūz tueret. neq̃z be vires quibus vincere cōsueuerant. neq̃z ea scientia militaris i bis. quos vincula nō castra cōtinerēt. Itaq̃z oēs. aut capti. aut occisi. cū dux Lonon plio super fuisset solus crudelitatē ciuiū metūēs cū octo nauibus ad regē Lypmū cōtēdit. Euagoras aut dux lacedemonioz rebus feliciter gestis fortune hostiū insultat. captiuas naues cū p̃da bellica in triūphi modū ornatas mittit lacedemona. ac tributarias atheniēsūz ciuitates. quas metus dubie belli fortune in fide tenuerat volūtarias recepit. nec aliud ditiōi Atheniēsūz p̃ter vrbē ipsā reliq̃t. que cuncta cūz athenis iniūciata essent. oēs relictiis domibus per vrbem discurrere pauidi Alios aliū fuscitauri. auctore nūc q̃ requirere. nō pueros imprudentia. non senes debilitas. nō mulieres sexus ibecillis domi tenet. adeo ad oēm etatē tanti mali sensus penetrat. In foro dei de cōmūt. itaq̃z ibi perpeti nocte fortunā publicā questibus iterant. Alij fratres. aut filios. aut parentes descent. cognatos ali. aliq̃z amicos cariores cognatis. et cum priuatis casibus querelā publicā miscēt. Jā se ipsos. iā ipsā p̃riāz periturā miseriozēq̃z incolumiū q̃z amissoz fortunā iudicantes sibi q̃q̃z an oculos obfidiōne famē et supbiūz victorēq̃z hostē p̃ponentes. Jā ruinā vrbis et incendia. iā oīūz captiuitatē et miserimā seruitutē recordātes feliciores proslus priores vrbis ruinas ducentes. que icolumibus filijs parētibulq̃z tectorū tñ ruina tarate sint. Tūc aut nō clāsem. in quā sicuti p̃ide cōfugiāt. superesse. non exercitū. cuius virtute seruati pulchriora possēt menia extruere. Sic desite ac prope perditē vrbē hostes superueniūt. et obfidiōne circumdatos obfessos fame vrgēt. Sciebāt enim neq̃z ex aduentis copijs multū superesse. et ne noue aduebi possent. puiderant. q̃bus malis rebus Atheniēsēs fracti post longā famem et affidua suozū finera pacē petiere. que an dari deberet diu. inter Spartanos locosq̃z deliberatūz. Cū multi deo lēdē Alcibiēniū nomē vrbēq̃z scēdū cōsumēdāz censenter. negarunt se spartani. ex duob⁹ grece oculis alterz eruturos. pacē polliciti. si demissa pyreū versus muri. bacchia deicerint. nauēq̃z reliq̃z forent traderēt. reliq̃z publica ex semetiphs. xxx. rectores acciperet. Jn has leges tradit sibi vrbē lacedemonij formāda Lysander tradiderūt. Jn signis hic annus et expunatio neas benarū et monte Darij regis p̃fāz. et exilio Dionysij Sicilie tyrāni fuit. mutato statu atbenaz et ciuiū p̃ditio mutat. Rectores. xxx. reipū. p̃stituerūt. q̃ sūt tyrāni. quippe a p̃cipio tria milia sibi satellitiū statuunt. q̃z ex tot cladibus ppe nec ciuiūz supfuerat. et q̃z paruis hic ad continēda ciuitatē exercitus esset. septingentos militas i victoribus accipiunt. cedēs deide ciuiūz ab alciade suspiciāt. ne itēz rēpublicā sub obtētū liberatiōis inuaderet. quē cūz p̃fectus ad Atterēz per p̃fāz regē cōp̃rissent. citato itinere miserunt. q̃ cum interciperent. a quibus occupatus cum occidi aperte nō possēt viuus in cubiculo. et quo dormiebat. crematus est. Liberati hoc vltoris metu tyrāni miseris vrbis reliq̃as cedibus et rapinis exbauirunt. q̃ cum displicere vni ex numero suo iberamēt didicissent. ipm quoq̃z terrorem oīūz iterficiunt. Sūt igit ex vrbē passim oīum fuga. repleturq̃z grecia atheniēsūz exulib⁹. quod etiā ipm auxilium a miseris eripuit nā lacedemonioz edicto ciuitates eules recipere prohibebāt. Omnes se argos et Zebas cōtulere. Jbi nō solus tuus exilij egerunt. vēz etiā spem recuperāde patrie receperunt. Erat inter exules Zbrasbulus vir strenuus et domi nobilis. qui audendū aliquid p̃ patria et pro-

salute cōtā cūz piculo ratus adunatis exulibus castellū finē Atticorū finiu occupat. nec deorat
 quarūdā ciuitatū tā crudelis casus miserantiū fauor. Itaqz & his Idemias thebanorū princeps.
 & hī publicis nō poterat priuatis in viribus adiunabat. & Lysias Syracusanus orator exilium
 quingentos milites stipendio suo istructos in auxilium patrie cōis eloquentē misit. Sūt itaqz asperus
 preliū. s; cū hic p patria summis viribus inde p aliqua dominationē securus pugnaret. tyranni
 vincunt. victi in vrbe refugerūt. quā exhausta cedibus suis et armis spoliāt. Deinde cū oēs atbe
 nices p dūōis suspectos haberēt. omigrare eos ex vrbe iubēt. & i brachijs muricāe dūta sue
 rāt. habitare extraneis militibus imperiū tuētēs. Post hec L brasybulū cōrūperē iperī societa
 tē pollicētes conant. qd cū nō cōtingit auxilia a lacedemonijs petiere Quibz accitus iterato plā
 tur. In eo bello Critias & Hippolochus oīum tyrānoz scissimi cadūt. Ceteris victis cū exerci
 tus eorū et quibus maior atheniensius erat. fugeret. magna voce L brasybulus exclamāt cur seui
 torie fugiāt. potius quā vt vindicē cōis libertatis adiuerēt. cui illā meminert acie nō hostius
 esse. nec se iō arma cepisse vt aliqua victi adimat. s; vt adēpta restituat. xxx. se dominis nō ciuitati
 bellū inferre admonet. Deinde cognatiōis legū sacroz tū vetustū p tot bella cōmilitij orat miserē
 tur exulū ciuiū s; tā patietē ipsi seruiāt. reddāt sibi patriā. accipiat libertatē. His vocibus tū p
 motū est. vt reuersus i vrbe exercitus. xxx. tyrānos emigrare Eleusina iuberet. substitutis decē. q
 rem publicā regerēt. qui nihil exēplo prioris dominationis. territi candē viā crudelitatis aggressi
 sunt. Dū hec agunt nuncia lacedemone i bellū athenienses exarsisse. ad quod compaimendū
 Pausanias rex mittit. qui misericiōdia exulis populi permotus patriā miseris ciuibz restituit
 & decē tyrānos ex vrbe Eleusina migrare ad ceteros iubet. Quibus rebus cū par statua esset.
 interiectis diebus repente tyrāni non minus restitutos exules quā se in exiliū actos indignan
 tur. quasi vero alioz libertas sua seruatus esset. & bellū athenienses inscruat. sed ad colloquij ye
 luti dominationē recepturi progressi per insidias comprehensū vt pacis victimē trucidant. Po
 pulus. quē emigrare iusserāt. in vrbe reuocatur. Atqz ita per multa membra ciuitas diuisa i vnū
 tantū corpus redigit. & nequa dissensio ex ante actis nasceret. omnes iureiurādo obstringunt
 discordiāz obliuionem fore. Interea Thebani corinthyqz legatos ad lacedemonios mittūt. q
 er manubijs porcionē prede cōis belli periculiqz peterēt. quibus negatis. nō quidē aperte bel
 li aduersus lacedemonios decernunt. sed tacitis animis tantā irā concipiūt. vt subesse bellū ite
 liā possēt. eodēqz fere tē Darius rex perfarz morit Artaxerx. & Lyro filijs relictis. regnū Ar
 taxerxi. Lyro ciuitates. quaz pfectus erat testamēto legauit. S; Lyro iudiciū patris iniuriāz
 dabat. Itaqz occulte aduersus fratrem bellū parabat. quod cūz nunciātū Artaxerxi et accersitūz
 ad se fratrem & innocentia dissimulationē belli simulante cōpedibus aureis virū. interfecissetqz. ni
 mater pbiuisset. Dimissus igit Lyrys iā nō occulte bellū s; palā nec p dissimulationē. s; apta
 pffessione parare cepit. auxilia vndiqz cōtrahit. Lacedemonij memoros atheniensī bello enire ei
 opa adiutos velut ignorātes cōtra quē bellū pararet. decernunt auxilia Lyro mittenda. vbi res
 eius eregisset. querentes apud Lyrū gsm. & apud Artaxerx. si viciisset venie patrocinia. cūz ni
 bil aduersus eū apte decreuissent. Sed cum i bello fors preliū vtrūqz fratrem pugne obtulisset. pri
 or Artaxerxes a fratre vulnerat. quē cū eq fuga piculo subtraxisset. Lyros a coborte regia o
 pressus interficit. sic victor Artaxerxes & pda fraterni belli & exercitū potit. In eo plio decē mi
 lia grecorū in auxilio Lyri fuere. quē & in cornu in quo steterāt. vicerūt. & post mortē Lyri neque
 armis tanto exercitū vinci neqz dolo capi potuerūt. reuertētesque inter tot in domitas nationes
 & barbaras gentes per tanta itineris spatia virtute se vīqz terminos patrie defenderunt.

¶ Iustini historici liber sextus.

Lacedemonij morte ingenij humani quo plura habent. eo ampliora cupientes. non
 contenti accessione atheniensiu opum vires sibi duplicatas totius asie imperium asse
 ctare ceperunt. sed maior pars sub regno persarum erat. Itaqz Verclides dux i hac
 militiam electus cum videret sibi aduersus duos perfectos Artaxerxis regis Pbar
 nabasum & Elasferum maximaz gentiu viribus succintos dimicandum parificari cum altero
 statim aprior visus Elasfernes vir & industria potior & militibus Lyri quodam regis instru
 ctior in colloquium vocatur. & statutis conditionibus ab armis dimittit. Hanc rem pbarna
 basus apud cōem regē criminat. vt lacedemonios Asiam ingressos non repulerit armis. s; ipē
 sis regis aluerit. mereturqz ab his vt differant bella q gerat. tāqz nō ad vniūsum sumas iperij de
 trimētūz omne pueniat. Indignū ait bellū nō perfici s; redimi hostē pōio nō armis sumoueri.
 His vocibus regē Elasferi alienatū hostiaz. vt i locū eius nauali bellū dūcē eligat Cononē atbe
 niensē q amissa bello patria Lyro exulabat. Quippe atheniensibus & si factē sūt opes manere
 tū nauale vsqz. nec si eligēdus sit ex vniuersis meliorē aliū cē. Acceptis igit qngentis talentis ius
 sus & Conona classi pficere. His cognitis lacedemonij & ipsi a rege egypti Pericimonē i auxilij
 naualis belli p legatos petunt. a quo centus triremes & serētū milia modiorū frumētū missa a ce
 teris quoqz focis ingentia auxilia cōtracta sunt. Sed tāto exercitū & cōtra tū dūcē deerat dign
 impator. Itaqz postulandis focijs Agēsilaum dūcē regē tūc lacedemonioz propter responsū
 bii

Art. Thebani
 sybuli vir
 tutem

Obluionem
 lex

Tyrāni a
 thenis eijs
 unt

Lyros

Verclides
 Artaxer
 res
 Pbarna
 basus
 Elaspher
 nes

Oraculi delphici diu lacedemonij an eu sume rei preponeret. deliberauerunt. quibus futurus iperij finis denuntiabatur. cu regiu claudicasset impius. erat. n. pede claudus. Ad postremu statuerunt melius esse incessu regu qua iperio regnu claudicare. posteaqz Argesslau cu ingentibus copijs i asia misere. no facile dixerim. qd aliud par duci ta bn coparatu fuerit. Quippe etas virtus consiliu la pientia vtriqz prope vna gloria quoqz rez gestari eade. Quibus cu paria oia fortuna dederit inuictu tm ad altero vtriqz seruauit magnus igit amboz apparatu belli. magne res gestae fuerunt. Sz Lononē seditio militu inuadit. quos pfecti regis fraudare stipendio soliti erat. eo constans. debita poscentibus quo grauiore sub magno duce militu presumebant. Itaqz Lonon diu rege per epistolas frustra fatigato ad postremu ipse ad eu pergit. cuius aspectu & colloquio probibitus est. qd eu more persaz adorare nollet. Agit tm cuz eo per internuncios. & querit opulentissimi regis bella inopia delabi. & qui exercitu pare hostibus habebat pecunia vinci. qua pfecti. i feriozqz cum ea parte viriu inueniri. qua longe superioz sit postulat sibi dari miseru impense. qz pluribus id mādari perniciosus sit. Dato stipendio ad classem remittit. nec moza agēdiore bus facit multa fortiter. multa feliciter agit. Agros hostiles vastat. vrbe expugnat & quasi tepestas quedā cuncta psterit. Quibus rebus terru lacedemonij ad patrie subsidu reuocadu ab asia agefflau decernit. iteri Lirader ab agefflau pficere dux pice relictus igitē clasē sumis viribus instruit fortunā belli tentatur. Na & ipse Lonon tūc primu cu hostiu exercitu cōcursum magna cura suos ordinat. Sūma igit non ducū tm in eo plio qz militu emulatio. Nam ipse dux Lonon nō tā persis qd pie studebat & sicuti afflictus Atbeniensiu rebus auctor amissae dominationis fuerat. sic volebat idē haberi red dūte. patriaqz vincendo recipere. quam victus amiserat. eo speciosus qz ne ipsoz quidē Atbeniensiu. sz alieni pzelij viribus diuincet & pugnantius periculo regis victurus premio patrie. gloriāqz diuersis artibus qz prioz ciuitatis sue duces conseruatur. Quippe illos vincendo persas piaz defendisse. Persas victores faciendo restitutum patriā esse. porro Lyrander pter coniunctionē Argesslai etiā virtutū emulatioz erat. contendebat qz ne a rebus gestis eius & glorie splendore decederet. neue tot bellis ac seculis questu imperium breuissimi momenti culpa subuerteret. Eadē militū & oium regū cura erat. quoz maior sollicitudo cruciabat. nō tā ne ipsi questitas opes amitterēt. qz ne ipsi Atbeniēses pristinas reciperent. Sz quanto maius pzelij fuit. tanto & clarior victoria Lononis. Dicti lacedemonij fugam capessunt presidia hostiu atbenis deducunt populo restituta dignitate condito serulū eripitur multe quoqz ciuitates recipiunt. Hoc initu atbeniensibus resumēde potentie & lacedemonijs habende finis fuit. Naqz veluti cu impio et virtute pdisissent cōcēmi a finitimis cepere. Primi igit Thebani auxiliantibus atbeniensibus bellū bus sūtere. qz ciuitas ex infinitis incrementis virtute Epaminūde ducis ad spē ipij grece erecta ē. Sit itaqz terrestre plū eadē lacedemonioz fortuna qua pugnata aduersus Lonona nauali plio fuerat. In eo bello Lyrander qz dux atbeniēses victi a lacedemonijs fuerat. iterific. Pausanias quoqz alter dux lacedemonioz pditionis accusatus i exiliū habijt. Igit thebani potiti victoria viuueru exercitū ad vrbe lacedemonioz ducit facile expugnationē rati qm deserti a socis oibus erat. qd metuētes lacedemonij regē suū Argesslau ex asia q ibi magnas res gerebat ad defensionē prie accersit. Occiso. n. Lyrandro nullius alterius fiducia ducis habent. cui qm serus aduēt erat. cōscripto exercitu obuiam hosti pcedunt. Sed victis aduersus pauloante victores nec aiūs neqz vires pares fuere. Prima igit congressione funduntur. delentis iā suozum copijs superuenit rex Argesslaus. qui restituto prelio nō difficulter recēt & multus expeditiozibus in durato milite hostibus victoria eripuit. ipse tamē grauitē fauciā. Quibus rebus cognitis atbeniēses verentes ne iterū lacedemonijs victoribus in pristina fortē seruitutis redigerent. exercitū contrabunt. eumqz in auxilij Boetiozū Philicratem. xx. quidē annos natū. sed magne indolis iuuenti duci iubent. Huius adolescentis supia etatē virtus admirabilis fuit. nec vñ ante eum atbeniēses inter tot tantozqz duces aut spei maioris. aut indolis maturioz imperatozē habuerunt. In quo nō impatozic tm veretia oratorio artes fuere. Lonon quoqz audito reditu agefflai & ipse ex asia ad populadōs lacedemonioz agros reuertit. Itaqz ita vndiqz belli formidie circūspēte clausū spartā ad sumā desperationē redigunt. Sed Lonon bastans hostiū terris atbenas pergit vbi magno ciuiū gaudio ex ceptus plus tamē tristitie ipi & ex incensa & diruta a lacedemonijs piaa qz leticie ex recuperata post tantū tps cepit. Itaqz que incensa fuerant. p daz sumptū & exercitu persaz restituit. que diruta fuerant reficit. Satiū illud atbenaz fuit. vt ante a pns cremate manubijs eoz & nunc a lacedemonijs dirute ex spolijs lacedemonioz restituerent. versa quoqz vice nūc haberet socios. quos tunc hostes habuerunt. & hostes nūc patrent. cū quibus iūcti tunc carissimis societatis vinculis fuerant. Dux bec agunt Artaxerxes rex persaz legatos in greciā mittit. per quos iubet omnes ab armis discedere. qualiter fecisset qz se p hoste habitatur ciuitatibus. libertatem suāqz omnia restituit. quod nō grece laboribus assiduizqz belloz inter ciues odij consules fecit. sed ne occu pato sibi egyptio bello qd propter auxilia aduersus perfectos suos lacedemonijs missa susceperat. exaratus sui in greciā venirent. Selli igitur tot bellis greci cupide paruere. Dicannus nō

Argesslaus

Lononis
virtus

Atf. Lononis
consilijs

Atbenis ho
stiu pidiu
deijtur

Lyrander
interitus

Philicra
tes

Lononis
redit atbe
nas

Atf. Atbe
naruz sati

eo tñ insignis fuit. qđ repente par tota grecia facta est. s; et eo qđ eodē tpe vrb̄s romana a gal
lis capta est. s; lacedemonij secuti fidiatēs absentia Archadū speculati castris eorū expugnant
occupatoz p̄sidiū imponunt. Itaq; armato instructoz exercitu archades adhibitis iauriū the-
banis amissa bello repetūt i eo plio Archidamus dux lacedemonioz vulnerat. qđ cedi suos
iā vt victos videret. p̄ p̄one corpora interfectoz ad sepulturā posuit. Hoc ē. n. signū apđ grecos
victorie tradite. qđ cōfessione cōtenti thebani agnū parcedi dederē. post paucis dieb; neutris qe
quā hostile faciētib; cū qđ cōsensu tacito i dūcie essent lacedemonje alia bella aduersus finitimos
genib; thebani Epaminūda duce occupade vrbis eorū spē ceperunt. agit principio noctis taci-
ti lacedemonja p̄scaunt. nō tñ egredie scutos potuerunt. Quippe scnes & cetera ibecillis etas
cū aduentū hostiū p̄sensissent. in ipsi portaz angustijs armati occurrūt. & aduersus gndetis mi-
lia militū nō amplius cētus iā affite citatis viri pugne se offerunt. tñ aīoz virūq; patrie & pena
tū cōspectus suminisfrat. tātoz p̄sentia qđ recordatiōe sui maioris spē largiunt. Nā vt viderit
sua que & p̄ gubus starent. aut vincendū sibi. aut moriendū censuerūt. Pauci igit sustinere se-
nes acie. cui par ante diē vniuersa tuuent^o esse nō potuit i eo plio duo duces hostiū cecidere. cū
iteriz agellat aduent^o nunciat. thebani recesser. nec bellū diu dilatū. Siquidē spartanoz iuue^o
senū virtute & gloria incensa teneri nō potuit. quin ex cōtinenti acie decerneret. cū victoria theba
noz esset. Et Epaminundus dū nō ductis tñ verūetaz fortissimi militis officio fungit grauter
vulnerat quo audito his ex dolore metus. & illis ex gaudio stupor inicitur. atq; ita ex placito cō-
sensu a plio discedit. Post paucos deide dies Epaminūdas decedit. cū quo vires quoq; reipu-
blice ceciderūt. Nā sicuti tunc si prima acies p̄fegeris. reliquo ferro viz nocēdi suffulcris. sic illo
velut mucrone telī ablato duce thebanoz reipublice vires hebetate sunt. vt nō tā illū amississe qđ
cū illo iteris oēs viderent. Nā neq; hunc ante dūcē vllū memorabile bellū gessere. nec postea
virtutū. s; cladiū insignes fuisse. vt manifestū sit patrie gloriā & natā & extinctā cū eo fuisse.
Sunt aī iertū vir melior an dux esset nā & iperū nō sibi semp s; patrie q̄suiuit. & pecunie adeo par-
cus fuit. vt sumptus funeri desuerit. glorie quoq; nō cupidior q̄ pecunie. q̄pe reculantī oīa ipe
ria i gessit sunt. Nonoresq; ita gessit vt ornamētū nō accipere s; dare ipsi dignitū videret. Gā
literaz studiū iā p̄slophie doctrina tāta. vt mirabile videret. vñ tā insignis militie sciētia boi
iter literas nato. neq; ad hoc vite p̄posito mortis rō dissensit. Nā vt relat^o i castra semais. vo-
ce i spiritūq; collegit i vñ a circūstātibus regisuiuit. nū cadenti sibi scuti laborz glorieq; sociū oscu-
latus est. Itēz q̄suiuit vñi viciissent. vt audiuit thebanos bene habere se rē dixit. atq; ita velut
granulabundus patrie expirauit. Huius morte et arbeniensū virtus itercidit. siquidem amisso
ciuemulari cōsueuerat. i segnitie torporeq; resolutū nō vt oliis i classē exercit^o. s; in dies festos
apparatusq; ludoz reddūt publicos effundūt & cū auctoribus nobilissimis potiss; theatra ce-
lebrāt. frequēt^o scenā qđ castra visentes. Versificatoresq; meliores qđ duces laudātes. Tunc
victual publicū quo ante milites & remiges elebant. cū vrbano populo diuidi ceptū. Quibus
rebus effectū est. vt iter oīa grecoz fordidū & obscurū antea macedonū nōie emergeret. Et
Philippus obses triennio thebis habit^o Epaminunde & Pelopidaz virtutibus eruditus. Re-
gnū macedonie grece & asie ceruicibus veluti iugum seruitus imponeret.

¶ Iustini historici liber septimus.

Acedemonia antea noie Emathionis regis cui prima virtutis experimētā i illis lo-
cis erat. Emathia cognaminata est. Huius sicuti i cēmetia modica. ita termini perā-
gusti fuisse. populus pelagij & regio boctia dicebat. Sed postea virtute regū & gētis
idustria. subactis p̄zio finitimis mox populis nationib;q; i perū vltz extremos oī
entis terminos platū est. In regione pēonie. que nunc portio est macedonie. regnasse fertur
Eteologus pater Astriopel. cuius troiano bello iter clarissimos vin dices vrbis nomē accepit-
mus. Ex alio latere in europa Europus noie regnū tenuit. Sed & Laranus cū magna multi-
tudine grecoz sedes in macedonia responso oraculi iussus querere. cū in Emathia venisset. vt
bem edysiam non sentientibus oppidanis pp̄ ibiūm & nebule magnitudinem gregez capraz
imbrem fugientū secutus occupauit. reuocatusq; in memoriā oraculi quo iussus erat. ducib^o ca-
pris imperiū querere. regi sedem statuit. religioeq; postea obseruauit quocunq; agmē moue-
ret ante signa easdem capras habere. ceptoꝝ duces habiturus quos regi habuerat auctores.
Prē edysiam ob memoriā muneris egeā populo. ageadas vocauit. Nullo dein de Medana-
mis quoq; portione macedonie tenuit. alijq; regibus pulsus in locū oīum solus successit. p̄i-
mulq; adunatis gentibus varioꝝ populoz veluti vnum corpus macedonie fecit. crescentiꝝ re-
gno valida incremento & fundamenta cōstituit. Post hunc Perdicas regnauit. cui vita illustris
& mortis postrema veluti ex oraculo p̄cepta memorabilia fuisse. Sigdē senex mories Argeo si-
liomōstrauit locū. quo condī veller. ibiq; nō sua tñ s; ē succedentiū sibi i regnū ossa poni iussit.
Præfact^o quoad ibi cōdite posteroꝝum relique forēt. regnū in familia māsūrum credentq;
hac superscriptione extinctam in Alexander stirpem. ga locum sepulture mutauerit. Argus mo-
derate & cū amore populi administrato regno successore filiū Philippū reliquit. qui i matura

Par toti
grecie resti-
tuta
Quo tem-
pore Ro-
ma a gallis
capta

Spartano
rum senus
virtus
Epaminū
de iterius

Epaminū
de virtu-
tes

philippus
obses olim
thebanus
datus

Macedo-
nie vetu-
stas/30/

Europus

Macedo-
num incre-
menta

Vito
Sig

Vnde macedonibus bellum raptus. Europi parvulus admodum insituit beredes. Sed macedonibus assidua certamina cum thracibus et illis fuisse, quorum armis veluti quotidianum exercitio idurati gloria bellice laudis finitimos terrebant. Igitur illis insania regis pupilli contentiones bello macedonas aggrediuntur. quod plio pulsi rege suo i cunis plato et pugna ante auspicio posito. acris certamine repetuerunt. Et quod victi fuissent antea. quod bellanibus sibi regis sui. auspicio defuissent. futuri vel propterea victores. quod ex supposito aium vincendi ceperat. simul et muleratio eos insanas tenebat. quod si victi forent captivi de rege facturi videbant. Cetero itaque plio magna cede illyrios sudere ostenderunt. quod hostibus suis priore bello. regem macedonibus non virtute defuisse. Hinc Amyntas succedit et per propria virtute et Alexandri filij egregia idole insigniter clarus. Cui alexandro tanta omnium virtutum nature ornamenta extitere. ut et olympio certamine vario ludicrorum genere contendit. Cum interis Darius rex plarus turpi a septibus fuga summotus. ne vbiqz deformis militie donis habere tur. mittit cum parte copiarum Megababuz ad subigendam thraciam. ceteraqz ei tractus regna quibus per ignobili momento erat accessura macedonia. quod brevi tpe exequito regis imperio legatis ad Amyntam regem macedonie missis obfides in pignus future pacis sibi dari postulabat. Sed legati benigne excepti iter epulas ebrietate crescente rogati Amyntam. ut apparatu epularum adiciatius familiaritatis adhibitis i coniuii suuz filijs et vxoribus et filiabus. id apud ipsas haberi pignus accessus hospitij. quod ut venerunt petulatus eas correctantibus filius amynte Alexander rogat patres respectu etatis ac gravitatis sue abire et coniuiio. pollicetur se hospitij temperaturuz iocose. Quo digressio mulieres quoqz paulo et coniuiio euocat. culin exornaturuz gratiorisqz reducturus. In quaz locu matronali exornatos habitu iuvenes supposit. colqz petulantia legatorum ferro. quod sub veste gererent copenere iubet. Atqz ita interfectis omnibus ignarus rei. Megababuz cum legatis non rediret. mittit eo cum exercitu parte Bubarum. ut i bellu facile et mediocriter designat imple re ne debere stare plio tanta sede genti. Sed Bubares an bellu amore filie Amynte capti omisso bellu o nuptias facit. propositusqz hostilibus a iis i affinitatis iura succedit. Post discessu a macedonia Bubaris Amyntas rex decedit. cui filio et successori Alexandro cognato Bubaris non Darii unum tpe pace psumit veretiam Fertis conciliavit adeo ut cum grecia veluti tepestas quidam occupasset. intus olympum hemuqz motes toti regionis cum imperio donauerit. Sed nec virtute minus quod plari libertate regnu amplauit. Per ordinem deinde successiois regnu macedonie ad Amynta fratris eius Menelai filij puenit. Hic quoqz insignis idustria. et oibus imperatoris virtutibus instructus fuit. quod ex Eurpide tres filios sustulit Alexandrum. pedia. Philippum alexandri magni macedonis patrem. et filia Euryone. Et Lygea at Archelais. Ariden. Menelai. quod i illis deinde et cum olympijs grauius bella gessit. Infidias aut Eurpides vxoris. quod nuptias generi pacta occiditqz vix regnuqz adulescenti tradendu suscepit. occupatus fuisset. in filia pellicatu matris et sceleris consilia pdidisset. Sumtus itaqz tot piculis senex recessit. regio maris et filijs Alexandro tradito. Igitur Alexander inter pria initia regni bellu ab illyris pacta mercede. et Philippo fratre dato obfide redemit. Interfecto quoqz tpe per eundem obfide cum thebais gratia pacis recocit. quod res Philippo maria icremetate egregie idolis fuit. Si quod triennio thebis obles habuit pria pueritie rudimenta i vrbe seu ritages antique et i domo Epaminude sumi et philosophi et imperatoris depositum. Nec multo post alexander istidys Eurpides matris apertur occubuit. cui amyntas i scelere dephile per communes liberos ignarus eius quod qnz exitiosa fore pepcerat. Frater quoqz eius Perdica pari insidiaz frau de decipit. In dignu proius libidinis ea liberos a mife vita puatos. quod sceleris suoz supplicis liberos cotemplatio vidicauerat. Perdice hec idignior cedes videbat. quod ei apud mizes milericordia nec puulus quod filij pdiciuerat. Itaqz Philippus diu in se regem sicut pupilli egit. At vbi grauita bella imminabant. ferusqz auxilium et expectatio infantis erat. copulsi a populo regnu suscepit. ut ei ingressus imperii magna d illos pes omnibus fuit. et per ipse igeniu. quod magnu spodebat vix et per vetera macedonie facta. quod occiderat vno ex Amynte filijs regnate florentissimuz fore macedonie statu. cui ipse scelus matris hunc reidui fecerat. Principio regni cum hinc cedes fratris et digne pemptor. de hostiu multitudo. hic insidiaz metus. de inopia cotinui belli et exhaustis regni et imatura etatez tyrois vrgeret. bellaqz veluti conspiratio quod ad opamendam macedonia multaz gentiu ex diuersis locis vno tpe consuebat. qm oibus par esse non poterat dispensanda rata. alia interposita pacioe coponit. alia redemit facilius quibusqz aggressis. quoz victoria et militu trepidos aios firmaret. et cotemptu sibi hostiuz demeret. Primus illi cum arbeniensibus certamine fuit. quibus per insidias victis metu belli grauioris cum iterficere oes posset. icolumes sine pcio dimisit. Post bos bello i illis traslato multa milia hostiuz cedit. Vrbem nobilissimam larissica capit. hic thessalia non pde cupiditate sicut quod exercitui suo robur thessaloz equu adiungere gestiebat. nihil minus quod belluz mentem i prouisus expugnat. vnuqz corpus equu pedituqz. copiaru inuicti exercit fecit. quibus rebus feliciter puenientibus Olympiada Neptolemi regis molossoz filia vxore ducit. conciliate nuptias fratre patruale tutore virginis Arispa rege molossoz. quod foroz Olympiadis Troada i mimoniu bebat. quod ca illi exitu malozqz ois fuit. Na du regni icremetata finitate Philippi acqsturus se sperat pprio regno ab eode primatus in exilio conseruit. Is ita

**Alex. persa
ruz lasciuia**

**Alexandri
facinus 46
50**

Bubaris

**Amyntas
Alexander
perdica fra
tres
Philippus
Alexander
dri pater**

**Vbi philippus
pre
cipuas vir
tutes imbi
berit**

**Philippi
gesta**

**Olympias
cuius fili
lia**

gestis Philippus iam non contentus sumovere bella. vltro est quietos lacerat. Cum methona urbe opugnaret et pretereunte de muris sagitta iacta dextrum oculum regis effodit, quo vulnere nec segnior Philippus bellus nec iucundior aduersus hostes factus est. adeo ut interiectis diebus pacem deprecantibus amiserit dederit. nec moderatus tantum verum etiam mitis aduersus victos fuit.

Iustini historici liber octauus.

Recie ciuitates dum imperare singule cupiunt, imperii omnes perdiderunt. Quippe in multis exitum sine modo ruentes ab omnibus victe periere, quod singule amitterent, non nisi opere senserunt. Siquidem Philippus rex macedonie veluti et specula quadam libertati omnium istud, dum contentiones ciuitatum alit auxilium inferioribus ferendo victos pariter victoresque subire regia seruituti coegit. Causa et origo huius mali thebani fuit, quod cum rex potestetur, secundam fortunam ibecillo animo ferentes victos armis lacedemonios et phocenses quasi parua supplicia cedibus et rapinis luisse, apud commune grecie consilium super accusauerunt. Lacedemonius crimini datum quod arcem thebanam in duciam et ipse occupassent, phocenibus quod boetiam depopulati essent propterea quasi post arma et bellum locum legibus reliquissent. Cum iudicium arbitrio victorum exerceret, tanta pecunia damnanis, quanta excoli non posset. Igitur phocenses cum agris liberis coniugibusque priuarent desperatis rebus Philomenem quondam duce veluti deo irascente templum ipsius Apollinis delphis occupauere. Inde auro et pecunia diuites conducto mercenario milite bellum thebanis intulerunt, factumque phocentium tametsi omnes exercerent pro sacre legum, plus tamen inuidie thebanis, et quibus ad hanc necessitatem compulsi fuerant, quam ipsis tulit. Itaque auxilia bis et ab attheniensibus et a lacedemoniis misit. Prima igitur congressione Philomenes thebanos castris eiecit, sequenti filio primus iter ceterissimos dimicantes cecidit, sacre legum penas ipso sanguine luit. In huius locum dux Onomachus creas aduersus quem thebani thesalique non ex ciuibus suis ne victoris potentias ferre non possent, sed Philippum macedonie regem duce eligunt, et externe dominationi, quam in suis timerunt, ipse succedit. Igitur Philippus quasi sacre legum non thebanorum vltor esset, omnes milites coronas laureas sumere iubet, atque ita veluti deo duce ipsum pergit. Phocenses insignibus dei conspectis, conscientia delictorum terram abiectis armis fugam capessunt, penasque violatæ religionis sanguine et cedibus suis pendunt. Incredibile quantum ea res apud nationes Philippum gloriam dedit. Illum vindicæ sacre legum, illam vltori religionum quod orbis viribus expiari debuit, solum qui pietatula erigeret existisse dignum. Itaque deus primus habet, per quem deorum maiestas vindicata sit. Sed atthenienses audito belli euentu ne in greciam Philippus transfret, angustias thermopilarum pariter secuti antea aduenientibus prelo occupauere, sed nequaquam simili aut virtute aut causa. Siquidem tunc per libertatem grecie nunc, per sacre legum publicam, tunc a rapina hostium templa vindicantur, nunc aduersus vindicem templorum raptorem defensorum. Aguntque se propugnatores sceleris, cuius turpe erat alios vindicatos fuisse, immemores propterea quod in dubijs rebus suis illo deo et consilio auctore vult fuerat, quillo duce tot bella victores inierat, tot verbes auspicio cõsiderat, iam imperum terra marique querat, quod nihil sine maiestate numinis eius aut priuate vniuersi aut publice rei gesserat. Tantum facinus admisisse ingenia omnia doctrina exulta, pulcherrimis legibus in situisq; formata, vi deinde post hac succedere, iure barbaris possint, non haberent. Sed nec Philippum melioris fidei aduersus socios fuit, Quippe veluti timens ne ab hostibus sacre legum scelere vinceret, ciuitates quare paulo ante dur fuerat, que sub auspicijs eius militauerat, que gratulate illi sibi victoria nacte fuerat hostiliter occupatas diripuit. Coniuges liberosque omnesque sub corona vedit, non deorum immortalium templis, sed edibus sacris non deorum penatibus publicis priuatisque ad quos paulo ante ingressus hospitaliter fuerat pepcit. Propterea vi tamen sacre legum vltor existisse, quam sacre legum licetiam quisse videtur. Inde veluti rebus egregie gestis et capadocia traiecit, vbi bello pari phidia gesto capitisque perdolet. Inde veluti rebus egregie gestis et capadocia traiecit, vbi bello pari phidia gesto capitisque perdolet. Deinde aboleam inuidie famamque insignis pre ceteris tunc temporis habebat, per regna mittit et opulentissimas ciuitates et pbana ac templa que opinionem ferrent regem philippum magna pecunia locare, et muros per ciuitates et pbana ac templa faciendi et vi per precones sulceptores sollicitarent, qui cum in illa sibi quibus venissent vnde dilationibus frustrati vni regie maiestatis timores taciti phisicebant. Post hec Olynthios aggrediri receperant, non per misericordiam post edes vnius duos fratres eius, quos Philippus enouerca genitos veluti princeps regni interficere gestiebat. Ob hac igitur causam vrbem antequam et nobiliter excedit, et fratres eius destinato supplicio tradit, per quos ingenti pariter et parricidij voto fruisse inde quod omnia, que agitaasset omnia, ei liceret auraria et thesalia argenti metalli districia occupat. Et ne quod ius vel fas inuolatum permitteret, piraticas quoque exercere instituit. Vis ita giftis forte venit ut quod fratres duo regis thebacie non cõtemplandæ iusticie eius, sed inuicæ mercedis ne alterius viribus ac cederet disceptationum suarum iudicem eligerent. Sed Philippus more ingenij sui ad iudicium veluti ad bellum topianum scribis instructo exercitu supponent, regno vtriusque non iudicis more sed fraude laqueo ac scelere spoliavit. Dum hec agunt legati attheniensium petentes pacem ad eum venerunt quibus auditis et ipse legatos atthenas cum pacis conditionibus misit, ibique ex comodo vtrorumque par facta. Ex ceteris quoque grecie ciuitatibus non pacis amore sed belli metu legatides, venerunt. Siquidem

Vbi oculum
Philippus
amiserit

Thebano-
rum iniuria

Philome-
nes

Onomachus

Philippus
gloria

Olynthia
cum bellis

Philippus
scelera

crudescente ira Thessali Boetijq; orant. vt pfectum aduersus phocenses ducē Grecie exhibeat
 tanto odio phocenſiu ardetes. vt obliti cladiū suarū perire ipsi qui nō pderē eos postarēt. expe-
 tāq; Philippi crudelitate pati. q̄s parcere hostib⁹ suis mallet. Cōtra phocenſiū legatū adhibi-
 tis lacedemonijs ⁊ atheniensib⁹ bellū deprecabant. cuius ab eo dilationē ter iā emerāt. Sedum
 phocis miserandūq; spectaculū. greciā ēt nunc ⁊ virib⁹ ⁊ dignitate orbis terrarū principē re-
 gū certe gentiūq; semp victricē. ⁊ multarū adhuc vrbū dominā alienis excubare sedib⁹. aut ro-
 gantē bellū aut deprecantē in alterius ope oēm spem posuisse. Ombis terrarū vindices eo vīq;
 discordia sua civilibusq; bellis redactos vt adulescēt vltro sordidā pauloante clientē sue par-
 tē ⁊ hoc potissimū facere thebanos lacedemoniosq; antea iter se sperū nunc grecie imperatū
 emulos. Philippus iter hec vindicatione glorie sue tantarū vrbū fastigiū agitāt. atq; viros po-
 tius dignos. estimāt. Secreto igit auditis vtriusq; legationibus his veniā belli pollicet iuraturā
 do ad actis respōsum nemini p̄dituros. illis ⁊ venturū auxiliumq; latūrū. Virosq; vetat para-
 re bellū aut metuere. sic variato respōso securis oibus themoppliarū angustias occupat. Tunc
 primū phocenses re captos in fraude Philippi ataduertentes trepidā arma cōsugunt. Sed
 neq; spaciū erat instruen di belli nec tps ad contrahēda auxilia. ⁊ Philippus excidūz minabā-
 ni fieret deditio. Victi igit necessitate pacta salute se dedūt. S; pactio ei⁹ fidei fuit. cui⁹ antea fue-
 rat deprecati belli pmissio. Igit cedunt passim. rapiuntq;. nō liberi parentib⁹. nō coniuges ma-
 ritis. nō deorū simulacra tēplis suis relinquūt. vñ tū miseris solatū fuit. qd cū Philippus por-
 tiōe prede focios fraudasset. nihil rez suarū apud inimicos viderūt. Reuersus i regnū vt peccō
 ra pastores nūc in hybernos nūc in estiuos salū traicūt. sic ille populos ⁊ vrbes. Vili vel re-
 plēda vel dreluēda queq; loca videbāt. ad libidinē suā trāsiēt. miserāda vbiq; facies. ⁊ ex-
 cidio similis erat. Nō qd pauor ille hostilis. nec discursus p vrbē militum erat. nō cumul⁹ ar-
 morū. nō bonū atq; boiū rapina. s; tacit⁹ meror ⁊ luct⁹. verētib⁹ ne ipse lachrymē p contuma-
 cia haberent. Crescit dissimulationē ipse dolor hoc alt⁹ dimissus quo minus p̄teriret. Nūc se
 pulchra maiorz nūc veteres penates nūc tecta. i qbus genitū erat i qbusq; genuerāt. p̄siderabat.
 Miserātes nūc vicē suā. q i eā diē viriscent nūc filiorū. q nō post eā diē nati essent. alios populos
 i finib⁹ ipsib⁹ hostib⁹ oppōit alios i extremis regni terminis statuit. quod dā bello captos i supple-
 mētis vrbū diuidit. Atq; ita ex multis gētib⁹ natiōib⁹q; vñ regnū populūq; cōstituit. Lopo-
 sitis ordinatisq; macedonie reb⁹ dardāos ceterosq; finitimos fraude captos expugnat. Si nec a
 primis māus abstinet. Sigdē Arisban regē epiri vroz sue Olympiadi arcissima cognatione
 vincit pellere regno statuit. atq; Alēdrū priuignū ei⁹ vroz Olympiadi s; rez puz bōhe
 pulcherrū dīs i macedoniā note forozis acerfit oīq; studio sollicitat i spē regni sūato amore ad
 stuprū cōsuetudinē ppulit maiorē i eo obsequia habiturus sine cōsciēcie pudore sine regni bñfi-
 cio. Igit cū. xx. ad ānos puemisset ereptū Arisbe regnū puero admodū tradit seclustus i vtroq;
 nā nec i eo ius cognatiōis seruauit. cui ademit regnū. ⁊ cū cui dedit. i pudicū fecit ante q̄ regē.

Justinus historici liber nonus.

I greciā Philippus cū venisset sollicitatus paucarū ciuitatū direptionē ⁊ ex p̄da mo-
 dicarū vrbū quāte opes vniuersarū esset aio pspiciēs. bellū toti grecie iſſere statuit.
 Ad cuius emolumētū egregie p̄tinere rat⁹ si sibi byzantiū nobilē ⁊ maritimā vrbez
 receptaculū terra mariq; copiis suis futur⁹ i potestate rede gisset. eādē claudētes sibi
 portas obſidione cinxit. Dec nāq; vrbes cōdita p̄io a Pausania rege spartanorū ⁊ p. vii. ānos
 possessa sunt. dein de variatē victoria. nūc lacedemoniorū. nūc atheniensū vris habita ē. q̄ ierta
 possessio efficit. vt nemie q̄i sua auxilij iuuatē libertatē p̄stāt. tueret. Igit Philippus longa
 obſidiōis mora exhaustus pecūie cōmerciū d piratica mutuat. Captis itaq; chry. naub⁹ mercū
 ex distractis anhelatē iopiā paululū recreauit. Deinde ne vni⁹ vrbis opugnatōe tātus exercit⁹
 teneret p̄fect⁹ cū fortissimis multas Cherſonensiu vrbes expugnat filius Alēdrus. x. ⁊ vii.
 annos nat⁹. vt sub milita piis tyrocinij rudimēta sponeret. ad se accerfit. i scythiā quozq; p̄da
 di cā p̄fect⁹ moze negociatū ip̄ſas belli alio bello reſecturus. Erat eo tpe rex scytharū Darba-
 as q cū bello isrianorū p̄meret auxilij a Philippo p apolloniēs petiit. i successiōe cū regni scy-
 thie adoptaturus. cūz iterz isrianorū rex decedēs ⁊ metu belli ⁊ auxiliorū necessitate scythas sol-
 uit Itaq; Darbeas remissis macedonib⁹ rēnciāt Philippo iubet. neq; auxilijz ei⁹ se peti-
 se. neq; adoptionē mādasse. Nā neq; vindicta macedonūz egere scythas. qbus meliores forēt
 neq; b̄r des sibi icolumi filio deesse. His auditis p̄hilippus legatos ad Darbeā mittit ip̄ſe ob-
 ſidiōis positionē petēs. ne iopia bellūz deserere cogat. Quod eo p̄p̄pt⁹ eum facere debere q̄
 missis a se i auxilijz ei⁹ militibus nec sumptuz qdē vie nō mō officij p̄cia dederit. Darbeas in
 elementia celi ⁊ terre sterilitate causat⁹. q nō patrimōys dicit scythas. s; vix alimēta exhibeat. re-
 spōdit nullas sibi opes esse. qbus tū regē expleat. ⁊ turpi⁹ putare paruo defungi q̄ totū abnu-
 re. Scythas āt virtutē ai ⁊ duricia corporis nō opibus cēſeri. Quib⁹ derisus Philippus solū
 obſidiōe byzantiū scythica bella aggredif. p̄missis legatis. quo securiores faceret q nūciēt. Dar-
 beas dūz byzantiū obſidet nouisse statuat. Mercul. ad quam in hostio Iſtri ponendam se ve-

Quid pos-
sit discor-
dia aduer-
te

Phocenti-
uz excidij

Philippi
successus

Byzantiuz
a quo con-
ditum

Prima ale-
xandri mi-
lina

Arz philip-
pi in scythi-
co bello
mouendo.

nire placatū accessus ad religionē dei petens amicus ipse scythis venturus. Ille si voto fungi
 velit. statuā sibi mitti iubet. nō modo vti ponat. verū ēt vi inuoluta maneat. pollicet. Exercitū
 at fines ingredi negat se passurū. ac si inuitis scythis statuā ponat. eo digressio sublatū versurū
 q3 es statue in aculeos sagittarū. His vtriq3 irritatis animis preliū cōmittit. Cum virtute & aīo
 prestaret scythie. astutia Philippi vincunt. xx. milia pueroꝝ ac feminarū capta pecoris magna
 vis auri argētq3 nihil. Ea pūmū fides inopie scythie fuit. xx. milia nobiliū equarū ad genus fa
 ciendū in macedoniā missa. Sed reuertētā scythia tribali Philippo occurrūt. negāt se trāstū
 daturus. ni portionez accipiat pcedē. Vincit vtrūq3 & moꝝ plū. In quo ita in femore vulneratus
 ēt Philippus. vt p corpus eius equus interficeret. cū oēs oculum putarent. pda amissa ē. Ita
 scythica velut deuota spolia bene luctuosa macedonibus fuere. Vbi vero ex vulnere primūz cō
 ualuit diu dissimulatā bellū atheniensibus infert. quoz cā tbebanū ē iungere. ne victis metuetes
 atheniensibus veluti vicinū incendiū belli ad se trāsfret. Facta igit inter duas paulo ante infestis
 simas ciuitates societate legationibus greciā fatigat. cōmunes hostē putat cōmuniū viribꝝ sū
 mouendū. Neq3. n. cessaturū Philippū si prospere prima successerint. nisi oēs greciā domuerit.
 Note quēdā ciuitates atheniensibus ē iungū. quāsdā at ad Philippū belli metus trahit. Pre
 lio cōmissio cum athenienses longe maiore multū numero pstant affiduis bellis in durata vir
 tute macedonū vincunt. non tū timemores puistine glorie cecidere. Quippe aduersus vulneri
 bus oēs loca que tuenda a duobus acceperāt. morientes corporibus texerūt. Hic dies vniuerse
 grece & gloriā dominationis & vetustissimā libertatē finit. huius victorie callide dissimulata le
 ticia ē. Deniq3 nō solita sacra Philippus. illa die fecit. nō cōuiuio risit. nō ludos inter epulas ad
 hibuit. nō coronas aut vnguenta vsum pfit. & quantū in illo fuit ita vicit vt auctorez nemo sentiret.
 Sed nec regē se grece sed ducē appellari iussit. At q3 ita inter tacitā leticiā & dolorē hostium tū
 perauit. vt neq3 apud suos exultasse. neq3 apud victos insultasse videret. Atheniensibꝝ quos pas
 sus infestissimos fuerat. & captiuos gratis remisit. & bello cōsumptoz corpora sepulture reddi
 dit. reliqua q3 funez vt ad sepulchra maiorū ferrent. vltro ortatus ē. sup hec Alexandꝝ fili
 um cū amico Antipatro. qui pacē cum his amicitiaq3 iūgeret atenas misit. Thebanoz poro
 nō soli captiuos. vꝝ etia3 interfectoz sepultura vendidit. Principes ciuitatis alios securi per
 cussit. alios in exiliū redegit. bonaq3 oīum occupauit. pulsos deinde p iniuriā in patriā restituit
 ex hoꝝ numero. xxx. exules iudices rectoresq3 ciuitati dedit. Apud quos cum potentissimi quin
 que rei cuius ipseus criminis postulerent. quod p iniuriā se in exilium egissent. huius constante
 fuerunt. vt oēs se auctores faterent. meliusq3 cū re. p. actum q3 dānam essent. q3 cū restituti con
 tenderēt. Mira pꝛorsus audacia de iudicibus vite necisq3 fuit quemadmodū possunt siāz ser
 rit cōtemnuntq3 absolutionē. quā dare inimici possunt. & qm rebus nequeit vicici verbis vlti
 pant libertatē. Compositis in grece rebus Philippus oīum ciuitatum legatos ad formandū
 rez pꝛesentium statum euocari corinthum iubet. Ibi pacis legē vniuerse grece pro meritis sin
 gular ciuitatū statuit. consiliūq3 oīum veluti vnum senatum ex oibus eligit. Soli lacedemōi
 & legem & regem contem pferunt. seruitutem non pacem rati. que non ipsis ciuitatibus contueni
 ret. sed a victore ferret. Auxilia deinde singular ciuitatum describunt. siue adiuvandus ea ma
 naret oppugnante aliquo foret. seu duce illo bellum inferendū. neq3 enim dubiū erat impe
 rium pslarum his apparatibus peti. Summa auxilioꝝ. cc. milia pedum fuit. & equitū. xv. mi
 lia. Extra hanc summā & macedonie exercitus erat. & cōfinis domitaz gentiū barbaries. In initio
 vno tres duces in asiam pslarum viris pꝛemittit Parmemonem. Amyntam. & Attalum. cuius
 soroz nupꝝ pulsa Alexandri matre Olympiade pp stupri suspitionē in matrimonium acce
 perat. Interea dum auxilia a grece coeunt. nuptias cleopatre filie Alexandri. quem reges Epi
 ri fecerat celebrat. Dies erat pro magnitudine duoz regū & collocantis filia & vꝛozem ducentis
 apparatibus insignis. Sed nec ludoz magnificētia deerat. ad quoz spectaculū Philippus cū
 sine custodibꝝ mediis iter duos Alexandros filios generumq3 cōcederet. Pausanias nobilis
 & macedonibus nemini suspensus aolescēs occupatū angustijs Philippū in trāstū obrūcat
 diēq3 leticie destinatū seduz luctu funeris facit. Hic Pausanias primis pꝛubertatis ānis stupꝝ
 p iniuriā passus ab Attalo fuerat. cuius in dignitati bec ēt seditas accesserat. Nam pductum in
 conuiuiū solumq3 mero Attalus non fuit tantum vꝝ & conuiuiaz libidini velut scortum vile
 subijcerat. ludibꝛiūq3 oīum iter coequales reddiderat. Hāc rez egre ferens Pausanias qꝛelam
 Philippo sepe detulerat. Lū varijs frustrationibꝝ nō sine risu deferret. & honoratū insup duca
 tū aduersarius cerneret. ita i ipsū Philippū vertit. vltionēq3 quā aduersario nō poterat ad iniq
 tudice egredi. Creditū est ēt imissū ab Olympiade matre Alēdrā fuisse. nec ipsū Alēdrā
 ignaz paterne cedis extitisse. qꝛppe nō minus Olympiades repudiū & plāā sibi Cleopatraz q3
 stupꝝ Pausaniā doluisse. Alēdrā quozq3 regni emulūz sꝛes ex nouera susceptū timuisse eo
 q3 actūz vꝛi cōuiuio antea primūz Alēdrā moꝝ cū ipso patre iuraret. Adeo vꝛi ē stricto gla
 dio eūz Philippus cōsecratus sit. egꝛe q3 a filij cede amicoꝝ pꝛecibus exortatus. Quāobꝝ Alē
 drāder ad auunculū se in Epirum cūz matre. inde ad reges illioꝝ contulerat. vꝛq3 reuocanti

Scythia
 philippo
 vincunt

Arthem a
 philippo
 vincunt

seruicia phi
 lippi in the
 banos

Att. Phi
 lippi regis
 bellicus ap
 paratum
 Olympias
 expulsa. stu
 pri suspitio
 ne

pausanias
 philippus
 obrūcat

Argumenta
cedis ab
olympiade
i philippu
meditate

Myrtalis
olim olim
pias dicta

Eloquētia
i philippo

Comparatio
philippi
alexandri

Art. filiorū
numerū
artaxerxis

plutarchus
Aspasiā
vocat non
Astasiaz
Artoxyenē
no artaxer-
xen.

Darij inter-
ritus

mitigatus est patri scilicet cognator egre redire compulsi. Olympias quoque fratre suum Alexandrum Epiri regē in bellū subornabat. puiciffetq; nī filie nuptijs pater generē occupasset. His emulis iraz vtiq; Pausania de ipunitate stupri sui querentē ad tū facinus ipulisse credūtur. Olympias certe fugientē pūssori equos quoq; preparados habuit. Ipsa deinde audita regis nece cū titulo officij ad exequias eadē nocte cucurrisset. in cruce pēdētis Pausanie capitula de nocte qua venit. coronā aureā i ponit qđ nemo alius audire nisi hec supersitē Philippi filio potuisset. Paucos deinde post dies restitū corpus interfectoris sup reliquis cremavit. z tūmū lūei eodē fecit in loco. parentariq; ei de quorū annis in cūssa populo superstitio curavit. Post hec Cleopatra. a qua pulsa Philippi matrimonio fuerat. in gremio ei⁹ prius filia interfecta finire vitā suspēdio cegit. spectaculoq; pēdētis vltiōe potita est. ad quā p parricidiū festinauerat. No uissimē gladiū illū. quo rex pūssus est. Apollini sub noie myrtalis cōsecrauit. Hoc n. nomē ante Olympiadis paruule fuit que oia ita palā facta sunt. vt timuisse videat. ne facinus ab ea cōmissum nō pbarer. Decessit Philippus. xl. z. vij. annor. cū annis. xxv. regnasset genuit ex larissica saltatrice filiū Ariden qui post Alexandrū regnauit. habuit z multos alios filios ex varijs matrimonijs regio more suscepitos. qui partiz fato partiz ferro perire. Sui rex armoz qđ cōiunioz apparatibus studior. cui maxime opes erant instrumēta belloz diuitiarū questu qđ custodia solertior. Itaq; iter quottidianas rapinas semp in opo erat misericordia in eo z pfidia patri iure dilecte. Nulla apud eū turpis ratio vincēdi. blandus pariter z infidiosus alloquio qui plura p mitteret. qđ pñaret. In serua z iocos artifer. amicitias vilitate nō fide colebat. Gratiā fingere in odio. instruere iter cōcordantes odia. apud vtrūq; gratiā querere solēns illi cōsuetudo. Inter hec eloquētia z insignis oratio acuminis z solertia plena. vñ nec ornatui facilitas nec facilitati i uentionū deesset ornat⁹. Huic Alexander successit z virtute z vicijs patre maior. Itaq; vincēdi ratio vtrūq; diuersa hic apta vi. ille artibus bella tractabat. deceptis ille gaudere hostibus. hic palā fustis. Prudentiū ille cōsilio. hic alio magnificētior. Itā pater dissimulare plerūq; z vincere. hic vbi exarsisset. nec dilatio vltiōis nec modus erat. Vini nimia vterq; amicus. qđ ebrietatis diuersa vitia patri mos erat. z d cōiunio in hostē pcurrere. manū cōferere. piculis se temere offerre. Alexander non in hostē. s; in suos seuebat quāobzē Philippi sepe vulneratus pla remissere. hic amicorū interfectoz cōiunio frequenter excesit. Regnare ille cū amicis nolebat. hic in amicorū regna exercebat. Amari pater malle. hic metu. Itarū cultus vtrūq; similis. Solertie pater maior. hic fides. verbis atq; orōne Philippus. hic rebus moderatio. parcēdi victis filio animus. z pñptior z bonestior. frugalitati pater. luxurie filius magis deditus erat. quibus artibus orbis imperij fundamenta pater fecit. operis totius gloriā filius consumauit.

¶ Iustini historici liber. x.

Raxerxi regi psarum ex pellicibus. cry. filij fuere. sed tres tñ iusto matrimonio suscepti. Darius. Ariarates z Occhus. Ex his Darius qđ morē psarum. apud quos rex nī si morte mutar. p idulgetiā pater regē viuius fecit. nihil sibi ablatū existimās. qđ in filiū cōtulisset. sinceriusq; gaudiū ex pcreatione capturū. si insignia maiestatis sue viuius in filio cōspexisset. Sed Darius post noua paterne pietatis exēpla iterficiendi patris cōsiliū cepit. Sceleratus fuisse. si solus parricidiū cogitasset. tāto sceleratioz quāto in societate facinorosis assumptos. i. fratres fecit parridas. O stēt prozris genus. vbi in tāto populo nō solū sociari verū ē filieri parricidiū potuit. ex vi. i. liberis nemo iuentus sit. quē aut paterna maiestas aut venatio lenis. aut idulgetiā pñs a tāta imanitate reuocaret. Adeo ne vile paternū nomē apud tot numero filios fuit. vt quoz pfidio tutus ē aduersus hostes esse dūerat. eoz isidijs circūsus tutior ab hostibus qđ a filijs fuerit. Causa paritū sceleratioz ipso parricidio fuit. Occiso qppe Lyro fraterno bello. cui⁹ mētio supra habita ē. Astasiaz pellice ei⁹ rex Artaxerxes i matrimonio recepat. Nāc partes cedere sibi sicuti regnū Dari⁹ postulauerat. q p idulgetiā sua i liberos pñio facturū se dixerat. mor penitētia duct⁹ vi hostē negaret. qđ temere pñmiserat. sol⁹ eā la cerdonio pñecit. q ppetua illi ab oibus viris pudicitia i perabat. Dic exacerbat iuuenis iugia pñio patris erupit mor facta cū srib⁹ cōiurationē dū pñi isidias parat. desphenus cū socijs penas parricidiū dñs paterne maiestatis vultozib⁹ dedit. cōiuges quoq; oñs cū liberis. ne qđ vestigiū tāti sceleris extaret. interfecte sūt. Post hec Artaxerxes morbo ex dolore pñto decessit. Rex qđ pñe licior. vñ ditas regni oeccho tradita. q timēs pares cōiurationes regiā cognatoz cede z strage pñcipus replet. nulla nī sūguinis nī serus. nō etatis misericordia pñmouit. s. ne in nocētiōz sribus parricidijs habere. Itaq; ita veluti purificato regno bellū armenijs isert. In eo cū aduersus puocatoz hostiū Lodomāus qdā oñs sanore pñcessisset. hoste celo victoriā filijs pariter z ppe amissa gloriā restituit. Ob hec decora idē Lodomāus ipñficatur Armenijs Interiecto deinde tpe post mortē Occhi regis ob memoria pñstine virtutis rex a populo constituit. Darij noie ne quid regie maiestati deesset honorat⁹ bellūq; cū Alexander magno diu variatē fortia magna virtute gessit. Postremo vict⁹ ab Alexander z a cognatis occisus vitaz pariter cum psarus regno finiuit.

¶ Iustini historici liber. xj.

¶ Exercitus Philippi sicuti varie gētes erāt. ita eo occiso diuersi motus aīorū fūere. Alij q̄ppe iniusta seruitute oppressi ad sp̄s lib̄tatis erigebāt. Alij redio lōginq̄ milite remissā sibi exp̄ditionē gaudebāt nōnulli facē nuptis filie accēfam rogo prius subditā dolebant. Amicos quoq; tā subita mutandē rex baud mediocris metus ce-

perat. reputatis nunc puocatā Asia. nunc Europā iūdū perdomitam. nunc Illyricos et thracas et dardanos ceterosq; barbaras gentes fidei dubie et mēis infidē. qui oēs populi pariter deficiant resisti nullo mō posse. His rebus velut medela quēdā iteruentis Alexander fuit. q; p concione ita vulgus oē cōsolatus hortatusq; p tpe est. vt et metū timētibz demerēt. et in spem sui oēs impletet. Erat hic annos 37. natus. in qua etate ita moderate de se multa pollicit' est. vt appareat plura ei ex permittis referre. Macedonibus inuinitate cunctas rēū ptermittit vacationē dedit. quo facto tū fibi fauorē oīum cōciliauit. vt corpus boīs nō virtutē regis mutasse se dicerent. Prā illi cura paternaz erequiaz fuit. In quibus ante oīa cedis cōsocio ad tumulū patris occidi iussit. soli Alexandrō lyncitaz fratri pepercit. seruās in eo auspiciū dignitatis sue nam regē cū primus saluator erat. emulū quoq; iperū Laranū fratrē ei nouera suscepit. interfici curauit. Inter initia multas gētes rebellātes cōpescuit. oīentes nō nullas se ditiones extirpauit. quibus rebus crectus tacito gradū in greciā cōtendit. vbi exēplo pīs Loribz euocatis ciuitatibus duz ī oēū eius substituit. Inchoatū deinde ad pte perficiū bellū aggredit. in cuius apparatū occupatō nūciat Atheniēses Thebanos et Lacedemōis ab eo ad pias defecisse. auctoreq; eius defectionis magno auri pondere ad pias corruptū Demosthenē oratore extulit. q; macedoniū deletas oēs cū rege copias a tribalis affirmauerit. pducto in contionē auctore q; in eo pelio in quo rex ceciderat. se quoq; vulneratū diceret. Quā opinione mutatos oīum sermone ciuitatū aīos eē pfectiā Alexander obfideri. quibus monibus occursum tāta celeritate iūstruo paratoq; exercitū greciā opprefit. vt quē venire nō fenserāt. videre se vitē crederēt. In trāsm hortat' Theballos fuerat beneficiorūq; Philippi pīs maternosq; sue cū bis ab eaciarū rege necessitudinis admonuerat. cupide bec thesalis audientibus exēplo pīs duz vniuerse gētis creatus erat. et vectigalia oīa rederitūq; suos ei tradiderāt. S; Athenienses fūtiū pīmū defecerūt. ita pīmū penitere cepērūt. contēptū hostis in admiratiōe cōuertentes. pueritiāq; Alexandrī spētā ante supia virtutē vetez ducū extollens. Missis itaq; legatis bellū deprecant. quibus auditis et grauitur increpatis Alexander bellū remissit. Inde thebas exercitū cōuertit. eadē indulgētia vltorus fī parem penitentiam inuenisset. Sed thebanī armis nō precibus nec deprecationē vsi sunt. Itaq; victi grauissima queq; supplicia miserime captiuitatis experti sunt. Lūz in cōsilio de excidiō vrbis deliberaret Phocenses et Plateenses et Thespies et Ozbomeni Alexandrī socij victorēq; paritūpes excidiū vrbis suaz eruditatēq; thebanorū referebat. studia in pias nō presentia tantum veritētia et vetera aduersus grecie libertatē increpantes. Quāobrem odium eos omnium populorū esse. quod vel ex eo manifestari. quod iure iurando p oēs abstinerint vt victis peris Thebas diruerent. adiūciunt et scelerū pīoz fabulas quibus oēs scenas repleuerant. vt nō pferūtū pīdia. vtz et veterē isfamiā iussit forēt. Lic Eledas vnus ex captiuis data potestate dicendi non a rege se defecisse. quē interfectū adierint. sed a regis herēdibus. quicquid ī eō sit admissum eruditatis nō perferēdi culpā esse. cuius tamen iam magna se supplicia pendissē. Deleta iuuentute nunc senus feminariūq; sicuti infirmū. ita inorūz restare vulgus. ipsumq; stupris et mulierisq; ita veratū esse. vt nihil amariū vnq; sint passi. nec iā p ciuibz le. qui tam pauci remanserint orare. sed pro inorū patrie solo et pro vrbe. quē nō viros tantum veritiam deos genuerit. Prīuata ēt regem superstitione deprecatur. geniti apud ipsos Herculis. vnde oī gēis eaciarū trahat. Actasq; Thebis a patre eius Philippo pueritiā rogat vrbī parcat. S; maiorēs eius pī apud se genitos deos adoret. pīe victores sūme maiestatis reges viderit. S; potiorē fuit ita q; pces Itaq; vrbs diruit. agri iter victores diuidunt. captiui pīe cozona vēduntur. quoz pīū nō ex emētū comodo. s; ex inimicorū odio extēdit. miserāda res Athēsiū vīsa. Itaq; postas refugijs pfugoz p iter dictū regis aperuerū quā rē ita grauitur tulit Alexander vt scōa legationē denuo bellū deprecantib; ita demū remissū vt oratores et duces quoz fiducia toties rebellē sibi dedant. parantq; athēsiēsi bō nē cogāt subire bellū. eo res deducta ē. vt retētis oratorib; duces ex ī exiliū renē q; ex pīnēti ad Dariū pfecti nō mediocre momētūz pīarū viribus accesserē. Proficiscēt ad pīciū bellū oēs nouerē sue cognatos. quos Philippus ī exērcitō di gnitatis locū pūebēs imperijs pīfecerat. interfici. s; nec suis. q; apti regno videbant pepcit. ne qua materia seditionis pīul se agente in macedonia remaneret. et reges stipendiarios pīpectiois ingēni ad cōsilitiū secus trahit. seniores ad tutelā regni relīngit. adunato deīde exercitū nauēs onerat. vñ cōspecta asia īcredibili ardoze mētis accensus duodecim aras deoz ī belli vota statu it. patrimonij de suū. quod in macedonia europaq; habebat amicus diuidit. sibi asia sufficere pī fama. pīul q; nulla a nautis littore cōderet. hostias cedat. petēs victoriā bello. quo toties a pīs pētie grece vltor relictus sit. qbus lōga iā satis et matura iperia contigisse. quozunq; tps esse vices eripe melius auctores. S; neq; exercitus ei' alia q; regis aīoz pīsumptio fuit. Quippe obli

Adot^o qui
post philip
pi mortem
sunt

Ulciscitur
alexander
cedem pa-
tris

Demostenis auctoritas

Att. Elea
de Nba ad
alexandri

2. Att.alex.
vota

ti oēs cōiūgiū liberorūq; z lōgine q; a dōmo militie p̄fici auz; z totius oriētis opes iā q̄a suam
p̄dā dūcebāt. nec belli piculoz; s; diuitiaz meminerāt. Lū belati i cōtinentes eū. prius ale-
xander iaculū velut i hostilē terrā iecit. armatusq; de naui tripudiāti similis p̄luit. atq; ita hosti
as cecidit. p̄atus ne se regē ille terre inuite accipiat. In illo quoq; ad tumulos eoz; q; troiano bello
Alexander
copie
cecidit. parētū. Inde hostē p̄tēs milites a populatiōe asse phibuit. parēdus suis rebus
p̄fatus. nec p̄dā ea que possēssuri venerāt. In exercitu eius fūere peditū. xxxij. milia equum
quattuor milia ingentiū naues centū. xxxij. hac tā parua manu vniuersū terraz; orbē vtrūq; ad
mirabilis victricem aggredi ausus fuerit iertū. ēcū ad tā piculosū bellū exercitū legerit i inue-
nes robustos nec p̄io flore etatis. s; veterāos plerosq; ēt emerite militie. q; cū p̄e patrūlq; mi-
litarerāt. elegit. vt nā milites q; magistrōs militie electos putares. Q; dices quoq; nemo nisi
seragenarius ducit. vt si p̄cipia castroz; cerneret. lenati ēt alicuius p̄fice reipublice videre oī
ceres. Itaq; nemo i p̄lio fugā s; victoriā cogitauit. nec i pedibus cuiq; spēs s; in lacertis fuit. z
rex p̄paz; Darius fiducia viriū nil astu agere affirmās suis occulta cōsilia victorie fortune cōueni-
re. nec hostē regni finibus arcere. s; intinū regnū accipe. glorioz; ratus repellere bellū. q; non
aduenit. P̄ia igit cōgressio i capis Alēdrastis fuit. In acie p̄paz; fēcēta milia militū fuisse. que
nō minus arte Alēdradi q; virtute macedonū supata terga verterūt. Magna itaq; cedes p̄paz;
fuit. De exercitu Alēdradi nouē pedites. cētū. x. egres cecidere. quos rex ip̄e ad ceterorū sola-
tia humatos statim equestribus donauit. cognatūq; eoz; imunitates dedit. Post victoriā ma-
ior p̄paz; ad cū defecit. gessit z plura bella cū p̄fectis Darij. quos iā non tā armis terrore noīs
sui vitit. Dū bec agunt. iterum i dūto captiui ad cū serf. infidias ei ab Alēdradi lyciāci genero
Antipatris q; p̄p̄positus macedonie erat parari. ob quā cām timēs ne quis ierfecto eo i ma-
cedonia motus oziret. i vinculis eūz; habuit. Post bec gordiz vrbē petiit. q; postea ē iter phrygiā
maiorē z minorē. cuius vrbis potiū de nō tā ppter p̄dā Cupido ei cepit. s; qd audierat i ea
vrbē i tēplo Jouis iugū plaustrū gordij posū. Lūis nēz; i q; soluisset. q; tota asia regnaturū
antiqua oracula cecinit. huius rei cā z origo illa fuit. Gordius cū i his regiōibus bobus cōdū-
ctis araret. aues eūz; oīs generis circūvolare ceperūt. Profectus ad cōsiliē dos augures vicine vr-
bis obuiā i porta habuit virgine eximie pulchritudinis p̄cunctatūq; eā que possimū augurē cō-
suleret. Illa audita cā cōsulenti ignara artis ēt disciplina parentū regnū ei potēdū fūit. p̄colli-
cetūz; se z matrimoiū z sp̄ei sociā. tā pulchra cōditio prima regni felicitas videbat. post nupti-
as inter phrygiā oria seditio ē. cōsulētib; de fine discordiaz; oracula respondunt regē discor-
dis opus esse. Iterato querētib; de p̄sona regis. iubenē eū regē cōseruare. quē reuerf; pri-
mūz; in templū Jouis eūntē plaustrū reperissent. obuius illis Gordius fuit. statimq; cum regē
cōsultant. Ille plaustrū. quō vebenti regnū delatū fuerat. i templo Jouis posū mactati cō-
secrari regie. Post hūc filius Mida regnauit. qui ab Orp̄eo sacroz; solēniūz; initiatus phry-
giam religionibus impleuit. quibus tutor omni vita q; armis fuit. Jgitur Alexander capta vr-
be eūz; in tēplū Jouis venisset. iugū plaustrū requisit. quō exhibito eūz; caput Joramētorum i
tra nodos abscondita reperit nō posset. violētius oraculo vsus gladio Joramēta cecidit. Alēz; ita
resolutis nēribus latētia in nodis capita inuenit hoc illi agenti nūciāf. Darium cum ingenti ex-
ercitu aduentare. itaq; timēs angustias magna celeritate Taurus transēdit. In qua festinatio-
ne ingenta stadia cursum fecit. eūz; tarsū venisset captus cydri fluminis amēnitate p̄ mediam
vrbē ifluētib; p̄iectis armis plenus pulueris ac sudoris i p̄rigidā nudū vndā se piccit. Tū re-
p̄tē tātus neruos eius occupauit rigor. vt iterclusa voce nō spēs mō remediū. s; nec dilatio picu-
li iterūiret. Vn° erat ex medicis noīe Philipppus q; solus remediū polliceret s; z ipsū Parme-
nionis p̄dicā e capadotia misse epistole suspēctū faciebāt q; ignarus infirmittatis Alēdradi scip-
ferat a Philipppo medico vt caueret. nā corruptū illū a Dario ingenti pecunia cēt tutius i raturū
dubie se fidei medicū credere quā i dubitato morbo perire. Accepto igit poculo epistolas medi-
co tradidit. atq; ita iter bibendūz; oculos in vultum legētis itēdit. Vt securū p̄p̄erit. letior fact^{us}
est sanitateq; quarta die recepit. Jgit Darius cū. cccc. milibus peditūz; z centūz; milibus equitū
i acie p̄edit. Mouebat bec multitudine hostiūz; respectu paucitatis sue Alēdradus. s; inter dū re-
putabat. quātas res eūz; ista paucitate gessisset. quātōq; populos fudisset. Itaq; eūz; spēs metūz;
vinceret piculosus differe bellūz; ratus. ne desperatio suis cresceret circumnectus suos singulas
gētes diuersa oratiōe alloq; Alēyrios z Thracas opūz; ac diuitiaz; ostētatione grecos veterum
belloz; memoria eterniq; cum p̄his odiū accēdebāt. Macedones autē nunc europē victē admo-
net. nunc asse ēt petite. nec inuētās illis toto orbe pares vires gloriāz;. Ceterūz; z laborz; finē hūc
z glorie cumulus fore. atq; iter bec idētidēz; p̄sistere acie iubet. vt hac mora cōsulerāt oculis turba
hostiūz; sustinere. nec Darij legnis opa in ordināda acie fuit. Quippe omisiss bucuūz; officiūz; ip̄e
oīa circūire. singulos hostiarū. veteris glorie p̄paz; ipeiūz; perpetue a dijs imortalibus date pos-
sessionis admonere. Post bec preliūz; ingentibus aīs cōmittit. In eo vterq; rex vulneratur tam
dip certamē anceps fuit. quoad fugeret Dari°. Et de cedes p̄paz; secuta ē. Cesa sunt peditūz;
vniūz; z. l. milia. equūz; x. milia. capta qd dragita milia. Et macedonū cecidere pedēfres. cxxx. eg-

Principia
quid sint

Vide ne
adramiti
nis sit lege
dum

Gordij
plaustrum

Gordius
Mida

Taurus
Lydnus

At. salu-
bre Alēdrā.
consilium

At. acre
prelium

tes. cl. in castris peras multum auri ceterarumq; opū iuēnt. Inter captiuos castrorum mater & viro
eademq; foror & filie due Darij suere. ad q̄s viscedas hortadasq; cū Alexander vēisset cōspectis.
armatis iuicē se cōplexer. velut itam moritūre p̄p̄lationē ediderūt. Provoluit deinde genibus
Alexander nō mortē. s; vi Darij corpus sepeliat. dilatiōe mortis deprecā. Notus tanta mulier
pietate Alexander & Darij viuere dixit. & timētib; mortis metu dimisit. easq; haberi & saluta-
ri vt regias p̄cepit. filias quoq; nō sordidius dignitate p̄tis sperare matrimoniu iussit. Post hec
opes Darij diuitiarumq; apparatus cōtēplatus admiratiōe tantarū rerū capis. Tūc premiū luxu-
riosa cōiūia & magnificētiā epulaz sectari. tūc Bersamē captiuā diligere p̄p̄ fōmie pulchritu-
dinē cepit. A qua postea susceptū puerū Hercule vocauit. memor tū ad huc Darij viuere. Par
mentōnē ad occupādaz p̄fiaz classē. aliosq; amicos ad recipiēdas a se ciuitates misit. que statim
audita fama victorie ipsius Darij p̄fectis cū auri magno pōdere tradētib; se in p̄tēz victo-
rū venerūt. Tūc in syriā p̄ficiē. vbi obuio cū in sulis multos regis oriētis habuit. Ex his p̄ me-
ritis singulorū alios i societatē recepit. alijs regnū a demit. suffectis i loca corū nouis regib; . In si-
lone p̄ter ceteros fuit Abartomius rex ab Alexander fidonie p̄stitutus. quē Alexander dū opā ob-
lacere ad p̄tēos & hauriēdos hortosq; irrigados solitus esset. misere vitā exhibentē regē fece-
rat. sp̄tis nobilib; nē generis id nō dātis beneficiū putaret. & prioz ciuitas cū coronā auream
magni pōderis p̄legatos i titulū gratulatiōis Alexander misisset. grate rauere accepto tyrus se
ire velle ad vota Herculi red dēda dixit. cū legati recti id eū in tyro vetere & antiquo tēplo sa-
cturū dicerēt. idē deprecantes eius introitū ita exaruit. vt vbi exidiū minaret. Cōfessimq; exeret-
tū iussu applicato nō minus animosus tyris fiducia carthaginēsiuz bello excipit. Augebat. n. ty-
ris aios. Didonis exēplū. que carbagine cōdita tertiam p̄tem omnis quēfuit. turpe dūctis si
feminis suis plus al fuisse in ip̄erio querēdo q̄ sibi i tuēda libertate. Amota igit i belli etate car-
thagine & accersitis mor auxilijs nō magno post tpe p̄ p̄ditiōē capiunt. Inde Rhodū Alexā-
der egyptū ciliāq; sine certamine recepit. Ad Ioue deinde Ammonē p̄gū p̄sulturus & de eū
in futurorū. & d̄ origie sua. Naq; mater ei Olympias cōfessa viro suo Philippo fuerat. Ale-
xandrū nō ex eo sed ex serpētē i gentis magnitudinis cōcepisse. Deniq; Philippus vltio p̄p̄vi-
tio fuit p̄ filiū suū nō esse palā p̄dicauerat. qua ex cā Olympiada velut stupri cōmpertā rep̄u-
dio dimiserat. Igit Alexander cupiēs origiē diuinitatis accgere simul & matrē insaniam liberare
p̄ premisso subornat antistites qd sibi respōderi velit. Ingreddientē tēplū statim antistites vt
Ammonis filiū salutāt. Ite leuis deia d̄p̄nōe hoc se patre censi iubet. Rogat deinde an oēs
iterfectores p̄sui sui sit vltus. respondēt p̄z eius nec posse iterfici nec mozi. regis Philippi p̄-
actā plenē vltiōē eē. Tertiā interrogatiōē p̄fēti victoriā oīuz belloz possessionēq; terrarū
dari respondēt. comitibus quoq; suis respōsū. vt Alexandrū p̄ deo nō p̄ rege coleret. Nicilli au-
tē i solētia miratq; aio icrent tumor exēpta comitate quā & grecorū lris & Macedonū iustitias
ddicerat. Reuer^s ab Ammōe alexādrīā p̄didit. & coloniā Macedonū caput eē egypti iubet. Da-
rius cū Babyloniā p̄fugisset. p̄ epistolas alexandrū deprecā redimendaz sibi captiuaz pote-
statē faciat. inq; eā rem magnā pecuniā pollicet. S; alexāder in p̄tēz captiuaz regnū oē non
pecuniā petiit. Interiecto tpe alie epistole Darij alexādro reddūt. quibus filie matrimonium &
regni portio offerit. Sed alexander sua sibi dari rescripsit. iussitq; supplicē venire. & regni arbi-
trio victori p̄mittere. Tū spe pacis amissa bellū Darius reparat. quadringētis milibus peditūz
& centis milibus equūz obuā dedit alexādro. In itinē nūciāz vroz eiuz & collisiōe abiecti par-
tus decessisse. eiuzq; mortē illachrymatū alexandrū exequiasq; benigne p̄secutum. idq; eum nō
amozis sed humanitatis causā scisse. Iā semel eam tantū alexādro visam esse. cum matrē par-
tūlūq; filias eius frequenter cōsolaret. Tūc Darius se raturū vere victū cū post tot p̄elia &
beneficijs ab hoste suparet. gratumq; sibi esse si vincere nequāt. q; tali potissimū vinceretur.
Scribit itaq; & tertias epistolas & gratias agit. q; nihil in suos hostile fecerit. O fert deinde ma-
iore partē regni vsq; ad flumen euftratē. & alterā filiā vxorem. pro reliquis captiuis triginta mi-
lia talentoz ad hoc Alexander gratiaz actionem ab hoste superuacaneā eē respōdit. nec a se quic-
quā factū in hostis adulatione. nec q; in dubios belli eritus aut in leges pacis sibi lenocinia que-
reret. si animi magnitudinem. qua diceret a duerfus viros hostiū nō aduerfus calamitates cō-
tēdere. Polliceturq; se p̄staturū ea Dario si secundus sibi nō par haberi velit. Ceterz neq; mū-
dū posse duobus solibus regi. neq; orbe sumā duo regna. saluo statu terraz habere p̄de aut de-
ditiōē eadē die aut i posterā acie paret. & nec pollicet sibi aliā q̄ sit expertē victoriā. Postera
die acie p̄ducūt. cūz repēte ante p̄eliū cōfectū curis Alexandrū sōnus arripuit. Cum ad pugnaz
solus rex decesset a parmentione egre excitatus. querentibus somni causāz omnibus inter peri-
culā cū ē in ocio semp partioz fuerit. magno se metu liberatum ait. somnumq; sibi a repentina
securitate datū. q; licet cū oibus Darij copijs cōstingere veritū se longā belli moram. si p̄se exer-
citūz diuidisset. ante p̄eliū vtiq; acies hostibus spectaculo fuit. Macedones multitudinem bo-
minūz corpōz magnitudinem armozq; pulchritudinē mirabant. p̄se autē a tā paucis victis
suoꝝ tot milia stupebāt. Sed nec duces circūire suos singulos cessabat Darius vix denis arma

Regnū
ordinatio

Alexander
ad amonē
Ioue p̄fici
icitur

Alexādrīe
conditio

regū
p̄p̄ oīd

Zif. ma-
gnificū ale-
xā. respon-
sis

tis singulos hostes, si diuino fieret euenire dicebat. Alexander macedonas monebat, ne multitudine hostium, nec corporis magnitudine vel coloris nouitate moueretur, nisi meminisse iubet, non esse se terrore pugnare, nec meliores factos putaret fuga, cum i acie fecit tam tristis memoria cecidit suorum et tam sanguinis de duobus plijs auri ferret. Et quemadmodum Dario maiore turba hostium esse sic virum sibi. Horta spernat illa acie auro et argente fulgere, i qua plus pcedit q periculi sit victoria non ornamentorum decore s ferri virtute quera. Post hec prelium committit. Macedones in ferrum cum contemptu totius se victi hostis ruebat, per se mori quam vinci postulat. Raro et vltimo tam sanguinis suffus est. Darius cum vinci socios videret, voluit mori et ipse, s a primis fugere compellus est. Successus dei de quibusdam vi pos Lydii fluminis ad iter hostium impediendum includere non ita saluti sue velle consilium ait, ut tot milia sociorum hostibus obiciat, debere et alijs fugam patere que paruerit sibi. Alexander autem periculosissima queq aggrega diebat, et vbi cōsertissimos hostes acerrime pugnare compersisset, eo se tempore gererebat, pericula sua esse non vltimo volebat. Hoc prelio Asiæ iperius rapuit, quinto post acceptum regnum anno, cui felicitas tanta fuit, ut post hoc nemo rebellare eēt ausus ut pacieretur. Perse post iperium tot annorum iugum seruitutis acceperint. Dona tunc rectissimis militibus, xxxiij. continuis diebus pceda recognoscit, in vrb deinde clausa, et milia talentorum inuenit. Expugnat et persepolim caput persici regni vrb multis annis illustrē, referatq orbis terrar spolijs q iterum eius primū appuerant. Inter hec octingenti admodum greci excurrūt Alexandro, q pena captiuitatis tricata pte corporis tulerāt rogātes vti cū greciā se quoq hostis crudelitatis vindicaret. Data pte redeūdi agros, recipere maluerūt, ne non tam gau diū parētibz q delectandū fuit cōspectu repozitaret. Interea Darius in gratia victoris a cognata suis suis aureis cōpedibz cathenisq i vico spartanorum Lanea vicis. Credo ita dijs immortalibz vti dicuntur, et i terra eorum, q successuri ipso erat, plac regnū finiret. Alexander quoq citato cursu postera die supuenit. Ibiq cognouit Dariū clauso vehiculo p nocte expositū. Iussu itaq exercitus subseq cū septē milibz egū fugietē seq, i itinere multa et piculosa prelia fecit. Emellus deinde multa milia passū cū nullū Darii idiciū reperisset respirādū egs data pte, vni ex milibz vni ad fontē pmiū pgit i vehiculo Darii multis qdē vulneribz psofsum s spirantē adhuc inuenit q applicito captiuo cū ciue ex voce cognouisset, id saltē pntis fortie solatū hie dixit, qd ipse ille cur locutus ēēt, nec i casu postremas voces emisissus. Proferri hec Alexander iubet se nullis i eū meritorz officijs maximoz illi debitorē mori, q i mīre liberisq suis regio ei nū hostilē aiuz erpt, feliciusq hostē q cognatos sortitus sit. Quippe et mī ac liberis suis ab eodē hoste vitaz data, sibi a cognatis erepta, qbz et vitā et regna dederit. Quāobzē graz illi ea futurā, quā ipse victor vult. Alexander referre se, quā solā mortēs p pcar supet et isey numia et regales deos, vltimū terrar oīuz victori dīgat iperū, p se iustā magis q grauē sepulture veniā orare. Qd ad volutionē ptinēat iā non suā s exēpli cōemq oīuz regū eē eaz, quā negligere illi et idē eoz eē et periculū, qppe cū i altero iustitie ei, i altero et vilitatis cā veresit, i quā rē vnicus pignus fidei regie dextrā se ferēdaz Alexandro dare post hec porrecta manu expirauit. Quēvbi Alexandro nū ciata sunt viso corde defuncti tā idignaz illo fastigio mortez lachrymis psecutus ē, compulsq regio more sepeliri, et reliqas eius maiorz tumulis inferri iussit.

C Iustini historici liber duodecimus.

Alexander in psequendo Dario amissos milites magnis funez ipēis extulit reliqas expeditionis eius socijs, xy. milia talentorum diuisit. E quoz maior pars estu amissa inuiti lesq et q supfuerāt facti pecunia oīs, clui. milia talentoz ex victoria nuper coacta, ei q parmenio pcescit. Dum hec agunt epistole antipatris a macedonia red duntur

Pecuniaz bello questia

quibus bellū Agidis regis spartanorum i grecia, Alexandri regis epi i Italia, bellus Sophy rionis pfecti eius i scythia continebant, qbus varie affectus plus tilitie cognitissimoz duo rū emulor regū qz dolozis amissicuz Sophyride exercitū suscepit. Nāq post pfectionē Alexandri grecia ferme oīs i occasione recuperade libertatis ad arma cōcurreret auctoritate lacedemonior secuta, q Philippi Alexandriq pacē soli spicerāt, et leges respuerāt. Dux bui belli Agis rex lacedemonior fuerat, quē motuz Antipater pētis militibus in ipso ortu oppressit, magna tū vtrinq cedēs fuit. Agis rex cum suis terga dātes videret dimissis satellitibus, ut Alexandro si felicitate non virtute inferior videret, tantas strages hostium edidit, ut agmina iterdum fugaret. Ad extremū et si a multitudine victus, gloria tū oēs vicit. Porro Alexander rex epi i Italia a tētinis auxilia aduersus brutios depeantibz sollicitat ita cupide pfectus fuerat, ut i diuisione orbis terraz Alexandro Olympiadis sororis sue filio oriēs et sibi occidēs sorte cōtīgisset, non minore rex materiā i Italia africa siciliaq, qz ille i asia et in pñs habiuit. Huc accedebat ut sicut Alexander magno delphica oracula scidias i macedonia, ita buic rñsz dodonei Iouis orbe pōdosiā amnēqz acherusū pderat, quē vtrazq cū i epiro essent, ignarus eadē et i italia esse ad declinanda fatoz picula peregrinā militiā cupidius elegerat. Igis cū in italia venisset, primū illi bellum cū apulis fuit, quoz cognito vrbis fato breui post tpe pacē et amicitia cū rege eoz fecit. Erat nāq tūc tps vrbis apulis brundisium, quā etoli secuti fama rex i troia gestarum clarissimum ac

Alexander epirota

nobilissimū ducem Diomedē considerat. s; pulsū ab apulis oscacula responsū accep-
 rat. locū quē reperissent perpetuo possiderunt. Hac igit ex cā p legatos sub belli cōminatōe resti-
 tui sibi ab apulis vrbē postulauerāt. s; vbi apulis ozaculū innotui interfectos legatos i vrbē sepe
 liūt perpetuo ibi sedē habitos. atq; ita defuncti respōso diu vrbē possederūt. Qd cū factū cognō
 uisset Alexander epiā antiquitatis fama veneratus bello apuloz abstinuit. Bessit z cū brutijs luca
 nīq; bellū. multalq; vrbes cepit. tūc z cū metapōtūis z rutulis z romanis sedus amicitiaq; se-
 cit s; brutij lucaniaq; cū auxilia a finitūis cōtra xissent. cari^o bellū repetiuerūt. Ibi rex iura vrbē
 pādōnā z flumē acherōtā nō prius fatalis loci cognitiōe noie q; occideret. iterific. moxēq; non
 in pzia fuisse sibi periculosa mōtē. pp quā patriā fugerat. itcllexit corpus eius tyrij publice redē
 ptū sepulture tradiderūt. Dum hec agunt i Italia Sophyrion quoq; pfectus ponti ab Alexā-
 dro magno relictus ociosū se ratus si nihil ipse gessisset aduato. xij. milia militū exercitū scythi-
 drō intulit. Celas cū oibus copijs penas temere illati belli gēti inopie luit. Nec cū nūciata i par-
 thia Alexādro essent. simulato meroze pp Alexādrī cognitiōe exercitū suos triduo luctū idurit.
 Oibus deide velut darij morte perperato bello reditū i patriā expectāntibus cōiuges z liberos
 suos aiorā quodamodō cōplectentibus ad cōcionē exercitū vocat. Ibi nihil actū tot egregijs p-
 lijs aut si icolumis oriētalīs barbaries relinquat. nec se corp^o sed regnū Darij petisse. perseque
 dosq; eē eos. q; a regno defecerint. Hac oīone velut ex integro incitatus militū aīs byrcania Nār
 dosq; subegit. Ibi ei occurrit Ebalchris siue Dimothea amazonū regina cū. cccc. mulieribus vi-
 gintiq; diez iter cōfertissimas gētes itinere cōfecto ex rege liberos q;stura. cui^o cōspectus ad-
 uenit. q; admiratōi fuit. z pp insōitū feminis habitū. z pp ex petitiū cōcubitiū. Ob hoc triginta
 diebus ocio datis vt visā ē vterz iplesse discēssit. Post hec Alexāder habitū regis perfax z dia-
 dema solitūz antea in regibus macedonijs velut i leges eoz. quos vicerat. transiret. assūmit. q;
 ne inuidiosus ē i se vno cōspicerent. amicos quoq; suos longā veste aureā purpureaq; fume-
 re iubet. vt lorū quoq; sicuti cultū imitaret. pfax iter pellicū regearz. greges electe pulchritudis
 nobilitatis noctū vices diuidit. Vis rebus igentes epularū apparat^o adijcit. ne ieiunia z destru-
 cta luxuria videret. cōuiuiū quoq; iura regiā magnificentiā ludis exornat. imemor prius tā-
 tas opes amitti bis moribus nō queri solere. Ister hec i dignatiōe oīuz totis castreis erat. illum a
 Philippi pte tū degenerauisse. vt ē pte nomē cūaret. moxēq; pfax assumeret. quos pp ita-
 les mores vicerat. s; ne solus vitijz eoz. quos armis subegerat. succubuisse videret. militū quo-
 q; suis pmissis. si quaz captiuaz cōsuetudine tenerent ducere vroz. gēntissimā minoz i patriā
 reditus cupiditate futurā habēntibus in castreis imaginē quandā larii ad domesticē sedis. simul
 z laborē militie meliorē fore dulcedine vroz. In supplemēta quoq; militū mius ex hauriri pos-
 se Macedoniā. si veterāis pūbus tyrones succederēt militaturi i vallo. in quo nati cēnt. cōstatio
 resq; futuri. si nō solū tyrocinia vterz ēt incunabula in ipsis castreis possuissent. que cōsuetudo i suc-
 cessores quoq; alexādrī misit. Igit^o z alimēta pueris statuta. z istrumēta armorū equozū quo-
 q; iuuenibus data. z patribus p numero filioz pnia statuta. si quoz patres occidissent. nihil o-
 minus pupilli stipēdia patrū trabebāt. quoz pueritiā iter varias expeditōis militiā erat. Ita-
 pugnā aliud vnquā q; victoriā ducere hec soboles nomē habuit epigoni. Parthis deide domi-
 tis perfectus his statuere. nobilissimos perfax Zndragoras. vñ postea originē parthoz reges
 habuerūt. Interea nō Alexāder regioz hostiū odio seuire in suos cepit. maxie idignabāt carpi
 sermonib^o suoz pīs Philippi patrieq; mores subuertisse. pp que crimina Parmeniō quoq; se
 ner dignitate regi. primus cū Philota filio de vtroq; prius qōnibus habitis iterficiunt. Sreme
 reitāq; oēs vniuersis castreis cepere inorij sentis filijq; casū miserātes. iter dū se quoq; nō debe-
 re melius sperare dicētes. Que cū nūciata Alexādro essent. verēs ne hec opinio ēt i macedonijs
 diuulgaret. z ne victorie gloria seuitie macula offuscaret. simulat se ex amicis quosdā i pzia victo-
 riaz nūcios misisse. Hozat milites suos scribere. rariozē habituros occasiōē pp militiā remotio-
 re. datos fassēs epistolaz ad se tacite deferri iubet. ex gbus cognito de se singuloz iudicio i vna
 cōbortē eos. q; de rege durius opinari fuerāt cōtribuit. aut cōsumpturos eos. aut i vltimis terris
 icoloniaz distributuros. In de Dracas. Euergitas. Parmas. Parapamimēnos. Hydaspios.
 ceterosq; populos. q; i tradice caucasi morabant. subegit. Interea vnus ex amicis Darij Bersus
 victus pūcis. q; regē nō solū pderat. verū etiā interfecerat. quē i vltione pñide exccratūz ssi
 Darij tradidit. reputās nō tā hostē suū fuisse. Dariū q; amicū eius. a q; cēt occisus. z vt bis ter-
 ris nomē reliqueret. vrbē Alexādrīā sup amnē Tanaim pdidit itra diē septimūdecimū muro-
 vi. milia passūz sumato. trāslar^o eo triū ciuitatū populis. q; Eyr^o pdidit. In bac tria quo
 q; sogdiani q; rij. vrbes pdidit. distributis his quosq; i exercitū. seditiones bebat his ita gestis
 solē die amicos i puiuiū vocat. vbi orta iter ebrioz rex a Philippo gessat mētoe pferre se pti
 tpe rexq; suaz magnitudinē extollere celloten^o cepit assentāte maiore puiuiaz pte. Itaq; cum
 vnus ex senib^o Eyr^o ductus fiducia amicitie regie. cuius palmā tenebat. memoriāq; Philippi
 tuere. laudaretq; ei^o res gestas. adeo regē offēdit. vt telo a satellite raptō eūdē i puiuiū trucidat.

Aqb^o bzu
dubū cōdi
um

Alexandri
epirote ite-
rius

Sophyrion

Successus
bellozura
alexan.

Ebalchris
Dimothea
Amazonū
regina

Alex. alex. i
stinium

Epigoni
Vnde par-
thoz reges
origine ha-
buerit

hal
bne
dnt

Alex. celeri-
tatem ope-
ris

Alexandrie
conditio

uerit q̄ cede exultās mortuo patrociniū Philippi laudēq̄ paterne militie obiebat. Postquā
 fatiatus cede aiūs quēit. ⁊ locū ire successit. exultatio. mō ⁊ cāz occidēdi p̄siderās. pigere ē
 facticepit. q̄ p̄nas laudes tā iracūde accepisse se q̄ nec cōiucia debuisset. amicūq̄ senē p̄sonā oc
 cisi mō inorū a se occisū iter epulas ⁊ pocula dolebat. Eodē igit furore ⁊ penitētias quo p̄idez
 irā versūs mozi voluit. p̄ximū ⁊ fletus p̄gressus amplecti moziū. vulnera tractare. ⁊ q̄si audi
 enti cōsiteri demētīā. arreptū telū i se venit. pegissetq̄ facius nī amici interuenissent. Nāst̄i dec
 voluitas moriēdi ēt sequēdus diebus. Accesserat. n. ad penitētīā nutritis sue ⁊ sororis Clyti re
 cordatio. cuius absētis eū matre pudebat. tā sedā illi alimētoꝝ suoz mercedē reddidit. vī in cui
 us manibus pueritā egerat. buic iuuenis ⁊ victorꝝ p̄ beneficiis funera remitteret. Reputabat de
 inde quātus ⁊ exercitū suū. quātū apud gētes deuictas fabulāꝝ atq̄s iudice. quātū apud ceteros
 amicos metū ⁊ odiū sū fecerit. q̄s amāz ⁊ triste rediderit cōmūi suū. nō armatus in acie q̄s con
 uuiū sedēs terribilior. Lūc Parmenio ⁊ phibitōas. tūc Almyntas cōsobrinus. tūc nouera s̄es
 q̄s interfecti tūc Althalus. Eurylorus. paufanias. aliq̄s Macedonie exticti p̄cipes occurrebant.
 Ob hoc tūc q̄ridū p̄seuerata inedia ē. donec exercitus vniuersi p̄cibus exortatus ē p̄catis ne
 ita moriē vniū doleat. vī vniuersos p̄dat. quos ⁊ vltiaz de ductos barbaria iter infestas ⁊ irrita
 tas gētes bello destituit. multū p̄suere ⁊ Lalissthemis philofophi p̄ces cōdiscipulatu apud Ari
 stotelē familiaris illit. ⁊ tūc ab ipso rege ad p̄dēda memorie acta eiūs accitus. Reuocato igit ad
 bellū aio Lbarasinos ⁊ Dracas i deditiōē accepit. deide qd̄ p̄io ex p̄lico supbie regie more di
 stulerat. ne oīa pariter inuidiosiora eēt. nō saluti s̄ adozari se iubet. Accerrimus iter recusā
 tes Lalissthemis fuit. q̄ res ⁊ illi ⁊ multis p̄cicipibus macedonū exitio fuit. sigd̄ sub sp̄e infāia
 rū oēs interfecti. retētus tūc ēa macedonibus mos salutariū regis ⁊ explorā doratione. Post hec
 diā petit. vī Oceano vltioꝝ ouite finiret iperitū. cui glorie vī ēt exercitus oznamēta cōuenient
 phaleras equozū ⁊ arma militū argēto iducit. exercitiūq̄ sūū ab argēteis clypeis argyraspidas
 appellauit. Lū ad nysaz vrbe vēisset. opidanis nō repugnātibus fiducia religiōis Liberi p̄is a
 quo cōdita vrbs erat. parci iussit. letus nō militie nū ver ēt vestigia se dei secutū. Tū ad specta
 culū sacri mōtis duxit exercitū naturalibus bōis vite bederaq̄s vestiti. nō aliter. q̄si manu cultū
 colētūq̄s idulstia efornatus eēt. S̄z exercitus eiūs vbi ad montē accessit. repētino mētis iperitū
 sacros tūc vltulatus istinctus cū stupore regis sine noxa dīcurrit. vī intelligeret nō tā opidāis par
 cēdo q̄ exercitū suo se cōsuluisset. Inde mōtes de dalos regnaq̄s Aleopbidis regie petit. q̄z se
 deditit eiūs cōcubitu redēptū regnū ab Alexādro receptū. lēcebis p̄secuta qd̄ armis nō pote
 rat. filiūq̄ ab eo genitū Alexandrū noiauit. q̄ postea regno ⁊ Indoz potitus ē. Aleopbis regina
 p̄pter p̄lratā pudicitia cōtū regū eride appellata ē. ad infāis. pragrata india cū ad sarū mi
 re magnitudinē ⁊ asperitatis in qd̄ multi populi cōfugerant. p̄uenisset. cognoscit Hercule ab ex
 pugnatōe eiūsde p̄p̄i teremotu phibitū. Laptus itaq̄s cupidine Herculis acta supare cūz sūmo
 labore acipulo fatiūis saxo eiūs oēs loci gētes i deditiōē accipit. Vnus ex regibus in dōz fuit
 porus noie viribus corpōis ⁊ ai magnitudine pariter insignis. q̄ bellū tā p̄ide audita Alexan
 dri opinioe in aduentū eiūs parabat. Lōmiso itaq̄s p̄lo exercitūz sūū inuadere macedonas iu
 bet. p̄siregē eoz p̄uatiū hostē depōsit. Nec Alexāder morā pugne fecit. s̄ p̄ia cōgrefsiōne vul
 nerato equo cū p̄ceps in terrā cecidisset. cōcursu satellitū seruatus ē. porus multis vulneribus
 obtutus capif. q̄ victus se adeo doluit. vī cūz veniā ab hoste iuenisset. neq̄s eibū sumere voluerit.
 neq̄s vulnera curari passus sit. egrezq̄ sit ab eo obtētū. vī vellet viuere. quē Alexāder ob honozē
 virtutis icolumē in regnū remisit. Duas igit vrbes cōdidit vīnā nūc alterā ex noie equi buce
 phalē vocauit. In de ad estras. stat benos. passidas. gāgaritas celsis eoz exercitūz expugnat. Lū
 ad euphates venisset. vbi cū ducētūz milib⁹ hostiūz equitū opperiebant. oīs exercitus nō minus
 victorūz numero q̄ laborib⁹z sēssus lachrymis eū de p̄cat. vī finē tāde belli faceret. aliq̄ p̄ie
 reditūq̄s meminiisset. respiceret militū annos. q̄bus vix etas ad reditūz sufficeret. oīdēre ali
 canici alius vulnera. alius etate cōsumpta corpora. alius cicatricibus exhausta. Solos se ēē q̄ duo
 vrz regū philippi Alexādrizq̄ cōtinua milita prulerint. Tā de ozare vī reliquias saltē suas pa
 ternis sepulchris reddat. quoz nō studijs deficiat. s̄z annis. Ac si nō militibus vel ipse sibi par
 cat. ne fortunā suā nimis onerādo fatiget. Notus his tā iustis p̄cibus velut i finē victorie castra
 solito magnificētia fieri iussit. quoz molitioib⁹ ⁊ hostis terrēf. ⁊ posteris ad miratio sū re
 liquere. nullū opus milites letius fecere. Itaq̄s celsis hostibus cūz granulatiōe i eadē reuerterē
 tur. In de Alexāder ad annē agefynē p̄git. per būcad oceanū duebif. ⁊ bi geslonas asyboque.
 quos Hercules didit i deditiōē accepit. būcad abros ⁊ lycābros nauigat. q̄ gētes cū armatis
 lxxx milib⁹ peditūz. xl milib⁹ equitū excipiūt. Lū p̄lo victor cētā ad vrbe eoz exercitū ducit. quā de
 fertā a defensionib⁹ euz de muro quē prius ceperat aiaduertisset. i vrbs planiciē sine vllō satelli
 te desiliit. Itaq̄s cūz eū hostes solū p̄sperissent. clamore edito vndiq̄ p̄currit. si possint i vno ca
 pite orbis bella finire. ⁊ vltionē tot gētib⁹ dare. nec minus Alexāder p̄stāter restitit. ⁊ vnus ad
 uersus tot milia p̄lat. Incredibile dictū ē. vī cūz nō multitudo hostiūz nō magna teloz vis. non
 tā lacescentiū clamor terruerit. solus tot milia cederet. ac fugaret. Vbiro se obrui multitūde vī

Alex. i co
 uino clyti
 occidit

Inedia a
 lexandrij

Plutarch⁹
 anaxarchi
 verbis ait
 Alex. lena
 tum

Argyraspi
 des
 Nysa

Aleopbis
 regina

Alexader
 alex. filius

Porus rex

Indice gē
 tes. ab alex.
 victe

Sens ab
 hercule in
 india. cōdi
 ta

diu traco se q. ppe muru stabat. applicuit. cui aurilio totuz q. diu agme sustinuisse. tadē cognitio
 piculo ei amici ad eū desiliuit. ex qbus multi cessi plūqz tā diu anceps fuit. qd ois exercit^{us} muris
 deiecit i auxilia veniret. In eo plio sagitta sub māma traiecit^{ur} q. sanguinis fluxu defecit. gēu
 posito tā diu plarius est. donec eū. a q. vulneratus fuerat. occideret. curatio vulneris grauior ipso
 vulnere fuit. Itaqz ex magna desperatione tades saluti reddidit. Polypercota cū exercitu babylonia
 mittit. ipse cū lectissima manu naues cōfēdit. et oceani littora pagrat. Cū venisset ad vrbe Alm
 bigeri regis oppidai iuicū ferro audientes sagittas veneno armatas. ita gemino mortis vul
 nere de hoste a muris sūmōtiones plurimos iterficiūt. Cū iter multos letaliter vulnerat^{ur} cēt Pro
 lemeus. mozturūsqz tā videre. p. qetex regi mōstrata i remedia veneni herba ē. q. in potu ac
 pta statz piculo est liberat^{ur}. maiorqz ps exercit^{us} hoc remedio seruata. Expugnata deide vrbe re
 uersus i naues oceano libamēta dedit. p. ipser i patriā reditū pcat. ac veluti curā circa metaz
 actū positis iperij terminis. q. sinus aut terraz solitudines pāre passe fūta. aut mare nauigabile
 fuit. secun do cōtra ostio fluminis In di inuebit. In monumēta rex a se gestaz vrbe barcē pōdidit
 ara qz statū relicto ex numero amicorū littoralib^{us} idis pfecto. Inde iter terrestre sacurus cum
 arida loca mediū itineris dicerent. puteos opportunis locis fieri pcepit. qbus igeniti dulci aqua
 iuenta Babylonia redit. Ibi multe deuicte gētes pfectos suos accūauerūt. quos fine respectu
 amicitie Alexāder i pfectu legatorū necari iussit. Post hec Darij regis filiā statuirā i nymoniū
 recepit. s. z optimatib^{us} macedonū lectas ex oibus gētib^{us} nobilissimas virgines tradidit. vt cōi
 factio crimē regis leuaret. Tūc ad cōcionē exercitū vocat. z pmitit se esalnicōiūz ppria ipēsa
 solutur. vt pā pma qz itege domuz ferat. Insignis hec munificētia nō sūma tm veruētā titu
 lo muneris fuit. nec a debitoribus magis qz a creditorib^{us} gratius accepta. qm vt qz ex actio pa
 riter ac solutio difficilis erat tria z viginū milia talētoz. i bos sūptus expēsa. Dimissis veterāis
 exercitūz iuniorib^{us} supplet. s. retēti veteranorū discēssūz egre ferentes missionēz z ipi flagita
 bāt. nec ānos s. stipendia sua numerari iuebāt. pariter i militā lectos. pariter qz solui equoz
 cesentes. nec iā pab^{us} s. cōuicio agebāt. iubeōs eū solū cū pie suo Alimōe finire bella. vt milites
 suos fastidiat. Ille nūc castigare milites. nūc lenib^{us} verbis mōere. ne gloriofā militā seditōib^{us}
 ifuscarēt. Ad postremū cū nibil pferet verbis ad corripēdos se ditiōis auctores z tribunali in
 cōcionē armatā iermis ipse dñit. z nemine pphibēte. iij. correptos māu sua. ipse ad supplicia
 dūritantaz vel illis moriēdi panētiā met^{ur} regis. vel hūc exigitū supplicia cōstentiā supplicia
 militāris dabat. Inde separati auxilia plāz i cōcionē alloqz. Laudat ppetuū illorū tū i se tū i pi
 stinos reges fidē sua i illos bñicia memorat. vt nūqz qñ victos qz veluti victori socios habuerit.
 Deniqz se i illoz nō illos i gētis sue mores trāsisse. affinitatib^{us} cōvubioz victos victorib^{us} cōmi
 scuisse. Tūc qz ait custodia cor poris sui i macedōib^{us} nū se veruētā illis creditur. Atqz ita mil
 le et bis iuuenes i numerū satellitū legit. auxiliorū quoqz portione armatā i disciplinā macedonū
 exercitū suo miscet quā rē egre macedōes tulerūt. tactātes hostes suos i officiū suū a rege suba
 cōs. Tūc vnuerfi fīctes regē adēunt z orant. vt supplicijs suis poti^{us} saturet se qz cōtūmēlijs. q
 modestia obtinuerūt. vt. i. milia militū veteranorū exauctoraret. s. ex amicis dimissis senes Poly
 pcon. Lityos. Borigias. Polydamas. Antigonas. Dimissis bis Erateris pponit iustus pēste
 macedōib^{us} i Annpā locū Antipatriūqz cū supplemēto tyronū i locū ei^{us} vocat stipēdia reuertē
 tib^{us} veluti militatib^{us} data. Cū hec agunt. vnus ex amicis ei^{us} Ephesthō decessit dotib^{us} prio for
 me pueritiēqz mox obsequijs regi pcuras. quē s. decus regiū Alexāder diu luxuriantulūqz ei duo
 decis milia talentorū fecit. eūqz post mortē colū. vt deus iussit. Ab vltimis littorib^{us} oceani Babylō
 niā reuertenti nūciant legatiōes cartaginēsiūqz ceterarūqz africe ciuitatū. i hispania z sicilie
 gallie lardine. nūciant quoqz ex italia ei^{us} aduentuz babylōie opiri. adeo vnuerfz terraz orbē
 nois ei^{us} terror infuserat vt cūcte gentes veluti destinatio ibi regi adularent. Pacigis ex cā Babylō
 niā festinanti veluti cōuentū terraz orbis. acturo qdā ex magis pōixit. ne vrbe itroiret testat^{ur}
 hūc locū ei fatales fore. Qb hoc omiffa Babylōia i byrriā vrbe trās euphratē desertā oliz cōces
 sit. Ibi ab Anaxarcho philosopho cōpulsus est rurū magorū pdicta cōtēneret. vt falsa vt ierta
 z si falsis cōstent. ignota mortalib^{us}. ac si nature debeant. imutabilia. Reuersus igit Babyloniā
 multis diebus ocio beditis iter missuz oliz cōviniū solēnter iussit totūqz i leticia sulsus cūz dici
 noctes cōvniūxisset puigiles. iam cōviniū medicus Thebalus i gaurata cōmestratione z ipsum z
 fodales eius iussit. Accepto poculo media potione repente veluti telo Alexander cōfusus inge
 nuit. Elatusqz cōviniū semianimis tanto dolore cruciat^{ur} est. vt ferrū in remedio posceret. tactu
 qz hostūz veluti vulnera in dolēseret. Amici cām morbi inepērie ebrietatis disseminauerūt. Re
 qz vera insidie fuerunt. quaz i samiam successorū potentia oppressit. Auctoz insidiarū Antipater
 fuit. qui cū carissimos amicos eius interfectos videret Alexandrum generū suum lyncastarum
 occisū se magnis rebus in grecia gestis. nō taz gratum apud regē qz inuidiosū esse. a matre
 quoqz ei^{us} Olympiade varijs lecriminationib^{us} veratū. Tūc accēdebat ai paucos dies suppli
 cia i pfectos deuictaz nationū crudeliter habita. ex qbus rebus se quoqz a macedōia non ad so
 cietates militie. sed penā euocatū arbitrabat. Igit ad occupādū regem Cassandrum filiū dato

Alex. alexan
 dri piculuz

Verba sa
 lubris per
 quietem de
 monstrata

Dissio ve
 teranorum

Alexandri
 ira in suos

Perse ad
 custodiam
 corporis
 ab alex. le
 guntur.

Legationes
 ad alex.

Legationes
 ad alex.

Alexander
 venenum
 bibit
 Antipater

Alex.
dri constan
tiam i mor
te

veneno subornat. q. cū fratribus Philippo & Tholla ministrare regi solebat. cuius veneni tanta vis fuit. vt nō erc. nō ferro. nō testa cōtinere crederet. nec aliter ferri nisi in vngula equi poterit. pmo nio filio ne alijs q. d. Thessalo & fratribus crederet. Vacigif ex cā apud Thessalū paratū repentiūq. cōuiuiū est. Philippus & Thollas p̄gustare potiū regis soliti i aqua frigida venenū babuerūt quā p̄gustatā iā potiōni supmiserūt. Quarto die Alexander idubitatū mortē sentiens agnosceret se fatū domus maior suoz ait Nā plerosq. eacidarū iter trigemim annū defunctos tumulū tes deinde militis isidijs perire regē suspicātes ipse sedauit eosq. oīs cū platus i edulsiūm vrbis locū effecit ad cōspēctū suū admisit. osculādāq. dexterā suā sētibus potteret. Lū lachrymarēt oēs. ipse nō sine lachrymis tñ veruētā sine vllō tristitioris mētis argumētū fuit. vt quodā ipanti entius dolētes cōsolatus sit. Quibusdā mādātā ad parētes eoz dedit. adeo sicut i hostē ita & in mortē iuicū aius fuit. Dimissis militib. amicos circūstātes p̄cōtāt. videāf ne simile sibi reperitū regē tacitūb. cunctis tñ ipse vt hoc nēciat. ita illi scire vancinarq. se ac pene oculis viderē dixit quātū sit i hoc certamē sanguinis fusura macedoia. quātiq. cedib. q. cruore mortuo sibi parētatura. Ad postremū corpus suū Ammōis tēplo cōdi iubet. Lū deficere cū amici viderēt. q. runt quē i perij faciāt b̄f de respōdit dignissimū. Tā illi magnitudō ai fuit. vt cū Hercule filiū cū fratre Trideū. & cū Rorānē vrozē p̄gnātē relinqueret. oblit. necessitudinū dignissimū nūcuparet b̄f de. Porus q. nēfā esset viro forti aliam q. virū fortē succedere. aut tantū regni opes alijs q. p̄bātis relinq. Hac voce veluti bellū iter amicos cecimisset. aut malū discordie mi fisset. ita oēs i emulatiōis p̄surgit. & ambitōis vulgi tacitū fauorē militū q̄rit. Sexto die p̄dula voce exēplū digyptio annulū p̄dice tradidit. q. res gliscētē amicor. dissensionē. sedauit. Nā & si nō voce nūcupat. heres iudicio tñ elect. esse videbat. Deceffit Alexander mēse vno. annos tres & xxx. natus. vir supra humanā potentiā magnitudinē ai p̄ditus. q. nocte cū mater Olympias cōcepit. visa p. getē est cū i genti serpēte volūari. nec dei deceptā somnio ē. Nā p̄fecto matris humanā mortalitate opus vero tulit. quā cū eacidar. gēs ab ylia seculo memoria. & regnū patris fratris mariti ac deiceps maior oīs illustrauit. nullus tñ noie q. filij dātoris. Prodigia magnitudinis ei. i ipso ortu nōnulla apparuerūt. Nā ea die q. natus est. due aqle tota die p̄petes. super acylmē domus patris cr̄f derunt. omē duplicis i perij europē asieq. p̄ferētes. eadēq. die nūciū p̄ ei. duaz victoriā accepit. alteri. belli illyrici. alteri. certaminis Olympiaci. i q. q. d. rigracur. miferat. q. bonē vniuersaz terraz victorias i fanti portēdebat. Puer acerrim. i faram studijs erudit. fuit. Eracta pueritia p. q. nquēmus sub Aristotele doctore sclytobijs philosopho r̄breuit. Accepit deinde i perio regē se terraz oīs ac mūdi appellari iussit tātāq. fiduciā suis m̄rib. fecit. vt illo p̄nte nulli. hostis arma nec iermes timuerit. Itaq. cū nullo hosti vñ q. cōgrēf sus ē. quē nō vicerit Nullā vrbē obsedit. quā nō expugnauerit. Nullā gētes adiit. quā nō caleauerit Victus deniq. existat ē ad Postremū nō virtute hostili. sed isidijs suoz & fraude ciuili.

¶ Iustini historici liber. xij.

Omnēs
victē
gen
tes cum vt
parentes
luserunt

Extincto i iplo etatis ac victoriāz flore Alexandro magno triste apud oēs totāq. bābylonitā silentiū fuit. Sz nec deuicte gētes fidē nuncio babuere. q. vt iuicūz regē sic imortalē cū crediderāt. Recordātes quoties p̄senti mortē ereptus esset. quā sepe ferro amisso repente se nō sospitē tñ suis veruētā victorē obtulisset. vt vero mortis eius fides affuit. oēs barbare gētes pauloante ab eo deuicte nō vt hostē eū. sz vt parentē luserūt. Ma ter quoq. Darij regis. q. amisso filio a fastigio tāte maiestatis in captiuitatē redactā i dulgētia victoris in ea diez vite nō penituerat. audita morte Alexanderis mortē sibi ipsa cōscuit. nō q. hostē filio p̄ferret. sz q. pietates filij in eo. quē hostes timuerat. experta esset. Cōtra Macedones versā vice nō vt ciuē ac tante maiestatis regē vix vt hostē amississent. gaudebāt. feruerat nimias & al fidua belli pericula cecrantes. Duc accedebat q. principes regnū i peria vulgus militib. t̄sauros & grādē p̄dus auri velut inopinatas p̄edas spectabāt illi successionē regni. bi opū ac diuitiaz hereditatē cogitantes. Erant. n. in thesauris. c. milia talentor. & in annuo vectigali tributo. ccc. milia. Sed nec amici Alexandri frustra regnū spectabāt. Nā eius virtutis erant ac vneratiōis. vt singulos reges putares. Quippe ea forme pulchritudo & p̄ceritas corporis & viriū ac sapientie magnitudo in oibus fuit. vt q. eos ignoraret. nō ex vna gente sz ex toto terraz orbe electos iudicaret. neq. n. vñquā antea macedonia vel vlla gēs alia tā claror. viroz. p̄uentū floruit. quos primū Philippus mox Alexander tanta cura legerāt. vt n. tād societate belli quā i successionē regni electi viderent. Quis igit mirē talibus militis oibz terraz victi cū exercitū macedonūz a tot nō ducibus sed regib. regere q. nunquā sibi reperiri p̄tes si nō iter se concurrissent. Multosq. macedonia p. vno Alexandro babuisset. nisi fortuna eos ex emulatiōe virtutis in p̄ncipēs inuicūz armasset. Ceterū occiso Alexandro nō vt leti ita & securi fuere oibus in vñq. locū competentibus. nec minus milites inter se timebant. quoz & libertas solutioz & fauor incertus erat. Inter ipsoz vero equalitas discordiam augebat. nēmine tantum ceteros excedente. vt ei aliquis summitteretur. Armati itaq. in regia coeunt ad formandum rerum p̄sentū statū. Perdicās censet Rorānis expectari partē. que exacto mēse octauo maturā iā ex Ale

Alex.
recti
gal

Megaritis
demosthe-
nes exulauit

ant. barba-
rosum de
operatione

Darij bel-
lorum inter
alex. successores

Ptolemei
opes

Cyrenes
conditio

Cyrenes
fabula

Eumenis
successus

delitaret alexandri fugerant. qd ciuitate in eiusde alexandri bellu impelleret. Sorte megaris exulabat qd missu ab atheniensibus hyperide legatu cognouit. q peloponnesis i societate armoy solli citaret. secutus cu Sicyda. argos. z Corinthus ceterasq ciuitates eloquentia sua atheniensibus iunxit. Ob qd factu missa ab atheniensib obuia nauu ab erilio reuocat. Interis in obsidide antipatri Leofenes dux atheniensiu telo e muris i transeunt iacto occidit. q res matoz annu patro dedit. vt et vallu rescindere auderet. Aluiliu deide a Leonato petit p legatos. q cu venire nunciaret cu exercitu. obuij ei athenienses cu instructis copijs fure. ibiqz equestri plio graui vulnere ictus extinguit antipater z si auxilia sua videret deuicta. morte in Leonati letatus est. Quippe z emulu sublatu. z vires ei accessisse sibi gratulabat. Statu igit exercitu ei recepto cum par hostibus et plio videret. solutus obsidide i Macedonia concessit. grecor quoqz copie a finibus grece hoste pulso in vrbes dilapsae sunt. Interea Perdica bello inorio Ariarathi regi cappado cu illato plioque victor nihil premij pter vulnera z picula remittit. Quippe hostes ab acie i vrbe recepi occisis coniugibus. z liberis domos qsque suas cu oibus copijs incenderunt. Eode conge stis et opibus semctipij precipitat. vt nihil hostis victor suaz rex pter incendij spectacula frueret. Inde vt viribus auctoritate regia acquireret. ad nuptias Leopatre sororis Alexandri magni z alterius alexandri quoda vxoris no aspernante Olympiade matre eius intendit. sed pri antipatru sub affinitatis obtentu capere cupiebat. Itaqz fingit se in matrimoniu filia eius petere. quo facilius ab eo supplementu tyronu ex macedonia obtineret. que doli psciente antipatro cu duas eode tpe vxores qrit. neutra obtinuit. Post hec bellu iter antigonu z pdica orit. Antigono Crateros z antipatu auxiliu ferebat. q facta cu atheniensib pace polipconta grece z macedonie pponit. pdica alienatis reb Arideu z Alexandri magni filiu i cappadocia. quoz curaili madata fuerat. de summa belli i consiliu adhibet. qbusda placebat bellu i macedonia trasferri ad ipsu sote z caput regni. vbi z Olympias esset mater alexandri. no mediocre momentumz partiu z ciuiu fauor pp alexandri Pbillippique nota. sz i re visus eab egypto icipere. ne in macedonia pfectis asia a Ptolemeo occuparet. Eumenij pter puincias quas acceptat. pablagonia z Laria z Lycia z pbyrgia adiiciunt. Ibi crater z antipatru operiri iubent. adiutores ei dant cu exercitibus suis fratre pdica alctas z Neoproleme. Lypto cura classis tradit. Lycia pphlote adde ta Silyneno dat. ipse pdica egyptu cu ingetu exercitu petit. sic macedonia i duas partes discurretib ducibus in sua viscera armar. ferrumqz ab hostili bello in ciuiles sanguine vertit. exeplo furentiu manus ac membra sua ipsa cesura. Sz Ptoleme in egypto solerti industria magnas opes parabat. Quippe z egyptos insigni moderatione in fauore sui sollicitauerat. z reges finitimos beneficij obsequijsq decunierat. terminos quoqz iperij acquisita cyrene vrbe ampliauert. factusq ia tatus erat. vt no ia timeret hostes. qz timendus ipse hostibus esset. Cyrene at codina su itab Aristeo. cui nomen Bactos pp lingue obligationes fuit. Diuis patre Lyinus rex therame nis isule cu ad ozaculu delphos pp dedecus adolenscentis filij nodu loquens deū deprecatur venisset. respofuz accepit quo iubebat filius ei Bactus africa petere. z vrbez Cyrenes condere vsuz lingue ibi accepturus. Lutz respofuz ludibrio simile videret pp similitudinez theramensis isule. quia coloni ad vrbez condenda i africa ta longinque regiois phicis iubebant. res omiffa e. Interiecto deinde tpe velut cotumaces ex pestilentia deo parere copellunt. quoz ta insignis paucitas fuit. vt vix vna nauez coplerent. Lu venissent in africa pulsis accolis montes Lyras z pp amenitatez loci z pp fontis vbertates occupauere. Ibi Bactus dux eoz lingue. nodis solutis loq primu cepit. que res atos eoz ex pmissis dei ia pte pcepta in reliqua spez codende vrbis accendit. Hostis igit castris opinionez veteris fabule accipiunt Cyrenem eximie pulchritudinis virginem a Thessalie mote pelio ab Apolline raptā platāqz in eiusdez motis iuga. cui collem occupauerat. a deo replētā. iij. pueros peperisse Ionomu Aristeu Eutoch Agez mifos a patre Dispero rege Thessalie. q pquirent virginēz loci amenitate. captos i ijsdez terris cuz virgine refedisse. ex his pueris tres adultos i Thessalia reuerfos auita regna cepisse. Aristeu i arcadia late regnasse cuqz primu z apu z mellis vsuz z lactic z coaguili hoibus tradidisse soltilialiqz oz z sydez primu iuenisse qb auditis Bact virginis noie ex respofis agnito vrbe Cyrenes pdidit. Igit Ptolemeus hui vrbis act virib bellu i aduertu Perdice parabat. sz pdice plio odiu arrogantie qz vires hostiu nocebāt. quā exosi ei socij ad Antipatru gregati pfugebat. Neoproleme i auxiliu Eumenij relic nō solu transfugere. verueria pdere priu exercitu voluit. quā cu rez pscenisset Eumenes cuz pditore decernere plio necesse habuit. Victusqz Neoproleme ad Antipatru z polypcota pfugit hisqz psuadet. vt continuatis mofioib leto ex victoria z lectro sua ga sua Eumenij supueniat. sz res Eumenē nō lauit. Itaqz isidie isidiatotores verfe. z q secuz ag gressuros se putabat. securis itinere z puigilia noctis fatigatis occurfus e. In coplio Polypon occidit. Neoprolemeus quoqz cuz Eumene cōgressus diu mutuis vulnerib acceptis colluctat est z i summa vico occubuit. Victor igit duob plijs cōtinuis Eumenes afflictas ptes transfactione socioz paululu sustentauit. Ad postremu tū Perdica occiso. ab exercitu hostis cuz Pbythone z Illyrio z Alctea fratre Perdice rex appellatur. bellumqz aduersos eos Antigono decernitur.

die excre-
tiones

ma vestra. quibus plures vestros quibus hostium duces absumpsistis. Plenus deinde circustodes suos
pcedere ad Antigoni castra cepit exercitum perditum imperatore suo. et ipse captum. triumphumque
de se ipso ad victoris sui castra ducit. omnia auspicia regis alexandri et tot bello palmas laureasque
vna secum victori tradentes. et ne quid deesset populo. elepbantem quoque et auxilia orientalia subsecquitur tan-
to pulchriora hec Antigono quam alexandro tot victorie fuerunt. ut cum ille orientem vicerit. hic eos a
quibus omnes victus fuerit. superaverit. Igitur Antigonus domitores illos orbis exercitum suum di-
dit. redditus qui in victoria ceperat. Eumene vero verecundia prioris amicitie in conspectu sui veni-
re prohibuit assignari custodibus precepit. Interea Euridice vxor Aridei regis. ut Polypercon-
a grecia redire in macedonia cognouit. et ab eo accersit Olympiada muliebri emulatioe passis-
abuteis valitudine viri. cuius officia sibi vendicabat. scribit regis nomine Polyperconem Laomedonem
exercitum tradat. i. que regni administracione rerum transulerit. eadem et in Asia Antigonem per epistolas
nunciat quo beneficio decessit Laomedon. nihil non ex arbitrio muliebri audacie gessit. Deinde
pfectus in grecia multis ciuitatibus bellum infert. quare excidio veluti vicino incendio territi sparta-
ni vrbe. quam semper armis non muris defenderant. tum respiciens fatore. et veterum maiorum gloria armis
diffusi. muros perfido includit tum cos degenerauisse a maioribus. ut cum multus seculis muros vr-
bis ciuium virtus fuerit. tum ciues saluos se fore non existimauerint. nisi intra muros lateret. Dum hec
agunt. Laomedon a grecia turbatur macedonie statim domum reuocauit. Namque Olympias matrem alex-
andri magni regis cum epiro in macedonia persequitur Eacida rege molossorum veretur peribique si-
nibus ab Euridice et Arideo rege cepisset. seu memoria maris sui magnitudine filij. et indignitate
rei moti macedones ad Olympiada transire. cuius iussu et Euridice et rex occiditur sex annis post
alexandrum pontis regno. Sine Olympias diu regnauit. Nam cum principum passim cedens muliebri
magis quam regio more fecisset sanioris sui iudicium verit. Itaque audito Laomedon adductum cunctis
macedonibus cum muro Roxane et nepote Hercule Pictura vrbe coeessit. Profecti Deidamia
cide regis filia et Thebalonice puigna et ipsa clara philippi patris nomine. multeque alie principum
matres speciosis magis quam vultus greci fuerunt comites. Nec cum nuntiata Laomedonem scire. statim ci-
tato cursu Pictura venit et vrbe obsidione cepit. cum fame ferroque vrgeret Olympias longe obsidionis
tedio pacta salute victori se tradidit. Sed cum Laomedon ad concionem vocato populo suscitaturus quod
ad Olympiade fieri vellet. subornat parietes interfectorum. qui supra lugubri veste crudelitatem mulie-
ris acculeret. a quibus accessit macedones sine respectu pietatis maiestatis occidere decernunt. immo
res prius. quod plus est virum quam soli vultu ipsi iter finitimos mura habuisse. veritatem tamen opes
iperitumque orbis quissit. Sed Olympias ubi obsidionem videre ad se armatos vidit. veste regali duabus
ancillis inuxa vitro obsidione pcedit. quod vultu pulchres attolunt fortia maiestatis poens et tot et ea memo-
ria occurrentibus regum suorum nobis substituerunt. Deceat Laomedon missi sunt et ea consoderunt. si refugeret
gladium. nec vulnera aut muliebiter vociferaret. sed viro more fortis in gloria veteris plapie mor-
ti succubere. ut alexandrum posses et morietem se conspiceret. Insuper expiras capillis et veste cura
pterile ferret. non quod posset in corpore et idecorum videri. Post hec Laomedon Thebalonice regis Ari-
dei filia vxore duxit. filium alexandri cum matre in arce amphipolitanam custodiendos mittit.

¶ Iustini historiici libri. xv.
Erdica et frater eius Aliceta Eumene ac Polyperconem ceterisque ducibus diuersis partis
occisus finitum certamen iter successores alexandri magni videbat. cum repetere iter ipsos
victores nata discordia. quippe possidentibus Ptolemeo et Laomedonem et Lyfimaco ut
pecunia ipsa decepta puincieque diuiderentur. Antigonus negauit se et ei belli socios
admissurus iurum piculum solus descenderat. et ut honestum aduersus socios bellum suscipere videret
diuulgat fe Olympiadis morte et Laomedonem interfecte videret. et alexandri regis sui filium cum
matre obsidione amphipolitana liberare. His cognitis Ptolemeo et Laomedonem inuicem cum Lyfima-
co et Seleuco societate bellum terra marique enixe instruebant. Enebat Ptolemeo egyptum cum asie
parte maiore et Cypro et Phoenice Laomedonem parebat macedonia cum grecia asia et parte ori-
entis occupauerat Antigonus. cuius filius Demetrius pria belli congressione a Ptolemeo apud ca-
lamam vincit. In quo plio maior Ptolemei moderatioris gloria. quam ipsi victoria fuit. Siquidem
et amicos Demetrii non solum cum suis rebus dimisit. verum et ad duns illud muneribus honorauit.
et ipsi Demetrii priuatum omne instrumentum ac familiaria reddidit. adiecto honore verborum non fe pp-
pda. sed pp dignitate inisse bellum in dignatus quod antiochus decessit diuersis factionibus quibus
solus victorie cois premia corripuisset. Dum hec agunt Laomedon ab appolonia rediens in ci-
dit in abderitas. qui per parum murum multum dunt relicto patrie solo sedes querebat. Dece-
ritus ne macedonia occuparet facta pactione in societate eos recepit. agrolasque suis vltimis Dece-
donie finibus assignat. Deinde ne Hercules alexandri filius. qui pene annos. xiiij. excesserat fauo-
re paterni nominis regnum macedonie vocaret. occidi eius tacite cum matre Barsene iubet. corpo-
raque eorum terra obruit. ne cedet sepultura pderet. et qui parus facinorosus in ipso primu rege mor-
ti in matre eius Olympiade ac filio admississet. Alterius quoque filius cum matre Roxane parifrau-
de interficat. si quasi regnum macedonie. quod affectabat aliter consequi quam scelere non possit. In

Olympia
dis apud
macedonia

Deidamia

Thebalonice

Olympia
dis cedes

Nova du-
cum discor-
dia

Ravaz
Andros
att. abderi-
tarum cla-
dem
Hercules
alexandri fi-
lius cum ma-
tre occidit

Antipater
matrem oc-
cidit

Demetrius a
Macedonibus
rex appella-
tur

Pirrus
rex Epiri

Beracleus
origo

Beracien-
sum in bo-
fies huma-
nitas

Est Cassandri regis filius eius Philippi continuas mortes. Thessalioce regia vixit.
Cassandri non magno post tempore ab Antipatro filio cui vita est per vrbem magna decipere oc-
cidit. La paricidij fuit quod post mortem mariti i diuisione inter fratres regni preloz fuisse
Alexander videbatur. quod facius eo grauius oibus vilius est. quod nullum in fine fraudis vestigium
fuit. quod si paricidij nulla satis iusta causa ad sceleris patrocinia preteriret. De hoc Alexander
vltione in fine necis gesturus cum fratre bellum auxilium a Demetrio petiit. nec Demetrius spe inuadendi ma-
cedonici regni moram fecit. cuius aduentus veres Lyfimachus pugnator genero suo Antipatro. vixit ma-
lit cum fratre i gratia reuerenti patris hostem i macedonia admittit. Inuadente itaque inter fratres reconciliatio-
ne cum plenisset Demetrius per insidias Alexandrum interfecit. Occupatoque macedonie regno cedere apud
exercitum excelsurus i cōcone vocat. ubi priore se petitus ab Alexandro allegat. nec fecisse se sed
occupasse insidias. regem autem macedonie vel etatis experimentis. vel causis illustre esse. pater noster suus
et Philippo regi. et Alexandro magno socium i oimilitia fuisse liberos. deinde Alexandri ministrum
et ad psequendum defectores ducem extitisse. Antipatrum autem de adolefcentium amariorum semper
ministrum regni. quod ipsos reges fuisse. Cassandrum quoque priorem exiliorum regie domus in seminis in pte-
ris percipisse. nec cessasse quoad omnes stirpem regie sobolis deleteret. Hunc scelus vltionem quae negisset. et
ab ipso Cassandro exigere ad liberos eius transiit. Quod ubi et Philippum et Alexandrum. quae fide
inani sensus est. non interfectores suos ac stirpis suae. Sed vltiores eorum macedonie regnum tenere malle
per hec mitigato populo rex Macedonia appellatur. Lyfimachus quoque cum bello Domicetis regis tra-
cus pmeret. ne eodem tempore aduersus Demetrium dimicare necesse haberet tradita ei altera parte ma-
cedonie quae Antipatrum eius genero eueniat pacem cum eo fecit. Iggit Demetrius totis macedonie regni
viribus instructus cum Asia occupare statuit. iterato Ptolemeus Seleucus et Lyfimachus epti
priorum certamine quante vires essent cōcordi pacta societate adunatisque exercitibus bellum aduersus
Demetrium transerunt in europam. His cōtente se belli focum iungit Pirrus rex epiri sperans in di-
scilius Demetrius macedonia amittere posse quod acquiescere. nec spes frustra fuit. quippe exercitum
eius corrupto ipsoque i fugam acto regnum macedonie occuparat. Deinde dum haec ageret. Lyfimachus
gener suus Antipatrum regnum macedonie adeptus sibi facere fraude quētem interfecit. filiusque suus
Euridice quelaque sociam in custodia tradidit. Atque ita vniuersa Cassandri domus Alexandro magno
seu necis ipsius seu stirpis extinctae penas partem cede parti supplicio luit. Demetrius quoque at
exercitibus circumuentus cum posset hostem mori. turpiter se dedere Seleuco maluit. Finito bello
Ptolemeus cum magna rege gestas gloria moris. Is quoque ius gentium minimo natu ex filiis an infir-
mitate regnum tradiderat. eiusque rei populo ratione reddiderat cuius in mior sauior accipiendo quod
pater i tradendo regnum fuerat. inter cetera prius et filij mutue pietatis exempla et ea res amoris parum
populi iuueni cōciliauerat. et per regno ei publice tradito priuatus officij regi inter satellites fude-
rat. quoque regno pulcherrimis regis esse prius dixerat. Sed inter Lyfimachum et Pirrum regem socios
pauoante aduersus Demetrium assiduū iter pares discordia malus bellum mouerat. Victor Lyfi-
machus pulso Pirro macedonia occupauerat. Inde Thraciae ac deinceps Beracleus bellum in-
tulerat. cuius vrbis. et initia et exitus mirabilis fuit. quippe Boetij pestilentia laborantibus oraculum
delphis responderat. colonia i potiori regione sacra Veraculi oderet. cum per mentis lōge et piculose nauis
gatiōis morte i patriam oibus populantibus res omissa esset bellum bis phocenses intulerunt quorum cum
aduersa plia paterent. iterato ad oraculum decurrunt. respondit idem bellum quod pestilentie remedium fore.
Iggit cum scripta colonorum manu in metapontum delati vrbē Beraclea cōdiderunt. et quoniam factorum
spicis i eas sedes delati erant. Breui post tempore magnas opes parauere. multa deinde huius vrbis
aduersus finitimos bella multa et domestice dissensionis mala fuit. Inter cetera magnifica vel
pcepit illud memorabile fuit. cum rex potiret Athenienses. victisque phocensibus et alicuius tributa i tute-
la classis descripsissent. oibus cupide ad psequendum salutis suae cōferentibus soli Beracienfibus ob amicit-
tia regum phocorum collationeque abnueraut. Misiss itaque ab Atheniensibus Malachus cum exercitu ad ex-
torquendum quod negabat. dum relictis i littore nauibus agros Beracienfium populat. classem cum maiore
parte exercitum naufragio repentine tempestatis amisit. Itaque cum neque mari possent amissis nauibus
neque terra auertere cum parua manu iter tot ferocissimas gentes reuerti. Beracienfibus honestiore bñ-
cij quoque vltione occasione rati. instructos comētib' auxilijsque dimittunt. bñ agros suorum populatione
existimantes. si quos hostes habuerat. amicos reddidissent. Passi sunt iter plurima mala et tyrā-
nidē. si quē cum plebs et nouas tabulas et diuisionem agroꝝ diuinitus ipotēter flagitarēt. diuinitus re i sena-
tu tractata cum exit' rei in iueneret ad postremum aduersus plebem nimio ocio lasciuientem auxilia
Thiboteo Atheniensium duce. morab Epaminonda thebanorum petiuerunt. Vtriusque negatibus ad Clearchum
quē ipsi i exilium egerat decurrunt. tanta calamitatum necessitas fuit. ut cum patria iter dixerat eundem
tutelam patriae vocaret. Sed Clearchus exilio facinorosorum redditus. et dissensionem populi occasione in-
uadēde tyrānidis existimans. prius tacite cum Dithridate cuius suorum hostes colloq. et inuita societate
pacifice ut reuocaret i prius pedita ei vrbē pfect' ei' possitueret. Postea autem insidias. quod ciuib' suorum
parauerat ipsi Dithridate verterat. Itaque cum velut arbiter ciuili discordie de exilio reuert

sus est. statuto tpe quo vrbē Mithridati traderet ipm cū amicis suis cepit captiūq; accepta inge-
 ti pecūia dimisit. Atq; vñ illo subditū se ex locis facti hostē. sic ex defensione lenatoz cāe. repete pa-
 troniū plebis euasit. et aduersus auctores potētie sue a qbus euocāt i patriā. p quos i arcē colla-
 tus fuerat. nō solū plebē accēdit. verū etiā nefādisima queq; tyrānicē crudelitatis exerceat. Igitur
 tur populo ad cōcionē vocato. neq; se affutur amplius grassanti ad populū senatu ait. interce-
 sur. et si pūstia seuitia pscuerit. et si par eē crudelitati senatoz arbitrarēt habiturū cū militibus
 suis. neq; ciuilib' discorsioz iterfuerit. Si vero diffidat viribus pprijs vindicē se cui nō desu-
 tur. pinde solūat sibi ipi iubeāt abire si malit. vñ locū cāe popularis remanere. His verbis sol-
 licitata plebs sumūz ad cū ipiūz desert. et dū senat' potētie irascenti iuitute se tyrānicē domiatio-
 nis cū pūgib' et liberis tradit. Igitur Clearchus. i. lenatores pphechos. nā ceteri i fugā dilapsi
 erāt i vicala cōpingit. letari plebs q a duce potissimūz senatoz senatus delece. verūq; vice au-
 rilūz eoz i eritū puerūz eēt. qb' dū mortē passioib' mīat. carioz eoz pīa facit siq; Clearchus
 magna pecūia qm minis populi occulte eos subtrahit accepta spoliatoz fortunis vita q
 qz spoliāuit. Cognito deide q bellū sibi ab ijs q pfugerāt mīficordia i auxiliū sollicitat ciuib'
 parare. fuos eoz māmūit. et ne qd i afflictis bonestissimis domib' deesset. viroz eoz pīa
 qz nūbre suis suis pposita recusātū morte ppeit. vt eos sibi fidioz et dñis infestioz red-
 deret. S; matrōis tā lugubres nuptie grauiorē repētis funerib' fūere. itaq; multē se an nup-
 tias. multē i pīis nuptijs occisis pī' nouis maritis interficiū et se tā funestis calamitatib' virtu-
 te i genū pudorē eripiūt. plūz deide amittit. q victor tyrānus captiuos lenatores i triūph' mo-
 dus p oia ciuiū trahit. Reuerfus i vrbē alios vicit. torq; alios. alios occidit. nullus locus vrbis a
 crudelitate tyrāni vacat accedit seuitie insolētia. crudelitati arrogātia. Interdū. n. ex successu pīue
 felicitatis obliuiscit se hoies. Interdū iouis filius se diē eunti p publicū aurea agla velut argu-
 mētū generis pferēbat. vñ pūrepurea et corburnis regūz tragicorū. et aurea corda vtebat. filiū
 quoq; suū Ceraunū vocat. vt deos nō mēdacio nū verūctiā noib' illudat. Nec illuz facere duo
 bilissimū iuuenēs Lbiō et Lcōides i dignatē patriā liberaturi i necē tyrāni pspīrat. Erāt bi di-
 scipuli platōis pphilosophi. q virtutē ad quā quotidiē pfectis pceptis magistri erudiebant. pīe
 exhibere cupiētes qnūquā cognatos veluti diētes i insidijs locat. Ipsi moze iurgātūz ad ty-
 rānūz veluti ad regē i arcē pēdunt. q iure familiaritatis admissi. duz alter p priorē dicēte itentus
 audīt tyrānū. ab altero occupat. S; ipi focijs tardi' auxiliū ferētib' a satellinib' obrūnt. q-
 re factūz ē. vt tyrānus qdē occideret. S; pīa nō liberaret. Nā si Clearchi Satyrus eadē via ty-
 rānidē iuadit. multiq; ānis p gradus successib' beraclicēs regnū tyrānoz tenuere.

Clearchus
 Beracien
 sum 2y-
 rannus

Beracien
 sum dads

Lbiō et Lcō-
 nides pla-
 tonici

Clearchus
 occiditur

Justinus historiis liber decimus septimus.

Erīdē ferme tps Delepoti et Leronesti regiōibus terremot' fuit. maxie tū vrbē ly-
 simachia an duos et xx. ānos a lyfimacho pīta euerfa est. q potentia dira lyfimacho
 stirpīq; eius ac ruinaū regni cum clade veratarum regiōnūz potēdebant. nec oste-
 tis fides desuit. nā bzeū post tpe Agatobolū filij suū. quē in successionē regni
 ordinauerat. p quem multa bella pīpere gesserat nō solum patriū verūctiā humanūz yltra mo-
 rem pīsus mīnistrā Arsyreie nouerca veneno interfecit. Nec illi prima mali labes. hoc initium
 pendētis ruine fuit. Nā parricidij principum secute cedēs sunt luentium supplicia. q occi-
 sum iuuenem dolebāt. Itaq; et bi q exercitibus pērant. cēreatim ad Seleucū deficiebant. cum
 qz prionum ex emulatiōe glorie bellum lyfimacho inferre cōpellunt. Vltimū hoc certamen cō-
 militonum Alexādrī fuit. et velut ad exemplūz fortune par feruaturum lyfimachus. quattuor
 et lxx. annos natus erat. Seleucus septem et lxx. S; in hac etate viriūq; ai iuueniles erāt. impiūz
 cupiditatē insatiabilē gerebāt. Quippe cum orbē terraz duo soli tenerent. angustijs sibi met in-
 clusi videbāt. vitezq; finē nō ānoz spacio s; ipi i moris mītebat. Tū cō bello lyfimachus amissis
 antea varijs casib' quādecim liberis nō strennue moriens postrem' domus sue cumulus accē-
 sit. Letus tanta victoria Seleucus et qd mā' victoria putabat. solum se de cohorte alexādrī mā-
 sile victorem qz victor extitisse nō humanū opus esse sed diuinū munus gloriā. ignorans
 pīsus nō multū post fragilitatis hūane seips' exemplum futurū qppe post mēses admodū. vij.
 a ptolemeo cuius sorozem lyfymas in mīrimonio habuerat. p infidias circumuēns occidit. Re-
 gnūq; macedōic. qd lyfimacho eripuerat. cūz vita piter amittit. Igitur ptolemeus cum et i grāz
 memore magni ptolemei pīris et in fauore mītiōis lyfimachi ambitiofus ad populares esset.
 primo lyfimachi filios pīaliare sibi statuit. nuptiasq; Arsyneoz sororis sue mīris eoz petit. pue-
 roz adoptiōe pmissa vt cum in locum eoz successisset. nihil illi moliri vel verēcūdia mīris vel
 appellatiōe pīris auderent. Fris quoq; regis egipti pcorāiam pēpas depas. pīesus deponē
 se offensam erepti pīni regni. neq; amplius a frē qstium. qd boēstius a paterno hoste pceperit
 oīq; arte adula. Eumeni antigono demetri filius. anthiocho filio Seleuci cum quibus habitu-
 rus erat. ne tertius filij hostis accederet. Sed nec pīrribus rex epiroi omīsus ingens momentum
 futurūz vtri patri sociū accessisset. q et ipse spoliare singulos cupiens omnibus se pībus vendi-
 cabatq; Itaq; tarētini aduersus romāos latū' auxiliū. ab antigono naues ad exercitū depoz

Alex. succes-
 sores qui
 duo reliq-
 erat se cō-
 currunt

Seleucus
 vltius ex
 successori-
 bus
 Alex. pīr.

tanduz mutuo petit ab antiocho pecunia. q opibus q militibus instructio erat a Ptolomeo macedonuz militu auxilia. filij ptolemeus. cui nulla dilatiois ex isirmitate viru venia esset. xv. milia pe ditu. reguz qtuor. hys clefatos. lno amplu q i biennij vsu dedit. Q v beo Pyrrbus filia pto lomei i mrimoniuz accepta vindice eu regni reliq. S; qm ad epiro metione ventu e de origie re gni ei pauca narrada sut. Dolofoz primu in ea regione regnu fuit. Post pyrrbus Achillis filius amisso pabentia troiais tpiibus pro regno i his locis plectit. q pyrrbus pto. postea epiro te dicti sunt. S; pyrrbus cu i repluz dodonei iouis ad consulenduz venisset ibi Anasaz neptem Derculis rapuit. ex cu mrimonio octo liberos sustulit. Ex his nonnullas virgines nuptu finitio regib tradit. opesqz affinitatuz auxilio magnas parauit. Atqz Heleno filio Priami regis ob in dustria singulare vaticinadi regnu chaoni z andromaca Hectoris. qua z ipse mrimonio suo i diuissioz troiae pde acceptat. vroz redidit. Breuiqz post tpe delphis isidijz Oreste filij Aga menonis iter altaria dei iterij Successor huic piales fili fuit. p ordine deide regnu ad Arisba defecit. cu qm pupillis z vnicus ex gete nobili supereff. intentione oim cura seruandi eius educandiqz publice tutores psumit. athenas quoqz erudiendi gra missus. qsto doctor maio rib suis. nato z gratio populo fuit. Prius itaqz z leges z senatu annuolqz magistrat z repub. forma pposuit. vzt a pyrrbo sedes sic vita cultioz populo ab Arisba statuta bui filius Neopto lem fuit. ex q nata e Olympias m Alexadri magni. z Alexader q post eu regnu epiro tenuit. z in italia bello gesto i Brutijz iterijt. Post eius morte ff eadem regione successit. q affiduis aduer sus macedonas belloz certaminibus populu sangad occidit ciuiu pti. ac ppierea i exiliu ac tus pyrrbus filiu binu ad modu paruulu i regno reliq. q tpe cu a populo pp odii pris ad ne ces qzeref. furum substractus i illyrios defer. traditufqz est Berce glauci regis vroz nutritus cu z ipsa generis eadaz erat. Ibi eu seu misericordia fortie ei. seu i fanulibus bladimetis idu ctus rex aduersu Cassandru Macedonie regu q sub belli pmanode deposcebat. vii. pterit ad dito i auxilio et adoptiois officio. qbus reb motiepirote odio i misericordia verso annoz. xi. eu i regnu reuocauerut. datis tutoribus q regnu vsqz adultu ei etate tuerent. Adolesces deide multa bella gessit. itatufqz rex successu heri ceptus est. vt tarentinos solus aduersus romanos tue ri posse videretur.

Et Iustini historici liber decimus octauus.

Sic Pyrrbus rex epiro cu iterata Larentinoz legatioe additis sannitiu z lucanoz pibus z ipis auxilio aduersus romaos indigentibus fatigaret. non ta supplicium pibus qz spe inuadendi italie i perij inductus ventur se cu exercitu pollicet. In qua rem scilicet semel aiuz pceptis agere ceperat ex epla maioz. ne aut inferior patruo suo Alexadro videret. quo defensore iudez Larentini aduersus brutios vsu fuerat. aut minores atos magno Alexadro habuisse. q ta loga a domo militia oientes subegit. Jgit relicto custode regni filio Ptolemeo annos. xv. nato exercituz in portu tarentino exponit. duobus paruulis fili is Alexandro z Heleno in solatia loginque secu expeditiois adductis cuius audito aduentu con sul romanoz Valerius Lucinus festinans vt pimus cum eo congregeret. q auxilia sociorum couenirent. exercituz in aciez deducit. nec resta z si numero milituz inferior esset. certamini mo rans fecit. Sed romanos vincentes ia inuitata ante elepantiboz forma stupere primo. mox ce dere pio coegit. victoresqz iam noua macedonu mostra. repente vicerunt. nec hostibus incruen ta victoria fuit. naz z ipse Pyrrbus grauiter vulneratus est. z magna ps militu eius cesa. maio remqz glorie eius victorie qleatiam habuit. Huius pugne euentuz multe ciuitates secute pyr rbo se tradunt. Inter ceteros etiam loci p dito padio Romano ad pyrrbum deficiunt. ex ea pre da Pyrrbus. cc. captiuos milites gratis romani remisit. vt cognita virtute eius romani cogno scerent etiam liberalitates. Interiectis dein de diebus cu sociorum exercit supuenisset. iterato p lium cum romanis facit. in quo par fortuna pziro bello fuit. Interea Mago dur cartaginensi um i auxilium romanoz cu. cxx. nauibus missus senatu addit egre tulisse cartaginenses affir mas. q bellu i italia a pegrino rege paterent. ob qua caz missus se vt qm externo hoste oppugna rent externis auxilijs iuuarent. gre a senatu cartaginensibus acte. auxiliaqz remissa. S; Mago punico ingenio. post paucos dies tacitus qsi pacificator cartaginensiu pyrrbu adiit speculatu rus cossilia eius de sicilia. quo euz accersiri fama erat. Na romanis ea de ca mittendi auxilia car thaginensibus fuerat. vt romano bello ne in sicilia Pyrrbus transire posset italia. detineret. Du agunt. legatus a senatu romano Fabricius Lucinus missus pace cu pyrrbo coposuit. ad qua pnr madaz Lineas roma cuz ingentibus a pyrrbo dois missus. nemine cu domus munerib pate ret. iuenit. Huc pntetie romanoz simile exrepluz iude ferme tpiibus fuit. Naz. amissa senatu in egyptuz legatio cu ingentia sibi a ptolemeo rege missa munera sprenuisset. interiectis dieb ad ce na iuitatis auree cozone missi sut. q illis honoris ca receptas postera die statuis regis tposue rit. Jgit Lineas cu turbata cu roma paces ab appio claudio renuicasset. iterrogat a pyrrbo qualis roma eet. respodu regis vrbem sibi vlsam. Post hec legati sculoz superuenit traden tes pyrrbo totius insule imperium. qui assiduis cartaginensium bellis verabaf. Itaqz relicto lo cris Alexandro filio. firmatufqz ciuitatibus valido pcedio i sicilia exercituz traiecit. Et quonia

Pyrrbi in italia accel sus
Epirotici regni veni stas
Pyrrbi cri tus
Diale
Arisbas
Neoptole mus

Olympi as foroz
Alexader
Epiro rex
Eadidem
Pyrrbum

Valeri le uinus con sul

Romani a pyrrbo vi cuntur
cc. captiui
a Pyrrbo gratis resti tuti

Carth. z Ro. cossilia de inuade da Sicilia
Fabricius Lucinus
Zit. ro. co tinentiam

Carth. ois go

ad carthaginensium mansiones ventum est. de origine eorum pauca dicenda sunt. repetitis tyrio paulo alentius rebus. quorum casus etiam dolendus fuerant. Tyrioium gens condita a phenice fuit. qui terremotus verati relicto patrie solo assyrii stagnum primo. mox mari proximum latus in coluerunt. ad ita ibi vixit quia a piscium ubertate fidona appellauerunt. nam pisces phenices fidon vocat. Post multos deinde annos a rege alchaloniorum expugnati naubus appulsi Tyron urbe ante annum troiane cladis ceciderunt. Ibi persarum bellis diu variisq; fatigatis victores quides fuisse. h; attritis viribus a seruis suis multitudinem abundantibus indigna supplicia ppassi sunt. q; conspiratio facta oes libere populusq; dominis interficiunt. atq; ita potiti vrbe lares dnoz occu-
 pat temp. inuadunt. coniuges ducunt. q; ipsi non erant liberos procreant. vnus ex tot milibus seruoꝝ fuit. qui miti ingenio lenis domini paruuliq; filij eius fortuna moueret. dominusq; no truci feritate trucidauit. h; pia misericordia ac humanitate respectit. Itaq; cu velut occisos alienas-
 set. fuisse q; statu reip. deliberantibus placuisset regē ex suo corpore creari. euq; potissimum qū ac-
 ceptissimus dijs. qui soles orientē primus vidisset. re ad Stratonē. hoc. n. ei nomē erat. dñs oculi spectantib; solus occidentē regiones intuebatur. ad primus alijs videri furoꝝ in occidentē solis ortu
 q̄rere. Vbi vero dies aduentare cepit. ediffissimisq; culminibus vrbs oēs sp̄s edere expectati-
 bus alijs vt ipsiꝝ solē aspiceret. hic prius oibus fulgoꝝ solis in fumo fatigio ciuitatis ondit. nō
 seruilis ingenij ratio vltra regentibusq; auctoꝝ de dño cōstet. tunc intellectus est quantus inge-
 nua fuitibus ingenia p̄staret. maliciaq; suos nō sapientia vincere. Igit venia leni filioꝝ data
 est. et velut nuntie quodā rebus arbitantes reges Stratonē creauerunt. post cuius mortē re-
 gnū ad filiū ac deide ad nepotes trāsit. Celebre hoc suoz facinus meruen diq; exempli tot or-
 be terraz fuit. Itaq; Alexander magnus cu interioꝝ tpe i orientē bellus gereret velut vltor publi-
 ce securitatis expugnata eoz vrbe oēs. q; p̄elio sup̄fuerat. ob memoria veteris cedis crucib; af-
 fixit genus tñ Stratonis inuolatus. fœuauit. regnumq; stirpi ei restituit ingenis et inopis icolis i
 fuit attributis. vt extirpato fuit germine genus vrbis ex itegro pderet. Hoc igit mō vtrq; Alexā-
 dri auspicijs p̄dit. parafimōia et labore grēni cito pualuere. An cladē dnoꝝ euz et opib; et multi-
 tudine abundarent. missa i africa iuuentute Vitam p̄didere euz interi rex tyro dedit filio pyg-
 malioe et Elisa filia insignis forme virgine hereditibus iſtituta. S; populus Pygmalioi admo-
 di p̄uero regnū tradidit. Elisa quoq; Sicheo auunculo suo sacerdoti Herculis. q; bonos secun-
 dus a rege erat. nupit. hic magne h; dissimulate opes erat. auꝝq; metu regis n̄ tectis h; terre cre-
 diderat. quā rē et si boies ignorabāt. fama tñ loquebat. q; incensus pygmalion oblitus iuris bu-
 mani launculus fuit eundeq; gener suum sine respectu pietatis occidit. Elisa diu fratre pp̄ ſea-
 lus aduersata ad postremū dissimulato odio mitigatoq; interim vultu fugam tacite molitur. af-
 sumptisq; quib; a principibus in societatem. qbus par odiū in regē esse. eademq; fugiendi cu-
 piditate arbutabatur. tūc fress dolo aggredit. fingit se ad eū migrare vel nē ap̄lus ei mariti do-
 mus cupide obliuiois grauē luctus imaginē renouaret. ne ve vltra amara ad mōitū oculis ei
 occurrat. Ido inuitus Pygmalio verba fororis audiuit. exstimās cū ea et auꝝ Sichei ad se vē-
 tur. S; Elisa ministros migratiois a rege missos nauib; euz opib; solis pma vesp̄a impōit pue-
 tiaq; in altū p̄pellit. eos onera barene. p pecunia inuolata in marē deicere. tunc defluens ipsa lu-
 gubriq; voce Sicheus exorat. vt libens opes suas recipiat. q̄s reliquat. babeatq; inferias q̄s ha-
 buerat cā mortis. tūc ip̄os ministros aggredit. sibi qdēz ait optatā olī mortem sed illis acerbos
 cruciatos et dira supplicia iminere. q; Sichei opes. quaz spe periclitūz rex fecerat. auaritie tyrā-
 ni subtrayerint. hoc metu oibus iniecto. comites fuge accepit. Jungunt et senatoꝝ in ea nocte p̄-
 parata agmina. atq; ita sacras Herculis. cuius sacerdos sicheus fuerat. repetitis exilio sedes q̄-
 rat. Prius illis appulsi terre cyprus insula fuit. vbi sacerdos Jouis cū iunge et liberis dei mo-
 nitu comitem se Elise sociumq; fortūe offert. pactū sibi posterisq; ppetuū honoꝝe facer dotij cō-
 ditio p̄māſſoſe base accepta mox erat cypris virgines an nuptias statim dotale pecunia q̄ſ-
 turas i q̄tuz ad litū maris mittere. p̄liq; pudicitia. libamenta Veneri soluturas. Vaxig et
 numero. lxx. admodū virgites rapi et nauib; iponi Elisa iubet. vt et iuuenis infimonia et vrbis
 sobole hic possit. Dū hec agunt. Pygmalion cognita fororis fuga. q; ipio bello fugientē psequi
 pararet. egre p̄cibus matris et deoz munis victus quieuit. cui cū ispirati vates canerent nō im-
 pune latuꝝ. h; incrementa vrbs toto orbe auspiciſſime iſterpellasset. et hoc mō spaciū respirandi
 fugientibus datū. Itaq; Elisa delata i africa finibus icolas loci ei aduētū p̄gnoꝝ immanē de
 rex cōmerto gaudētes i amicitia sollicitat. deide empto loco q; corio bouis tegi possit. i quo ſe-
 sos lōga nauigatio focios. quoad p̄ſſicere. reficere possit. coriū in tenuissimas ptes ſecari iu-
 bet. atq; ita mai loci spaciū q̄ petierat. occupat. Vñ postea ei loco byrse nomē fuit. Cōſueūb; de
 ide vicinis locoz. q; spe lucri mīſſa hoſpitiū venalis iſſerebat. ſed elq; ibi ſtatueūb; et frequēte
 boiū velut iſtar ciuitatis effectū ē. Vtēſſū quoq; legati dona vt ſanguineis attulerūt. horta-
 tiq; ſūt. vt vrbez p̄deret. vbi ſedes ſortiri eſſent. S; Alſros detinendi adueas amor cepit. Ita-
 q; p̄ſentientib; oibus Carthago p̄dit. ſtatuo ānuo veltigali p ſolo vrbs. In primis ſudamētis
 caput bubulū iuentū ē. q; auspiciū qdēz fructuoſe terre. h; laborioſe ppetuoꝝ ſue vrbs fuit. pp

Vñ Sp̄dō
 dicta
 Tyri cōdi-
 tio

emohi
 cūm

Straton

88

Vltio ma-
 gni Alex. i
 Tyrioꝝ se-
 rius

Vtice con-
 ditio
 Sichei ite-
 ritus
 Pygmalio-
 on

Didio su-
 ga

Vetustas
 cipiorum
 mosi pti
 tuēdis vir-
 gibus

Byria

qđ in aliū locū vrbis trāstata. Tūc quoq; caput eq reptū bellicosū potētēq; populū futurū signifi-
cās vrbis auspiciatā sedē dedit. Tūc ad opiniōē noue vrbis pcurrētib; gētib; breui z pplius z ci-
uitas magna scā ē. Cū successū rēz florētēs Cartaginīs opes cēntrex mauritior; Diarbas de-
cē pēoz pncipib; ad se accerfiss Elise nuptias sub belli dñiciatōe petit. qđ legati regie referre
metuētēs. punico cū ea īgenio egerūt nūciatēs regē aliqūē postere q cultiores mores victuq; cū
Afros pdeceat. h; quēq; iueniri nō posse. q ad barbaros z ferarū more viuētēs trāfre a cōsan-
guineis velit. Tūc a regia castigati. h; p salute pīe aspiorē vitā regularē cū et īplavita h; res cri-
guat debeat. Regis mādata aperture dicentes. que precipiat alijs ipi facta dē esse. si velit consul-
tū esse. Hoc dolo capta diu Sicbei viri noīe cū multis lachrymis z lamentatiōe flebili inuocato
ad postremū iurā se quo sua z vrbis fata vocarent. respondit. In hoc triū mensū sumpto spa-
cio pyra in vltia parte vrbis exstructa velut placatura viri māsē īscīasq; ante nūptias mīfura
multas hostias cedit. z sumpto gladio pyra conscendit. Atq; ita ā populū respiciens iurā se ad
virū. sicut pceperat. diu rēz gladio finiuit. qđ diu Cartabago inuicta fuit. p dea culta ē. Lōdi-
ta est vrbis hec. h; rī. annis aī qđ roma. cuius virtus sicut bello clara fuit. ita domi flat; varijs dis-
cordiaz casibus agiatus est. cū iter cetera mala ēt peste laborarent. cruenta sacroz religioe sce-
lere pmedico vti sunt. Quippe boīes vt victimas īmolabant. z īpūberes. q etas etiā hostijs
mīsericordiaz pducatur. aris admovebant. pacē deoz sanguine eoz excolentes. p quoz vitā di-
rogari marie solent. Itaq; aduersis tanto scelerē numinibus cū ī Sicilia diū īscīclitū dimicā-
sent. trāstato in sardiniā bello amissa maiorē exercitus parte graui plio victi sunt. propter qđ du-
cem suū Machēū. cuius suspicūz ī Sicilia partē domuerāt z aduersus afros magnas res ges-
serāt cū parte exercit;. que suspicūz erulare īusserūt. quā rem egre ferētēs milites legatos Car-
thaginē mīcūt. qui reditū pūmo veniāq; īscīclis militie petāt. tamen denunciant. quod si preci-
bus nequeant armis se consecuturos. Cūz preces z mīne legatoz īpēte essent. īnterictis die-
bus consensio nūbis armati ad vrbez veniunt. ubi deos boīesq; testati nō ēt expugnati sed
recuppatum patriā venire ostensurosq; ciuib; suis nō virtutē sibi pīore bello sed fortunāz de-
fuisse. Prohibitis cōmētib; obfessisq; vrbez in summam desperationem Cartthaginēses
adduxerūt. Interea Cartabalo Machēi dūcis exilis filius. cū pter castra patris a tyro. quo decima-
mā. Hercules ferre ex preda siciliēsi quam pater eius ceperat. a cartaginēsisbus mīfius fue-
rat reuertēre. accessitūq; a patre esset publice se prius religionis officia exēcutū qđ priuātē
dictatō. respondit. quā rē īnegre ferret pater non tū vim afferre religioni ausus ē. Intēictis
dieb; Cartabalo petito pmeatu a pplo cū reuersus ad patrē ēēt. ornatusq; purpura z īnfulis sa-
cerdotij orūm se oculis īgereret. Tū ī secreto pater adducto ait. anq; ne es nefandissimū ca-
put ita purpura z auro ornatus ī cōspēctū tot mīseroz ciuiū venire. z mēsta ac lugētia castra
circūfluentibus quietē felicitatis īnfignibus velut exultabundus īrare. Nūquam ne vā alijs
iactare potuisti? Nullus locus apertior qđ sordes pīs z exilij īscīclis erūne fuerūt? Quid z pau-
loante vocatus. nō dico pīem dūcē certe ciuiū tuoz supbe īpēuisti. Et qđ porro tu ī purpura
īstam coronisq; alijs qđ victoriaz meaz titulos geris. Quoniā igit tu ī patre; nūbil nisi exilis
nomen agnoscis. ego quoq; īmperatozē me magis qđ patrem iudicabo. Itatūq; ī te exēplū
ne quis posthac īscīclis mīserijs pīs illudat. atq; ita cū ornatu suo ī altissimaz crucez ī cō-
spēctū vrbis affigi iussit. Post paucos deīdē dies Cartthaginē caput. euocatoq; pplo ad pūionē
mīseroz ciuiū īniuriā queritur. belli necessitatē excusat. cōtentisq; victoriaz suaz punitis auctorib; mīse-
roz ciuiū īniuriā exilij oībus se veniam dare dicit. Atq; ita decem senatoribus īnterictis vr-
bem legibus suis redidit. Nec multo post tpe affectati regni accusatus. duplicis z ī filio z ī
patriā parricidij penas dedit. Dūc Dago īmperator successit. cuius īndustria z opes Cartba-
ginensium z īmperij fines. z bellice glorie laudes creuerunt.

Idonis i
teritus

Vitime
humane

Machēus
Cartabalo

Dago pī
Dastrubal
filijs

Dictatozē
cartibg. ba
bucere

Vīus triū
phādī apō
Cartabagi.

Darius pe
nīs īmpat
Cartb. cāi
na carne
scuntur

Al Justini hīstorici liber decimus nonus.

Algo Cartthaginēsiū īperatoz cūz primus oīum ordinata disciplina militari īpe-
riū penoz cōdidisset. virefēq; ciuitatis nō minus bellādī arte qđ virtute firmasset. de-
functis relictis duobus filijs Dastrubale z Amilbare. q p vestigia pīne virtutis de-
currentes sicuti generitā z magnitudinē pīs successerūt. Itē dūcibus sardīnie bel-
lū illatū. aduersus afros quoq; vectigal p solo vrbis multoz annoz repetentes dimicārū. sed
afroz sicuti causā iustior. ita z fortuna superior fuit. bellūq; cū bis solutiōe pecunie non armis
finitum. In sardiniā quoq; Dastrubal grauius vulneratus īmperio. Namclibari frati tradi-
to iterij. cuius mortē tū luctus ciuitatis tū z dictature vīdecim. z triuphū quattuor īgnem fe-
cere. Hostib; quoq; creuere animi veluti cū dūce penoz vires cōcidissent. Itaq; siciliē populi
pp assiduas cartthaginensū īniurias ad Leonidā frēz regis spartanoz cōcurrētib; graue bellū
nātū ī q z diu z varia victoria pliatū fuit. Dū hec agūt. legati a Dario plari regē Cartthaginē
Venerunt. asserētēs edictū. q peni humanas hostias īmolare z cāina carne velti phibeant.
In mortuoz corpa cremare potē q terra obuere a rege iubeant petētēs simul auxilia aduersus
Grecoz qbus illaturus bellū Dario erat. Sz cartthaginenses auxilia negātēs pp assidua finitū
tū bella ceteris ne p oīa pūmacez viderē cupide parare. Interea Namclibari bello siciliēsi ī

terfacit relictis tribus filijs Hamulchoe. Hannone. Silgone. Nastrubali quozq; par numerus fi
 lior fuit Hannibal & Nastrubal & Sapho. Per hos res Cartaginensibus tepestate regebant.
 Itaq; & manuris bellu illatu. & aduersus numidas pugnatu. & affri copulsi stipendiū vrbis co
 dūte cartaginensib; remittere. Deinde cū familia tāta īperator grauis libere ciuitati esset. oiaq;
 ageret simul & iudicaret centū ex numero senatorū iudices deligunt. q; reuerſa a bello ducibus
 ronez rex gestaz exigeret. vt hoc metu ita ī bello īperia cogitaret. vt domi iusticia legesq; respice
 rent. In scilia in locū Hamilcaris īperator Hamilcho succedit. q; cū nauili terrestriq; bello secu
 da plūa fecisset. repēte pestilentia syderis vi exercitūz amittit. q; res q; nunciata Cartaginē esset
 mēta ciuitas fuit. oia vylulibus nō secus ac si ipsa vrbs capta esset. perlonabant. clauſe priuate
 domus. clauſa deoz tēpla ītermissa oia sacra. oia priuata officia dānata cūcti deinde ad portam
 cōgregant. egredientelq; paucos & nauibus. q; cladi sup̄fuerat. de suis p̄cunctas. Vt vero dubia
 antea spe & suspēso metu īcerta orbitatis expectatiōe casus suoz miseris eluxit. tunc toto littoze
 plāgentiū gemitū. tunc īfeliūz matruz & vylulaz & q̄rele siebiles audiebant. Inter hec p̄cedit
 iops & nauis suā īperator Hamilcho fordidā ferulicq; tunica distincta. ad cui cōspēctū plāgenti
 uz agmina iungunt. Ipse quoq; māus ad celū tendēs. nunc fortē suā nunc publicā fortunā de
 fiet. nunc deos acculat. q; tāta belli decora & tot ornamenta victoriāz. q; ipse dederāt abstulerit. q;
 capitis tot vrbib; totiensq; hostib; . terrestri naualq; plio victis exercitūz victorē nō bello s; pe
 stē delerunt deferre se tū ciuib; suis nō modica solatia. qd malis eoz hostes gaudere. n. gloriari
 possent. Quippe neq; eos. q; mortui sunt a se oculos neq; eos q; reuerſi sunt a se fugatos possint
 dicere p̄dā quā relictis a se castris abstulerint. nō esse talē. quā velut spoliū victi hostis offendent
 s; quā possēsiōe vacua fortitūz dānoz mortib; sicuti caduca occupauerunt. qd ad hostes p̄tinet
 victores se recessisse. qd ad pestē p̄tinet victos. nihil tū se graui⁹ ferre. qd qd iter forissimos vi
 ros mori nō potuerūt. sc̄ntūq; sit nō ad vite iucunditatē. s; ad ludibz calamitatis. qd vbi mi
 seras copiaz reliqas Cartaginē reduxerit. se quoq; secum cōmilitōes suos offēsurūz patrie
 nō iō se in eā diē vixisse qm̄ velut vivere. s; ne hos qbus nefandā lucē pepercerat īter hostium
 exercitus relictos morte sua proderet. tali vociferatione p̄ vrbe īgressus. vt ad limina dom⁹
 sue venit. proſecutā multitudinem velut postremo alloquio dimittit. obseruatq; foribus ac ne
 mīne ad se nē filijs quidem admittis mortem sibi conſciuit.

Humanas
 hostias im
 molare

Sui car
 tha. p solo
 vrbis vetti
 gal pepen
 derunt

Lopie pu
 nice subita
 pestilentia
 cōsumpta

cedit
 aliquis

I. Iustini historici liber. xx.

Jonys⁹ ex Sicilia pulsus cartaginensibus. occupatoq; toti⁹ isule īperio. graue ocu
 z. d. n. regno suo piculofamq; defidiā tāti exercitus ratus. copias ī italia traiecit. simul vt
 militū vires p̄mno labore accueret. & regni fines p̄ferret. Prima illi militiā aduer
 sus grecos q; prima italice maris littora tenebat fuit. Quib; deuictis finitimos quos
 q; aggredit. De q; greci nois italiā possidētes hostes sibi destināt. q; gentes nōparte s; vnuer
 sas ferme italiā ea tepestate occupauerāt. Deniq; multe vrbes ad huc pot̄tā vultūatem vesti
 gia greci moris ostentāt. Namq; Tuloz populi. q; oram īferi maris possidēt a lydia venerūt.
 Ervenotes quos īcolas sup̄i maris videmus. capta & expugnata Troia Antenorē duce misit.
 Adria quoq; Illyrico mari. prima. q; ad adriatico mari nōmē dedit. Greca vrbs ē & arpos. quā
 Diomedes ex ciso Illo naufragio ī ea loca delatus cōdidit. Sed & Pise ī luguribus grecos au
 ctiores habet. Et ī Tuscis Targnia Tescalis & spinābris. Perusini quoq; originē ab abceis du
 cūt. Quid Cerē vrbe dicā. Quid latinos populos. q; ab Eneā cōditi vident. Jā phalisi. lapy
 gi. Nolā. Abela. nōne Talcidii coloi sunt. Quid tract⁹ oēs capāte. Quid Brutij. Sabini
 q; Quid fanites. Quid Tarētini. q; lace demōia p̄fectos spuriōs⁹ vocatos accepim⁹. Tbu
 rinor vrbes p̄didit. Philoctete ferūt. biq; adhuc monumentū ei⁹ vifit. Et Hercules sagitte ī
 Apollinis tēplo. q; fatū Troie fure. Metapōtini q; q; tēplo Dīnerue ferramēta. qbus Ep̄cos
 a q; cōditi sunt equū troianū fabricauit. ostentāt. pp qd ois illa pars Italie maior grecia appellat
 s; p̄cipio originū Metapōtini cū sybaritanis. & crotoniensib; pellere ceteros grecos italia sta
 tuerūt. Lū primū vrbe syriz cepissent ī expugnationē ei⁹ quinquaginta iuuenes āplexos. Dīnerue
 simulacrū sacerdotēq; dec velatū ornamētis īter ipsa altaria trucidauerūt. ob hoc cū peste &
 seditionib; verarent p̄iores Crotoniēses delphicū oraculū adierūt. Respōsum bis est finē mali
 fore. si violatū Dīnerue numē & īterfecto manes placassent. Itaq; q; statas iuuenib; iuste
 magnitudinis & ī primis Dīnerue fabricare cepissent. Metapōtini cognito oraculo deoz occu
 padā manz & pacē dec rati. iuuenib; modica ē lapidea simulacra ponūt. & deā p̄stificz placāt.
 Atq; ita pestis vtiobiq; sedata ē. cū alteri magnificētia. alteri velocitate certassent. recupata sa
 nitate nō diu Crotoniēses quere. Itaq; idignātes ī opugnationē syris auxiliū s; se a loeren sib;
 latū bellū his iulerunt. Quo metu territi Loerenſes ad spartios decurrūt. auxiliū supplices de
 p̄cant. illi lōginq; militiā grauati auxiliū a Castore & Polluce petere eos iubent. Neq; legati
 focie vrbe respōsus p̄pauerunt. p̄fectiq; i. primūz tēplū facto sacrificio auxiliū deoz iplozant.
 lūatis hostijs obtentoq; . vt rebant. qd petebāt. haud secus leti. qd si deos ipsos secus aduocaturū
 essent. pulmonaria ijs ī nauī cōponunt. saustiq; p̄fectionibus solatia suis p̄ auxilijs deportant.
 Jis cognitis crotoniensēs & ipsi legatos ad oraculum Delphos mittunt. victorie facultatem

Tuscia ly
 dia s; Dio
 nyhus ali
 ter
 Veneti
 Adria
 Arpi
 Pise ī ligu
 rbus
 Perusini
 ab Abceis

maior
 grecia

Att. loeren
 sum & cro
 tonianū vo

belliqz pſperos euentus deprecantes. Reſponſus prius votis boſtes qz armis vincendos. Luz
vouiffent Apollini decimas pde locreſes z voto boſtiu z reſpoſo dei cognito nonas vouerit
tacitaqz ea rez habuere. ne votis vincerent. Itaqz cu in acie perſiſſent. z crotonienſiu centu vi
ginti milia armatoz coſtituiſſent. Locrenſes paucitate ſua circuſpicientes. na ſolu quindecim milia
militu habebat omiſſa ſpe victorie in deſtinata monte coſpirati. tantuqz ardor ex deſperatione ſin
gulos cepit. vt victores ſe putaret. ſi no inulti morirent. Sed du mori honeſte querut. vt feliciter
vicerut. Nec alia ca victorie fuit. qz qd desperauerunt. Pugnantibus locris aqla ab acie nonqz
reſceſit. colozqz diu circuiouit quoad vinceret. In cornibus quoqz duo iuuenes diuerſo a cete
ris armoz habitu crimia magnitudine z albis eqs z coccineis paludamentis pugnare viſi ſunt
nec vultu apparuerut. qua pugnati eſt. Hanc admiratione aurit incredibilis fame velocitas.
Na eade die qz i italia pugnati eſt. z corpuzbo z arbenſis z lace demoe nuctata e victoria. Poſt
hec crotonienſibus nulla virtutis exercitatio nulla armoz cura fuit. oderat. n. que inſelictis ſu
perant. mutaſſentqz vita luxuria. ni Pythagoras philoſophus fuiſſet Dic ſami Demaroto lo
cuplete negociatore patre natum. magnuqz ſapientie icremetis formatu egyptu priu mox Ba
bylonia ad pdiſcendos ſperdu motus originēqz mundi ſpectada pfectus. ſuma ſciam colecur
erat. Inde reſſus creta z lace demoa ad cognoscēdas thinois z Lycurgi inditas ea teſta
teleges cōderat. qbus oibus inſtructus Erona venit. populūqz i luxuria laſpuz auctoritate
ſua qd vſuz frugalitatis reuocauit. Laudabat quotidie virtute. z vitia luxurie contenebat caſul
qz ciuitatu hac peſte p ditz enumerabat. tantuqz ſtudiū ad frugalitate multitudinis puocauit.
vt aliquos ex his luxuriatos in optimā frugē couerſos fuiſſe incredibile videret. Matronaz quo
qz ſepata a viros doctrina z pucroz a parentibz frequēter habuit. Dicebat nūc has pudicitiaz
z obſega i viros. nūc illos modēſtia z ſra z ſtudiū. Inter hec velut genetricē virtutū frugalitate
oibus igeret. coſecumqz aſſiduitate diſputationū erat. vt matroz auratas veſtes ceteraqz di
gnitates ſue ornamenta velut iſtrumēta luxurie deponeret. ea qz oia delata i iunonē deſe ipſe de
cecerat. pſeres vera ornāmēta matronarū pudiciā nō veſtes et. In iuuetute quoqz quantū
pſigatū ſit. vici femina z cōtūmaces ai manifeſtat. Sed. ccc. ex iuuenibus cū ſodalitū iure ſco
qda z next ſepata z ciuibz ceteris vitā exerceat. qz centū elā deſtine cōiuratiois heret. ciuitatē i
ſe couertit. qz eos cū in vna domū conueniſſent. cremare voluerit. In qz tumultu. ſ. ferme boies
piere. ceteri i exiliū pfecti. Pythagoras at cū ſnos. rr. Eronē egreſſet. metapōtū migravit. Ibi
qz deceſſit. cuius tāta admiratio fuit. vt ex dono cuius tēpli faceret. etiqz p deo color. Igit Dio
ny. tyrānus que ſupra a ſilia exercitū i italia traieciſſe. bellūqz grecis inuſſe memorauimus. qz
pugnatis locris Eronienſes vir vires lōgo ocio ex prioris belli clade reſumētes aggredit qz ſor
tius cū paucis tato exercitū ei^o quā antea cū tot milibz. Locreſiū paucitati reſtituit. tū virtutis

Vide de
ſperatio
quid poſſit
celeritas
nunciū
Pythago
re peregre
natio

Pythago
re diſciplina
frugalitas

Pythago
ras Meta
pōti perijt

Senones
Balli

Que vr
bes a Bal
lis condite
Rheti a thub
ſis fuere
Dionyſij
exitus

Iunioris
dionyſij po
pularis ab
initio muni
ſcentia

Pythagoras aduerſus iſolētes diuitias hēt. tātoqz iſperata iter dū ſpata victoria certior eſt. Sed
Dionyſius gerente bellū legati Salloy. q ai mentes morato ſcen dū. ſocietate amicitiaz peten
tes ad eunt. gentēqz ſua iter boſtes eius poſita eſſe. magnūqz vſui futuz vel i acie bellanti vel
de tergo ſentis i pſellū boſtiu^o aſſirmat. Grata legato Dionyſio fuit. Ita pacta ſocietate z auxi
li Salloy auctus bellū velut ex itegro iſtaurat. Iſis at gallis cū in italia veniſſet ſedeſqz nonas
qrendi iſteſtina diſcordia z aſſidue domi diſſenſioes fuere. quaz tedio cuius i italia veniſſent ſede
bus thubſos expulerunt. z Mediolanū. Comū. Buiyā. Veronā. Bergomū. Tridentū. Vicē
tia cōdiderunt thubſis quoqz dūce Rbeto auitis ſedibus amiſſis alpes occupauit. z noie dūcis
gētes Rbeto z condiderunt. Sed Dionyſius in ſilia aduentus Carthagenenſis reuocauit.
q recuperato exercitu bellū. qd lue deſeruerant. auctis viribus repetebat. Dux belli Hanno car
thaginenſis erat. cuius inimicus ſunior potētiſſimus ea tempeſtate penoz cū odio eius gre
cis litteris Dionyſio aduentus exercitus z legnitiā dūcis familiariter pnuſciaſſet. cōprehenſis
epiſtolis pditionis dānatur. facto ſenatus conſulto. ne quis poſtea carthagenenſis aut litteris gre
cis. aut greco ſermoni ſtuderet. ne aut loqui cū hoſte. aut ſcribere ſine interpreter poſſet. Nec mul
to poſt Dionyſius que paulo ante non ſilia non italia capiebat. aſſiduis belli certaminibz vi
ctus fractuſqz ad poſtremum inſidijs ſuozum interficitur.

¶ Juſtini hiſtorici liber. xxi.

Extincto in ſilia Dionyſio tyrāno. i locū ei^o milites maximū natu ex ſilijs ex noie dio
nyſi ſufficere. z maturā etatē ei^o ſecuti. z qz firmi^o ſumz eſſet regnū. ſipenes vnus
rem aſſiſſet qz ſi porzioibus iter plures filios diuideret. arbitrat. Sz Dionyſius iter in
tia regni auctus fratru ſuoz velut emulos i perij ſui hortatoresqz pueroz ad vni
fiones regni tollere geſtiebat. Quare pauliſ diſſimulati auz prii ad ſauore populariū ocilian
dū itendit. excuſati^o facturus. qd ſtatuerat. ſi pbatu ai oibus foret. Igit nexoz tria milia e ſol
cere dimittit. tributa populo p triennū remittit. z qbuscūqz deliniamētis pōt aios oim ſolci
tat. Lic ad deſtinati facin^o quierſus ſi cognatos nū fratru. ſi et ipſos fratres interſicit. vt qbus cō
ſortiu regni debebat. ne ſpes qd e ſortijz relinqret. tyrānidē i ſuos pri^o qz i externos auſpiaz.
Sublatis deide emulis i legnitiē laſpuz ſaginā corporis ex nimia luxuria oculozūqz valitudine
cōtraxit. adeo vt nō ſolē. nō puluerē. non deniqz ſplendorem ferre lucis ipſius poſſet. Propter

que dū cōtēni se putat, leuicia crassas, nec vt pater carcerē nexis sed cedibus ciuitatē replet, ob q
 nō cōtempnitor oibus q̄ iustior fuit. Itaqz cū bellū aduersus eū syracusani decreuissent, diu dubi
 taut an iperū deponeret, an bello resisteret, sed a militibus p̄dā vrbisqz direptionē sperātibus
 descēdere in plū cogit. Victus cū iterato nō felicius fortunā tentasset, legatos ad syracusanos
 mittit, sp̄dēs se depositūz tyrānidē, si mitteret ad eū, cū qbus de pace cōueniret. In quā rē mis
 sos p̄mores in carcere retinet atqz ita incautus oibus nec q̄cquā hostile metuēdus exercitum
 ad belandā ciuitatē mittit. Sitigī i ipsa vrbe anceps plū in quo oppidās multitudine superā
 ribus Dionysius pellit, q̄ cū obsidionē arcis timeret, cū oī regio apparatū i italīā pfugit tacit⁹.
 Erul a locrestibus socijs accept⁹, velut iure regnaret, arcē occupat, solitāqz sibi leuitiā exerceat. Lō
 iuges p̄cipiū ad stuprū rapiūbebat, virgines ante nuptias abducebat, stupratasqz pcis redde
 bat. Locupletissimos quosqz aut ciuitate pellebat, aut occidi i perabat, bonaqz eoz inuadebat.
 Dein de cū rapine occasio decisset, vniuersaz ciuitatē callido cōmōdo circumuenit. Cū reginoz ty
 rāni Leoriphronis bello locrestes p̄merent, vouerūt, si victores foret, vt die festo Veneris vir
 gines suas p̄stituerēt. Quo voto ihermisso cū aduersa bella cū lucās gereret, i p̄cionē eos Dio
 ny⁹ vocat, hortat, vtr̄vros filiasqz suas i tēplū Veneris q̄ possint ornatissimas mittat. Er
 gbus forte cētus ducte, voto publico fungat, religionisqz tacita vno stēt i lupanari mēse, oibus
 aut iuratis viris neqz vllā attaminet, q̄ res ne virginib⁹ voto ciuitatē solutū⁹ fraudi esset, de
 cretis faceret, ne q̄ virgo nuberet, p̄uissqz ille maritus traderet. Probato cōsilio ⁊ q̄stip̄titioni ⁊
 pudiciē virginū p̄sulebat, certatqz oēs semine ipen⁹ exornate i tēplū Veneris conueniūt, q̄s
 oēs dionys⁹ i missis militib⁹ spoliat, ornamētazqz matronaz i p̄dā sua vertit. Quarūdā viros
 citiores iherfecit, quasdā ad p̄dēdas viroz pecunias torquet. Lūbis artib⁹ p̄ annos lxx regnas
 qz cōspiratione locoꝝ ciuitate pulsus i siciliā redit. Ibi syracusas secutis oibus post longā iter
 capedinē pacis p̄ conditionē recepit. Dū hec in i siciliā gerunt, interiz in africa princeps Car
 thaginensiu Hāno opes suas, qbus reipublice superabat vires, ad occupādaz dñationes inten
 dit, regnum que inuadere iherfecto senatu conatus est. Cui sceleri solēnem nuptiaz dies filie sue
 legit, vt religio votoꝝ nefanda cōmitteret, ⁊ nefanda commenta facilius tegerent. Itaqz plebi
 epulas i publicis porticibus senatū i domo sua parat, vt poculis veneno infectis secretis senatū
 ⁊ sine arbitris iherficeret, orbamque rēp. facilius inuaderet. Quare magistratibus p̄ ministros p̄
 dita, scelus declinatū nō vindicatū est, ne in viro tā potēt plus negocj faceret res cognita q̄ con
 dita. Cōtenti itaqz cobibuisse decreto modū nuptiaz sumptibus statumit, idqz obstruat, non
 ab vno sed ab vniuersis iubet, ne p̄sona designata sed vicia correpta esse viderent. Hoc consilio
 puenitus iterū seruicia cōcitat, statimqz rursus cediū die, cū denuo se p̄dāt videret timēs iudici
 um munitū quoddā castellūqz cū viginti milibus seruoꝝ armatis occupat. Ibi dū afro regem
 qz mauritanoz cōcitat capif. Virgilqz cesus effossis oculis ⁊ manibus cruribusqz fractis velut
 a singulis mēbris pene exigerent. In cōspectu populi occidit, corpus verberibus lacerū in cru
 ce figit. Filij quoqz cognatqz oēs ēt inorij supplicio tradunt, ne q̄quā aut ad imitādū facinus
 aut ad mortē vlciscendā ex tā nefaria domo superesset. Interca Dionys⁹ syracusas receptus cū
 grauior crudeliorqz in dies ciuitati esset iterata cōspiraōe obsides, Lūc deposito iperio arcē sy
 racusanis cū exercitu tradidit, receptoqz p̄uato istrumento corynthū i exiliū pficiat. Ibi bu
 millima queqz tutissima existimās i fozdidissimuz vite genus descondit. Nō cōtēnus i publico
 vagari s; portare, nec cōspici i popinis lupanaribusqz syrtotis diebus residere. Cū p̄ditissimis
 quoqz de minimis rebus discipitare, pannosusqz ⁊qualidus cedere, risus libentius p̄bere q̄
 capere, in macello p̄sare, q̄ emere nō poterat oculis deuorare, apud ediles aduersus leones iur
 gari, oiaqz ita facere, vt cōtemnendus magisqz metuēdus videret. Nouissime se ludi magistrū
 p̄fessus pueros i truiuo docebat, vt aut a timentib⁹ semp i publico videret, aut a nō timēdibus fa
 cilis tēneret. Nā licet tyrānicis vijs semp abūdaret, in simulatio hec vitioꝝ nō nature erat,
 magnisqz hec arte q̄ amisso regali pudore facebat, exp̄pt⁹ q̄ iuis tyrānoꝝ foret ēt sine opibus
 noia. Laborat itaqz inuidia p̄teritoꝝ cōtēptū p̄sentū demere neqz boneſta s; tuta cōsilia circū
 p̄sicebat. Inter has tū dissimulationū artes ter in simulatus est affectate tyrānidē, necaliter q̄
 dū cōtēni liberatus ē. Inter hec cartaginēſes tāto successu rex Alexādri magni exterriti, De
 rētes ne p̄fco regno ⁊ africa vellet adiungere, mittūt ad speculādos eius aios Hamilchare cō
 gnometo Rhodanū virū solertia facundiaqz p̄ter ceteros insignē, Augebant, n. metum ⁊ tyros
 vrbis auctor originis sue capta, ⁊ Alexandria emula Cartaginēſis in terminis africa ⁊ egypti
 cōditā ⁊ felicitas regis, apud quē nec cupiditas nec fortuna vllō modo terminabant. Igīf Ha
 milchab p̄ Parmenionē aditu regis obtento pfugisse se ad regē expulsi⁹ patria fingit, militeqz
 re expeditionis offert. Atqz ita cōsilijs eius explozatis i tabellis lignis deſup cera vacua indu
 cta ciuib⁹ suis oia p̄scribebat. Sed cartaginēſes post montes regis reuerſum in patriā qua
 a vrbez regi vendicasset, non ingrato tantum verumēnam ⁊ crudeli animo nequeuerunt.

Dionysius le
uitia

Atf. locren
suum votus

Hānois co
gitatus sce
lus

Hāno cr
cia affigitur

Dionysius
principatu
creatus lit
teras docu
it. cui b. e. o. i.

Vbi alexā
dria sita

hān
ashitia

9

vibit quæ expugnari potest per uictum ducem. Damilchares expositus ignibus. **D**amilchares societas cum
vibit fuscipiat peculiaria et iplus orationis sui repromittēs. q̄ ipe ipletus Damilchares societas cum
eo metu potentie eius iungit. vt quātū viriū Zgarbochi aduersus syracusanos dedisset. tū ipe ad
crementa domestice potentie recuparet. Igitur n̄ par tū Zgarbochi p̄ciliat. verūtiā p̄tor syracusan
p̄stituit. Nunc Damilchares expositus ignib⁹ ceteris tactisq̄ Toblega penor⁹ urat. Deinde acce
ptis ab eo qnq̄ milibus affroz potentissimos q̄sq̄ ex p̄ncipibus iterfici. atq̄z ita veluti rep. sta
tus formaturus populū i theatruz ad p̄cionē vocari iubet. p̄cto in gymnasio senatu. q̄n qdā p̄r
ordinaturus. Sic copositus rebus inuisis militibus populuz obfidi senatū trucidat. cuius pacta
cede ex plebe locupletissimos p̄ pusissimos q̄sq̄z iterfici. Is ita gestis militē legit. eternitūz q̄
feribit. q̄ istructus finitimas ciuitates nubil hostile metuetes ex iprouiso aggredit⁹. Penor⁹ q̄q̄
locos p̄mittente Damilchare fede inuirijs verat. Propter qd̄ q̄relas carthaginē loci n̄ tam de
Zgarboche q̄s d̄ Damilchare detulerūt hunc vt dñm z tyrānū illū vt p̄ditore arguetes. a q̄ ipe
p̄ssimos hosti fortune socioz interposita pactioē dōate finit. cui ab initio syracule m̄ p̄gnus fe
licitatis sint tradite vrbs semp̄ penus iesta. z d̄ iperio scilicet carthaginis emula. nunc iusp̄cūta
tes socioz eidē pacis timulo tradite sint. Denunciare igit⁹ se bec breui ad ipsos redundatura ac
p̄pediē senfuros. quātūz. iūtuū m̄ scilicet magis q̄s iussi affricat attulerint. His q̄relis senat⁹ i Damil
chare accendit. S̄ q̄m in iperio esse tacta d̄ q̄ suffragia tulerunt. z iūnas prius q̄ recitarent i
vrnā cōiectas obfignari iusserūt. d̄dec alteri Damilchares Bisgōis fili⁹ a scilia reuertere. S̄ bec
callida cōmēnta penor⁹ z iūnas inauditas mors amilcharis p̄uenit liberat⁹ q̄z f̄ati munere.
quē sui p̄ iūntia ciues inaudita dānauerāt. Que res Zgarbochi aduersus penos occasione mo
uendi belli dedit. P̄ia igit⁹ illi Damilchare Bisgōis filio p̄ly zgreffio. fuit a q̄ vict⁹ maioru mo
le repaturus bellū syracusan⁹ p̄cessit. S̄z secundi certaminis eadē fortūa q̄z p̄ioris fuit. Lū igit⁹
victores peni syracusan⁹ obfidiē cūxissent. Zgarboche q̄s nec virib⁹ parē neq̄z ad obfidiōē
ferendā istructū videret. sup̄ bec a socijs crudelitate ei⁹ offensio desertus esset. statuit bellū i affri
cā trāsferre. mira p̄oriss aduatiā. vt q̄bus i solo vrbs sue par n̄ erat eoz virib⁹ bellūz iferret. z q̄

eca transferre. mira propterea audiana. q̄ dūbus iū vrbis luc par n erat eoz vrbibz q̄dū heret. q̄
 tua tueri n poterat. i. pugnare aliena victusq̄ victoribz iſultare. Dū? p̄ſili n minus admirabi
 le ſilentiū q̄z cōmentū fuit. populo hoc ſolū p̄ſeſſus iueniſſe ſe victorie viā. Alios illi t̄m in breue
 obſidiōis patientiā firmaret vel ſi cui ſtar? p̄ntis fortune diſpliceret dare ſe ei diſcedendi libera
 ptatez. Lū mile ſecetū diſceſſiſſent. ceteros ad obſidiōis neceſſitatē frumento t ſtipendio inſti
 tutū. t̄m ſecuz talia ad p̄ntē vſq̄ aſſert cetera ex hoſte meli? q̄ ex ſocijs paraturus. Q̄s deide
 ſeruos militaris etatis libertate dōatos ſc̄ro adegit eoſq̄ z maiorē p̄tez ſerme militū naui? ipo
 nit rat? erequata virtusq̄ ordinis aditōe mutū iter eos virtutis cūlatōis futurā. ceteros oēs
 ad tutelā priē reliquit. Septimo igit iperij āno comitibz duobz adultis filijs Arregatbo z Hera
 dida nullo militūz ſcientē q̄ vehementer curſū in africa dirigit. Cuz oēs aut in italia p̄datuz ſe

Agatbo
disbortat
tio ad suos

villaz incendia. castellorū vrbūqz cōsumaciū direptionē. tunc ipsius cartbaginis obfidiōe. qb^o oibus nō sibi tū in alios fz z alijs i se sentirēt patere bella. Nis nō solū penos vinci. fz z scilicet liberari possēt. Nec n. moztatores i e^o obfidiōe hostes cū sua vrgēat. nūquā igit alibi facilius bellū. fz nec pda vberiorē iueniri possēt. Nā capta cartbagine oēs Africa scilicetqz pmiū victorū fore. Gloria certe tā hostē militie tatā in omne eūū futurā. vt determinari nullo tpe obliuionis possit. Vt dicat eos solos mortaliū esse. q bellū q domi ferre nō poterat ad hostes trāstulerit. vltroqz victores isecuti sint. z obfessores vrbis sue obfiderint. Oibus igit fort ac leto aio bellūz inueniū. q nullū aliud possit aut pmiū victoribus vberius. aut vicius. monumētū illustr^o dare. Nis qdē ad hostatōibus ai militū erigebant. Sz terrebant eos potētū vifo. q nauigantibus eis sol defecerat. Lūius reirationē nō minore cura rex qz belli reddebat affirmās. fz pūis qz pūice ref factū ēēt. credi aduersūz pfecturos pūigū esse. nūqz egressis acciderit. illis ad qz cas pōtē dere. Porro defect^o naturalū syderū semp pūies rex statū mutare. certūqz esse florētib^o cartbaginensibz opibus aduersūz reb^o suis cōmūtationē significari. Sic cōsolatis militib^o vniuersas naues cōsentiente exercitū icendi iubet. vt dēs scirēt auriliū fuge ablato aut vincendū aut moriē dū esse. Deide cū oia qmūqz igredierent. prosternerēt. villas castellaqz icenderēt. obui^o bis fuit cū. rrr. milibus penoz Vanno dur z plio cōmisso duo d scultis. tria milia d penis cū ipso duce ceciderē. Hac victoria z anguloz ai erigunt z penoz frāgunt. Agathocles victis hostib^o vrbes castellaqz expugnat. pdaas igentes agit. hostiū multa milia trucidat. castra deide i qnto lapide ac cartbagine statuit. vt dāna carissimā rex vāstiatqz agro z icendia villaz d muris ipsius vrbis specularēt. Interea igens tota africa delenti penoz exercit^o fama occupatūqz vrbium diuulgat. Stupor itaqz oīs z admiratio icessit. vñ z tāto iperio tā subitū bellū pferi ab hoste iā victo. admiratio deide paulatim cōtēptūz penoz vernū. Nec multo post nī africa tū verētiam vrbes nobilissime notuitate secute ad agatocle d fecere. frumētōz z stipendio victorē extruxere bis penoz malis ēēt delect^o i Sicilia cū iperatore exercit^o veit qdā erūna z cumulus accessit. Nā post pfectionē a Sicilia Agathoclis i obfidiōe syraculaz pēi legniores reddin ab Antādros fze regis Agathoclis cōfidiōe cēti nūciabāt. Itaqz cū domi forisqz eadē fortuna cartbaginensibz fecit. nā nō tributarie tū ab bis vrbes verētiam socii reges deficiebat. amicitia iura nō fide fz succē su pōderatē. Erat iter ceteros rex cyrenaz. O scilas. q spe i proba regnū toti^o africe āplexus lociatē cū Agathocle p legatos iūerat. pactūqz cū eo fuerat. vt Siciliē illi sibi africe iperū viciis cartbaginensibus cederet. Itaqz cū ad belli societate cū igēti exercitū ipse venisset. Agathocles blādo allogo z humili adulationē cū sepi^o simul cenassent. ad opat^o ga hū^o eius ab O scila cēt in eamū cū iterfecit. occupatōz exercitū eī iterato cartbaginēses oibus vrbib^o bellū cietes magno viriūsqz exercitū sanguie graui plio supat. hoc certamīs discriminē tāta despāto illata penis ē. vt nisi i ob qua nora i medio foro a penis patibulo suffixus ē. vt idē locus munimētūz suppliciorū eius cēt. q ornamētū an fuerat donoz. Sz Bomilchar magno aio crudelitātē ciuili tulit. adeo v d summa cruce veluti d tribūali in penoz scelera cōcionaret. obiectās illis nūc Vānonē falla effecit. cū regi nūcia circūuentū. nūc Bilgois inocetis exiliū nūdi Hamilcharē patrūz sui tacta sus fragia. q Agathocle sociū illis facere qz hostē maluerit. Nec cū i maris populi pōide vociferat^o ēēt expirauit. Interea Agathocles psligatis i Africa reb^o traditio Archagatho filio exercitū in Sicilia recurrit. Nihil actū i africa cōsumās. si āplius syracuse obfiderent. Nā post occisūz Hamilcharē Bilgois filiū nouus eo a penis missus exercitus fuerit. Statūz igit pzo aduēto cū oēs sicilie vrbes auditis rebus qz i africa gesserat. certatiz se ei tradūt. atqz ita pulsis ē Sicilia penis totius iūlie iperū occupatū. In africa deide reuersus. seditōe militū excipit. Nā stipēdiōz so luno i aduētū pīs dilata a filio fuerat. Igit ad pōionē vocatos blādis xbis pmulst stipēdia illis nē a se flagitāda ēē fz ab hoste qren da. cōez victoriā. cōez pda futurā. Paululū mō annitterēt dū belli reliqz peragunt. cū sciat cartbaginē captā spes oīūz expleturā. Sedato militari tumultu iteriectis diebus ad castra hostiū exercitū ducit. Ibi i cōsulūz plūz cōmittit dō maiorē ptem exercitus pldidit. Lūz itaqz in castra fugisset. pām qz i se inuidiā temere cōmissi belli videret pūstināqz offēnsāz nō depēti stipēdiū metueret. pūbia nocte solus a castris cū Archagatho filio pfugit. qz vbi militibus cognouere. haud secus qz si ab hoste capti ēēt trēpidauere. Bis ē a rege suo i medijs hostib^o relictos ēē pclamātes. salutēqz suā defēsa ab eo ēē. qz nō sepultura qdēz relinqdā fuerat. cū pleg regē vellēt a numbīs excepti i castra reuertit^o cōprehēso tū Archagatho. q a pīe noctis errore disceserat. Agathocles āt naumbis qbus fuerat a sicilia regressus. cū cū nodibus earūdē syracuse defēret. Exēplūz flagitiū singulare. rex exercitus sui desertor. filiozū qz pī plditor. Interiz i Africa post fugā regis milites pactiōe cū hostibus facta iterfecit aga thocle filijs cartbaginensibus se tradidere. Archagathus cū occideret ab Arcefilao amico Antipatris rogauit eū. q dnas liberis eī facer^o Agathocles putet. p quē ipse liberis caret. Tūc re spōdit. satis habere te. q suplites eos ēē agathoclis liberis sciat. Post hec peni ad pīquendas belli reliqas duces in sicilia miserunt. cū quibus Agathocles paces equis conditionibus fecit.

Defectus solis

Peni plio ab agatho de vincunt

Defectio afrozi ad Agathocle

Nova car. plades Bomil char cruci affingunt

Agatho des totius sicilie imperii occupat

Agatho des ex africa in sicilia fuga

Satboles rex Sicilie pacificatus cū cartaginēsis partē ciuitatū a se fiducia viris
dissidentē armis subegit. Deinde q̄si angustis īsule terminis clauderet. cui⁹ imperij
partē primis īcremētis ne sperauerat qdē ī italiā trāscendū crepū Dionysij secutus
q multas ciuitates italie subegerat. Prīmū igit hostes illi brutij fuere. q t fortissimū
opulentissimū videbant. simul t ad iurias vicinorū propi. Nā multas ciuitates greci noīs ita
lie expulerāt. Auctores quoq̄ suos lucanos bello vicerāt. t pacē cū his equis legib⁹ fecerāt. Tā
ta feritas aior erat. vt nec origini sue parceret. Nāq̄ lucani iisdē legibus liberos suos. qbus t
spartani īstiterunt soli erat. Quippe ab initio pūbertatis ī filiis iter pastores habebāt sine mī
nisterio seruū. sine veste quā īdueret. vel cui īcubaret. vt a primis annis diuitie p̄simonies si
ne ylo vsu vrbis affluēsceret. Libus his pda venatica potus mellis t lactis t sotiū liquor erat.
Sic ad labores bellicosī durabāt. Hōy igit ex numero. L. prīo ex agris finitimoꝝ pdari solati.
p̄fluēte deinde multitudo sine sollicitati pda cū plures facti essent. īstas regiōes reddebāt Itaq̄
sanguar⁹ drelis socioꝝ Dionysij sicilie tyrānus sercētios afros ad cōpescēdo eos miserat. quorū
castellū pditū sibi p Būtia mulierē expugnarūt. biq̄z ciuitatē cōcurrentib⁹ ad opīonēs noue
vrbis pastoribus statuerūt. Būtiōsq̄ se ex noīe mulieris vocauerūt. Prīmū illis cū Lucani ori
ginis suc auctorib⁹ bellū fuit. Quia victoria greci cū pacē equo iure fecissent. ceteros finitimōs
armis subegerūt. tantalq̄z opes ī breui cōsecuti sunt. vt p̄nitiosī et regib⁹ haberent. deniq̄z Ale
xader rex epiri cū ī auxiliū grecā ciuitatū euz magno exercitu ī italiā venisset. cū oib⁹ copijs ab
his dilectus ē. Quare feritas eorū successu felicitatis īcensa diu terribilis finitimis fuit. Ad postre
mū īplorat⁹ Agatboles spē ampliā di regni a sicilia t italiā traiecit. Principio aduent⁹ opīo
nis er⁹ cōsiliū legatos ad cū societatē amicitiaq̄z petentes miserūt. Quos agatboles ad cenaz
īuitatos ne exercitu trajici viderent. ī postē statuta bis die cōcēsis nauib⁹ frustrat⁹ ē. Sfrau
dis aut let⁹ euent⁹ fuit. Sigdē reuertī euz ī siciliā īteriectis paucis dieb⁹ vis morbi coegit. q̄ toto
corpore cōp̄heb⁹ p oēs nervos articulosq̄z humore pestifero crassate velut īcēfino singuloꝝ
mēbroꝝ bello īpugnabāt. Ex q̄ desperatiōe bellū iter filius nepotēq̄z ortus ē. regnū iāq̄z mor
tū venicātib⁹ occiso filio regnū nepos occupauit. Igit Agatboles cū morbi cura t egritudo
grauiores essent t iterē t alter⁹ malo crederet. despatīs reb⁹ viorē suā Theogenā gēni
tosq̄z ex ea duos paruulos cū oī pecunia t familia regalīq̄z īstro. q̄ pter illū nemo regū dītor su
it nauib⁹ īpositos egyptū. vñ viorē accepat. remittit timēs ne Pedonē regni sui hostē paterent
q̄sq̄z viorē diu ne ab egro diuelleret. dep̄cata ē. ne discēssus su⁹ ad iūgi nepotis parricidio posset t
tā crūte dec. deseruillet viz. q̄z ille īpugnasset aui videret. nubēdo se nō īspere tñq̄z oīs fortune
īnisse societatē. nec ī vitā piculo spirit⁹ sui empturā. vt extremos viri spirit⁹ eripet. t egarū offi
ciū. ī qd̄ pfecta se nemo sit succēssurus obsequio d̄bite pietatis īperet. Discedentes puuli s̄lebeli
vlulatu amplecti patrē tenebāt. Ex altera parte vior maritū āplī vīsura oculis fatigabat. Nec
emin⁹ feni lachryme miserabiles erāt. S̄lebāt ij morientē patrē. ille exules liberos. Nī discēssu suo
solitudinē p̄ns p̄ns egri. ille ī spē regni suscepto relinq̄z egestate lugebat. Inter bec regia oīs as
sistentiū flēbāt tā crudelis disfidī īpleta. Tandēz lachrymis sinez necessitas p̄fectionē īposuit.
t mors regis p̄ficēntes filios secuta ē. Dū hec agūt cartaginēses cognitis q̄ ī sicilia agebāt
occasione totū īsule occupāde datā sibi exstīmatēs magnis viribus eo trajiciūt multalq̄z ciuita
tes subiugunt. Eo tpe t Pyrrbus aduersus romanos bellūz gerebat. q̄ īplorat⁹ a siculis t auxiliū
ficuti dictū est. cū syraculas venisset. multalq̄z ciuitates subegisset. rex sicilie sicut epiri appellabāt
Quaz rex felicitate letatus Heleno filio sicilie velut auitū. nā suscept⁹ ex filia Agatboles regis
erat. Alexāder aut italie regnū destināt. Post bec multa secunda p̄lia cū cartaginēsis facit. In
terieto deinde tpe legati ab Italicis socijs venire nūciatēs romanos resisti posse. deditionēq̄z
futurā. nisi subueniat. Anxi⁹ taz ab īquo piculo īcertusq̄z qd̄ ageret. vel qbus primū subeniret. ī
vtrūq̄z p̄nus cōsultabat. Quippe istābus bīc Cartaginēsis ī de Romāis piculosū videbat
exercitū ī italiā nō trajicere piculosus a sicilia deducere. ne aut illi ī lata ope. aut ij deserti amitte
rēt. In hoc estu piculoꝝ tutissimus portus p̄silioꝝ visus ē. oībus viribus d̄cernere ī sicilia. t p
siliatē Cartaginēsis victorē exercitūz trāspore ī italiā. Itaq̄z p̄serto p̄lio cū supior fuisse.
qm̄ tī a sicilia abiret. p̄ victo fugere visus ē. ac p̄pterea focij ab eo desecerunt. t īperius Sicī
lie tā cito amittit. q̄ facile q̄serat. S̄z nec ī italiā meliore felicitate visus ī Epīrū reuertit⁹. Admi
rabilis vtriusq̄ rei casus ī exemplum fuit. Nam sicut ante secunda fortuna rebus supra vota
fluētib⁹ italie siciliēq̄z īperius. t tot de Romanis victorias attraxerat. ita nūc aduersa velut
ī ostentationē fragilitatis humane destruens. q̄ cumulat⁹ a Siciliēsi ruine naufragij maris
t sedā aduersus Romanos pugnā turpēq̄z ab italia discēssum adiecit. Post p̄fectionē a sicilia
Pyrrbi magistratus Hiero creas. cuius tāta moderatio fuit. vt consentiente oīum ciuitatū fauo
re durā aduersus Cartaginēses primūz. mor rex crearet. Duius future maiestatis ipsa infan
tilia educatio q̄si p̄nuncia fuit. Quippe genit⁹ erat p̄e Hieroclyto nobili viro. cui⁹ origo a Be
lo antiq̄ sicilie tyrāno manabat. s̄z maternū illi gen⁹ fordidū atq̄z admodū pudibūdū fuit. Nā

Lucanorū
ritus

Vnde b̄u
tj dicti

At. mise
rabilem di
gressum

Agatbo
dis equus

Pyrrbus
rex sicilie
vt epiri ap
pellatus

Pyrrbus ī
epirū abiit

Humana
fragilitas

Hiero rex
creatur

et ancilla nat^a ac ppter ea p se velut debonestamētū generis exposu^t fuerat. Sz paruulū z hu
māe opīs i magis apes pgesto circa iacētē melle multis dieb⁹ aluere. Qb hūz rē nō aru psum
ad mōit⁹ pī. q regnū isfātī portē dī cane bāt. paruulū recolegit oīqz studio qd spē maiestatis q pro
mittebat. instituit. Idē ilud iter coeqles dīcētī lupus tabulā i turbā puerorū repēte pspēct⁹ eri
puit ad olefētī quozqz pīa bella teū aqla i clipeo. noctua i hasta cōdēt. Qd oīstūz z i cōsilio
cautū z manu pīpū rē futūz significabat. Deniqz aduersus puocatores sepe pugnauit. sp
qz victoriā reportauit. a pyrrobo rege multis militari⁹ donis donat⁹ ē. pulchritudo ei corpīs in
figuris. vires quozqz i boīe admirabiles fuere. In alloq blādus. i. negocio iustus i ipio mode
rat⁹ erat. pīus vt nūbil cū regnū deesse videt⁹ pter regnū.

C Julius histori⁹ liber vigesimus quartus.

Cum hec in sciliā gerunt. iterim i grecia dissidentib⁹ iter se bello Ptolemeo Lerau
nico z Antiocho z Antigono regibus. oēs ferme grecie ciuitatis ducib⁹ spartāis ve
lut occasiōe data ad spē libertatis erecte missis inuicē legatis p quos in societatis fe
dera alligarent. in bellus prumpunt. z necū Antigono sub cuius bello erat. bellū cō
pisse viderent. socios eius etolos aggrediunt. cās belli pīdētes. qd cōsensu grecie sacratū apol
lini circūbē capūs p vim occupassent. Huic bello ducē eligūt Aran. q adunato exercitu vrbes sa
taqz in his cāpis posita depopulant. q aufferri nō poterāt. incēdit. Qd cum e mōib⁹ cōspicati
etolorū pastores essent. cōgregati a modū gngenti sparsos hostes ignorātes quātā man⁹ esset.
qm cōspēctū illis metus z icenditū fumus abstulerat. cōsectant rucidatūz a modū nouē mi
libus. p dōnes in fugā verterāt. Reparantibus deinde spartanis bellū auxilij multe ciuitates ne
gauerunt. existimātes dominationē eos grecie nō libertatez querere. iterea inter reges bellū finit⁹
Nā ptolemeus pulso Antigono cū regnū totius macedonie occupasset. pacē cūz antiocho facit
affinitatēqz cū pyrrobo. data ei i matrimoniū filia sua iūgit. Exinde externo metu deposito impi
um z facinorosū aiūz ad domestica scelera cōuertit. infidiasqz Arsinoe sororis sue instruit. qbus
z filios eius vita z ipsā Cassandrea vrbis possessione paret. Prīm⁹ cū dolus fuit simulato amo
re sorore i matrimoniū petere. Aliter. n. ad sororis filios. quoz regnū occupauerat qz cōcordie
fraude puenire nō poterat. Sz nota scelera ptolemei volūtas sorori erat. Itaqz nō credētī man
datuelle se cūz filijs ei⁹ reni cōsortiū iūgere. cū qb nō ideo se armis cōtēdisse. qm eripe his regnū
hū qd id facere sui mīseris vellet. i. hoc mitteret arbitriū iusurādū. quo pntē apō deos patrios qui
bus vellet obsecratiōibus se obligaret. Interea Arsinoe qd ageret. si mitteret decipi pīurio. si nō
mitteret puocare rabie fraterne crudelitatis timebat. Itaqz plus liberis qz sibi timēs. quos ma
trimonio suo ptecurā se arbitrabat. mittit ex amicis suis Dionē quo pducto i sanctissimū iouis
tēplū veterrime macedonū religiōis ptolemeus sūptis in manus altarib⁹ cōtingēs ipsā simu
lābra z puluinaria deoz iuaditis vltimisqz execratiōib⁹ adiurat se sincera fide i matrimoniū so
roris petere. nūcupaturqz se eā reginā. neqz in cōtūmeliā eius se aliā vxorē aliofue qz filios ei⁹
liberos habiturū. Arsinoe posteaqz z spē impleta est z metu soluta ipsa cū fratre colloq⁹. cuius
vultus z blāditiōis oculi cū fidez nō minorē qz iusurādū pmitterent. reclamante ptolemeo filio
fraudes subesse in matrimoniū fratrū exercitū capiti sororis diadema i ponit. reginamqz eā appellat
tur. ad concionem quozqz vocato exercitū capiti sororis diadema i ponit. reginamqz eā appellat
tur. Quo nocte in leticiam effusa Arsinoe qz qd morte Lysimachi pzioris mariti amiserat. recepisse
vltro vix in vrbes suā Cassandream iuiat. cuius vrbis cupiditate fraus fruebat⁹. progressa
igitur virum diem festum suū in aduentum eius indicit. domos tēpla ceteraqz oīa exornari iū
bet. aras vbiqz hostiasqz disponi. filios quozqz suos Lysimachū sedecim annos natum philip
pū trienio miniorē virunqz formaqz insignē coronatos occurrere iubet. Quos ptoleme⁹ ad ce
landā fraudē cupide z vltro modū vere affectionis amplexus osculis diu fatigat. Vbiad por
tā vētū est. occupari arcē iubet pueros interfici. Qui cū ad matrē cōfugissent. in gremio ei⁹ inter
ipsa oscula trucidant. Proclamāt arsinoe. qd nū nefas. aut nubēdo aut post nuptias trisisset. p
filijs se sepe pccufozib⁹ obvultit. Frequeret corpore suo pueroz corpora amplexata pterit. vulne
raque exāpere. qz liberis intendebant. voluit ad postremū spoliata ēt funeribus filioz. scissa ve
ste z criminibus sparsis cū duob⁹ fūulis ex vrbe ptracta famohtaciā i ciliū abijt eo miserioz. q
moricū filijs ei nō licuit. Sz nec ptolemeo inulta scelera fuerūt. Quippe oīs i mortalibus tot p
iuria z tā cruenta parricidia vindicātū. beuē post a gallis spoliatus regno captusqz vitā ferro
vi merueat. amissit. nāqz galli babūdātī multitudīne cū eos nō caperent terre qz genuerāt. trecent
tia milia boiūz ad sedes nouas qren das velut peregrinatū miserūt. Ex ijs portio in italia cōse
dit q z vrbē romā captā icendit. z portio illyricos sinus ductibus auib⁹. nā augurandī studio
galli pter ceteros callēt. p strages barbaroz penetravit. z i pannōia pcedit. gēs aspa. audar. Bel
licosa. qz pīa post Verculez. cui ea res virtutis admiratiōe z i mortalitati fidē dedit. alpiū iuncta
tuga z frigore i tractabiliā loca trāscēdit. Ibi domiti⁹ pannōijs p mltos ānos cū finitē varia bel
la gesserunt. Dotate beī de successu diuīs agminib⁹ alijs greciā. alijs macedōiaz oīa ferro pter
nētes petuere tātūzqz terror gallici noīs erat. vt ē reges nō laceffiti vltro pacē i gēti pecūia merca
rē solus reg macedōie ptoleme⁹ aduētū galloz i trepidus audiuit. ijsqz cū paucis z i cōpositis

Nū biero
nis origo

prodigia i
bierone

ptolemei
scelera

ptolemei
scelus 33

Gallos in
italia acce
sus

quasi bella non difficilium esse scelera patrantur parricidiorum furis agitur occurrit. bar danorum
quosq; legatione viginti milia armatorum in auxilium offerret. ipse autem dedita insuper cōtinuata actu de
macedonia dices. si cum totum orietem soli domuerit. nunc in vindicta finium dardanis egeat. milites se ha
bere filios eorum. quibus alexandro rege stipendia toto orbe terrarum victores fecerint. qui ubi dardano
regi nuntiata sunt inclutus illud macedonie regnum breui imaturi iuuenis temeritate casus dixit. Igitur
tur galli duce belgio ad tentados macedonum aios legatos ad Ptolemeum mittit. offerentes pacem
si emere velit. Sed Ptolemeus iter suos belli metu pacem gallos petere gloriosius. nec minus ferociter
se legatis quam iter amicis iactauit. Aliter se pacem daturus negando nisi princeps suos obfides dede
rint. et arma tradiderit. non. nisi de se nisi inermibus habitus. Renūciata legatione rursus galli vin
diq; acclamantes breui sensurum sibi an illi consulentes pacem obtulerit. Interiectis diebus plura cofer
tur. Deniq; macedones cedunt. Ptolemeus multis vulneribus saucius capis. caput eius amputat
et lancea fructuosa acie ad terrorem hostium circūfert. Paucos ex macedonibus fuga seruauit. ceteri
aut capti. aut occisi. Nec cum nuntiata per omnes macedonia essent. porte urbium claudunt. luctu omnia re
plent nunc orbitate amissorum filiorum dolebat. nunc excidia urbium metuebatur. nunc alexandri philip
pius regis suorum noia sicut numina in auxilium vocabatur. sub illis se soli tutos. verum ex victores or
bis terrarum eruisse. Ut tueretur prius suam. quam gloria regis gestas celo primam reddidisset. vitiope affli
ctis ferret. quos suos et temeritas ptolemei regis pederat. orabat. Desperantibus omnibus non vo
tis agendis Sosthenes vnus de Macedonum principum ratus facta inuenit et gallos exultantes victo
ria ppeccit. et macedoniam ab hostium depopulatione defendit ob quam virtutis beneficia multis
nobilibus regnum macedonie affectatibus ignobilis ipse pponit et cum rex ab exercitu appellatus esset
ipse non in regis sed in ducis nomine iurare milites coegit. Interea Brennus. quo duce portio gallo
rum in grecia se effuderat. ad una victoria suorum. quam belgio duce macedones vicerat. indignatur. par
ta victoria tam opima preda et orientis spoliis onusta tam facile relictam esse. ipse adunatis. 22 milibus pe
ditum. xv. milibus equum in macedonia irrumpit. Lū agros villasq; popularentur. occurrit ei cum structis
exercitus macedonum Sosthenes sed pauci pluribus trepidum valentibus facile vicant. Itaq; cum victi
se macedones intra muros urbium condidissent. victor Brennus nemine prohibente totius macedonie
agros depredatur. Inde quoniam spolia sordiderat. aurum ad deorum immortalium repleta pueris. rursum locutus
locupletes deos largi hominibus oportere. Stetit igitur delphos inter vertipredas religionis auxilium offende
re deorum immortalium perentes. quos nullis opibus eger. vt quod eas largiri hominibus soleat. affirmabat. 22
plura autem Apollinis delphis posita sunt in monte parnaso in rupe vndiq; impedita. ibi ciuitate frequenta
hominum facit. Qui ad affirmationem maiestatis vndiq; concurreret et eo loco cōsedere. Atq; ita tem
plum ciuitatem non muni ferebat. nec muni facta sed naturalia pfecta defendunt. prius vt incertum sit
vtrum munimentum loci. an maiestas dei plus hic admirationis habeat. media saxi rupes in formam thea
tri recessit. Quobrem et hominum clamor et si qui accidit tubarum sonus personatibus et resonatibus iter
se rupibus et multiplex audiri apud omnes edificiorum resonare solet. Que res maior maiestatis terrore
ignaris rei admiratione stupetibus plerumq; affert. In hoc rupis anfractu media ferme motis
altitudinis planities erigatur et atq; in ea pfectus terre foramen quod oracula per. Et quod frigidus spiritus
in quodam velut veto et sublime expulsum metus vatum et vecordia vertit. ipectasq; deo rursus pferen
tibus dat cogit. Multa igitur ibi et opulenta regum propter quod visum misera. queq; magnificencia sui redde
tium vota gratia voluntate et deorum rursus manifestat. Igitur Brennus cum in speculo haberet templum diu delibera
uit. an cōfessum res aggredere. an vero sessis via militibus noctis spatium ad resumendas vires
daret. Eurpdanus et L. hesalonus duces quod se ad prede societates iuerat aptari moras iubentibus
iparati hostes et recens aduentus sui terrore esset. Interiecta nocte et aios hostibus forsitan et au
xilium accessura. et vias quod tunc pateant obstructas iri. Sed gallos vulgus ex longa iopia vbi primū
no certisq; scemearibus referta rura inenit. non minus abundantia quam victoria letus p agros se spar
serat desertisq; signis ad occupanda omnia per victoribus vagabantur quod res delationes dedit. prius namq;
opinione aduentus gallos prohiberi agrestes a grecis oraculis ferunt menses vnaq; villis esse
re. cuius rei salutare pceptum non prius intelleximus est. quod vini ceterarumq; copiarum abundantiam velut
mora gallis abiecta auxilia finitimorum puenere. prius itaq; verbes sua Delphi aucti viribus socio
rum pminuere. quod galli viro velut prede incubantes ad signa reuocarent. Debat Brennus lecta ex
exercitu peditum. lxx. milia delphorum sociorumq; nisi quatuor milia militum erat quorum contemptu Bren
nus ad accendens suos aios prede vbertates omnibus ostendebat. statuasq; cum quod drigis. quaz ingens
copia paul viscebat. solito auro suffas esse. plusq; in pōdere quam specie in se hie prede affirmabat. hac
asseruatoe vel ai aduerfione incitati galli simul et besterno mero saucij sine respectu periculorum
in bellum ruabant. Lora delphi plus in deo quam in viribus spem ponentes cum contemptu hostium
resistebant. scilicet dentibusq; gallos et fumo motis vertice primum saxi primum armis obruebant. In hoc
prius certamine repente vniuersorum templorum antistites simul et ipsi vates sparsis criminibus cum in
gnibus atq; insulis pauidi vecordesq; in primas pugnantium acies pcurrunt. adueniens deus cla
mant. eumq; se vidisse desilientes in templum pculminis aperta fastigia. Dux omnes opus dei sup
plicat ipsoz. iuuenes super humanum modum insignis pulchritudinis comitesq; ei duas armatas vir
gines ex ppinga duabus Diane Minervaeq; edibo occurrisse. nec oculis tantum se se pspexisse. sed au

ptolemeus
a gallis ca
piunt

Brennus
in macedo
niam irru
pit

delphi vbi
fuit

delphicum
antrum
specus

34

disse. et stridor arcus ac strepitus armorum. pinde ne cunctarent dijs an signanis hostes cedere. et vi-
etorie deor socios se ad adiungere sumis obsecratibus monebat. quibus vocibus incens oēs certatum
i plus persiluit. Presentia dei et ipsi statim sentire. Na et terremotu portio motis abrupta gallos stra-
uit exercitum. et ostentissimam cuncti non sine vulneribus hostium dissipari ruebant. insensu dei de tepestas
est. q gradine et fulgore faucibus et vulneribus absupsit. Dur ipse Brenus cum dolores vulne et ferre
no posset. pugione vitam finivit. Alter ex ducibus punitis belli auctoribus cum decem milibus fauorū cita-
to agmie a grecia exiit. S; nec fortuna fugientibus commodior fuit. Sigd pauidis nulla sub re-
ctis acta nox. nullus sine labore et piculo dies. assidui imbres et genu nix coepta et fames et lassitu-
do. et sup hoc marimum p vigilie malū miserās ifelicias belli reliquas obtrinebat. Dentes quoq;
nationesq; p q̄s iter habebat gaudētes velut pda vagos fugientes sectabant. Quo pacto euenit
vi nemo ex tato exercitu. qui paulo ante fiducia virum et deos coinebat. velut ad memoria tante
cladis superest.

Justinus historici liber. xrv.

Inter duo reges Antigonum et Antiochum statuta pace. cum in macedonia Antigonus re-
uerteret. nouus eidē repete hostis exortus ē. Quippe galli q a Breno duce cum i gre-
ciam proficiscerent. ad terminos gentis tuēdos relicti fuerunt. ne soli desides videren-
tur. pediti. xv. milia equū tria milia armauerat. fugatiq; getarum tribulorūq; copijs
macedonie imminentes legatos ad regem miserunt. qui pacem ei venale offerrent. simul et regis
castra specularent. quos Antigonus p regali munificentia ingenti apparatu epularū ad cenam
inuitauit. Sed galli oppositū grāde auri argentiq; pondus admirantes. atq; prede vbertate sol-
liciti in seficiores q; venerat. reuertuntur. quibus et elephantes ad terrore velut inusitatas bar-
baris formas rex ostendi iusserat. naues onustas copijs demonstrari. ignarus. q quibus osten-
tatione virū metu se injicere existimabat. eorū aios vi ad opimā pcedā sollicitabat. Ita q; legati
ad suos reuersi. oia in maius extolentes opes pariter et negligentis regis onduunt. referta auro
et argēto castra eē. et neq; vallo fossaue munita et quasi satis munimēti i diuitijs haberent. itaq;
eos oia officia militaria intermisisse. prius quasi ferri auxilio no indigeret. qm abūdarēt auro.
Hac relatio auidē gentis ai satis ad pcedā incitabant. Accedebat ut exemplū Belgij. q no ma-
gno ante tpe macedonū exercitū cū regē trucidauerat. Ita q; cōsentientibus omnibus nocte ca-
stra regis aggrediunt. q̄ presententes tantā tepestatē signū pūdie dederāt. ut oibus reb^{us} ab-
latis in primā siluā taciti se occultarent. Neq; aliter seruata castra. q̄ deserta sunt. siquidē galli
vbi oia vacantia nec sine defensoribus modo. vix etiā sine custodiis vident. nō fugā hostiū s;
doliū arbitantes diu intrare portas timuerūt. Ad postremū integris et intactis munimentis scru-
tantes pot^{erunt} q̄ diripientes castra occupauerūt. Tūc ablatis q̄ inuenerāt ad litus cōuertunt. Ibi
dū naues incantius diripiūt a remigibus et ab exercitū pte. que eo cū coniugibus et liberis fugerāt
nihilū metuentes trucidant. tātaq; cedes galloz fuit. ut Antigonō pacē huius victorie opinio
nō gallis tū vix etiā a finitimoz feritate pferret. q̄ galloz ea tepestatē tate secunditatis iu-
uentus fuit vt aīa omnes velut exāmie aliquo iplerent. deniq; neq; reges orientis sine merce-
nario galloz exercitu vlla bella gesserint. neq; pulsi regno ad alios q̄ ad gallos pfergerint. Tā-
tus terror gallici nois siue armorū iuncta felicitas erat vt alter neq; maiestate suā tuta. neq; am-
sam recuperare se posse sine gallica virtute arbitrarent. Ita q; in auxiliū a Bithynie regē vocati.
regnoz cū eo pta victoria diuiserūt eamq; regione gallogreciaz cognominauerūt dū bec i asia. ge-
runt. iterum i scilia Pyrrbus a penis nauali plio vict^{us} ab Antigono macedōie regē supplemē-
tū militū p legatos petit. denuncians nō mittat redire se in regnū necesse hēre. incrementa rerū
q̄ de romanis voluerit de ipso questū. Qd vbi regnatū legati retulerunt. dissimulatis causis
repētinaz fingit pfectionez. Socios iterum parare bellus iubet. et arcis tarentine custodiaz Dele-
no filio et amico miloni tradit. Reuerfus i epiroz statim fines macedonie inuadit. cui Antigonus
cum exercitu occurrit. victusq; plio in fugā vertit. Ita q; ita pyrrbus macedoniam i deditionem
accepit. et veluti damna amisse sicilie italieq; acquisito macedonie regno penfasset relictum. Tā-
renti filium. et amicum accersit. Antigonus autē cum paucis equitibus fuge comitibus repete for-
tune onamentis destitutus. amissi regni speculaturus euentus. thessalonicam se recepit. vt ide
cum pducta galloz et mercenaria manu bellū repararet. Rursus ptolemez pyrrbi filio funditus
victus. cū septem comitibus fugiens nō recuperandi regni spe. s; salus latebras ac fuge solitudines
captat. Igitur pyrrbus i tanto fastigio regni collocat. iaz nec eo ad q̄votis pueniēdū fuerat cō-
tentus grece aīeq; regna meditata. nec illi maior ex ipio q̄z bello voluptas erat. nec q̄q; p-
rbum q̄ tulisset ipetuz. sustinere valuit. sed vt ad deuicēda regna iuicis habebat. ita deuicia
acquisitūq; celeriter carebat. tanto melius studebat acgrere iperia q̄ retinere. Ita q; cum copi-
as Lheronefo trasposuisset. legatōib^{us} Atheniensium et achioz messeniorūq; ercipit. S; et gre-
cia ois admiratioe nois et simul et rex a duersus romanos penosq; gestaz attoniti aduentum
et spectabat. primū illi bellū a duersus spartanos fuit. vbi maior mulier q̄ viroz virtute exci-
pit. Tūc ptolemez filius et exercitus pte robustissima mist. q̄ppe oppugnantivrbē ad tutelā pte
tanta multitudine semina et occurrit. vt nō sortius victus q̄ virecūsus recederet. porro ptolemez

Alf. demo
nū p̄stigas
circa del-
phos
Breni inte-
ritus

galli ab an-
tigōe cedū
tur
in
inuenti
ambibū

Alf. gallo-
rū numex

gall. 112
gall. 112
gall. 112

gall. 112
gall. 112

gall. 112
gall. 112

Pyrrbi ex
italia exel-
sus

mulier Xij

Sparte op
pugnatio

**Pyrrhi oc-
casus**

filii eius a deo strenuū z manu forte fuisse tradit. vt vrbē Locrā cū sexagesimo ceperit. idē p
lio nauali turrem ex scapha cū septio nauali insiluerit. captiūq; tenuit. In oppugnationē quoq;
spartanorū vsq; i mediā vrbē cū equo pcurrerit. biq; cōcurū multitudinis iter fecit. fit cuius cor
pus vt relatu pri ē dixisse Pyrrbū feruit. aliq̃to tardē cū q̃z tunc erat ipse vel temeritas eius me-
ruerit occidē. Repullus a spartāis Pyrrbus argos petit. ubi dū Antigōnū in vrbē clausū expu-
gnare conat iter cōfertifsimos violētissime dimicās lato de muris iactato occidit. caput eius an-
tigono refert. q; victoria mitius vsus filii ei. Helenū cū epirotis sibi deditū i regnū dimisit. eiq;
insepulū piis ossa i patriā referendā tradidit. Satis cōstans iter oēs auctores fama ē. nullū nec
eius nec supioris etatis regē cōparandū Pyrrro fuisse. raroq; iter reges tū. verū ē iter illustres
viros aut vite sanctoris. aut iusticie probatoris vsū fuisse. Scientiā certe rei militaris i illo
viro tantā fuisse. vt cū Lysimacho Demetrio Antigono tātis regibus bella gesserit. iniunctis. sē
per cerneret. Illyriorū quoq; siculorū romanorū z cartaginensū bellis nunq; inferior. p̃teriq;
victoria extiterit. q; patriā certe suā angustiaz ignobilēq; fama rēz gestaz z claritate nominis
sui toto orbe illustrē reddiderit.

Justinī historici liber. xxvj.

Post mortē Pyrrhi nō i macedonia tū vix ēt in asia greciaq; magni bellox motus
fuer. Nā z Pelloponēsi p̃ditionē Antigono sui tradidit. z variatē hominū par-
tim dolore partim gaudio. put singule ciuitates aut auxilium de pyrrho sperauerant
aut metus sustinerat. ita vt cū Antigono societates iungebāt. aut mutuis iter se odi-

is in bellū ruebāt. Inter hūc turbataz puinciaz motū Epirotū quoq; vrbē ab aristotimo pri-
cipe per tyrāidē occupat. a quo cū multi ex priuorib; occisi. plures in exiliū acti essent. etolis p.
legatos postulātibus vt piūges liberosq; exulū redderet. priō negauit. postea quasi penitēret.
p̃hica cēdi ad suos oibus matris piatē dedit. dieq; p̃fectionis statuit. Ille quasi i perpetuū cum
viris exultare p̃ciosissima queq; auferētes. cū ad portā quasi vno agmine p̃secute cōuen-
sent oibus rebus ex poliate in carcere recludunt. occisus prius in gremijs matrū paruuli. liberis
virginib; usq; ad stuprū direptis. Nāc tā sceua dominationē stuprib; oibus princeps eorū be-
lematus senex z liberis oibus. vt q; nec etatis nec pignoz respectū timeret. cōuocatos domi si-
dis simos amicorū in vindictā priē hortat. cūctatibus priuato piculo publicū finire. z deliberādi
spaciū postulātibus accersitis seruis iubet obserari fores. tyrānoq; nūciari mitteret. q; contra-
tos apud se cōprehēderet. obiectis singulis se q; liberāde patrie auctorē non possit deserte vl-
torē futurū. Tūc illi ancipiti piculo circūcti honestiorē vitā eligētes cōiurāt i tyrāni necē. atq; ita
Aristonimo gnto posteaq; tyrānidem occupauerat mēse opprimūt. Inter ea antigon' cū mul-
tiplici bello z tolemiei regis z spartāoz p̃meret nouisq; illi hostis gallogrecie exercitū affluxit
set i spēm castroz pua manu aduersus ceteros relicta aduersus gallos totis viribus p̃fluxit.
Quib; cognitis galli cū i ipsi se p̃lio pararet i auspicia pugne hostias cedūt. quarū exis cum
magna cedes interitūq; olum p̃diceret. nō in timorē s; in furore versū. speratēsq; deoz mias
expiari cede suoz posse piūges z liberos suos trucidat i auspicia belli parricidū iapiētes. P̃ta
rabies feros atos iuasat. vt nō parcerēt etati. cui ē hostes pepercissent. bellūq; iterne ciuiū z
natalitiū cūz liberis liberoq; matrib; gererēt. p̃ qbus bella suscipi solēt. Itaq; quasi scelere vi-
tā victoriāq; redemissent. sicut crātē crueti ex recētī suoz cede plū nō meliore euentū q̃z omine p̃hi-
ciscunt. Sigdē pugnatēs prius parricidiorū furie q̃ hostes circūuenire. obseruātibusq; an ocu-
los maibus interētoz oēs occisib; cessi. Tanta strages fuit. vt dii pariter cū boibus cōsensisse i
exercitiū parricidaz viderent. post hūc pugne euentūz tolemieus z spartani victorē hostiū exer-
citū declinatēs i tutiora se recipiūt. Antigonus quoq; vbi eoz discessū videt. recētī adhuc ex pri-
ori victoria militū ardore bellū atheniensibus insert. in quo cū occupatus esset. interim Alexander
rex epiroi viciis mortē prius pyrrbi cupiens fines macedonie depopulat. aduersus quē cū reuer-
sus a grecia Antigonus cēt. trāslationē militū desinit. regnū macedonie cū exercitu amittit. burfi-
lius Demetri' puer. admodū absente p̃te reparato exercitu nō solū amissā macedoniā recepit.
verum etiā epiroi regno Alexandrum spoliāt. tanta vel mobilitas militum vel fortuna. varietas
erat. vt vicium reges nūc erules nūc reges viderent. Itg̃ alexāder cū exul ad arcadas cōfugit
set nō minore epirotaz desiderio q̃ sociorū auxilio in regnū restituit. Per idē tēpus rex greca-
ruz Agas decedit. q; an iſſirmitatē Beronicē vnicā filiā ad finē dā cūz tolemeo fratre certamiā
filio ei' despoberat. S; post mortē antigoni regis mī virgis Arſinoe vt iuita se ſētuz matrimo-
niz solueret. misit. ad nuptias virginis regnūq; cyprenaz Demetriuz fratres regis antigoni a ma-
cedonia accerserent. q; i ipse ex filia tolemiei. p̃creatus erat. S; nec Demetrius morā fecit. itaq;
cūz secundatē vērō celeriter cyprenas a duolasset. fiducia pulchritudis. q; nimis placere socruce
perat. statī a principio supbus regie familie militibusq; ipotēs erat. studiumq; placēdi a virgīe
i mēs; p̃tulcrat. que res p̃spectatū priō virgini deide popularibus militibusq; iuita fuit. Itaq;
versis oīz ais i p̃tēlema filii iudie Demetrio cōparat. q; cūz i lectū socrus p̃cessisset. p̃uiflores
imitunt. Sed arſinoe audita voce filie ad fores statim z p̃cipit. vt mī p̃cerēt. ad ultz paulis
corpe suo p̃terit. Quo iſſectō Berōice z stuprū matris salua pietate vltā ē. z in matrimonio

**Aristoti-
mi
Tyranni
crudelitas**

**Aristoti-
mi cedes
Arſ. gallo-
rum i suos
ſcelus**

**Gallo gre-
ci cedunt.**

**Arſ. fortu-
ne volubi-
litatem**

**Beronicē
arſinoe**

**Demetri'
Cyprenis oc-
ciditur**

forciendo iudiciū patris secuta.

¶ Iustini historiici liber. xxvij.

m O tūo Syrie regis antiocho cū ī locū eius fili⁹ Seleuc⁹ successisset. hortāte mīse Lao-
dice. q̄ ibidere debuerat. auspiciā regni a parricidio cepit. Quippe Beronicē nouer-
cā suā sororē. ptolemei regis egypti cū paruulo sse ex ea suscepto interfecit. quo facino-
re pperato et īfamā maculā subiit. et ptolemei bello se īplicitū. Porro Beronicē cū ad
se interficiendā missos didicisset. p̄ne se clausit. Vbi quū obfideri eā cū paruulo filio nūciatū ciuita-
tib⁹ affe cēt recordatōe p̄ne maiorē q̄ dignitatis ei⁹ et casū tā idigne fortune miserātes auxilia
ei oēs misere. fr̄ quoq̄ ptoleme⁹ piculo sororis excit⁹ relicto regno cū oib⁹ virib⁹ aduolat. Sed
Beronicē an aductū auxilio cū expugnari n̄ posset. dolo circūuēta trucidat. Indigna res oī-
bus visa. Itaq̄ cū vniuersē ciuitates. q̄ defecerāt. īgentē classē pparassent. repetē exēplo crudeli-
tatis exterrere simul et ī vltionē ei⁹ quā defesuri erāt. Ptolemeo se tradidit. q̄ nisi ī egyptū dome-
stica se redire reuocā⁹ cēt. totū regnū Seleuci occupasset. Tū vel illi odiū parricidiale scelus vel
huic fauorē idigne īterēptē moris sororis attulerat. Post discessū ptolemei Seleuc⁹ cū aduersus
ciuitates. q̄ defecerāt. īgentē classē pparasset. repetē veluti dīs ipis parricidiū vindicāb⁹ orta
tepestāte classē naufragio amittit. nec q̄q̄ illi ex tāto apparatu p̄ter nudū corpus et sp̄ritum et
paucos naufragi cōites reliquos fortuna fecit. Misera q̄dē res. s̄ optāda Seleuco fuit. si q̄dē ciui-
tates. q̄ odio ei⁹ ad ptolemeū trāsierāt. velut dīs arbitris satisfactū sibi cēt repetitā aīorē muta-
tiōe ī naufragiū misericordiā verse īpio fe ei⁹ restituit. Let⁹ igit malis suis et dānis ditiōi reddi-
tus velut par virib⁹ bellū ptolemeo īfert. S̄ q̄st ad ludibriū tū forme nat⁹ cēt. nec pp aliō opes
regni recepsisset. q̄s vt amitteret vic⁹ plio nō multo q̄s post naufragiū cōitatio: trepidus ī ātiocbi
am p̄iugit. Inde ad antiochū fratrē lras fecit. q̄b⁹ auxiliū ei⁹ īplorat. oblata ei asia īter fines tau-
ri mōtis ī p̄mū late opes. antiochus ad cū cēt annos. xiiij. nat⁹ supra etatē regni audis occasio-
nē nō tā pio aīo q̄s offerebat arripuit. S̄ latrōis more totū s̄ri eripe cupiēs puer sceleratā viri-
lēq̄ sumit audaciā. Vn̄ hierax ē cognominatus. q̄ nō hoīs s̄ accipitris simi ī aliēis eripiediēs vi-
tā sectaret. Interea ptoleme⁹ cū audisset regē antiochū ī auxiliū seleuco venire. ne cū duob⁹ vno
tpe dimicaret. in annos. x. cū Seleuco pacē facit. s̄ pax ab hoste data īterpellat a fratre q̄ p̄du-
cto galloz mercenariō exercitū p auxilio bellū p fratre hostē fe īplorat⁹ exhibuit. In eo plio vir-
tute galloz victor q̄dē Antiochus fuit. s̄ galli arbitratēs Seleuci ī plio ecidisse ī ipsū Antio-
chū arma v̄tūt. liberi⁹ depopulaturī asiā s̄i oēm stirpē regiā extirpsēt. Qd vbi sentit antiochus ve-
luta p̄dōib⁹ auro se redemit. sociatēq̄s cū mercenarijs suis iūgit. Interea rex Bithynie eume-
nes sparsis cōsumptisq̄s fratrib⁹ bello ītestine discordiē q̄st vagatē affe possessionē īuasurū vi-
ctorē antiochū gallozq̄s aggressi. nec difficile faucos adbuē ex supiore p̄gressiōe īteger ipē viri-
bus supat. ea nāq̄ tepestāte oīa bella ī exitū affe gerrebant. vti q̄sq̄s fortis fuisse. asiā velut p̄-
dā occupabat. Seleucus et Antiochus frēs bellū pp asiā gerebat. Ptolemeus rex egypti plio s̄s
sorore vltiōis affe īnbiabat. Dic Bithyni⁹ eumenes. īdē galli humilior sp̄ mercenarij man⁹ affe
am depopulabant. Cū iterea nemo defensor affe īter tot p̄dōes īnueniebat. victo antiocho cūq̄
eumenes maiorē p̄tē affe occupasset. ne tūc q̄dē fratres p̄dito p̄mio pp q̄d bellū gerebat. p̄cor-
dare poterūt. S̄ omissio externo hoste ī mutū exitiū bellū reparat. In eo antiochus deuotū
cū multoz diez fuga fatigat⁹ tādē ad socer suū Artamenē regē capadocię puebī a q̄ cū p̄-
mū benigne suscep⁹ cēt ītericetis dieb⁹ cognito q̄ sibi īfidie pararent. saluē fuga q̄siuit. Igit
cū p̄iugo nūlq̄s locus tutus cēt ad ptolemeūz hostē cui⁹ fidē tutorē q̄s fratris existimabat. decur-
rit. memor vel q̄ facturus fratrē cēt. vel q̄ meruisset a fratre. S̄ ptolemeus nō tā amicus ei dedi-
tus q̄ hostis factus fuari euz artissima custodia iubet. Dic quoq̄s antiochus opū cuiusdā mere-
trici adiutus. quā familiaris agnouerat. deceptis custodib⁹ labīz. fugiēsq̄s a latrōib⁹ īterfici-
tur. Seleucus quoq̄s īfidē ferme dieb⁹ amisso regno equo p̄cipitatus sinif. sic fratres q̄st et ger-
manis casib⁹ exules ambo post regna scelex suoz penas luerūt.

¶ Iustini historiici liber. xxvij.

o Lympias Pyrrhi Epirote regis filia amisso marito cōdēq̄ germāo fratre Alexā-
dro cū tutelā filioz ex eo susceptoz pyrrhi et ptolemei regniq̄s administrationē ipsa
recepisset ab ethioliis p̄tē acharnanie quā ī positionē belli p̄o pupilloz acceptat. eripe-
volētib⁹ ad regē macedoniē Demetriūz decurrit. eiq̄z b̄ti v̄roz antiochi regis Sy-
rie sororē filiā suā phytia ī matrimonij tradidit. vt auxiliū q̄d misericordiā n̄ poterat iure cogna-
tiōis obtineret. Sunt igit nuptie q̄b⁹ et noui matrimonij gratia acq̄rit. ex veteris offensa p̄bitur.
Nā p̄ior v̄roz velut matrimonio pulsa sp̄tē sua ad fratrē antiochū discedit. eumq̄z ī mariti bel-
lūz īpellit Acharnanes quoq̄s cōdēq̄s epirotis aduersus etoloz auxiliūz romanoz īplorātes ob-
tinuerunt a romano senatu. vt legati mitterēt. q̄ denūciatēt etolis p̄stidia v̄rbib⁹ acharnanie oc-
ducerent. paterentq̄s esse liberos. q̄ soli quodā aduersus troiāos auctores ab origis s̄e auxilia
grecis nō miserunt. S̄ etoli legationez romanoz supbe audierunt. penos illis et gallos. a q̄bus
tot bellis verati totiens occidit sint cessi exprobrātes. dicentesq̄s p̄zius illis portas aduersus car-
taginenses apicndas. q̄s clausit metus punici belli. q̄s ī greciā arma trāsferenda. Demetrius
deinde iubet. q̄b⁹ minenī aduersus gallos v̄rbz suaz eos tueri nō potuisse. captāq̄s nō ferro de

Dis ne pa-
tre sit pou-
legendum
Beronicē oc-
cidit

Seleuci cla-
des
fortune
ludibum

Antiochus
hierax

Galloz
flagitium.

Eumenes
maiorē

Eumenes
maiorē
Alie p̄tem
occupat

Antiochi
et Seleuci
terius

Alf. p̄tertū
ī romāi se
renō opia

fendisse s; auro redemisse. Quā gentē se aliquāto maiori manu greciā igrēssas nō solū externis virib; s; ne domesticis q; dē tectis adiutos vniuersi delcisse. sed eq; sepulchris eorū p̄buisse. quaz illivirib; ipioq; suo p̄pulerāt. e; italiā trepidis ex recētū vrbis lue fūcēdi romāis vniuersi serme ma gallis occupata. Pu; igit illos gallos italia pellēdos q; minē etolis. p̄uif; q; sua defēda. q; aliena defēdi appetēda. Quos āt boies romāos eē nēpe pastores. q; latrocinio iustis do minis adēpti solū teneat. q; vironis cū p̄p origis obconeflamēta nec iuenierit. vi publica rapuerit. q; deniq; vrbē suā parricidio p̄diderit. murozq; fūdamēta frateri nō sanguie aspersit. etolos āt principes grecie ip̄ fuisse. z sicut dignitate ita z virtute ceteris p̄stitisse solos. Deniq; eē q; macedōs ip̄o terraz florētes ip̄ p̄terierint. q; philippū regē nō timuerit. q; alexandrū magni post plas idosq; deuictos cū oēs noie ei; orerēt. edicta sprauerit. Nonne igit se romāos p̄tēti sine fustia p̄ntinec puocēt arma. q; z gallos cefos z macedōs p̄tēptos videāt. Sic dimissa legatōe romāoz ne fozit; locuti q; fecisse viderēt. fines ep̄ri regni acbarnanie depopulāt. Jā oli pias filioz regina tradiderat. z i locū p̄rribi fratris defūcti prolema; successerat. q; q; bonib; instructo exercitu obui; vccessit. infirmate corpe; z iunere deccidit. Olympias quozq; i magnā

¶ Iustini historici liber, xxix.

Idcirco ferime tibi ppe vniuersi orbis ipia noua regnum successione mutata sunt. Na in macedonia philippus mortuo antigono tutore eodemq; victrico. xiiij. anno regni suscepit. et in asia interfecto seleuco impubes ad huc antiochus constitutus est. Lapadocia regnuz quoque ariarath puero admodum p ipetradiderat. egru matre interfectis occupauerat ptolemus. cui ex facinoris crimine cognomēto pbi-
zio fuit. Sz spartani in locuz leomenis suffecerunt lurgum Et ne qua tibi-
cesset apud cartbagines etate aduicimatura dur animab constituit. nō penuria senio-
io romanoz. quo imbutuz cum a puericia sciebat. fātale nō tā romanis qz ipis afri-
ois regibus pueris lz nulli seniozis etatis rectores erant tñ in fuoz qbzq; maior-
vitas magna in doles virtutis emicuit. Solus ptolemus scelestus sicut in occupando
regnis i administrandū fuit. philippū dardani ceteriq; finitimi populi. quos velut
adū cū macedonū regibus erat. cōceptu etatis assidue laceſſebant. Sz ille finibus bo-
tētentus sua defendisse. et etois bellū inferre aestuebat. q acitātē illud Demetri⁹ rex

Serociffi .
mñ etbo .
lox rñsum

Olympias

*Nereis
laudomia
occidif*

Zantigons
philippi
tutoz

Spartano-
rum; pſtanti-
ſſim in ad-
uerſis

Deome-
REGRE

philipp^o i
Dacedonia
Antiochus

Ariarates
i capado.

ptolomeu
in egyptu

Quotpe
regnare ce

Demetri^o
illyrio2uz
ter

Aliprioz nup a Paulo Romano cōfule victus supplicibus pibus aggredif. iniuriā romanorū
querens q nō cōtenti italie terminis ipertum spe iproba tonus orbis amplexi bellū cum oibus
regibus ferant. Sicillos Sicilie. sic Sardinie Hispanieq. sic deinde totius afrike ipertū affectā
tes bellū cūz penus t annibale suscepisse. Sic quoq nō aliā ob causam qz q italie finitimus vi-
debat bellū illatū. quasi nefas esset aliqū regē iusta ipcrij cor terminos cē. sed t ipsi cauendū
esse cēpūz cuius qto ppius nobilifusq sit regnū. tanto sit romāos acriorē hostes biturus.
Sup hoc cedere se ille regno qd Romani occupauerint. pñter gratus habiturus si i possessione
ipery sui locū potius qz hostē videret. Huiusmodi oratioe ipulit Philippū. vponissis etolis
bellū Romanis isferet. minus negocij existimātē. qūā victos eos ab annibale apud T. ransime
num lacuz audierat. Itaqz cū multis bellis eodē tpe grauaret. pacē cūz etolis fecit. qñ alio bellū
trālaturus. s. vt p. Grece ciuiti cōsulturus. quā nūqz i maiori piculo fuisse affirmabat. Sig dē cō
furgentibus ab occidente nouis penoz t romanorū iperys. qbus vna bec a grecia t asia sit mo
ra dūz iter se bello dīscrimē ipery faciant. ceterqz itanz victoribz trāsitū in orientē fore. Videre se
itaqz ait cōfurgētē i Italia nubē illā trucis t cruenti belli videre tonantē ac fulminantē ab oc
calu pcellā. quā i qñcūqz terraz partes victorie tēpestas detulerit. magno cruozis ibre oia feda
mū. Frequenter Grece ingentes motus passaz nunc Persaz nunc Balloz nunc Macedonū
bellis. s. oia illa ludus fuisse existimaueros. si ea q nunc i italia cōcurrat. manus extra terrā illam
secederit. Lernere se qz cruenta t sāguinaria iter se bella vtrūqz populi t viribz cōpiāz t dūci
aribus gerat. qz rabies folo finiri partis alterius iteritū sine ruina finitūz nō possit. Scros igit
aios victorū minus qdē Macedōie qz Grece timendos. ga remonoz t i vindictā sui robustior
fū. Scire tñ se eos q tantis viribus cōcurrāt. nō cōtentos hoc fine victorie fore mettendumqz si
bi quoqz certamē cor. qz superiores extiterunt. Hoc pñter finitū cum etolis bello nihil aliud qz
bellorū Romanorū bella respiciēs singulorū vires ppendebat. S. nec Romani. qbus peni t An
nibal in certuibus erant soluti metu Macedonico videbant. nā terrebant eos t vetus macedo
num virus t deuicti orientis gloria. t Philippus studio Alexandri emulatioe icentis quēz
pmpūz ad bella idustriumqz cognoucrunt. Igitur Philippus pūz iterato plio victos a penis
romanos didicisset. apperte hostē se bis pñsus naues. qbus i italia exercitus trajceret. fabucare
cepit. Legatus deinde ad Annibalem iungēde societatis gratia qz epistolis mittit. q cōpzebē
sus t ad lenatūz pductus icolumis dimissus est. Nō i bonorē regis qz ne dubi adbus idubita
tus hostis redderet. Postea vero cūz Romāis nunciatus esset i italia Philippūz copias traiectu
z Levinius ptozē cūz istructis nauibz ad pphēdūz trāsitū mittit. q cūz i greciā venisset. p
missis multis ipulit erolos bellūz aduersus Philippūz suscipe Philippūz qz etolos i rōanorū
bella sollicitat. Interea t Dardāi Macedōie fines vastare ceperunt adduer. r. milibz captiuoz
Philippūz a romāo bello ad tuendūz regnūz reuocauerunt. Dūz bec agunt Levinius ptoz inuia
cūz Alibalo regē societate Bratiā populat. qbus cladibz pculse ciuitates auriliūz ptenentes Phi
lippūz legatōibz fatigāt necnō t illyrioz reges letari cor herētes assidūz pñbz pmissa exige
bat. Sup hoc vastati macedōes vltionē flagitabant. qbus tot tantisqz obsecris rebz. cui rei pto
occurreret ambigebat. oibus tñ ppe diē auxilia se missūz pollicet. qz facere possit. q pmitte
bat sed vt se ipletos i societatis iure retineret. Prima tñ illi excedit aduersus Dardanos fu
it. quia absentia ei aucupantes maiore belli mole macedōie iminebat. Cūz Rōanis qz pacē fac
pntis interis bellūz macedōicūz distulisse. Philopomei a cheoz duci qd rōanos locoz aio sol
licitare didicerat. infidias pñdēt. qbus ille cognitis vitanisqz dikedere ab eo Alceos auctorita
te sua coegit

Philippus bellūz
romanifert

Alf. veraz
futurozū
predicta
nem

Levinius
Ptoz

Alexandri
nebeliue

Alf. ptole
mei luxu
riam

¶ Iustini hystorici liber. xxv.

Philippo in Macedōia magis rebz itento Ptolemei in egypto diuersi mores erant.
Nā regno parricidio obtento. t ad necē vtriusqz parentis cede ēt ffris adiuncta ve
luni rebz felicitat gestis luxurie sese tradiderat. regūz mores ois secuta regio erat. Ita
qñ amici tñ pfectūqz. verūctū ois exercitū deponis miline studiis ocio ac desidia
corrupti marcebant. qbus rebz cognitis Antiochus rex Syrie veteri iter se regnoz odio stimu
lante repētinō bello multas vrbes ei oppñsit. ipsaqz egyptū aggredif. Trepidat igitur Ptolemeus
t p legatōes quāqz vires parat. rogat moxari Antiochūz. magno deinde in greciaz exercitū con
ductio scbz plius fac. ipsa illat regno Antiochūz. si fortunaz virtute inuisset ptenius recuperatio
ne vrbiūz. quas amiserat. factiaz pace auide materiaz quietis arripuit. reuolutusqz in luxuriam
occia Euridice vxore eadēqz sorore sua Algabode meretricis illecebris capitur. atqz ita omni
magnitudine nominis ac maiestatis oblitus noctes in stupris dies in conuiuijs consumit. Ad
dūnt instrumenta luxurie tēpāna t tripudia. nec iaz spectat rex. s. magister nequitiē neruoz
oblectamenta modulaf. Nec pūmo labentis regie tacita pestis t occulta mala fuere. Deide cre
scente licentia iaz nec parientibz regie domus contineri meretricis audacia pōt quam proteruio
rem sociata cū Algabode fratre gñitose pulchritudinis scoto qñdiana regis stupra faciebat.
Accedebat t mater Euanthe q gemine sobolis illecebris diuincitūz regē tenebat. Itaqz n pñte
rege iā ēt regnū possidēt. iā i publico viuunt. iā salutaf. iā comitaf. Algabodes regis lateri iun

ctus ciuitate regebat. tribunatus specturas et ducatus mulieres ordinabat. nec qñq; i regno suo minus qñ ipse rex poterat. Cū iteris relicto qñqñni ex Eurydice forore filio mori. h. mores ei^o diu pecunia regis mulieres rapuit. et ipm inuata cū pditissimis societate occupat. conat. diu occul tata fuit. et tñ cognita cursu multitudinis Agathocles occidit. et mulieres i Vitione Eurydice patibulis suffiguit. Morte regis supplicio meretricū velut expiata regni isamia legatos Alexā drini ad Ro. miserūt orātes. vt tutelā pupilli suscipiāt. tuerēt qz regnū egypti. qd iā Philippus et antiochū scā iter se pactioe diuississe dicebat. Grata legatio romāis fuit. cāz belli grētibz aduer sus Philippi qz isfidat. eis tñ pūnicū belli fuerat. huc accedebat. qz pēis et āmbale supatō nul li. magis arma metuebāt. repusātibz qñ motū Pyrrbus pua māu macedonū i italia sciscit. qñtaqz res macedōes i oriētē gessisset. Mutūt igit legatū qz antiocho et Philippo vta regno egypti abstinēat. nūciat. Mutūt. i. M. Lepid^o i egyptū. qz tutorio noie regnū pupilli administraret. Nū beca gñt iteris legatū Attali regis pgami et Rhodiorū iuribus Philippi regis gñentes ro mā venerūt. qz res oēs cūctatioēs Maccēdoiū belli scām eremit. Stati pteru ferēdi auxilij scōis belli aduersus Philippū decernūt. legibz qz cū cōsule i Maccēdoniā mittunt. Nec inulto p tpe tota Grecia fiducia Romanorū aduersus Philippū tpe pūstie libertas erepta bellū ei iūltat. at qz ita cū rex vndiqz vrgeret. pacē petere cōpellit. Deide cū expōstē pditioēs pacis Roāis cēt repetere sua et Attalus et Rhodij et Albei et etoli cepere. Philippus adducis posse. vt roma nis pareat. pcedebat. Letex i dignū eē Grecos a Philippo et Alexandro maioribus suis victos sub iugū Maccēdoiū iperij subactos velut victores leges pacis sibi dicere qbus pri^o sit rō seru itus reddēda. qz libertas vēdicanda. ad postremū in eo petite i dūte duoz mēiū sunt date. vt par q i Maccēdoniā cōuēiebat a senatu peteret. Eodē āno iter insulas iheramene et therasia me dio viro usqz ripe et maris spacio terremot^o fuit. i qz cū admirato nauigantiū repēte ex pfundo cū calidis aqz insula emerit. In Asia hō eodē die mori terre Rhoduz multasqz alias ciuitates graui ruinaz labe percussit. qñda solidas oborbuit. Quo pdigito territis oibz vates cecere oīs roanoz ipm vtr^o grecorū ac Maccēdonū voratur. Interz a senatu repudiata pace Philippus i societate belli nabī tyrānū sollicitat. Atqz ita cū i acie exercitū istructus et diuersio hostibz pdūst set hortari suos cepit. Referēdo plas bactrosqz idosqz et oēs aīa oīētis fine a maccēdonū pdo mūz iugū relatioz rex recētissime gēstaz suos stimulabat i plū ostēdēdo hic Carthaginē cū Sicilia. i dē italia et hispaniā Romana virtute pdomitas. nec āmbalē Alexandro qdē magno postpōnē dū q italia pulso africa ipsā tertiaz pte mūdi supauerit. Sz nec Maccēdōas veteri fama h pntibz viribus exultman dos. qñ cū Alexandro magno. quē iūctū adiuuerant. nec cuz exercitū cum. qz totū orientē deuicerat. bellū gerāt. sz cū Philippo puero imature etatis. qz regni terminos aduer sus finitimos egre defendat. Et cū ijs Maccēdonibus qñ ita vt pde pziēdē dardanis fuerunt. il los maior decora. rōanos se fuoz milrū cōmēozare. Nō. n. alio exercitū Annibalē et pēos et to tū ferme occidēt. sz ijs ipfis qz i acie habebat militibus subactos. Dis adhortatiōibus vtriqz pcatit milites plio occurrūt alteri oīētis alteri occidētis ipio glouantēs. ferētēbz i bellū aliā ma ior suoz antiquā et obsoletā glouiaz. alij virentē recentibus experimētis virtutis florē. Sz Ma cēdōes rōana fortuna vicit. Tractus itaqz bello Philippus pace a flaminio cōsule petita nomē qdē regij retinuit. sz oibus Tracie vrbibus velut regni mēbus extra terminos antike possē fōis amissis solaz macedoniāz retinuit offēnsi tñ etoli. qñ n ex arbitrio eorum macedoiā quōqz adempta regi et data fōi i pmiū belli esset legatos ad Antiochū mittūt. qz adulationē magni tudinis i rōana bella tpe societatis vniuerse Grecie iplerēt.

¶ Iustini hystorici libe. xxi.

Oruo Ptolemeo Philopatre rege egypti pteptasqz parriu filij eius etate q i spēs ē regni relictus pda domesticis erat. Antiochus rex Syrie occupare egyptū statuit. Itaqz pbenices ceterasqz Syrie qdē sz iuris egypti ciuitates cū iualisset. legatos ad cū senatus mittit. qz dñciaret ei abstinere a regno pupilli postremis pīs pabus si dei sue tradi. qbus spūs iteriecto tpe alia legatio supuenit. q omīssa pupilli psona ciuitates iure belli factas populi Romāi i integrū restituit. iubebat. Abnuēt bellūz dñciat. qd ille facile susce ptū iselictur gessit. Eodē tpe et Nabīs tyrannus multas grece ciuitates occupauerat. Igit se natus ne eodes tpe duplici bello rōane vires detmerent. scripsit Flaminio. si ei videat. sicuti Ma cēdoniā a Philippo ita greciā a Nabide liberaret. Qb hūaz cāz ipius ei proगत. sz Terri bile qppe Antiocho bellūz Annibalē nomē faciebat. quē emuli eius oculis mandatis cū An tiocho misse societatez apd rōanos criminabat. negantes cuz eq aio sub legibus viuere assuetūz iperio et imoderata licentia militare. lēpōz tedio gētis vrbane nouas belli cās circūpicere. qz si falsa annunciata fuissent. apd nmētes in p veris hēbant. Deniqz senatus metu pculis ad pē culandos act^o Annibalē legatūz i africaz seruilis mitti eiāz tacitis mādatis pcepit. vt si pos set eū p emulos ei^o iterficeret metuz iūsi nōis tādē pplm rōanūz liberaret. Sz res Annibalēz nōiulauit vix ad. pspiciēda cauēdaqz picula pūiz. nec minus i scōis aduersa qz i aduersa scōa cogitatē. Igit cuz tota die i oculis picipiū legatūz rōani i foro Carthaginēsiūz obseruat^o iū pūiz fuisset appropiquāte vespē equū pscēdit. et rus vrbānūz qd ppe litus maris hēbat igna

Ptoleme
us Ro. si
deicredif

M. Lepi
dus in egypt
ptum mitti
tur

Terremo
tus/34

Atf. flami
nij cōsulis
hortationē

Vincitur
Philip
pus

Semina
belli cū an
tiocho gēsti

Nabīs

ris seruus iussusq; ad portā diuertēte oppiri p̄tēdit. hēbat ibi naues cū remigib⁹ occulto sinu lito
 ris absconditas. erat et grādis pecūia i eo agro p̄parata. vt cū res exegisset nec facultas fugā nec
 iopia moraret. Lecta igit seruo iuuentute. q̄z copā italicoz captiuoz nūeros augebat. naues
 p̄tēdit. cursuq; ad Antiochū dirigit. postea āt die ciuitas p̄cipē suū ac tū tps p̄sile i foro ex
 pectabat. quē vt p̄fectū nūciatū ē. nō aliter q̄ si vrbs capta ēēt. oēs trepidauere. excoisq; sibi
 fugā omiati sūt. legat⁹ xō rōanos q̄s bellū tā illatū italic ab Annibale cēt. tacit⁹ Romā reuer
 tit. trepidūq; nūciū refert. Interz flammī. i grecia iūcta cū q̄bus dā ciuitatib⁹ societate nabi dē
 tyrānū duob⁹ p̄tinuis plijs subegit. ⁊ grauitē fractū velut ex aquē i regno reliq; . sed libertate
 gratie restituta reductis ab vrbib⁹ p̄sidijs cū roman⁹ exercit⁹ i italia repostat⁹ cēt velut vacua
 rursus possesse sollicitat⁹. multas ciuitates rep̄tino bello iuast. q̄bus reb⁹ exterritū Albet. ne
 vicinū malū ēt ad se ferpet. bellū aduersus Nabidē decernit. oue q; p̄torē suū Philopomenē i
 signis i dultrie virū p̄stuit. cū i eo bello tāta virtus enituit. vt op̄mide olus cōpararet. Flami
 noromāo operatio. Eodē tpe Annibal cū ad Antiochū puenisset velut deoz munus excipit
 tantusq; eius aduētū ardor. ais regis accessit. vt non tā de bello q̄ d p̄mijz victorie cogitaret. s;
 Annibal cui. nota romana vir⁹ erat. negabat opprimi romāos nisi in italia posse. Ad hoc sibi
 cētū naues ⁊ decē milia peditū ⁊ mille eq̄tes poscebat. Promouēs hac māus n minus belluz q̄
 gesserit italie iustaurat⁹. ⁊ i asia regi sedēti aut victoriā d Romāis. aut eq̄s pacis p̄ditores rela
 tur. Quippe ⁊ hispanis bello flagrantib⁹ ducē n̄ deesse. ⁊ italia notiorē sibi nūc q̄ p̄ide fuisse
 s; nec carthaginē geturā sociāq; ei se sine mora p̄biturā. cū regi p̄silia placuisset. mittit cartha
 ginē vnus ⁊ comib⁹ Annibalis. q; i bellū cupidos hostes. Annibaleq; cōp̄s affumz nū
 ciet. nihil dicat p̄ibus nisi animos cartaginēsiū deesse. asia ⁊ vires belli ⁊ sūptū p̄biturā. Dec
 cūrelata cartaginēnsib⁹ essent. nunci⁹ ipse ab inimicis annibalis cōprehendit. ⁊ p̄ducit in
 senatū. q̄z interrogaret. ad quē missus esset punico igenio r̄ndit se ad vniuersuz senatū missum.
 Nec n. hoc opus singulor⁹. s; vniuersor⁹ esse. dū multis dieb⁹ deliberāt an eū Romā ad pugnā
 dā publicas p̄sientia mutant. tacitus cōsensa naue ad annibalem reuertit q; cognito cartagi
 nēnsē statūz romā legatuz deserunt. Romani quoq; ad antiochū legatos misere. q; sub p̄lega
 tiōis ⁊ regis reparatū specularēt. ⁊ Annibale aut romanis mittigēt. aut assiduo colloquio su
 spectū iussumq; regi facerent. Itaq; legati cū ep̄hesti cōuenissent. ad antiochū mādātā ei senat⁹
 tradūt. Duz n̄m̄ expectant oibus diebus assidui cū annibale fuerunt. dicentes timide cum a
 patria recessisse. cū pacē romani n̄ taz cū republica q̄cuz eo factq; suma fide custodiant. nec bel
 lacuz romanor⁹ magis odio q̄ patrie amore gessisse. cui ab op̄io quoq; ēt spiritus ipse debe
 bat. Has n. publicas iter populos nō p̄uinas iter duces bellandi causas esse. i de res gestas
 q̄z laudare. q̄z sermo letus sepius cupidulq; cū legatus colloq; . I gnarus qd p̄ familiarit
 ter romana odiuz sibi ap̄d regē crearet. Quippe antiochus tā assiduo colloquio recōciliat⁹ cum
 romanis grāz cōstituit. nihil ad eū fuit solebat referre. exp̄tēq; totū p̄siliū ⁊ velut hostes ⁊
 ditiorēq; suū odisse cepit. q; res n̄m̄ apparatuz belli cessante imperatoria arte corupuit. Senat⁹
 mandata fuerat. vt p̄tentius terminis asse essent. nec ip̄s igredienti assia necessitatē ip̄oret. q;
 b⁹ sp̄ritus n̄ accipiendum belluz statuisse s; i ferenduz v̄. euz frequēt d bello p̄siliuz būisset rēo
 tū Annibale. tādēz eū vocari iussisse. n̄ ex snia ei⁹ aliqd ageret. s; ne poia cūz sp̄euisse vidēret
 oib⁹q; progas postremū i terrogasse. q; ille ai aduerso itelligere se p̄fessus est. n̄ q; egeat p̄
 lio s; ad suppleddū numez snia se vocatū. in odio romanor⁹ ⁊ amore regis. ap̄d quē solū tu
 tū sibi exiliū relictū sit. se viā gerēdi belli edisserit. Veniā deide libertatis dep̄cat⁹ est. nihil se
 aut cōsilioz aut ceptoz p̄sentū p̄bare aut. nec sedē belli greciā sibi placere cū italia vberioz mā
 sit. Quippe rōanos vici n̄ nisi armis suis posse. Nec italia aliter q̄z italicis virib⁹ subigi. Siq;
 dē diuerluz ceteris mortalibus esse illd ⁊ belli genus ⁊ hoium alijs bellis plurimum momentū
 bēre p̄torē aliq; cepisse occasiones loci tpsq; agros rapuisse. vires aliq; expugnasse. cū roma
 nō seu occupaueris p̄tor aliq; rōne seu vicieris tūz ēt cū victo ⁊ iacentēz luctādū est. Quāobrem
 i q; eos i italia lacefferit suis eos opibus suis viribus suis armis posse vincere. sicut ip̄e fecerit.
 sin vero gessit italia velut fote cesserit viriuz p̄ide falli ac sigs amnes nō ab ip̄s fontium p̄
 moroz deiliare. sed cōcretis iam aquaz molibus auertere veleretque velut. Hoc ⁊ secreto se
 censuisse vtroq; ministerium p̄siliū sui obtulisse. ⁊ nunc p̄nūdo amicis iō rep̄tisse. vt scirent oēs
 rōnez cūz romanis gerēdi belli eoq; fori iuictos domi fragiles esse. Prius nāq; cos vrbe q̄sim
 petio. prius italia q̄z p̄uicis erui posse. Quippe ⁊ a gallis captos ⁊ a se p̄re delectos esse. neq; se
 vnq; victum priusq; terris eoꝝ cesserit Reuerso carthaginem. statim cum loco fortunam belli
 mutat. Duc snie obtrataores amici regis erant. vilitatem rei cogitantes. sed verentes. ne p̄
 bato p̄silio ei⁹ primuz ap̄d regē locuz grē occuparet. At Antiochō nō tam cōsiliuz q̄z auctoz di
 sp̄icebat. ne gloriā victorie Annibalis nō sua esset. Qia igit varijs assentationum adulationi
 b⁹ corūp̄ebant nihil p̄silio vel rōne agebat. Rex ip̄e p̄ bycē i luxuriā lapsus nouis quottidie
 muptijs dectus erat. Cōtra Attilius romanus cōsul. q; ad hoc belluz missus erat. copias arma
 ceteraq; bello necessaria summa idustria parabat. ciuitates socias p̄firmabat. dubias illiciebat.
 nec ali⁹ exius belli q̄z apparatus viriulq; p̄tis fuit. Itaq; p̄ia belli p̄gressiōe cū cedentes suos

Suga an
 nibalis ex
 africa
 Consulem
 carth. ba
 buere

Cōsilia an
 nibalis ⁊
 antiochi in
 moliendo
 bello ad
 uerluz ro.

Ro. legato
 rum ars in
 annibale
 compellan
 do

Atf. anni
 balis cōsili
 uo de bel
 lo. in se
 rendo

Attilij cō
 sulis diligē
 tia in cōpa
 rādo bello

rex cerneret. nō laborātib⁹ auxiliū tulit. s; fugiētib⁹ se dūcē p̄buit. castraq; ditia victorib⁹ reliq;
Deinde cū i Asia p̄da romāis occupatis fugiēdo puenisse penitere neglecti cōsiliū cepit. reuocato
q; i amicitia Annibale oīa ei suā ei⁹ agere velle dicit. Interis nūciat ei. L. metū romanū dūcē
q; octuaginta rostratis nanib⁹ i bellū nauale a senatu missus aduētare. q; res illi restitūde forē
spē dedit. Itaq; priusq; socie ciuitates ad hostes deficerēt. decernere nauali p̄lo statuit. sperans
cladē i grecia acceptā noua p̄se victoria aboleri. Annibali igit tradita classe plū cōmittit. sed
nec asiā milites Romāis neq; naues eorū pares rostratis. nauib⁹ fūere. miorū m clades ducis lo
lertia fuit. Romā nodūz opinio victorie venerat. z iccirco i cōsiliū⁹ creādis suspēsa ciuitas erat.

Sapionuz
laus

S; aduersus Annibale dūcē q; meliorq; africani frater crearet. cū vicere p̄cos opus Sapionū
sit. Creas igit cōsul Luc⁹ Scipio. ei; q; dat legat⁹ s; Africanus. vt intelligeret. Antiochus nō maio
rē fiducia i i Annibale victo q; romāos i victorie Scipioe h̄re. Trajiciētib⁹ i Asia Scipionibus
exercitiū i virobiz p̄ligatū bellū nūciatū ē. victūq; Antiochū terrestri Annibale nauali bel
lo iuenerūt. Priō igit aduētū eorū legatos pacē petētes ad eos Antiochus mittit. peculiatē do
nū Africanus scietes ip̄s⁹ filiū. quē ex paruo nauigio trajicientē cepat. S; africanus priuata b̄nifi
cia a reb⁹ publicis segregata dixit. aliaq; esse patris officia. alia patrie iura. q; nō liberis nī verū
et vite ip̄s p̄ponat. p̄inde gratū se munus accipe. pauatoq; i pendio munificētie regis n̄sūz
q; ad bellū pacēq; p̄tineat. nūbil neq; gratie dari. neq; de iure patrie decidi posse respōdit. i dā
neq; d̄redimendo filio vñq; tractauit. nec senatus d̄eo agere p̄misi. s; vt dignū maiestati eius
erat. armis se receperit filiūz dixerat. Post hec leges pacis dicunt. i Asia romanis cederet. p̄e
tus Syrie regio esset. naues vniuersas captiuas z trāsfugas traderet. sumptūq; oīz belli rō
mis restitueret. q; cū nūciata Antiocho essent nodū ita victū se esse r̄ndit. vt i spoliari se regno: pa
teret bellūq; ea irritamēta i pacis blādimēta eē. i gis dū ab vtroq; bellū pareret z i gressi. i Asiaq;
romani illo venissent mutua gratulatio ilienusq; ac ramanoz fuit. ilienib⁹ Aleneā ceterosq; du
ces a se. p̄fectos. Romāis se ab h̄ijs p̄creatos referentib⁹. tātaq; leticia oīum fuit. quanta eē post
lōgūz t̄ps iter parētes z liberos solet. Iuabat i lienes nepotes suos occidente. vt africa dēmi
ta z asia vt autū regnūz vendicare optabilē troie ruīnā fuisse dicentes. vt tā felicit̄ renascere.

Ant. cōgra
tulationem
Romanorū
z ilienisum

Cōtra Romanos autos lares z i cunabula maiorū tēplaq; ac deo simulacra. inep̄lebilē deside
riū videndū tenebat. p̄fectis ab illo Romanis Eumenes rex cui; auxilijs romāis occurrit. nec
multo post plūz est cui; Antiocho cōmissus cui; in deteriore cōnu pulsa legio romana maiore de
decore q; periculo ad castra fugeret. Demetrius tribunus cognū milia ad tutelā castrorum re
lictis armare se milites suos z extra vallū p̄gredi iubet. strictisq; gladijs fugientibus m̄sari mo
rituros dicēs nisi i plūm reuertant. i festiozq; suā q; hostium castra tumentur. Antonia tāo
piculo legio cōmittūbus cōmilitonib⁹ q; fugere eos p̄buerant. i plūm reuertit. magna q; ce
de edita initūz victorie fuit. Lēsa hostiūz. l. milia capta. xi. milia Antiocho pacē petenti n̄bil ad
supiores cōditōes additū. Africano p̄dicante neq; romanos si vican⁹ ais minui. neq; si vican⁹
secundis rebz in sole scere. captas ciuitates inter socios diuisere. muneris romāi ap̄tore m. Ali
am q; possessiones voluntaria iudicantes. Quippe victorie gloriā Romanō nomini vendicā
dam. opum luxuriā socijs relinquendaz.

Antiochus
vincitur

¶ Iustini hystorici liber. xxxij.
Etoliq; Antiochūz i bella romana i pulerant victo eodem soli aduersus romāos z vi
ribus ipares z oī auxilio destituti remanserāt. nec multo post victi libertatem. quam
i libatam aduersus d̄nationē atheniēsiūz z spartanorū iter tot grece ciuitates soli re
tinerant. amiserunt. Que p̄ditio tanto illis amario: quanto serior. fuit reputantib⁹
t̄ps illa. qbus tantis plaz opib⁹ domesticis virib⁹ resisterant. qbus galloz violentiā ase i talie
q; terribilē Delphico bello fregerant. q; sola gloriōsa recordatio maus desyderiū libertatis au
gebat. Dūz hec agunt mediop̄te iter Dessenios z Acheos de principatu primo cōtento. mox
bellū orum ē. in eo nobilis Acheoz philopomenes ipeator capif. non q; pugnādo vite parce
ret. sed dūz suos i plūz reuocat. in trāsitu fosse equo p̄cipitatus a multitudinē hostiū opp̄ssus ē.
Quē iacentē Desseniū seu metu virtutis vel verecundia dignitatis iter scire aus nō fuerūt. Ita
q; velut i illo oē bellū cōfessissent. captiū p̄ vniuersam ciuitatē in modum triumphī circūdu
runt. effuso obuiau populo ac si suos non hostiū imperatoz aduentaret. nec victos Achei au
di⁹ vidissent. q; victū hostē viderunt. i gis eandēz i theatrū duci iusserunt. vt oēs cōtuerent. quē
potuisse capi in credibile singulis videbat. Deinde in carcerem deducto verecundia magnū
d̄mis eius venenum ei dederunt. q; ille letus. ac h̄ viciisset. accepit. questio prius an lygozias p̄e
ctus Acheoz. quem secundum a se esse scientia rei militaris sciebat. in columis effugisset. Quēz
vt accipit euasisset et non in totum dicens cōsultū male Acheis expirauit. nec multo post repato
bello Desseniū viciū penasq; i terfecti Philopomēis pep̄derūt. Inter ea i Syria rex Antioch⁹
cū graui tributo pacis a romāis p̄meref. z victus oneratūq; eēt sui inopia pecūie op̄pulsus seu
auaritia sollicitatus quā spbat se sub specie tributarie necessitatis excusatus sacrilegia cōmissūz
adhibito exercitu nocte tēplū Dodonei Iouis aggredit. quare p̄dita cōcursu incolaz cui; oī m
litia inersit. Rome cui; multe grece ciuitates questū de iniurijs Philippi regis i Thacedonum
venissent. z discrepatio in senatu iter Demetriūz Philippi filiū. quē pater ad satisfaciēdū sena

Aetoli li
bertate
priuatur

¶ Iustini hystorici liber. xxxij.
Etoliq; Antiochūz i bella romana i pulerant victo eodem soli aduersus romāos z vi
ribus ipares z oī auxilio destituti remanserāt. nec multo post victi libertatem. quam
i libatam aduersus d̄nationē atheniēsiūz z spartanorū iter tot grece ciuitates soli re
tinerant. amiserunt. Que p̄ditio tanto illis amario: quanto serior. fuit reputantib⁹
t̄ps illa. qbus tantis plaz opib⁹ domesticis virib⁹ resisterant. qbus galloz violentiā ase i talie
q; terribilē Delphico bello fregerant. q; sola gloriōsa recordatio maus desyderiū libertatis au
gebat. Dūz hec agunt mediop̄te iter Dessenios z Acheos de principatu primo cōtento. mox
bellū orum ē. in eo nobilis Acheoz philopomenes ipeator capif. non q; pugnādo vite parce
ret. sed dūz suos i plūz reuocat. in trāsitu fosse equo p̄cipitatus a multitudinē hostiū opp̄ssus ē.
Quē iacentē Desseniū seu metu virtutis vel verecundia dignitatis iter scire aus nō fuerūt. Ita
q; velut i illo oē bellū cōfessissent. captiū p̄ vniuersam ciuitatē in modum triumphī circūdu
runt. effuso obuiau populo ac si suos non hostiū imperatoz aduentaret. nec victos Achei au
di⁹ vidissent. q; victū hostē viderunt. i gis eandēz i theatrū duci iusserunt. vt oēs cōtuerent. quē
potuisse capi in credibile singulis videbat. Deinde in carcerem deducto verecundia magnū
d̄mis eius venenum ei dederunt. q; ille letus. ac h̄ viciisset. accepit. questio prius an lygozias p̄e
ctus Acheoz. quem secundum a se esse scientia rei militaris sciebat. in columis effugisset. Quēz
vt accipit euasisset et non in totum dicens cōsultū male Acheis expirauit. nec multo post repato
bello Desseniū viciū penasq; i terfecti Philopomēis pep̄derūt. Inter ea i Syria rex Antioch⁹
cū graui tributo pacis a romāis p̄meref. z victus oneratūq; eēt sui inopia pecūie op̄pulsus seu
auaritia sollicitatus quā spbat se sub specie tributarie necessitatis excusatus sacrilegia cōmissūz
adhibito exercitu nocte tēplū Dodonei Iouis aggredit. quare p̄dita cōcursu incolaz cui; oī m
litia inersit. Rome cui; multe grece ciuitates questū de iniurijs Philippi regis i Thacedonum
venissent. z discrepatio in senatu iter Demetriūz Philippi filiū. quē pater ad satisfaciēdū sena

Philopo
menes a
Dessenijs
veneno ne
catur

¶ Iustini hystorici liber. xxxij.
Etoliq; Antiochūz i bella romana i pulerant victo eodem soli aduersus romāos z vi
ribus ipares z oī auxilio destituti remanserāt. nec multo post victi libertatem. quam
i libatam aduersus d̄nationē atheniēsiūz z spartanorū iter tot grece ciuitates soli re
tinerant. amiserunt. Que p̄ditio tanto illis amario: quanto serior. fuit reputantib⁹
t̄ps illa. qbus tantis plaz opib⁹ domesticis virib⁹ resisterant. qbus galloz violentiā ase i talie
q; terribilē Delphico bello fregerant. q; sola gloriōsa recordatio maus desyderiū libertatis au
gebat. Dūz hec agunt mediop̄te iter Dessenios z Acheos de principatu primo cōtento. mox
bellū orum ē. in eo nobilis Acheoz philopomenes ipeator capif. non q; pugnādo vite parce
ret. sed dūz suos i plūz reuocat. in trāsitu fosse equo p̄cipitatus a multitudinē hostiū opp̄ssus ē.
Quē iacentē Desseniū seu metu virtutis vel verecundia dignitatis iter scire aus nō fuerūt. Ita
q; velut i illo oē bellū cōfessissent. captiū p̄ vniuersam ciuitatē in modum triumphī circūdu
runt. effuso obuiau populo ac si suos non hostiū imperatoz aduentaret. nec victos Achei au
di⁹ vidissent. q; victū hostē viderunt. i gis eandēz i theatrū duci iusserunt. vt oēs cōtuerent. quē
potuisse capi in credibile singulis videbat. Deinde in carcerem deducto verecundia magnū
d̄mis eius venenum ei dederunt. q; ille letus. ac h̄ viciisset. accepit. questio prius an lygozias p̄e
ctus Acheoz. quem secundum a se esse scientia rei militaris sciebat. in columis effugisset. Quēz
vt accipit euasisset et non in totum dicens cōsultū male Acheis expirauit. nec multo post repato
bello Desseniū viciū penasq; i terfecti Philopomēis pep̄derūt. Inter ea i Syria rex Antioch⁹
cū graui tributo pacis a romāis p̄meref. z victus oneratūq; eēt sui inopia pecūie op̄pulsus seu
auaritia sollicitatus quā spbat se sub specie tributarie necessitatis excusatus sacrilegia cōmissūz
adhibito exercitu nocte tēplū Dodonei Iouis aggredit. quare p̄dita cōcursu incolaz cui; oī m
litia inersit. Rome cui; multe grece ciuitates questū de iniurijs Philippi regis i Thacedonum
venissent. z discrepatio in senatu iter Demetriūz Philippi filiū. quē pater ad satisfaciēdū sena

tui miserat. et legatos ciuitatis effert. turba q̄relaz cōfusos adolefcentes repente obtinuit. Tunc se-
 natus verecundia ciu^o mortis. q̄pauatiz et antea cūz obles rome esset. carus oibus fuerat cūz illi
 donauit. atqz ita modestia sua Demetri^o venia patri nō iure defensionis. s; patrocinio pudoris
 obtinuit qd ip̄i decreto senatus significati est. vt appareret nō tā absolutuz regē qz donatū filio
 patrē. q̄ res Demetrio nō grāz legatiois s; odiz obtrectatiois cōparatur. Nā apd fratrē p̄scum
 emulatio illi iuidiā p̄rit. et apd patrē nota absolutiois cā offensa fuit. indignatē Philippus plus
 mouenti apd senatū p̄sonā filij qz auctoritatē patris ac dignitatē regie maiestatis habuisse. Itē
 p̄scus p̄specta patris egritudine quotidiē absente Demetriuz apd eūz criminari. et p̄scio iniussu
 post et suspēctuz reddere. nunc amicitia romanorū. et nunc p̄ditionēz et patri obiectare. Ad p̄-
 strems; iūdiās sibi ab eo paratas conſingit ad cui^o rei p̄bationē imittit iudices testes subornat
 et faciūz qd obijcit. admittit. qbus reb^o ip̄e cōpulsus ad parricidij funestū oēs regis fecit. Oci-
 so Demetrio subloqz emulo nū negligētiuz nū Perseⁱ p̄ies vez et i cōſortio erat. nec hīdē
 regnū s; regē se gerebat. His reb^o offensus Philippus ip̄atenti^o i dies mortem Demetri^o do-
 lebat. tunc et iūdijs se circumuentū suspicari testes iudicesqz torzere. Itē ita cognita fraude nō
 minus sedere persei qz inoria Demetri^o morte cruciabat. p̄egissetqz vltionēz. nisi puenit^o esset.
 Nā bēni p^o tpe morbo et egritudine p̄to deessit. relicto magno belli apparatu aduersus roma-
 nos. q̄ postea perseus vltus ē. Nā et gallos Scordiscos ad belli societates p̄pulerat fecissetqz ro-
 manis graue belluz nisi decessisset. Nāqz galli bello aduersus bellos p̄selicet gesto in quo maio-
 rē vitā nūmū qz hostiū ſenſerat amissio Bzeno duce ps i aſia ps i tbraciā extorres fugerat. Inde
 p̄cadē vestigia qz venerat antiquā p̄iaz repetiuerē. Et his ps qdā i p̄fluente Danubij et ſabi cō-
 ſedit. cōſidicoſqz se appellari voluit. Et osagi at cūz i antiquā p̄iaz tolosā venisset p̄p̄hēqz pe-
 ſifera lue eunt. p̄ps ſanitate recuperare qz aruspiciuz respōsū mōti aux argentiqz bello sacri-
 legiſqz q̄ſitū i Tolosēſeſciatuz mergeret. Qd oē magno post tpe Lepio romāus p̄ſul abſtulit.
 fuere auri pōdo. et milia argēti pōdo q̄nges dīes. et milia. Qd ſacilegiuz cā excidit Lepio et
 ercūtiqz ſus p̄loſta fuit. Romāos quoqz Lymbriaci belli tumuli^o velut vltor ſacere p̄cutie in-
 ſecutus ē. et gēte Etosagorū nō mediocriſ populus p̄de dulce dīe illyricūz repetiuit. ſpolians;
 qz iſtris i p̄anonia p̄ſedit. iſtriorū gēte fama ē originē a colchis ducere. miſſis ab Oeta rege ad
 argonautas raptorēſqz ſilue p̄ſequeōdes. q̄ vta pōto itrauerūt. Iſtruz aliud ſabil ſumūz penit^o
 inuēti veſtigia argonautarū qz iſequeſ nauis ſuas bumeris p̄ naua motū vltz ad litus
 Adriaci maris traſſulerunt. cognito q̄ argonauta ijdē p̄p̄logitudinē nauis porres fecisset qz
 vt aduēctos colchi nō repētiuit ſiue metu regis ſiue tedio lōgenauigatiois iuxta aglegiā p̄ſede-
 re iſtriaz et vocabulo amnis q̄ a mari p̄ceſſerant appellati. Daci quoqz ſoboles getarū fūt qz
 Oloze regē aduersus Baſtarnas male pugnaſſet. ob vltionē ſegnitie capturi ſomnū capita loco
 peduz pōere iſſure regis cogeant. miſiſſariaqz vrozib^o. q̄ ip̄ſe antea feri ſolebant ſacere neqz
 bec aut mutata ſunt. q̄ ingominiaſ bello acceptaz virtute ſcleret. Igit perſeⁱ cū ip̄erio. Philip-
 pi neqz bec aut mutata ſunt. q̄ ingominiaſ bello acceptaz virtuteſ dierent. Igit perſeⁱ cū ip̄erio
 philippi p̄is ſuccēſſiſſet. oēs has gētes aduersus romāos i ſocietate bellū ſollicitabat. interi iter
 p̄uiaz regē ad quē Annibal poſt pacē Antiocho a romāis datā p̄fugerat. Eumēnē bellū oz
 uis ē. qd p̄uiaz Annibalis fiducia rupto ſedere p̄or iſtulit. Nā qz Annibal cū ab antiocho rōa-
 ni iter ceteras p̄ditionēz pacis ſditionē et depolſerēt. admittit a rege i fugā vltus cretā dſerſi vbi
 cū diu getā vitā egisset. iudiōſiſqz se p̄p̄ nimias opes videret. amphoras plūbo repletas i tēpio
 Diāe q̄ſi fornice ſue p̄ſidio ſpofuit. atqz ita nihil diſſo ſollicita cūtate. qm̄ velut p̄gnus opes ei
 tenebāt ad p̄uiaz p̄tendit. auro ſuo iſtatuiſ. q̄s ſecū porziabat i ſuſo. ne p̄ſpecte opes vite ſue no-
 ceret. Deide cū p̄uiaz terreſtri bello ab Eumene vict^o eſſet. plūqz i mare traſſuliſſet. Annibal
 nouo p̄mēto auctor vitorie ſuit. Nā oē ſer p̄tūū gen^o iſthelēs lagās cōſci iſſit. medioqz p̄ſio
 i naues hoſtiū mittit. Id p̄ſiuz p̄oiciō ridiculū viliſ ſictilib^o ſimicare. q̄ ferro neqāt. Sz vbi ſer-
 pētū^o repleti nauēſ cepe ācipiū. piculo circūuētū. hoſti vitoriaſ ceſſet. q̄ vbi rome nūciata ſi. miſ-
 ſa ſenatu ſunt legati. q̄ vtrūqz regē i pace cogeret. Annibalemqz depolſerent. Sz Annibal re-
 cognita ſumpto venio legationē morte puenit. Inſignis h̄ annus trium toto orbe maximo-
 rum ip̄atorū fuit moritib^o Annibalis. philopomenis et Scipiois africai. Et qbus coſtat Annim-
 balem nec cum italia cum romano tonanente ipio cōtremuit. Nec cum reuerſus carthagine
 ſummū ipiuz tenuit. aut cubantem cenāſſe. aut plus ſextario iſuldiſſe. pudicitiaſqz cū tanta
 inter tot captiuas hūiſſe. vt africa natū q̄uiſ negaret. Moderatiōis certe aux fuit. vt cum diuer-
 ſaz gentium exercitum rexit. neqz iſſidij ſuoz militum ſit p̄ctitus vnoquam. neqz fraude p̄-
 ditus cum vtrūqz hoſtes ſepe tentant.

Demetri^o interitus
philippi i-teritus
Scordis/46/ a gallis de-ſuere
Aux toloſanum
Iſtria colchis ſunt
Nona de traiectu al- pium
Daci age-ſtis
plutarchos ad gozini os in cretā veniſſe ait
Scipio Annibal et philo pe- mienes

Inoz qdē rex motu romani macedonū qz punicū bellū gesserūt. tāto claris qz
 nobilitate macedōes p̄os anteceſſerūt. Nā cū gloria orientis domuit et auxilio ciuz
 regū uiuabāt. itaqz romāz tēgiō p̄ſes. nūero p̄ſcripſerūt auxilia a maſſimiana rege
 numidarum ceterisqz focis oibus acciuerūt. Et Eumēni regi bithynie denūciatā

Dacedoni
ci bellum
app aratus

vi bellum summis virib⁹ iunaret Perseo pter macedonicū exercitū tuicte opiniois decenij belli sumptus a patre parat⁹ i thesauris z i horreis erat. qbus reb⁹ inflatus z oblitus fortune pater ne veterē Alēadri gloriā cōfiderare suos iubebat. Prima cōgressio eqū fuit. qua victor Perseus suspēsus oīus expectatioē i fauorē suū traxit. misit tū legatos ad cōsulē. q pacē peteret. quā par tri suo Romāi et victo dedissent i penfas belli lege victi suscepit. S; cōsul Sulpiu⁹ nō min⁹ graues q̄ victo leges dedit. Diū hec agunt. metu tū piculosi belli romani emyliū Paulū cōsulem creat. ei q̄ extra ordinē Macedonicū bellus decernit. q cū ad exercitū venisset. nō magnā morā pugne fecit. Deidē quācōfereret bellū luna nocte defecit. triste id ostentū Perseo oib⁹ p̄sagiti bus. sinēq⁹ macedonici regno positi vancinātib⁹ In ea pugna. M. Lato. Latōis oratiois fili⁹ dū iter cōsertissimos hostes isigniter dimicat equo delapsus pedestre plūū aggredit. Nā cadentē manipulus hostiū cū horrido clamore velut iacentē obruncaturus circūsteter. At illē citius corpore collecto magnas franges edidit. cū ad vniū opprimēdū vndeciq⁹ hostes cōuolueret. dūz p̄ter quēdā petiti. gladius ei e manu elapsus i mediā cohortē hostiū decidit. ad quē recuperādū vmbone se p̄tegēs ipectate vtroq⁹ exercitū iter mucroēs se hostiū imferat. recolectoq⁹ gladio multis vulnerib⁹ exceptis ad socios cū clamore oīus reuertit. bui⁹ audacia ceterimitati viciotia pepere. Perseus rex fuga cū decē milib⁹ talētū samothraciā deserit. quē Sincus Dīam⁹ ad p̄quēdū missus a cōsule cū duob⁹ filijs Alēadro z Philippo cepit. capti q̄ ad cōsulē duxit Macedōia a Sarano. q primus in ea regnauit vsq⁹ ad Perseū triginta reges habuit. Quoz rex regno fuit qdē ānis nōmīgētis z viginī trib⁹. H; rex nō nisi centū nonaginta duob⁹ ānis potita. Ita cū i ditionē Romanoz cessisset magistratib⁹ p singulas ciuitates cōstituit libera scā est legesq⁹ qbus adhib. vti. a Paulo accepit. Aetoloz vniuersaz vrbū senatus cū cōiugibus z libris. q dubia fidē fuerat romā missus. ibiq⁹ ne i patria aliquid nouaret diu detentus. egrez p multos annos legationibus ciuitatū senatu fatigato in patriā q̄ suis suam remissus est.

Emilio paulo
Dacedōi
cum bellus
decernitur

Vincit p
seus

perseus cū
duobus li
gjs capitur

Noningē
tis. x. trib
annis i ma
cedonia
regnum

¶ Iustini hystorici liber. xxxij.

¶ Denis ac Macedonic⁹ subactis etolorūq⁹ vrbū⁹ principū captiuitate debilitatis soli adhuc ex gra vniuersē Alcei nimis potēs tūctis roanis videbant. nō pp singulaz ciuitatū nimias opes. h; pp cōspirationē vniuersaz. Namq⁹ Alceib⁹ p ciuitates veluti p mēbra diuisi sunt. vni tū corpus z vniū imperiū habēt singulazq⁹ vrbū p̄ricula mutui viribus pullat. Querētibus igit⁹ romanis causas belli tēpēstui fortuna q̄relas Spartanoz obulit. quoz agros Alcei pp mutui odiū populabant. Spartanis a senatu respon suz est. legatos fe ad inspicandas res socioz z ad iniuriā demēdā. in greciā missuros. sed legatis oculis mādāta data sunt. vt corpus Alceoz dissoluerent. singulasq⁹ vrbes pprii iuris facerent. quo facilius ad obsega cogerentur. z si que vrbes cōtumaces essent frangerent. Igitur legati oīum ciuitatū principibus Lozinthum euocatis decretū senatus recitant. quod cōsiliū debeant. aperiant expēdire. oibus dicit. vt singule ciuitates leges suas z iura sua habeant. Quod vt oibus innotuit. velut i furorē versū vniuersorum peregrinū populū trucidant. legatos quoq⁹ iplos romanoz violassent. nisi audito tumulto trepidi fugissent. Dec vbirome nunciata sūt. statim senatus Numio cōsuli bellum Alceicū decernit. qui extēplo exercitū deportato z oibus strēne. p̄uiss pugnādi cōpiā hostibus fecit. sed Alcei velut nihil negocii romano bello fuisse pissent. Ita apud eos neglecta oīa z soluta fuere. Itaq⁹ p̄dā nō plūm cogitātes. z vebicula ad spolia hostium reportanda duxerunt. z cōiuges liberosq⁹ suos ad spectāda certamina in montibus posuerunt. Sp̄elio cōmissō ante oculos suos cessi. lugubre his spectaculū sui z grauē luct⁹ memoria reliquerūt. Cōiuges quoq⁹ z liberi eoz de spectatorib⁹ captiui facti p̄da hostiū fuer. Vrbē ipsā cōiunibus diuisū populū oīs sub corona vendit. Vbi hoc exēplo ceteris ciuitatib⁹ metus nouaz rex imponeret. Dum hec agunt rex syrie Antiochus Ptolemei maiori forozis eius filio regī egypti bellum infert. legni admodum z quotidianā luxuria ita marcido. vt nō solū regie maiestatis officia iermitteret. verz et sensu hoīs nimia sagina careret. Pulsus igit regno ad fratrē minozē Ptolemeū Alēadria cōfugit. p̄cipatib⁹ cū eo regno romā legatos ad senatū mittunt. auxilia petunt fidē societatis iplorat. mouere senatus p̄cepit fratz. Dimittit igit le gatus. D. Popilius ad Antiochum. qui abstinere cum egypto aut si iā incesisset excedere iuberet. Cū i egypto euz iuenisset. osculūq⁹ ei rex obulisset. Nā coluerat iter ceteros. D. Popiliū Antiochus cum rome obles eēt. Tunc Popili⁹ facere iteri p̄uiazq⁹ amicitia iubet euz mādāta p̄iē intercedāt. platoq⁹ senat⁹ d̄creto z tradito cunctari regē videret cōsultationēq⁹ ad amicos referre. Ibi Popilius virga. quā i māu gerebat aplo circulo iclusus. vt amicos caperet p̄suler iūbet ne prius idē exire q̄ res populus senatui daret. aut pacē. aut bellū cū Rōanis diceret. Adeoq⁹ h; aspitas atus regis fregit. vt putuz se senatui iūderet. Reuersus i regnū Antioch⁹ d̄cedit relicto parvulo admodū filio. cui cū tutores dati aplo essēt patruus eius Demetrius. q obles rome erat. cognita morte Antiochi fratris senatus adiūt. obh̄dēq⁹ se viuo ffe venisse q̄ mortuo cur⁹ obles sit se ignorare. Dimittit igit se ad regnū petendū equū eē. qd̄ sicuti iure gentiū maiori fratri cesset. ita nunc sibi q̄ pupillū etate antecedit debet. cum se nō dimitti gladiueret a senatu tacto

Achaici
belli origo

Numius
consul

Alceoz
audacia co
ritus. cū
tur

P. popili⁹

Antioch⁹
circulo a
populo in
clusus cogi
tur respon
dere.

in iudicio tutius apud pupillū q̄ apud cū regnū futurū arbitrate sp̄e venādi ab vrb̄ p̄fect. ho-
stis tacit. q̄ fuge cōib. naue p̄scēdit. Delat. i syria scō fauore oīus excipit. regnūq̄ ei occaso
pupillō a nōuib. tradit. Eodē tpe ferme prius rex bithynie p̄liū cepit ihericiēdi Nicome-
dis filij. dū p̄sulare studet miorib. filiis quos ex nouerca ei suscepit. rōme hēbat. Sz rex ado-
lescēti ab his q̄ facius suscepat. p̄dis hortatib. sūt. vt crudelitate p̄is puocatus occupet ihsidias
lz i auctorē reioz q̄at scelus. nec difficultis p̄suasio fuit. Igitur cū accitus i p̄is regnū venisset. statim
rex appellat. prius regno spoliatus a filio priuatusq̄ reddidit. et a suis deserit. cū latebris age-
ret. nō miorē scelere q̄ filio occidi iusserat a filio ihericif.

Emetri^{us} occupato syrie regno nouitatis sue oculū piculolū ratus ampliare fines re-
gni statuit. et opes augere finitimoz bellis. Itaqz ariarath regi capadocie pp fasti-
ditas sororis nuptias ihsesus fratrē eius Doloferne p̄ iniuriā regno pulsū supplices
recepit. Datūqz sibi honestū belli titulū gratulatus cū restituere i regnū statuit. Sed
Dolofernes. iurato aio inuita cum antiochenfib. pactioe offensis tūc a demetrio pellere ipm̄ re-
gno a quo reituebat. cōsiliū accepit. Quo cognito demetrius qdē vite eius ne Ariarathes me-
tu frateri belli liberaret. p̄cepit. Ipsi at cōp̄ebēti victū seleucie custodi iuber. Nec antioche-
ses in iudicio territi a defectioe desisterunt. Itaqz adiutib. p̄ proloome rege egypti r attalore-
ge affe. q̄ ariarathe rege capadocie bello a demetrio lacesitū subornat p̄spalum quēdas sortis
extreme iuuenē. q̄ syrie velut paternū regnum armis repeteret. z ne quid contumelie decisset.
nomē ei alexadri in ducitur. genitūqz ab antiocho rege dicitur. Tantum odium demetrii apd
omnes erat. vt emulo eius non vires regie tantum. vcrumetiam generis nobilitas cōsensu oīus
tribueretur. Igitur alexander admirabilē varietate rerum p̄stinarum sordium oblitus totius
serme orientis viribus succintus bellum demetrio infert victumqz vita pariter acregno spoli-
at quāquā demetrio nec animus in propulsando bello defuit. Nā z primo p̄elio hostem fuga-
uit. z regibus bellū restituentibus multa milia cecidit in acie. Ad postremū tū iuicto animo in-
ter cōsertissimos hostes fortissime bīmanis cecidit. Initio belli demetrius duos filios apd bo-
spitē suū gni diuz cū magnō auri pondere demandauerat. vt z a belli periculis eximerentur. z si
ita fors tulisset. vltiōi paterne seruarent. Ex his maior Demetrius annos p̄uberatis egressus
audita alexadri luxuria. quē insperate opes z aliene felicitatis ornāmēta velut captiuū iter sor-
toz greges deēdiē i regia tenebāt. auxiliatib. Cretētib. secur ac nūbi hostile metuēte aggre-
dit antiochenes quozq̄ veterē p̄is offensam. nouis meritis correcturi se ei tradit. sed z milites
paterni fauore iuuenis accēsi p̄ioris sacramenti religionē noui regis supbie p̄ferentes signa
ad demetriū trāsferit. atqz ita alexader nō miori ipeti fortune desertus q̄ elatus primo p̄lo vi-
ctus ihericif. deditqz penas z demetrio. quē occiderat. z atiocho cuius mētius originē fuerat.

E Justin^{us} i historici liber. xxxvj.
Euperato paterno regno Demetrius z ipse rex successu corruptus vitijz adolefcē-
tie i segnitie labis. amqz cōtemptū apud oēs inertie quantū odiū ex supbia pater ba-
buerat. cōtrariū. Itaqz cū ab ipio eius passim ciuitates defecerant. ad abolen dam se-
gnitie maculā bellū partib. iserre statuit. cuius aduentū nō inuiti orientis populi vi-
dere. z propter Arfacides regis partib. crudelitatem. z q̄ veteri macedonum ipio noui popu-
li assueti superbiā in digne ferebant. Itaqz cum z persarum z Elimozum bactrianozqz au-
xilij iuuarentur. multis p̄zelis partib. fudit. ad postremum tamen pacis simulatione dece-
pit. capif. tractatusqz p̄ ora ciuitatū populus qui defecerant in ludibrium fauoris ostenditur.
Missus deinde in byrcaniā benigne z iuxta cultūz pristinae fortunē habet. Dū bec aguntur ite-
rim in syria Eriso qui se tutorē antiocho demetrii p̄uignū substituit a populo laborauerat. oc-
ciso pupillo regnum syrie iuadit. Quo diu potius tandē exolefcente fauore recēsis ipij ab an-
tiocho puero admodū demetrii fratrē q̄ in asia educabat. bello vincitur. rursusqz regnum syrie
ad sobolē demetrii reuertit. Igitur antiochus memor q̄ etiam pater ppter superbiāz inuisus z
frater propter segnitie cōtemptus fuisse. ne i eadē vitia icideret. accepta i mīmōiū cleopatra
vrozē fratris ciuitates. quē initio fraterni p̄erij defecerant. sūma industria persequitur. domi-
tasqz rursus regni terminis adiecit. z Iudeos quoqz qui i macedonico ipio sub demetrio patre
armis se i libertatē vendicauerāt. subigit. Quoz vires tante fuere. vt post hunc nullū macedo-
nū regē tulerit. domesticiqz iperis vbi syria magnis bellis ihsistauerint. Sūt nāqz iudeis ori-
go damascena q̄ syrie nobilissima ciuitas ē. vñ z a syrijs regibus genus ex regia semiramide su-
go. nomē vbi a damasco rege in ditiū. in cuius honore syrij sepulchrū ariatib. vrozis eius p̄ tē-
plo coluere. deāqz erinde sanctissime religio bēnt. Post damasqz Nabraā. Moēs. Israel re-
ges fuere. Sz israhelē felix decē filioz p̄uētis maiorib. suis clariore fecit. Itaqz populū i decē
regna diuisū filijs tradidit. oēsqz ex noīe iude. q̄ post diuisione decesserat. iudeos appellauit.
coliqz eius memoriā ab oibus iussit. Eius portio oibus accefferat. minimūqz iter fratres etate
Ioseph fuit. cuius excellēs igenij veriti fratres clam interceptum peregrinis mercatoribus vē-
diderūt. A q̄o depozatus i egyptū cū magicas ibi artes solerti ingenio p̄cepisset. breui ipsi regi

Demetri-
us a filio i-
terfici tur

Prius a
filio interfi-
citur

holofernes

Prospalum

Alexader
q̄ aīca p̄o-
palus

Alexader
interfici

Arfacides
partib. rex

Capitur a
partib. de-
metrius

Iudei ab
Antiocho
subigunt

Damasq

Judeorum percatio fuit. Na & pdigioꝝ sagaciffimus erat. & fomnioꝝ pzios itelligētia cōdidit mibꝫqꝫ di
vetustas uni iuris humatqꝫ ericognitū videbat. Adeo vt ei sterilitate agroz an multos ānos puderit.
Ait. qꝫ in pꝫfctꝫ ois egyptꝫ fame nisi monitu eiꝫ rex edicto fuari p multos annos fruges miffisset. Tā
multis tro gus decipi
atur ita qꝫ expimentia eius fuerit. vt nō ab hoīs fā adeo rīsa dā viderent. Silius eiꝫ Moles fuit. quē
et pier pine sciēte hereditate forme pulchritudo cōmendabat. Sꝫ cū scabiē egyptꝫ. & pzurigi
nē paterent. rīso moniti cū cū egris. ne pestis ad plures serperet. terminis egyptꝫ pelunt. Dux
igitꝫ exulū factus sacra egyptꝫ furto abstulit. qꝫ repetēs armis egyptꝫ domū redire tēpestati
bus ppulsi sūt. Itaqꝫ Moles damascena pꝫa antiqꝫ repēta mōtes sꝫneū occupat. in quo septeꝫ
dieꝫ ieiunio p dēclatā arabie cū populo luo fatigatus. cū tan dē venisset septimū dieꝫ moꝝe gen
tis sabbatū appellatū in oē eū ieiunio sacrauit. Qm̄ ille dies famē illis erroꝝqꝫ finierat. Et qm̄
Synens metu cōtagioꝝ pullos se ab egypto meminerāt ne eadē cā inuasi apud incolās foret. cauerūt. ne
sem etiam eius filius Aruas sacer dos sacris egyptꝫ moꝝ rex creaf. Sēperqꝫ exinde hic moꝝ
Et in hoc quoqꝫ sal
leres troge apud iudeos fuit. vt eosdē & reges & sacer dotes haberet. quoz iusticia religiōe pꝫmixta incredi
bile qꝫtū coalere opes gēti & vegetalibus opobalmani creuer. cōd in bis mī religioꝝbus gignit.
Est nāqꝫ vallis quē continuis mōtibus velut muro quodā cincta ad instar castrꝫ claudis. spa
cū loci dūcta multa iugera noīe hierico dicit. in ea vale silua est & vberitate & amenitate insignis.
Vbi balsa
mū nasci
tur Si quidem palmēto & opobalamo distinguit. & arboꝝes opobalmani formam similem pꝫecis
hieꝫico arboribus habet. nisi qꝫ sunt humiles magis. & i vineaz moꝝe excolunt. Nec certo tē anni bal
famū sudant. sed nō minor loci opus opacitatis qꝫ vberitatis admiratio est. Quippe cum toto or
be regioꝝ eius ardentissimus sol sit. ibi tepida aeris naturalis quedā ac perpetua opacitas in
est. In ea regioꝝ latus ē. qꝫ propter magnitudinem & aque immobilitatem motuꝫ mare dicit.
Diuerfa Nā neqꝫ vēis mouet resistentē turbibus bitumine. quo aqua ois stagnat. Neqꝫ nauigatio
ferme pli
nius paties. ē qm̄ oia vīta carentia in pfundū mergunt. nec materiā vlla sustinet. nisi quē a lumie
dīlac^o nam illūstrat. Prius xerxes rex persaz ex cā factū paulatim in disciplinā religioꝝqꝫ cōuertit. Post Mo
dri magni vener. diuqꝫ in potestate macedonici impꝫi fūere. A demetrio cū descisissent. amici
tā romanoꝝ petita primi otium ex orientalibus libertate receperūt. facile tūc romanis de alieno
largientibus. Per eadē pꝫia. quibꝫ in syria regni mutatio inter nouos reges alternabatur. ita sꝫ rex
Attalus florentissimū & ab eumene patruo acceptū reingꝫ cedibus amicoꝝ & cognatoꝝ suppli
cis sedabat. nūc matrem anū. nunc Pyronicem sponsāz maleficijs eoz necatas pꝫngens. Post
hanc scelestā violentie rabiem squallidā vestē sumit. barbā capillūqꝫ in modum recos summit
tit. nō in publicū p dīre. nō populo se ostendere. nō domū lectoꝝ cōmūia intrare. aut aliquod signūz
Ait. luctus
fani hoīs habere. pꝫorūz vt penas pendere manibus interfectoꝝ videtur. Quissa deinde regi
ni administratione hortos fodiebat. gramina seminabat. & noria minoribꝫ permiscebat. eazꝫ
oia veneni succo infecta velut peculiare munus amicis mittebat. ab hoc studio erarie artis fabꝫ
ce se tradidit. ceterisqꝫ fingendis & ere fundendo procudendoqꝫ oblectat. matri deinde sepul
chrū facere instituit. cui opī intentus moribꝫ ex solis ardore fꝫit. & septima die decessit. huius te
stamento heres populus romanus tūc instituitur. Sed erat ex eumene Aristonicus nō iusto ma
trimōio sed ex pellice pꝫbeña Lithariste cuiusdā filia genitus. qui post mortē Attali velut pater
nū regnū iuauit asiam. Cū multa secunda pꝫelia aduersus ciuitates quē metu romanozum letra
dere ei nolebat. fecisset iustus rex iā videret. Asia Licinio Crasso cōsūli decernit. qui intentioꝝ
talice pꝫede qꝫ bello cū extremo anni tpe inordinata acie pꝫeliū conseruisset. victus penas inco
sulte auaritie sanguine dedit. In huius locū missus perpena cōsul prima congressione aristoni
cum supatus in potestate suā redegit. Attalicazqꝫ gasas hereditarias populi romani nauibus i
positas romā. depositauit. Quod egre ferens successoz eius marcus aquilius cōsul ad eripien
duz Aristonicūz perpenne veluti sui potius triūphi munus esse deberet. festinata velocitate con
tendit. Sed contentione cōsulum moꝝ perpenne diremit. Sic asia facta romanorū cū opibus
suis vitia quoqꝫ romam transmissit.

Sabbatū
Synens

Et in hoc
quoqꝫ sal
leres troge

Vbi balsa
mū nasci
tur
hieꝫico

Diuerfa
ferme pli
nius
dīlac^o nam

Ait. luctus

Ait. attali
studii

Licinius
crassus in
asia occidi
tur

perpena

Massilien
sū gra apō
romanos

Siculus La
odices

Justinus historiæ liber. lxxvij.

Apꝫo Aristonico massiliensēs pꝫhocensibus conditoꝝbus suis. quoz vrbem sena
tus & oē nomen. & qꝫ & tunc & ante Antiochi bello infesta contra populum romanū
arma tollere. deleri iussērat. legatos romā misere deprecantes. veniamqꝫ iā sēna
tu obtinere. post hec regibus qui aduersus Aristonicū auxilia tulerant. pꝫemia perso
luta mitibꝫidates pōtico Syria minor. filijs ariarathis regis cappadociē qui eodem bello cecide
rat lycaonia & cilicia date. fidelioꝝque populus romanus in focꝫ filios qꝫ mater in liberos fuit.
Quippe huiꝫ paruulo auctum regnum. inde vita adempta. Nāqꝫ laodice ex numero sex filio
rum. quos virilis sexus ex Ariarathē rege susceperat. timens ne diuina regni administratione
adultis qꝫbūda potiret. qꝫqꝫ parricidiali vcneno necauit. vñū paruulū sceleris matris cognato
rū custodia eripuit. qꝫ post necē laodices. nā pp crudelitātē cū populo extirerat. solus regno po
titus ē. Mitibꝫidates quoqꝫ repētia morte iteꝫceptus filiū qꝫ ipse mitibꝫidates dictus ē. reliqꝫ

cuius ea postea magnitudo fuit vt nō sui tm̄ tps. verūctia supioris etatis oēs reges maiestate
 supauerit. bellaq; cū romāis p.leviānos varia victoria gesserit. Lū cū sumi ipatores Sylla Lu
 cullus ceteriq; i luma Bne pōpei ita vicerūt. vt maior clarioq; resurgere istaurādo pto. dā
 nūsq; suis terrabilior redderet. Deniq; ad postremū n̄ vi hostili vic. s; volūitaria morte i auto
 regno senex herede filio decessit. huius futura magnitudinē et celestia ostēta p̄dixerāt. Nam z
 quo genit^r ē anno z cō qd regnare primū cepit. stella cometes p vtrūq; tps. i. x. diebus ita luxit.
 viciū oē plagas videret. Tū z magnitudinē sui q̄ritā p̄e celi occupauerat. z fulgor sui solis
 nitore vicerat. z cū oriret. occideretq; q̄tuor spaciū horaz p̄sumebat. Duer rutor infidias pas
 sus ē. q cū sero equo ipostū egare iaculāriq; cōgebat. q conat^r cū eos scellissimē sup̄a etatē re
 gente equū mitribdate veneno ea petuere. Qd metuens antidota sepius bibit z ita se aduer
 sus infidias exstusibibus remedijs flagnavit vt ne volēs qdē senex venēo mori potuerit. Timēs
 deide ne inimici qd veneno nō potuerāt. ferro p̄gerēt. venadī studiū finxit. q p q̄tuor annos
 neq; vrbis neq; ruris tecto vsus ē. s; p silvas vagat^r ē. z diuersis mōtiū regiōibus pernoctabat
 ignarus oib^z qbus cēt locas. assuetus feras cursu aut fugere aut pleg cū qbus dā ēt vrbib^z cōgre
 dit. qbus reb^z z infidias vitauit. z corpus ad oēs virtutis paciētia durauit. Ad regni deide ad
 ministrationē cū accessisset. statim nō de regēdo s; de augēdo regno cogitauit. Itaq; scythas in
 uictos antes q Soppyrona Allexādi magni ducē cū triginta milib^z armatoz deleuerāt q Lyrus
 p̄sar regē cū pūcēs milibus armatoz trucidauerāt. q philippū macedonū regē fugauerāt i gē
 tificatā pdomuit. Auct^r igit vrbib^z pontū quoq; ac oiceps Macedonia occupauit. cū de asia
 tractaret. cū qbusdā amicis iacit^r a regno pfectus nemie sciētē piagans ē. oimūq; vrbium fit^r
 ac regiones cognouit. Inde bythinā trāscēdit. z q̄i iā dñs asie oportūe queq; victorie sue me
 at^r ē. Post hec i regnū cū iā p̄isse crederet. reuersus ē. iūeto puulo filio quē p absentia ei^r Lao
 dice foroz vrozq; enuta fuerat. s; iter gratulationē post lōgā peregrinationē aduēt^r fuit. z filij ge
 niti veneno pictat^r ē. Sigdē laodice foroz cū p̄isse cū credet^r i cōcubū amicos pietā q̄i ad
 missi facius maiorē scelere tegere possēt. venenū aduētiū parauit. Qd cū ex ancilla mitribu
 tes cognouisset. facius i auctores vin dicauit. Heme deide iminēte nō i cōiūio s; i cāpo nō in
 vacatōib^z s; i exercitatioib^z. nec iter sodales s; iter eq̄les aut equo aut cursu aut vrbib^z p̄debat.
 Exercitū quoq; suū ad parē laboris patiētia quotidiana exercitatioē durabat. atq; ita iūit^r ipē i
 expugnabilē exercitū fecerat. In ita deide a Nicomede societate passagioniā inuadit. victāq; cūz
 sorio diuidit. quā cū tenera i regib^z senatui nūciatū ēt. legatos ad vtrūq; misit. q gētē restitui in
 pūstinū statū iubēt. Mitribdatis cū se parē iā magnitudini romanoz crederet. supbo rñso be
 reditariū p̄i suo regnū obuenisse rñdit. mirariq; se q ei p̄rouerbia relata non fuerit. sibi referāt
 Nec territ^r minus Balatā quoq; occupat. Nicomedes qm̄ se tueri iure non poterat. iusto regi
 reddidit^r rñdit. Atq; ita filiu suū mutato noie p̄hilomenē passagioniū reguz noie appellat. z q̄i
 stirpi regie reddidit. regnū falso noie tenet. Sic ludibrio habuit legatū romā reuertuntur.

Iustinus historiici liber. xxviii.

Itruidates parricida nece vrozis auspiciat^r fororis alteri^r Laodices filios cui^r viz
 ariarathā regē cappadocie p gordiū infidij occiderat. tollēdos statuit. nihil actū mor
 te patris existimās si adolescēs paternū regnū cui^r ille cupiditate flagrabat occupas
 set. Igit dū i his occupatioib^z versas interim Nicomedes rex bythinie vacuū mor
 te regis cappadocia inuadit. Quod cūz nūciatū mitribdati fuisse. p simulationē pietatis auri
 lia forori ad pellendūz cappadocia nicomede mitit. S; iā laodice per pactiōem se nicomedi in
 matrimoniu tradiderat. Quod egre serens mitribdates p̄sidia nicomedi. cappadocia ex
 pellit. regnumq; fororis filio restituit. egregiū p̄orlus factū nūi subsecuta fraus elset. Sigdē in
 teriectis diebus simulat se gorgiū cū multo v̄sus in Ariarathe interficiēdo fuerat. restituere
 in patriā velle. sperās si obstitet adolescēs. cās belli sumras. aut si pmitteret per eundē filium
 tolli posse per quem interfecerat patrē. Quod vbi ariarathes iunior moliri cognouit. indigne
 ferēs interfectoz patris p aunculū potissime ab exilio reuocari. ingētes exercitū ibit. Igit cū i
 ocie educisset mitribdates peditū octogita milia eqū decē milia currus scalcatos docē ariarathi
 auxiliabūs finitimis regiūbus miores copie ēēt. icertū belli timēs philias ad infidias trāfert. sol
 licitatos iuene ad colloq; cū ferrū occultatū inter falcēs gereret iuratori. ab ariarathe regio
 more misso curiosus imū veniē p̄trectatū ait. cauere ne aliud telū iueniret. q̄i q̄eret. atq; ita
 rñu p̄trectis infidij se euocatū ab amicis velut i secretū hmonē spectatē vtroq; exercitū interficit
 regnū cappadocie. viij. anoz filio. ipostō ariarathis noie additoq; ei rectore gordio tradit. S;
 cappadoces crudelitate ac libidie p̄fatorz vgerat i mitribdate deficient. fratrēq; regis. z ipsū ari
 arathē noie ab asia vbi educabas reuocat. cū quo mitribdates plū renouatūz cappadocie
 regno expellit. Nec misso post ex grūdie adolescēs collecta infirmitate decēdit. Post hūi^r mor
 te Nicomedes timēs. ne mitribdates accessioē cappadocie ei bythinā finitimā inuaderet. subor
 nat p̄p̄z eximie pulchritudis q̄i ariarathes tres nō duos filios genuisset. q a senatu romano pa
 ternū regnū peteret. Prozē quoq; laodice romā mitit ad testimoniū triū ex ariarathe suscepto

Atf. laodi
 ces felus i
 audium

Cometes
 prodigiū
 in ortu mi
 tridatis

Atf. mitri
 datis studi
 um

Scytharuz
 victorie

Mitrida
 tes papbla
 gonia z ca
 padocia oc
 cupat

Atf. mitri
 datis par
 ricida

Laodice
 testimoniū

**Dapblogo-
nes & cap-
padoces a
romanis li-
bertate do-
nati**

**Origo mi-
tridaci
belli**

**ratio =
fuit**

**ratio =
fuit**

**Bellu mar-
ticu**

ru filioz. quod vbi Mitridates cognouit. & ipse parti impudētia Gordii Romā mitti. q̄ sena-
tu assereit puerū cui cappadocie regnū tradiderat. & eo Ariarathē gentiū. q̄ bello arulonicū au-
xilia romanis ferens. cecidisset. sed senatus studia regum itelligēs aliena regna falsis noibz
dare. noluit. & Mitridati cappadocia & nicomedi ad solatū ei. Paphlagia ad metim ac ne cō-
tumelia regū foret ademptū illis qd alijs dare. vterq; populū libertate donatus ē. Sed cappa-
doces minus libertatis abnuētes negant vivere gētem sine rege posse. Atq; ita rex illis a sena-
tu Ariobarzanes cōstituitur. Erat eo tpe Tigraces rex armenie obles a partibz ate nō multū tē-
pus datus. nec olz ab iisdē i regnū paternū remissus. Hūc Mitridates ad societate Romanū
belli qd olz meditabatur. plicere cupiebat nibil igif de offēsa romanorū sentietēz. & Gordiū ipel-
lit. vti Ariobargā segni admodū bellū i ferat. & neq; dolus subesse videret. filiā Cleopatrā ei in
matrimoniu tradidit. Primo ergo aduētū Tigrāis Ariobarzādes sublatio rebus Romā cōte-
dit Atq; ita p Tigranē rursus cappadocia iuris ēē Mitridatis coeptū. Eodē tpe motuū Ni-
comede ēi filius ei. & ipse nicomedes regno a Mitridate pellic. q̄ cū supplex Romā venisset.
decernit i senatu. vt vterq; i regnū suūz restituat. i qd tū missi Aglius Valius & Mithrinus le-
gati. his cognitis Mitridates societate cū Tigrane bellū aduersus Romācos gēturus iungit
pactiq; iter se sunt. vt vrbes agriq; Mitridati. boies vero & q̄cuq; auferre possent. Tigrāce
deret. Post hec Mitridates itelligēs q̄rū bellū suscitaret. legatos ad Limbro alios ad Sal-
logreos. & Sarmatias Bastarnasq; auxiliū petiū mittit. nā oēs das gētes cū romanūz medita-
ret bellū varijs beneficiorū muneribz iā ate illecebat. A scythia quoq; exercitū venire iubet. oēm
q̄ ouēte aduersus romācos armat. nō igif magno labore Agliū & Mithrinū multū exercitū in-
structos vicit. qbus simul cū nicomode pulsus igēti fauore ciuitatūz excipit multūz ibrauri argē-
tiq; studio veteris regnū magnūq; belli apparatus iuenit. qd instructus debita ciuitatibz pu-
blica & priuata remittit. & vacationē qn quēno cōcedit. Tūc ad cōtione milites vocat. cosq; va-
rijs exhortationibus ad Romana bella sine asiana icitat. Quā oratione dignūz duri eius creplū
bscutati huius opia i ferere. quā obliquā pōpeius Erogus exposuit. qm i Lulio & Salustio re-
prehēdit. qd cōcioes directas p sua oratione opi suo i serēdo historie modūz excelsit. O ptiādū
sibi fuisse ait. vt de eo liceret cōsultere. bellūz ne sit cū Romanis an par babēda. qn vero iure iustitē-
diuz ipugnātibz. nec eos qdē dubitat q spe victorie carisat. Quippe aduersus latrōes finēque
at p salute. p vltiōe tū sua oēs ferrūz strigere. Leticrūq; nō id agit. an liceat gescere. nō tū aio bo-
stiter sed ēi plio cōgressus cōsultare. q̄ ratiōe ac spe cepta bella sustineat ēē tū sibi victorie fidu-
cia. si sit illis aiūs. Romanosq; vici posse cognitū nō sibi magis q̄ ipis militibz. q̄ & i bithynia
Agliūz & Mithrinūz i cappadocia fuderat. at si qdē aliena magis exempla q̄ sua & pūmenta
moueat. audire se a Pyrrho rege epiuri. nō ā plius q̄ qnq; milibz macedonū istructo filios tribū
plijs romācos. Audire Annibalē sedeci ānos italic victorēz imorati. & qn iplaz capet vrbes. nō
Romanorū illi vires obstitisse. q̄ domestiche emulatiōis atq; iudicē studiū. Audire populos tran-
salpine galie italiā i gressos maris eā plurimūq; vrbibus possidere & latius aliquāto solūz fini-
um. q̄ i asiā. q̄ dicat i bellis eodē gallos occupasse. nec victā solūz dīa Romā a gallicis. q̄ i caprā
ita vt vniū illis mōtis tū eacumē relinq̄ret. nec bello hostē q̄ p̄cio remotus. Galloz at nomen.
qd sp̄ Romācos terruit. i pte viriūz suaz ipse habeat. nā bos q̄ asā i colunt. gallos ab illis. q̄ itali-
am occupauerāt. sed ubi tū distare. origines qdē ac virtutes genūzq; pugne. idē habere. tantūq;
his sagaciora. esse i gentia q̄ illis q̄sto lōgiori ac difficiliori spacio p illyricū i braciāq; p̄dierūt pē-
ne opiosius trāsitis illoz finibz q̄ vbi cōsedere possessis. & iā iplaz italiā audire se nūq; vt Roma
cōduta sit saria illi pacatā q̄ assiduc p oēs ānos p libertate alios contra quosdā ēi p iure ipū bel-
lis cōtinuis p̄fenerat. quot a multis ciuitatibz italicē deletos romanorū exercitus ferri a quibz
nouo cōtumēlie moze sub iugū missos. ac ne veteribz imoremur exēplis hoc ipso tpe vniuersam
italicē bello maritico cōsurrexisse nō iā libertatē s̄ cōfortiū ipū ciuitatūq; possētes. nec grauius vi-
cino italiā bello q̄ dōctificis p̄cipiū factiōibus vrbez p̄mi. multoq; piculosus accessisse italico ci-
uile bellūz simul & a germania cibros imensā illā ferorū atq; imitūz populorū moze p̄celle i vi-
dasse italiā. quorū tā & si singula bella sustinere romani possent. vniuersis tū obruatū. vt ne vā-
tuos qdē bello suo putēt. Vtendū igif occasiōe & rapienda ieremēta viriūz. nisi illis occupatis
querit. mox aduersus vacuos & q̄tos maius negotiūz habeat. Nō n. q̄rit an capiēda sint arma
s̄ vtz sua potius occasiōe an illoz bellūz egdē iā tūc fecus ab illis geri cepitūz sibi pupillo ma-
iorē p̄brygiā ademerit. quā p̄i suo p̄miūz dati aduersus Aristoiūz auxiliū cōcesserāt. gentem
q̄ quā & p̄uo suo Mitridati Seleucus Callimachus i dote dēdisset. Quid cū Paphlagia
se occedere iusserunt. nō alterū illud genus belli iussit. q̄ nō vi nō armis s̄ adoptionēz testamētū
& regū dōcticoz iheritu hereditaria p̄i suo obuēnisset. cū iter hāc decretorū amaritudinē paren-
do nō t̄ileos mingaret. qn acerbis se i dies gerat nō obtinisset. q̄ n. a se nō p̄miūz illis obsequi
nō p̄brygiā Paphlagoniāq; dimissas. nō cappadocia filius eductū quā iure genūz victor oc-
cupauerat. Raptā tū sibi ēē victoriā eius ab illis quorū nibil ē nisi bello q̄stus nō regē bithyni
Crestō i quē senatus arma decreuerat. a se in gratiā illoz occidit. tū nibilominus i putari sibi

flava Gordius aut Tigranes faciat libertate et i comelia sui a senatu vltro delata cappado-
 cie qz religio gentibus abstulerut. deinde de populo Cappadocii p libertate oblata Gordiu regem
 orate ideo tanqz amicus suus cet no obtinuisse Nicomede pcepto illoz bellu sibi iutille. qz iul-
 tus ierit Ambibedates. ab ipis vltro obuia. z tunc seci belladi causa fore qz no ipie se de Ni-
 comedi laceradu Saltatris filio pberit. Quippe no delicta regu illos sz vires ac maiestates in
 leg. neqz i se vno sz i alijs quoqz obius ac sp arte grassatos. sic z auu filioz Dpharnace p cognitu
 nu arbitria succidant regi Pergameno Eumeni datu. sic rursus Eumeni. cur classibz primuz
 i asia suere trasuecti. cu exercitu magis qz suo z magnu Antiochu z gallos i asia z mox i ma-
 cedonia regē Persef domuerat. z ipsi p hoste habitu ei qz iter dicitur italia. z qz cu ipso deforme si-
 bi putauerat. cu filio ei Aristonico bellu gessisse. nullu apud eos maiora qz mafinisse regis Tu-
 midaru bti. merita Vinc putari victu Annibale. binc capruz Syphace. binc Lartbagie dele-
 ta. binc iter duos illos africas tertiu seruatores vrbis referri. cu bui nepote belluz mo in afri-
 ca gestu adeo ierpiabile vt ne victu qdē memorie patris dōarent. quin carcerē ac triumphi spe-
 ctaculu expiriret. Hāc illos obius regibz regē odioz diuise. scilicet qz ipsi tales reges habuerint.
 quoz et nobz erubescant. aut pastores aboriginu aut aruspices sabinoz. aut erules cozynbioz
 aut seruos vernasqz Thulcor. aut qd honoratissimu nomē fuit inter hos supbos. atqz vt ipsi fe-
 runt conditores suos lupe verberb. alutos. sic oēm illū populuz lupoz animos bfe in expelebles fa-
 guinis atqz ipij diuitiaz qz audios ac ieiunos. Se aut seu nobilitate illis cōparet. clariore illa col-
 lunt cōuenat esse. q paternos maiores suos a Lyro Darioz qdōditozibz pfici regni maternos
 a magno Alexander ac Plicanoze Seleuco qdōditozibz ipcrij Macedonici referat. seu populis cor-
 cōferat suos. eaz se gētiuz eē. q nō mō romāo ipio sit. sz i macedonico quoqz obstitit. Nulla
 subiectura sibi gētiuz expta pegrina iperia. nullis vnqz nisi dōctis regibz pisse. Cappadocia
 velit an Paphlagonia rescēdere. rursus pontu an bithynia atqz Armenia maiorez minorezqz.
 quaz gētiuz nulla neqz Alexander ille q totā pacauit asia. nec qquā successoz ei ant posteroz at-
 tignisset. Scribitur duos vnqz an rege n pacare. sz m itrare aulos Dariu z philippi. egre ide fu-
 gi sibi expeleisse. vn ipse magnā ptez aduersus romāos vitu haberet. multoqz le timidi ac dis-
 fidenti bella pōtica igressus. cu ipse rudis ac tyro esset scybie pter arma virtutēqz alioz quo
 qz solitudinibus vel frigidibz i fructe. p q denūtaref igens militie labor ac piculu iter qz diffi-
 cultates nec ipso qdēz pmijs foret ex hoste nago. nec un pecunie sz ē sedis iopie. nunc le diuersas
 belli pditiones igredi. Na neqz celo esse tēperatū aliud. nec folio fertili. nec vrbium multi-
 tudine amenuz. magnāqz ipis ptez nō vi militiam sz vt festu dic acturos. bello dubiu facili ma-
 gis an vberit mō. aut piaz regni attalici opes aut veteres lydiconieqz audierit. qn expugna-
 ti eāt sz possessus. mēqz audia asia vt et vocibz vocet adeo Romāoz iculit rapacitas p
 cōsiliuz exactio publicanoz. calūnie linuz. Sequant fe mō foriter z colligant. qd se de posse possit ef-
 ficere tant. ererant. quēz sine cuiusqzqz militū auxilio sua z vni opa viderit Cappadociaz ce
 so rege cepisse. q solus mortalū pōtūz oēm scythiazqz pacauit. quā nemo an trāire nūto atqz ad i-
 re potuerit. Naqz iustitie atqz libertatis sue ne ipsos milites qn expiant testes effugere z illa iu-
 dicia bfe qd solus regū oium nō paterna solū verūctiaz externa regna hereditatibz pp munificē-
 tiaz acqutiaz possideat colchos. Paphlagoniaz. Bosphoz. Sic erant milibz post annos. xxiii
 sumpti regni i romana bella descēdit. Atqz i egypto mortuo rege Ptolemeo ei q Cyrenes re-
 gnabat Ptolemeo p legatos regnū z vxor: Cleopatra regina soroz ipsius deseri. Lc. igit h solo
 Ptolemeus. q sine certamine frater nūz regnūz recepit. q subornati z a matre Cleopatra z fa-
 uore pncipuz fratris filius cognouerat. ceteruz iestis oibz itatuz vbi alexandriaz ingressus i fau-
 tores puerturidari iustitipulū quoqz die nuptiaz qb matrem ei i mrimoniuz recipiebat. iter
 apparatus epulaz z solēnia religioni i complexu matris iherific. atqz ita toz foroz cede filij
 ei cruentis alcēdit. post qd nō minor i populare. q cu i regnū vocauerat fuit. Sigd peregrinis
 milibz licētia cedis data. oia sanguine qutidie manabant. ipsaqz foroz filia eius virgine p vim
 stuprata z in mrimoniuz alcita repudiat. qbus rebz tertius populus in diuersa labit. phamez
 metu mortis exul relinquit. Solus igit in tāta vrbe cu suis. relictus Ptolemicus. az regem fe non
 boium fz vacuaz edū videret. edicto pegrinos sollicitat qbus cōstuentibz obuius legatis roma-
 noz Scipioni africāo z Spurio Mumio. z L. Metello. q ad inspicuēda socioz regna veniebāt
 pcedit sed qz cruentis ciuibz oibus tā ridiculus romāis fuit. Erat n. z vultu deformis z statura
 breuiz z lagina ventris nō homini sz bellue similis. quā sediatē nimia subulitas z plucida ve-
 stis augebat. pfuls qst aitu inspicuēda pberent. q omni studio occultandā pudibūda. viro erant
 Post discessum deinde delegatoz. quoz africanus dū aspicit vrbe. spectaculo Alexandrinis fuit.
 Ptolemicus iā ēt populo peregrino inuisus cu filio. quē ex sorore susceperat z cu vxore matris
 pellice metu insidia z tactus in exiliū pficif. cōtracto mercenario exercitu belluz soroz pariter
 patrie inserit. Accersitū maximū deinde a cyrenis filiu ne cum alexandrinis cōtra fe regē crea-
 rent. interficit. Tunc populus stannas z imagines eius detrahū. Quod factū studio soroz exi-
 simans. filium quem ex sua susceperat. interficit. corpusqz in membra diuisū z in cista imposita

Atf. qz one
ret roma-
nos iudis

Que gen-
tes ad alex.
intacite in
asia

peroratio

Atf. ptole-
mei scelus

Ro. legati
ad ptoleme-
um

Atf. ptole-
mei parti-
cidia

matri die natali eius inter epulas afferri curat. Que res non regine tñ verumetiam vniuerse ciuitati acerba et lucuola fuit tñqz merore festiuissimo cōuuiuo iulit. vt regia omnis repētino luctu incenderet. Verſo igit studio principū ab epulis i erequas mēbra lacerata populo olēdit et qd sperare de rege suo debeant. filij cede demōstrāt. Sinto luctu obitatus Cleopatra cū virge ri se fraterno bello videret. auxiliū a Demetrio peti Syrie rege p legatos eius. cū ipsi varij et mēorabiles casus fuere. nāqz Demetrius. vt supra dictū est. cū bellū paribis iussisset. et multis cōgressiōibus victor fuisset. repente circūuēns insidijs amisso exercitu capis. Cui arfacides pthor rex magno et regio animo misso i byrcania nō cultū tñ regnū pstitit. et filia i matrimonij dedit. Regnūqz Syrie qd p absentia eius Trypbo occupauerat. restitū pmittit. post hui⁹ mortē desperato reditu nō ferens captiuitatē Demetrius priuatā et si opulētā vitā partibus tacitus in regnū fugā meditatus hortator illi ac comes Salimāder amicus erat. q post captiuitatē et a Syria p Arabie deserta duab⁹ pecunia cōparatis partib⁹ habitu babyloniā puenerat. S; fugientē Phriabartes q Arfacide successerat. equū celeritate p cōpendiosos tramites occupauit. retrahit. Ne ē dūctus ad regē Salimādro quidē nō tñ venia verūtiā premiū fidei dātū. Demetriū autē et grauior castigat⁹ ad contigē in Phryciā remittit. et arcioribus custodibus obseruari iubet. Interiecto dein de tpe cū finē illi ēt suscepti liberi facerent eodē amico comite repetita fuga ē. sed parī infelicitate ppe fines regni sui repēndit. ac denuo pductus ad regē. vt iussus a cōspectu sumouetur. Tunc quoqz pxiō in liberis donatus in byrcaniā penalē sibi ciuitatem donatā remittit. talisqz aureis ad. exprobrationē pucilis leuitatis donat sed hanc tā partib⁹ mītē in Demetriū clemētia nō misericordia gentis nec respectu cognationis faciebat. sed qd syrie regnū effectabat vlti⁹ Demetrio aduersus Antiochū fratē. prout res vel tēpus vel fortuna bellicē gesserit. His auditis Antiochus occupandū bellū ratus. exercitū. quē multis finitimorū bellis indurauerat. aduersus Partbos ducit. sed luxurie nō minor apparatus qz militie fuit. Quippe viij. milia armatorū secuta sūt trecenta milia laxar. ex quib⁹ coquoqz pilos⁹ scnicorūqz maior numerus fuit. argentū certe aurūqz tñ. vt ēt gregarij milites caligas auro fingerent. proculcarentqz materia. cuius amozē populi ferro dimicant culina⁹ quoqz argenta instrumenta fuere proflus. quasi ad epulas nō ad bella pergerēt. Aduenienti Antiocho multi orientales reges occurrere tradētes se regnaqz sua cū excretionē supbie partib⁹. nec mora cōgressionē fuit. Antiochus triū pclijs victor babyloniā cū occupasset. magnus haberi cepit. Itaqz oīlus ad eū deficientib⁹ populis nihil partib⁹ relicto pter patrios fines fuit. Tunc Phriabartes Demetriū in Syria ad occupandū regnū cū partib⁹ pñdio munit. vt eo pacto Antiochus ad sua tuēda a partib⁹ reuocaret. Interz qm viribus nō poterat insidijs Antiochū vbiqz tentabat. pp multitudinē hominū omnē exercitū suū Antiochus p ciuitates i byberna diuiserat. q res exijta cūca fuit. Nam qz grauari se copiaz pñbitione et iniurijs multū ciuitates viderēt. ad partib⁹ dñitū. et die statuta omnes apud se diuisi exercitū p insidias ne inuicē ferre auxilia possent. aggredunt. q cū nūciata Antiocho essent. auxiliū primis latūrus cū ea manu q secū hyemabat. pgreddi in itinere obuiū regē partib⁹ habuit. aduersus quē fortius qz exercitus eius dimicauit. Ad postremū tñ cū virtute hostes vicerent. metū suorū desertus occidit. cui Phriabartes erequas regio more fecit. si liqz Demetriū quā secū Antiochus ad duxerat captus amozē virginis vxorē duxit. penitere deinde dimissi Demetriū cepit. ad quē retrahendū cū turmas equitū festināre misisset. Demetriū hoc ipsū metuentē iā i regno missi inuenerūt. frustra qz oīa conati ad regem suū reuerti sūt.

¶ Iustini historiæ liber. xxxij.

Antiocho in partib⁹ cū exercitū deletō frater eius Demetrius obfidiōne partib⁹ liberatus ac restitutus i regnū cū oīs Syria in luctu pp amissū exercitū esset quasi partib⁹ ipsius ac fratris bella. quibus alter captus alter occisus erat prospere gessissent ita egypto bellū iſſerre statuit. regnū egypti Cleopatra socru pñciū auxiliū aduersus fratē suū pollicente. Sed dū aliena affectat. vt assolēt. fieri ppria per dfectionē Syrie amittit. Siquidē Antiochenſes primi duce Tryphone exēcrates superbia regis quē cōuersatiōe partib⁹ et crudelitatē intolerabilis facta erat. mor Apāenij ceterorū ciuitates exempli secute per absentia regis a Demetrio defecere. Ptoleus vero rex egypti bello ab eodē petitus cū cognouisset. Cleopatra socrē suam opibus egypti nauibus impolius ad filiam et Demetrium generum in Syria pfugisse. imittit iuuenem quēdā egyptium protarebi negociatoris filium qui regnū pñcie armis peteret. Et composita fabula quasi p adoptionē Antiochi regi. receptus in familiā regiam esset. nec syries quemlibet regē aspernantibus ne Demetriū patereſt superbia. nomen iuueni Alexander imponitur. auxiliqz ab egypto ingentia mittunt. Interea corp⁹ Antiochi in perfecti a rege partib⁹ in loculo argenteo i sculpturā i Syriam remissus peruenit. quod cum ingenti studio ciuitatū et regis Alexandri ad firmādam fabule fidē expir. quē res illi magnū fauorē populariū cōcliauit. oībus nō fictas i eo sed veras lacrymas exstimantibus. Demetrius autē victus ab Alexandro cū vndiqz circumstantibus malis premeretur. ad postremum etiam ab vxore filijsqz deseritur. Relictus igitur cum paucis seruis cū Tyrum religionē tēplē se dñit.

Varij Demetrii casus

Audi lixarum nomen

Antiochi successus

Antiochi interitus

Syrie desectio a Demetrio

Trypbus

rus petisset, navi egrediens pfecti iussu iterificat. Alter ex filijs Seleucus qñ sine matris auctori-
tate diadema sumpserat, ab eodẽ iterificat. Alter ex filijs cui pp nati magnitudinem cognomen
Brypbo fuit, rex a matre bactenus constituit, vt nomẽ regis penes filius, vis at ois iperij penes
matrẽ esset. S3 Alexander occupato syrie regno tumens ex successu rex spernere iã et ipsius Ptole-
lemeu, a quo fuerat in regno ornatus, superbj isolelẽtia cepit. Itaq3 Ptolemeus recõciliata so-
roris gratia destruxit Alexandri regnũ, qd odio Demetrii virabo suis acq̃uerat, lummis opib3
insistunt. Dicitur argo in grecia Brypbo auxilia et filia Brypbinã Brypbo nupturam, vt popu-
los et agrulũ in nepotis nõ societate nũ belli veruẽtia affinnate sua sollicitaret, nec res frustra fuit.
Nã cũ ois Brypbinũ illustrũ egyptijs virib3 videret, paulatim ab Alexandro desicere cepere. Sit
deide iter eos plũ, quo victus Alexander Antiochia p̃sugit. Ibi inops pecunie cũ stipendia mi-
lĩto desessent, tẽplo Jouis solidũ ex auro victorie signũ tolli iubet, faciens iocis sacrilegiũ circũ
scribens, Nã victoria commodatã sibi a Jove esse dicebat. Interiectis deinde dieb3 cũ ip̃s Jov-
is aureũ simulacrũ thmũ poderis tacite euelli iussisset, dep̃rehensũq3 et sacrilegio cõcũsus multi-
tudinis et fugã esset versũs, magna vi tẽp̃estantis opp̃ressus ac desertus a suis latrõbus cap̃t, p-
ductũq3 ad Brypbinũ iterificat. Brypbus porro recuperato patrio regno externũq3 piculis li-
beratus insidjs matris appetit, q̃ cũ cupiditate dominationis p̃dito marito Demetrio et altero
filio iterfecit, cuius quoq3 victoria iferiorẽ dignitatẽ suã faciã dederat venienti ab exercitãtõe
veneni poculũ obtulit. S3 Brypbus p̃dictis ante iã insidjs veluti pietate cũ matre certaret bibe-
re ipsaq3 iubet abnuenti istat. Postremũ plato indice eã arguit, solã defensionẽ sceleris sup̃cesse
affirmã sibi bibat, qd filio obtulit. Sic victa regina scelere et se verso veneno, qd alijs parauerat, exi-
git. Parta igit regni securitate Brypbus octo annis getem et ip̃s habuit, a regno suo p̃sugit.
Natus deide illi est emulus regni frater ip̃s cyricenus eadẽ matrẽ geniũs s3 ex Antiocho pa-
tro suo suscep̃t, quẽ cũ veneno tollere voluisset, vt maturũ cũ eodẽ armis de regno cõideret, exci-
tauit. Inter has regni syrie parricidias discordias mox rex egypti Ptolemeus regno egypti
vroz et alteri filio, quẽ illa legisset relicto videlicet qñ getior egypti status q̃ syrie regnũ esset, cũ
mater altero ex filijs electo alterz hostẽ esset habitura. Igit cñ p̃rior in minozẽ filiũ esset, a popu-
lo cõp̃ellit maiorẽ eligere, cui priũs q̃ regnũ daret, vrozẽ ademit, cõpulsũq3 repudiare carissĩ
mã sibi sorozẽ Cleopatrá minozẽ sorozẽ Seleucẽ ducere iubet, ñ mater nõ iter filias iudicio, cum
alteri maritũ eripet, alteri daret Cleopatrá vero nõ iã a viro repudiata q̃ a matre diuozio viri
dimissa Lyriceno in syria nubit, eiq3 ne nudũ nomẽ vrozis afferret, exercitũ Egypti sollicitatũ
velut donatẽ ad maritũ deducit. Par igit virib3 iã sacius Lyricenus plũ cõmunit, ac victus et su-
gã cõuertit, Antiochiaq3 venit. Tunc Antiochia Brypbus et quã erat Lyriceni vroz Cleopa-
trã obsidere cepit, q̃ capta Brypbinã vroz Brypbi nihil antiquũ q̃ sorozẽ Cleopatrá regni ius-
su, nõ vi capuẽ opẽ secretĩ, s3 ne effugere captiuitatis mala posset, q̃ suã emulandã et hoc possĩ-
mã regnũ iuasit, hostĩq3 sororis nubẽdo, hostẽ se eius effecit, itũ p̃grinos exercitus in certa-
mina fratruz ad ductos cũ repudiata a fratre cõtra matris voluntatẽ extra egyptũ nuptiam ac-
cusat, contra Brypbus ozare ne tam sedum facinus facere cogatur a nullo vinq̃q̃ maiorũ su-
rum inter tot domestica bella tot externa post victoriã in seminas scurrũ, quas seius ip̃s et picu-
lis belloz et scutite victoz eximat, in hac vero p̃ter cõe bellantium nefas accedere necessitudi-
nem sanguinis. Quippe ip̃s que taz crũente scuiat sorozẽ equidẽ germanã esse suãz vero cõ-
sobrinã, liberoz deinde cõmunitũ materterã. His tot necessitatib3 sanguinis adicit sup̃stitutionẽz
tẽpli, quo ab dũta pfugerit, tantozq3 religiosus colendos deos sibi quo magis his p̃pitijs ac fa-
uentib3 viciisset, tũ neq3 occisa ille se virũ q̃c Lyriceno demptũ, nec feruatz reddita. S3 q̃
to Brypbus abnuĩt tanto soroz muliebrĩ putania accendit rata nõ miseratũ die hec verba sed
amozis esse. Itaq3 vocatis ipsa militib3 mittit, q̃ sorozẽ cõfoderent, q̃ vt in tẽplũ intrauerunt cũ
euellere eã ñ possent, manus amplexatres deẽ simulacrũ p̃ciderunt. Tũ Cleopatrá execratione
parricidaz munda violatis numinib3 et vltionẽ sui decit. Nec multo post recepta plij con-
gressiõe victor Lyricenus vrozẽ Brypbi Brypbinã que paulo ante sorozẽ interfecerat, capũ
eiusq3 supplicio vrozis manib3 paratauit. At in egypto Cleopatrá cũ grauere socio regni filio
p̃tolemeo populũ et iũ icitat, Abductaq3 ei seleuce vrozẽ eo id̃igne, qd ex seleuce iã duos filios
habebat, exulare cogit. Accessit minozĩ filio Alexandro et regne in locũ fratris cõstituto, nec fili-
um regno expulisse cõtenta bello egypti exulante p̃sequit. Vnde pulso iterificat ducẽ exercitus sui,
q̃ viuum eum et manib3 emisisset, q̃q̃ Ptolemeus verecundia materni belli non virib3 mior
ab iũla recessisset. Igit Alexander territus ac matris crudelitate, et ip̃s eã reliquit piculofo re-
gno securũ ac tutũ viã antepõnes, Cleopatrá vero timens ne maior filius Ptolemeus ab Lyri-
ceno ad recuperandũ egypti auxiljs iuueret, ingentia Brypbo auxilia et seleucẽ vrozẽ nupti-
rã hostĩ prius maritũ mittit, alexã drumq3 filiũ p̃ legatos in regnũ reuocat, cui cũ occultis infi-
dijs eximũz machinaret occupata ab eodẽ iterificat, spiritũq3 ñ fato s3 parricidio dedit. Indigna
p̃sus ac moztis itamia, q̃ et matrẽ thoro expulit, et duas filias viduas alterno fratrum matrimo-
nio fecit, et filio alteri et exiliũ acto bellũ, inulit, alteri erepto regno exitiũ p̃ istidias machinata est

Ant. alexan-
dri cauitũ
i sacrilegio

Mater ve-
neno quod
filio quas
uerat extin-
guitur

Cleopatrá
cyricenus

indocine
estimã

siduã
cauit

Cleopatrá
iunior occi-
ditur a so-
rore dñatã
ampliat

Cleome-
tra mater
a filio occi-
ditur

sz nec alexandro cedens tā nefanda fuit. Nā vbi primū cōpertū ē p scelus filij matrē iterfecit cōkursu populi in exiliū agit. Reuocatoq; Ptolemeo i regnū red dif. q neq; cū matrē bellum gerere voluisset neca fratre armis repetere. qd prioz possedisset. Dū hec agunt. frater ei ex pellice suscepit. cui p; Lyrenaz regnū testamēto reliqrat bñ de populo Ro-istituo dicitur. Jam emz fortuna Roāna porrigere se ad orientalia regna n̄ pnta italie terminis cepat. Itaq; z ea pē libry pūincia fca ē. postea creta ciliacq; piraticq; bello pdomite i formā puicie redigunt. Duo pacto z syrie z egypti regna vicinitate roāna arcata. q̄ ieremēta d̄ finitimus bellis q̄rere solebat. adepto vacādiarbutrio vires suas i pūicie suā cōuerterit. adeo vt affiduis plijs cōsum pti i cōtempnijs finitumoz venerint. pdeq; arabū genti i belli antea fuerit. quoz rex Perotim? fiducia sercentoz quos filioz ex pellicibus suscepit diuifis exercitibus nunc egyptū nunc syria infestabat. magniq; nomē arabum viribus finitumoz exanguiibus fecerat.

Justinī historici liber. xl.

Perotim^o
sercentos
habuit fi-
lios

Vtuis fratrū odij. z mox filioz inimicitijs parētū succedentib; cū i expiabili bello z reges z regnū syrie cōsumptū esset. ad eterna populus auxilia cōcurrit. peginof q; sibi reges circūspicere cepit. Itaq; cū pars Mubridates pōtici. pars Ptolemeū ab egypto arcescendū censeret. occurretetq; z Mubridates iplicū bello Rēano et pter domesticas vires parthica societate z Mubridatis affinitate. Igit accitus in regnū syrie p. xvij. annos trāquillissimo regno potitus est. neq; bello aliū lacessere. neq; lacessitis isserre aliū bellū necesse habuit. Sz sicut ab hostib; tuta syria fuit ita terremoto vastata est quo. c. lxx. boiū milia z multe vrbes perierunt. Quod p̄digiū mutationes rex pōtendere arulphes respōderunt. Igit Tigrane a Lucullo victo rex syrie Antiochus Lyriceni filius ab eodez Lucullo apellat. Sz qd Lucullus dederat. postea ademit Pōpeius. q pōtenti regnū respōdit. ne volēt qdēz syrie nedū recusanti daturz le regēz qui. xvij. annos. quos Tigranes syria tenuit in angulo ciliacie laterit. Victo at eodem Tigrane a Romanis alieni operis p̄mia postulet. Igit vt babenti regnum non ademerit. ita quo cesserit Tigrani non daturum quod tueri nesciat. ne rur sus syriam uideozum z arabum latrocinijs infestam reddat. Itaq; ita syriam i pūicie formaz redigit. paulatinq; oriens romanorū discordia consanguineozum regum factus est.

Justinī historici liber. xli.

Parthozū
vetustas

Arbi penes q; velut diuifioe orbis cū rōanis scā nunc oientis iperū ē. scythaz etn les fuerunt. hoc ēt ipsoz vocabulo m̄sestas. Nā scythico sermōe parthi exules dicitur. Di z Alsyriorz z medoz tpibus iter orientales populos obcurisimi fure. Postea quoq; cū iperū orientis a medis ad plas trāslatum est. veluti vulgus sine noie pda victoz fure. Postremo macedōib; triūpato oūte seruierunt. vt cuius mix videatur. ad tantā eos felicitatē p virtutē puctos. vt ipent. gētib; sub q̄ruz iperū veluti seruire vulgus fue. rea rōanis q̄q; trinis bellis p̄ marios duces florentissimis tpib; lacessiti solt ex oib; genib; nō solū pares. verutiā victores fure q̄q; plus glorie fit iter affyria z media pficaz mēozata oī regna z opulentissimū illd mille vrbū Bactrianū iperū emergere potuisse. q̄ lōginq; bella vicisse. p̄terea cū grauib; scythib; z vicinalib; bellis assidue verati varijq; piculoz certaminib; vrgerent. bi domēsticis seditōib; scythia pulsā solitū dies iter byrcania. z dacas. z areos. z spar tanos. z magiāos furtiz occupauere fines. Deide itercedētib; p̄io finitimis. postea ēt p̄hibēti b; i tū. p̄ulere. vt n̄ imēta tū iaz ac pfunda cāpoz. verutiā prupta collū mōtiūq; ar dua occu pauerit. Et q̄ sit. vt p̄hibe pleraq; finū aut estus aut frigoris magnitudo possideat. appē cū mō tes n̄z z cāpos estus infestet. Administratio gētis post d̄fectionēz Macedōici iperū sub regib; fuit. Proxim^o maiestati regū p̄plox ordo ē. ex hoc duces in bello. ex h̄ rectorē in pace habent. Sermo inter scythib; mediq; med^o z virulq; mixtus. vestis oliz sui moris. postea q̄ accessere opes vt medis. plucida ac fluida. armoz patri ac scythi mor. Exerctū n̄ vt alie gētes liberoz sz maiores p̄tez seruoq; habent. Quoz vulgus nulli ināumittēdi p̄tate p̄missa. ac p hoc oib; seruus nascentib; idies crescit. hos pari cura ac liberos suos habet. z egare z sagittare magna idustria docēt. Locupletissimus vt q̄q; ē. ita plures i bello egres regi suo p̄bet. Deniq; Antiois bellū p̄tib; isserēt cū l. milia eguz occurreret solt. cccc. liberi fure. Lōminus i acie p̄liari nesciūt obfessalq; expugnare vrbes. pugnāt aut pcurētib; ego aut terga dātib; sepe ēt fugā simulant vt in cautiozes aduersus vulnera infēq̄ntes habeat signū. his in plio n̄ tuda sz tempoz dānt. nec pugnare diu possunt. Letez itolerādi forēt si quātus his iper^o ē. vis tanta z p̄scurātia ēt. Ple runq; in ipso ardore certaminis plia deserunt. ac paulopost pugnācz fuga repetunt z cū marie vicisse te putes. tunc tibi discrimen subeundūz sit. Munimētum ipse. egq; lorice sunt plūat. q̄ vtrinq; toto corpe tegunt. Anri argētijs nullus nisi in armis vsus. Prozes dulcedine varie libi dimis singuli plures habet. nec vlla d̄icta adulteris graui v̄ndicat. Quāob̄z feminis n̄ gūi ma tū zelo viroz. verumetū conspectus interdiciunt. Larne non nisi venatibus quēta veltantur. Equis omni tempore vectantur. illis bella. illis ciuuiis. illis publica ac priuata officia obe.

Parthie
fuit

Parthi
cis sermo

parthozū
bellādi rō

Adulteria

grecoꝝ quē bello antiochi captiꝝ crudeliter supbeqꝫ tractauerat. i. bellū secū ducit. in memor pꝛor
suis. qꝫ hostiles coꝝ aios nec captiuitas minuerat. z ilup iuriaz i dignitas exacerbauerat. Ita
qꝫ cū scilicet partibꝝ acie vidissent arma ad hostes trāstulerūt. z diu cupitā captiuitatis vitio
nē exercitꝝ partibꝝ z ipsiꝝ. Phrabartus regis crēta cede executi sūt. In huiꝝ locū Artabanus
patruus eiꝝ rex substituit. scythe atꝫ pꝛenti victoria depopulata partibꝝ i patriā reuertitꝝ. Sꝫ Ar
tabanus bello colbatarijs illato i brachio. vulneratus itati decedit. Ducit Dithridates filꝝ suc
cedit. cui res geste magnū cognomē dedere. Quippe claritatē parētū emulatio virtutis accen
sus at magnitudine supgre dit. Multa igitꝫ bella cū finimīs magnis virtute gessit. multosqꝫ po
pulos partibꝝ regno addidit. Sꝫ cū scythiis pꝛpere aliquoties dimicauit. vltorqꝫ iurē parē
tū fuit. ad postremū Artoadusti armenioꝝ regi bellū inuit. Sꝫ qꝫ ad armenia trāstū facimꝝ ou
go eiꝝ paulo altius repetēda ē. Neqꝫ n. fictio pꝛeriri tū regnū fas ē. cū fines eiꝝ post partibꝝ
ouiꝝ regnoꝝ magnitudine superēt. Sigdē armēa a cappadocia vsqꝫ vndecies cētēna milia ad
mare caspiꝝ pꝫ. i. latitudine milia passuum septingēta porrigit. Lōdita ē at ab armēio Jafonio
Thessali comite. quē cū pꝫdere pp ignē piculosaqꝫ regno suo virtutē Pelias rex cupet. denēcia
tā militiā i colchobꝫ cū abire iubet. pellēqꝫ arietis memorabile gētibꝝ repositur. Iperās iteritꝝ vi
ri aut ex piculo tā lōge nauigatiois. aut ex bello tā pꝫsumē barbarie. Jgīt Jafō diuulgata opinioē
tā gloriose expeditionis cū ad cū certatꝫ pꝛincipes iuētūis totiꝝ ferme obis pꝛcurreret exercitum
fortissimoz viroz. qꝫ gargonante cognominati sūt. cōparuit. quē cū magnis rebꝝ gessis icolumē re
duxisset. rursum a Pelie filijs thessalia pulsus magna vi cū īgēti multitudine. qꝫ ad samā virtutis
eiꝝ ex oibꝫ gētibꝝ qꝫtidie pꝫfuebat comite Medea vxore. quam repudiātā miseratōe cūqꝫ rur
sus recepat. z Medo pꝫuigino ab egeo rege athēnēsiꝝ genito colchobꝫ repetiuit. locerūqꝫ tē
regno pulsus restituit. Magna dei de bella cū finimīs gessit. captasqꝫ ciuitates pꝫi regno sociari ad
abolēda supioris militie iuriaz. qꝫ filia eiꝝ Medea abduxerat. z filio octe egiali iter fecerat. ad
iūrit. pꝫiꝝ populos qꝫ fecū adduxerat. assignauit. Pꝫius bñarioꝝ pꝫ. Hercule z Libez. qꝫ reges
oriētis fuisse tradūt. cā celi plagā dōuissē dꝫ. populis qꝫbusdā pꝫpꝫy qꝫ z asstritū aurigas cas
ris z pollucis duces assignauit. cū albāis sedus pꝫcussit. qꝫ hercule ex Italia ab albāo mōte cū Be
rpyōe exticto armēa eiꝝ pꝫ Italia duceret. secuti dicūt. qꝫ mēozes italice originis exercitū Sn. pꝫ
pꝫi bello mithridatico fres saluauere. ita Jafoni totus ferme oriēs vt pꝫdotoꝝ diuinis honorē
tēplaqꝫ pꝫstituit. qꝫ pꝫrmenio dux Alexandri magni pꝫi multos ānos dirui iussit. ne cuiusqꝫ nomē
i oriēte veneralibus qꝫ Alexandri cēt. Post mortē Jafonis Medus emulus virtutis eiꝝ i bonoz
marris mediā vrbe pꝫdidit. regnūqꝫ e noie suoz medoz pꝫstituit. sub cuiꝝ maiestate oē pꝫstica im
periū fuit. Albāis vicē amazēs sunt. qꝫruꝫ reginā Thalestrē pꝫcutimꝝ Alexandri penitē milia
quatoꝝ pꝫdidere. Armeniꝝ qꝫqꝫ z ipse Thessalus vnus dꝫ numero ducꝫ Jafonis re collecta mil
titudie. qꝫ amisso Jafōe rege passꝫ vagabāz Armenia pꝫdidit. a cuiꝝ mōtibꝝ nigris fluiꝝ modē
cis pꝫio ieremēus nascit. Jꝫnterico dei de aliquāto spacio sub terras mergit. atqꝫ itaqꝫ pꝫ. xv.
milia passūū grādē tā flumē i regiōe Sopbene emergit. ac si i paludes. Euphratus recipit. Jgīt
Dithridates rex partibꝝ post bellū armēie pꝫ crudelitātē a senatu partibꝝ bello pellit. Tra
ter eiꝝ Dorodes cū regno vacās occupasset Babylonā qꝫ Dithridates pꝫfugerat diu obēdit. z
fame coactos i de ditionē oppidāos cōpellit. Dithridates at fiducia cognatiois vltro se i ptātē
Dorodis tradit. Sꝫ Dorodes plus hostē qꝫ frēz cogitās i pꝫspectu suo nudari cū iussit. z post
hec bella cūz rōanis gessit. Crassūqꝫ īperatōrē cūz filio z oī exercitū Rōano deleuit. Ducit filꝝ pꝫ
corus missus ad pꝫsequēdas Rōmā belli reliqꝫas magnis rebꝝ i syria gessit i partibꝝ pꝫi succe
pꝫus reuocat. qꝫ absente exercitꝝ partibꝝ relictꝝ i syria a Cassio qꝫstore Crassi cūz oibꝝ duabꝫ
trucidat. His itaqꝫ gessis n. magno post tpe rōanis iter Cesare pꝫpētiqꝫ ciuile bellūz orit. i. qꝫ
paribꝝ pꝫpēianis partiz fūere. z pp amicitia cūz pꝫpēio bello Dithridano iuncta z pꝫpter
Crassi necē. cuiꝝ filius i pꝫibus Cesaris esse audierāt. quē vltorē pꝫiꝝ victore Cesare futurū du
bitabāt. Itaqꝫ victis pꝫibus pꝫpēianis z Cassio z Buto auxilia aduersus Augustū z Anto
niūz misere. Et post bellū finē rursum Pacoro dūce cūz Labiō in ita societate syria z Asia vastā
uere. Itaqꝫqꝫ vētidꝫ. qꝫ post Cassiū absēte Pacoro exercitꝫ partibꝝ fuderat. magna mole ag
gredimꝝ. qꝫ ille simulato rōise diu se pꝫtinuit. z i iustare partibꝝ aliqꝫntū pꝫ passus ē. Ad postremū
i securos letosqꝫ pꝫez legionūz emisit. qꝫruꝫ i pꝫctu fusi partibꝝ i diuersa abiere. pacorus cū fugiētē
suos abduxisset secz legiōes Rōanas putaret. castra Vētidꝫ veluti sine defēsoibꝝ aggressif.
Tunc vētidꝫ reliqꝫ pꝫe legionūz emissā vniuersā partibꝝ manūz cūz rege ipso Pacoro iterfecit.
nec vilo bello partibꝝ vnqꝫ maiꝝ vulnus acceperunt. Nec cūz nūciata i partibꝝ cēt. Dorodes
pꝫ Pacorū. qꝫ pauloātē vastatā spꝫiā occupatā Asia a partibꝝ audierat. victorēqꝫ Pacorū Ro
manoz gloriabāz. repente filij morte z exercitus clade audita ex dolore ad furorem vertitur.
Multis diebus non alioqui quenquam. non cibum sumere. non vocem mittere. ita vt minus
factus videretur. Post multos dein de dies vbi dolor vocem laxauerat. nibil aliud quā Pacor
vocabat. Pacorus illi videri. Pacorus audiri videbatur. cum illo loqui cum illo cōfiteri. iter
dum quasi amissūz flebiliter dolebat. Post lōgum dein de luctꝫ alia sollicitudo miserandum se
nez inuadit. quem ex numero triginta filioꝝ in locum Pacoro regem cōstituat. Dulce peli

Artabanus

Armenij
regni z ge
tis origo

attēde que
de iafone. z
Medea
rogus

Medoruz
nomen ar
menius

Armenia
Tigris

Dorodes
partibꝝ
Rex
Crassus

Ventidius
partibꝝ
cūz rege oc
cidit

ces. ex quibus generata tota iunetus erat. p suis quoq3 queq3 sollicitate. aius senis obfidebat. Sed
fatus partib fecit. in qua ita quasi solene est reges parricidas haberi. vt sceleratissimus oium &
ipse Pbrabartes noie statueret. Itaq3 statim quasi nollet mori naturaliter patre iterfecit. fratres
quoq3 triginta trucidat. It3 nec in filijs cessant parridia. Na cu ifestos sibi optimates pp affidua
scelera videret. ne effet. q nominari rex posset. adultu filiu iterfici iubet. Huic Antonius pp auxi
lium aduerfus se & Cefarem latu bellu3 cu fedeciz validissimis legionibus intulit. sed grauit
multis plijs vexatus. a partbia refugit. qua victoria in soluto. Pbrabartes reditus eius multa
crudeliter cosulcret. in exiliu a populo suo pellit. Itaq3 cu magno tpe finitimas ciuitates. & ad
postremu scythas pibus fatigasset. scythaz maximo auxilio in regnu resituit. Hoc absente re
gem partbi Epyratu quedam constituerant. quiaudito scytharum aduentu magna amicos
manu ad Cefarem in Hispania bellum tunc ipis gerente pfugit obfide Cefari numum filium
Pbrabartis ferens. quod negligentiuz custoditu rapuerat. Quo cognito Pbrabartes legatos
stanni ad Cefarem mitti feruus suu Epyratem & filiu remitti sibi postulat. Cefar & legatione
Pbrabartis audita. & Epyratis postulatis cognitis. Na & ipse resitui i regnu desiderabat. iu
ris Romanor futurar Partbia affirmans si eius regnum numeris eoz fuisset. neq3 Epyra
decediuz se Partbis dicit. neq3 aduersus partbos Epyrati auxilia datur. ne ti a Cefare ni
bil po oia obtentum videret. & pbrabarti filiu sine pco remisit. Epyrati quoad manere apud
romanos vellet. opulentum sumptuz preberi iussit. Post hec finuo Hispano bello. cu in syriam
ad coponendu ouentis statum puenisset. metu Pbrabarti iniunctu. ne bellu Partbie vellet in
ferre. Itaq3 tota partbia captiu ex Trasiano siue Antonij exercitu collecti signaq3 cu his mi
litaria augusto remissa. S3 & filij nepotesq3 pbrabartis obfides augusto dati plusq3 Cefar ma
gnitudine sui nois fecit. q3 armis aliis imperator facere potuisset.

C Justini hystorici liber. xliij.

Arabis orientalibusq3 ac totius propemodu orbis rebus expeditis ad initia Roma
p ne vrbis Trogoz velur post longa peregrinatione domu reuertitur. ingrati cuius of
ficiu existimans. si cum oium gentiu res gestas illustrauerit de sola tm patria. taceat.
Breuiter igitur initia Romani iperij pstringit. vt nec moduz ppositi operis excedat
nec vtiq3 origine vrbis que est caput totius orbis silentio ptermittat. Italic cultores primi ab
origine fuisse quoz rex Saturnus tante iustitie fuisse dz. vt neq3 seruierit sub illo glq3. neq3 qe
q3 priuate rei habuerit. sed oia coia & in diuisa oibus fuerint. veluti vnum cuneus patrimoniu
esset. Ob cuius exempli memoria cautu est. vt saturnalibus exequato oium iure passim in coi
uijs seruici dominis recumbant. Itaq3 italic regis noie saturnia appellata est. & mons que3 in
habitabat Saturnus. in quo nunc veluti a Ioue pulso sedibus suis Saturno capitoliu est. Post
hunc tertio loco regnasse Faunū ferunt. sub quo Euander ab Arcadie vrbe pallateo in italiam
cu mediocri turba populari venit. cu Faunus & agros & mote. que ille postea palatinu appella
uit. benignè assignauit. In huius radicibus teplū Lyceo. que greci Dana. romani Lupercum
appellat. constituit ipsuz dei simulacru nudu caprina pelle amictu. quo habitu nunc Rome lau
palcibus decurrit. Fauno fuit vxor noie Fatua. q affidue diuino spiritu ipleta velut pfuroz su
tura pmonerat. vnde adhuc q ispirari solent. fatuari dicut. ex filia Fauni & Nercule q code tpe
extincto Beryoe armenta victorie pnia p italia ducebat. supro coceptus Latinus pcreat. quo
tenente regnu Aeneas ab Ilio Troia a grecis expugnata i italia venit statimq3 plio excep
tus cu in acie exercitu eduxisset. & ad colloquiū vocatus tanta admiratione sui latino pbuit. vt in so
cietate regni recipere. & Launina i matrimoniu data ei gener alisceret. Post hec deo vtriusq3
bellu aduersus Turnu rutiloz regē pp fraudatas Lauinie nuptias fuit. i q & Turnus & Lati
nus interierit. Itq3 cu Aeneas iure victore vtroq3 populo potiret. vrbe ex noie vxoris Lauinie
condidit. Bellu deide aduersus Mezentiu regē etruscor gestit. i quo cu ipse occidisset. i locum
ei Alcantius filius successit. qui Lauinio relicto loga alba condidit. que trecentis annis caput re
gni fuit. Post multos deide vrbis huius reges ad postremu Numitor. & Amulu regno potiti
sunt. It3 Amulius cu in etate potiorē Numitores oppressisset. filia eius Rhea in ppetua virgini
tate ne quis vinder regi ferus virilis ex genere Numitoris oiret. demerfit. adita iuric spe
cie bonoz. vt no dānata si sacerdos electa videret. Itq3 clausa in luo Martis sacro duos pue
ros icertū stupro an ex Marte coceptos enira est. quo cognito Amulius multiplicato metu pro
euentu duos pueros erponi iubet. & puella vinculis onerat. ex quoz iuria decessit. Sed fortia
origini Romane prospiciens pueros lupe alēdos obtulit. que amissis catulis disenta vbera eri
nantie capiens nutritē se infantibus pbuit. cu sepius ad paruulos veluti ad catulos reuenteret
rē Faustus pastor aduertit. subtractosq3 fere inter greges pecoz agresti vita nutriti. marti
os pueros fuisse siue q in luo Martis enixi sunt. siue q a lupa. que i tutela Martis est nutriti
veluti maiseitis argumētis crediti ē. Nomina pueris. alteri Remo. alteri Romulo fuisse. adul
tis iter pastores de virtute quottidiana certamina & vires & pnicitate auerit. Itq3 cu latrones
atrapina pecorum i dustrie frequenterq3 summouerent. Remus ab iisdem latronibus captus.

Atq. aduer
sus pbra
barte3 mo
uit

Epyrates

Signa Ro.
crasso adē
pta augu
sto remittū
tur

antiquos
Italie sta
tus satur
nus

Faunus
Euander

Fatua
Saturni

Rhea

Lupa

Remus ca
pitor

Lyceus
pan
lupus

et veluti ipse esset quod in alijs phibebat. regi offerri. crimini daf. quasi greges Numitoris esse stare solitas esset. Tunc a rege i vitione Numitori tradit. S3 numitor adolefcentia iuuenis p motus et i suspitione3 expositi nepotis adductus. cu cu nunciamentor3 filie similitudo. nunc etas expositio3 iptibus cognosce3 anxii teneret. repente faustulus cu Romulo supuenit a q ori gine cognita puero3 facta conspiratione et adolefcentis in vltione matris necis et Numitor in vindicta capti regni armant. Occiso Amulio regnu3 numitori restituit. i tibi vrbs Romana ab adolefcentibus codit. Tunc et Senatus centu3 senior3. q patres dicti sunt. constituit tuc et vici nis conubia pasto3 dedignantibus virgines Sabine rapiu3. i finitimi3q3 populis armis subie ctis primu3 italie mo3 orbis i periu3 questu3. Per ea ad huc ipa reges bastas p diademata habe bant. quas greci scepra dixeru3. Na et ab origine rex p dijs immortalibus veteres bastas colle gere. ob cuius religio3 memoria ad huc deo3 simulacris haste addunt. iptibus Tarquinij regio et alia Phocenu3 iuuenis ostio iyerbis iucta amicitia cu Romanis iunxit. Inde in vltimos gallic finis nauibus pfecta Massilia iter ligures et feras gentes gallo3 codidit. magnal3q3 res siue dum armis se aduersus gallica feritate tuent. siue du vltro laceffunt. a qbus fuerat ante la cessu3 gesserunt. Na q3 Phocenses ex ignauitate ac macie terre coacti studiosius mare q3 terras exercuerunt. piscando et mercando pleru3q3 et latrocinio maris quod illis iptibus gloria habebat vitā tolerabat. Itaq3 i vltima3 oceani ora3 pcedere ausi i sinu3 gallicu3 ostiu3 Rhodani amnis d uenere. cui3 loci aminitate capti reuerfi domu3 referentes. q viderat plures sollicitare. duces clas si Furius et Peranus fuere. Itaq3 ad regē Segoregio3 Senanu3 noie in cuius finib3 vrbē de fi Furius et Peranus fuere. Itaq3 ad regē Segoregio3 Senanu3 noie in cuius finib3 vrbē de

Roma con ditur
Senatus

Tarquinij
tempora
Massilia
conditio

Furius
Peranus
At. ispera
tas nupti
as

At. fabula
canis

Floralia a
pud massi
lienses.

Comam
regis ce
des iteri

Lart. a
massiliensi
b3 victi

perao porrigit. q fact3 ex hospite gener locu3 pdede vrbis a socio accepit. Codita igit Massi lia et ppe ostia Rhodani amnis i remoto sinu veluti i angulo maris. s3 ligures i cremu3 vrbis i uidetes grecos assiduis bellis fatigabat. Qui picula ppulsando i tm enituerunt. vt victis hosti bus in captiuis agris multas colonias constituerunt. Ab his igit galli et vlt3 vite cultoris depo sita et mauefacta barbaria et agro3 cultus et vrbes memib3 cingere didiceru3. Tuc et legib3 no armis viuere. tunc et vite putare. tuc oliua serere cosueueru3. Adeo3 et magnus et hoibus et re bus i positis et mior. vt no grecia in gallia emigrasse. s3 gallia in Grecia translata videret. Por tuo rege Senano Segoregio3. a q locus acceptus pdende vrbis fuerat. cu regno filius et succes sisset. Romanus affirmate regulo quoda3 qnq3 Massilia critio finitimi3 populis futurā oppri mendaq3. i ipso ortu ne mor validiore ipsu3 obuerit. subnequit et illa fabula Lanē aliqui partu3 grauidā locu3 a pastore pcario petisset. in quo pareret q obreto iterato petisse. vt sibi educare i eo de loco catulos liceret. ad postremu3 adultis catulis sulta domestico regiono pprietate loci sibi vē dicasse. No aliter Massilienses q nunc iquilini videant. qnq3 dios regionu3 futuros. his inci tatus rex isfidias Massiliensib3 extruit. Ita soleni floralio3 die multos fortes ac strenuos viros bospiu3 iure misit i vrbē. plures Scirpis latētes frōdibulq3 suspectos iduci vehiculi iubet. et ipse cu exercitu3. primis mōibus delitescit. vt cu nocte pdicta ante porte forent. tepēstus ad in fidias adessent. vrbēq3 sono ac vino sepulta armati iuaderent. S3 has isfidias mulier q dā regis cognata pdidit. q a dulterari cu3 greco adolefcente solita in amplexu iuuenis miserata formaz eius isfidias aperit. piculūq3 declinare iubet ille rē statiz ad magistrat3 desert. atq3 ita patefac tis isfidias ligures cōpzebendū. latentesq3 d3 scirpis prabū3. qbus oibus interfectis isfidianti regi insidie tendunt. Celsa sunt cu ipso rege hostiū. vij. milia. Exinde Massilienses sextis diebus portas claudere. vigilas agere. stationē in muris obseruare. pegrinos recognoscere. curas ha bere. ac veluti bellu3 habeat. sic vrbē pacis iptibus custodire. adeo illic bene iustitua no temporu3 necessitate. s3 recte faciēdi cōsuetudine seruā3. post hec illis magna cu ligurib3 magna cu gallis fuere bella. q res et vrbis gloria auxit. et virtute greco3 multiplicata victoria celebrē iter finiti mos reddidit. Carthaginensiu3 quoq3 exercitus cu bellu3 capris piscato3 nauibus o3ti esset. se pe fuderunt. pacemq3 victis dederunt. cu hispanis amicitia iunxerunt. Lū Romanis ppe ab initio codite vrbis sedus summa fide custodierunt. auxiliu3q3 in oibus bellis i dustrie socore i uerunt. q res illis et viriū fiducia3 auxit. et pacē ab hostibus prestuit. Dū igit Massilia famare r um gestaz et abundantia opum et viru3 gloria virente flozeret. repente finitimi populi ad no mē Massiliensiu3 delendū veluti ad cōe extinguendum incendiū cōcurrunt. Dux cōsensu oium Laramandus regulus eligitur. q cum magno exercitu3 lectissimoz viroz vrbem hostiū obfide ret p quietem specie Toze mulieris. que se deaz dicebat. exercitus vltro pacē cu3 Massiliensib3 fecit. petito3q3 vt intrare vrbē et deos co3 adorare liceret. cu in arcē Minerve venisset. conspecto3 in portibus simulacro deez. quam per quietem viderat. repente exclamāt illam esse. que se nocte exterruisset. illamq3 recedere ab obfide iussisse. gratulatu3q3 Massiliensibus quod ani ma duceret eos ad curam deozum immortalium pertinere. tozque aurea donata dea in perpe

caum amicitiam cū massiliensibus iunxit. Paxta pace & securitate fundata reuerentes a delphis massiliensium legati. quos missi munera Apollini tulerāt. audierāt vrbe romanā a gallis captā incensamqz. quam rem nunciataz domi publico funere massilienses psecuti sunt. aurumqz & argentum publicū & priuatum cōtulcrunt ad explendū pondus gallus. a quibus redēptam pacē cognouerāt. Ob quod meritū & inimitas illis decreta. & locus spectaculorū in senatu datus & sedes equo iure percussū. In postremo libro Trogus maiores suos a volscis originem ducere aut suum Trogum Pompeium fortioriano bello ciuitatem Sn. Pompeio percipisse dicit patetum mthridatico bello iurmas equitum sub eodem Pompeio dūmisse. patres quoqz sub Laio Celare militasse epularumqz & legationum simul & annuli curam habuisse.

¶ Iustini historici liber. xliij.

h **I**spania sicuti Europe terminos claudit. ita & huius opis finis futura ē. hanc veteres ab hyperboe amne primū byberia. postea ab Dispalo hispania cognominauerunt. Nec inter africa & gallia posita oceani freto & pyreneis mōtibus claudit. sicut minor viaraqz terra ita viaraqz fertilior. Nā neqz vt africa violento sole torret. neqz vt gallia assiduis vētis fatigat. Sed media inter viasqz hinc tēperato calore inde felicitus & tēpeliuis imbribus i oia frugum genera secunda ē. adeo vt nō ipsis tñ incolis verum etiā Italie vrbizqz romane cunctaz rerum abundantiā sufficiat. Vinc. n. non frumenti tñ copia magna est. verum et vini mellis oleiqz. Nec ferri solum materia precipua est. sed & equoz pñices greges. Nec summi terre laudanda bona. verum & abstrusoz metalloz felices diuitie. Jam limi spartiqz visigenis. minij certe nulla feracior terra. in hac cursus annuū non torrens rapidiqz vt noceat. s. lenes & vineis campisqz irrigui effluuijsqz oceani affatim piscos pñeriqz et diuites auro quod i paludibus vehunt. vno tñ pyrenei montis dorso adberet gallie. reliquis partibus vndiqz i orem mari cingitur. Forma terre ppe quadrata. nisi qd arcantibus freti littozibus in Pyreneū cogit. Porro pyrenei mōtis spatiū secēta milia passuū efficit. Salubritas celi per omne hispania equalisqz aeris spiritus nulla paludū graui nebulis inficit. Huc accedunt & marine aure vndiqz aduersus assidui flatus. quibus omne puincia penetrantib⁹ euentilato terrestri spiritū precipua omnibus sanitas reddit. Corpore hominū ad mediā laborēqz animi ad mortē parati. durioribus & stricta per simonia. bellū qd ocium maluit. si extraneus desceat. domi hostē querunt. sepe tormentis p silentio rerum crediturū i mortui. adeo illis fortior taciturnitatis cura qd vite celesat. eade ē de bello punico serui illius patientia. qui vltis dñm inter tormēta risu exultauit.

¶ **Sere** naqz letitia crudelitate torquēti vicit. Velocitas genti pñir. inque animus plurimus. militares equi. & armatū sanguine ipsoz cariora. Nullus nisi festis diebus epulaz apparatus aqua calida lauari post secūdu bellū punici a romanis didicere. In tanta seculoz serie nullus illis dur magnus pter Viriatū fuit q. ānos decē romanos varia victoria fatigauit. adeo serio ppriora qd hominibus igētia sunt. qd ipsum nō iudicio populi electū. sed vt cauēdi scientē decimatorūqz periculoz peritū secuti sunt. Cuius ea virtus cōtinentiaqz fuit. vt cū cōsulares exercitus frequenter vicerit tantis rebus gestis nō armorz. nō vestis cultū. nō deniqz victū mutauerit. sed i eo habitu quo patrib⁹ bellare cepit. pseuerauerit. vt quis gregarius miles ipso imperatore et opulenti or videret. In lusitanis iuxta flumiū taguz equas vēto cōcipere multi auctores pdiderunt. que fabule et equaz fecunditate & gregum multitudiē nate sunt. qui tanti in gallia ac lusitania tā pñices vñunt. vt non merito ipso vēto concepti viderent. Gallicū autem gregem sibi originem asserunt. Si quidem post finē troiani belli teucrū morte Atacis fratris inuisū patri Telamoni cōno recipere. in regnū Lypriū concessisse. atqz ibi vrbe nomine antequē patrie Salaminam cōdidisset. Inde accepta opinione paterne mortis patriā repetisse. Sed cū ab Eurice Atacis filio accessu prohiberet hispanie littozibus appulsi. loca vbi nunc ē Carthago noua occupasse. in de gallia transisse. postūqz sedibus genti nomen dedisse. Gallicū autē positio amphiloici dicuntur. Regio cu eris & plumbiz verissima. tū minio qd etiā vicino flumini nomē dedit. auro quoqz ditissima adeo vt et aratro frequenter glebas aureas excidat. In hui⁹ gentis finibus sacer mōs est. qd ferro violari nefas habet. Sed si quādo fulgure terra pñissa est. que i his locis assidua res ē. detrectū auroz velut dei munus colligere pmitit. semine res domesticas agroqz culturas administrāt. ipsi armis & rapinis seruiunt. pñipua his quidez ferri materia. sed aqua ipso ferro violentior. Quippe temperamēto eius ferrū acrius reddit. nec vllū apud eos teluz probat. qd nō aut Vilibi flumio aut calybe tingat. Vnde et calybes fluij huius finitimi appellati. ferro qd ceteris prestare dicunt. Saltus vero carchefioz. in qbus Titanas bellū aduersus deos gessit se pdit. Incolere cures. quoz rex vetulissimus Bargois mellis colligēdi vñm pñus iue nit. Huic cū ex filia stupro puenisset. pudore flagitij varijs generibus erigi parauit. voluit. sed p oēs causas fortuna quadā seruauit. ad postremum ad regnū tot periculoz miseratione p uenit. Primus omnū cū euz exponi iussisset. & post dies ad corpus expositi requirēduz mississet. inuentus est vario ferarum lacte nutritus. Deinde relatū domum tramite angusto. per quē armenta cōmeare consueuerāt. proici iuber crudelis pñorsus. qui proculcar i nepotem. qd simplici

Ro. a massiliensibus auro aduerti se nō dico bello

Vnde hispania dicta

Hispanie laus 444

Hispanie forma

Viriatū

Concepr equarum

Gallen

Amphiloci

minij

Atf. mirā montis naturam

Salus carchefioz Bargois

Rex Bargois

scuita i ne potem

morde interfici maluit. Ibi quoque cum inuolutus esset nec allimentis egeret, canibus prius ieiunio et multorum dierum abstinentia cruciatus. mor etiam subus obijci iubet. Itaque cum non solus non noceret. verum etiam quorundam verberibus aleretur. ad vltimum in oceanum abijci iussit. Tum plane manifesto quodam numine inter furientes etus ac reciprocantes vndas velut naue non fluctu veheretur. leni solo in littore expositus. nec multo post cerua affuit que vbera parvulo offerret. Inde denique conuersatione nutritis eximia puero pernicitas fuit. interque ceruorum greges duo montes saluus et haud inferiori velocitate peragravit. At postremum laqueo captus regibus datus est. Tunc et linamentorum similitudinem et notis corporis. que iniuste paruulo fuerant. nepos agnitus. Admiratione deinde tot casuum periculoque ab eodem successore regni destinatur. Nomen illi inpositum Habidis. qui ut regnus accepit. tante magnitudinis fuit. ut non frustra deorum maiestate periculis ereptus videretur. Quippe barbarum populum legibus iunxit. et boues primo aratro domari. frumenta quoque sulco ferere docuit. et ex agresti cibo meliorem vestit odiorum. que ipsi passus fuerat. homines coegit. Huius casus fabulosi viderentur. nisi et Romanorum conditores lupa nutriti. et Tyrus rex persarum cane alutus prodiderit. Ab hoc et ministeria feruilia populo interdicta. et plebs in septem vrbes diuisa. Domitio abide regnum primoluta secula a successibus eius retentum est. In alia parte Hispanie et que ex insulis constat. regnum penes Leryonem fuit. In hac pabuli tanta letitia est. ut nisi abstinentia interpellata sagina fuerit. pecora rumpantur. In de omnibus Armentis Leryonis. que illis temporibus sole opes habebantur. tante fame fuere. ut Herculeum ex Asia prae magnitudine illexerint. Porro Leryones ipsum non triplicis naturae. ut fabulis proditur. fuisse ferunt. sed tres fratres tante concordie erituisse. ut vno animo oes regi viderentur. nec bellum Herculi sua sponte intulisse. sed cum armentis sua rapi vidissent. amissa bello repetisse. post regna deinde Hispanie primi Lartbaginenses imperium prouincie occupauere. Nam cum Gaditania Tyro. vnde et Lartbaginensium origo est. sacra Herculis per quietem iussit in Hispaniam transfusile. vrbemque ibi condidissent. in uentibus incrementis noue vrbis finitimis hispanie populis ac propterea Gaditanos bello lacerantis auxilium confanguineis Lartbaginenses miserunt. Ibi felici expeditione et Gaditanos ab iniuria vendicauerunt. et maiorem partem prouincie imperio suo adiecerunt. Postea quoque tantibus primae expeditionis auspicijs. Hamilcibarem imperatorem cum magna manu ad occupandam prouinciam miserunt. qui magnis rebus gestis dum fortuna inconsultus sequitur. in istas deductus occiditur. In huius locum gener ipsius Hasdrubal mittitur. qui et ipse a seruo hispani cuiusdam vlciscentis domini iniunctum necem interfectus est. Adior quoque Annibal imperator. Hamilcibaris filius succedit. Siquidem res gestas vtriusque supergressus vniuersam hispaniam domuit. Inde Romanis illato bello Italia per annos sedecim varijs cladibus saugauit. Tum interea Romani missis in hispaniam Scipionibus primum penos prouincia expulerunt. Postea cum ipsis hispanis grauius bella gesserunt. nec prius perdomite prouincie iugum hispanice accipere potuerunt. quam Cesar Augustus perdomito orbe victricia ad eos arma transfudit. populorumque barbarum ac ferum legibus ad cultiorem vite vltum tracturum. in formam prouincie redegit.

Cerua puerum alit

Habidis
Ker

Beriones

Lartba in hispania imperium

Augustus hispaniam demum pacauit.

¶ Iustini historici viri clarissimi epitomatum in Trogi Pompeij historici liber. xliij. et vltimus scilicet finit.

Vemadmodū Dinocrates architect^{us} clarissime vir peca statura. facie baud illicbe
rali. for magz tonus corpis venustissima Alexanderū macedonē. q^{ui} ex rebz actis z au
ctis Magni cognomē iūit. z fibi cōiliare elaborauit. z laborarādū affectu^m. ē ita q^{uod}q^{ui}
tibi. vt spero. gratus ero pueniāq^{ue} ad cōmēdationē pfidū litterarū doctricq^{ue} fauore
Cognoui enīz te nō solū litterario studio delectari. verū etiā q^{uod} pūde dignū ē laude. litteratorū
homini amāntissimū. O magna fecūditas animi. o pclara ingenij āplitudo. quū clemētia dictato
rē Lelare. liberalitate Lymonē. elegantia cultus viciūq^{ue} splendore Lucullum vel equares vel
antecellesses. obulq^{ue} virtutibus esca ornatus. Vt emineres vnde cūq^{ue} laudatissimus amemo
res litteras humanitatisq^{ue} studia auidissime cōplexus es. sempq^{ue} existimasti preclarū eūdem
Alexanderū magni viciū esse habendū i memoria atq^{ue} i pectorē lōge nobiliss lōge fore pstantius
litteris ātecellere q^{uam} impio atq^{ue} diuitijs. Quapropter quū ego nup rogatu Henrici Coloniēsis.
Senis ipseffozis solertissimū. L. Floz curiose diligēterq^{ue} emēdassim. tuo cū nōnini dicare cōsti
tui. vt i mille exēplaria trāscrip^{ti} testimoniū quōtidie exhibeat mee erga te obseruatē atq^{ue} amo
ris. simul vt succelluis tu pib^{us} ista legēdo pnoscas. q^{ui} Roāⁿ populus dōi forisq^{ue} p tot ānos bel
lā gesserit. p q^{ui} viros gbulq^{ue} artū^m iperū pepit. z pū aurerit. z auctū ad sūmū fastigiū suisinet
viri^{us} euerterit: z euerlū p augustū tādē Lelare sublimius ereperit. Que oia. L. Floz q^{ui}tuoz
q^{ui} epibomatis ita scite collegit. ita enudeate distixit. Ita breuiter enarrauit. Vt cūctā tanq^{ue} i il
lustrī posita monūto iūteri z cōprehēdere facillē q^{ui}as. Disertus ē. vebemēs. distictus. varius
breuis cōtinus cū splēdore ac luce verborū. Floz itaq^{ue} clarissime vie quū litterario ocio. q^{uod} oī pe
ne negotio pulchrius ē. te tradideris i māu fumere z subdelegere nō spernas cū^m frequens
lectio oppido litterata multū delectare. nec minus pdesse poterit. S; ne morosior sit. plogus q^{ui}
fabula. tā bistoriā. L. Floz luculētā conspicias queso. z me in numerum tuozū recipias. vni
vt lepidissimus poeta ait. si superest locum rogantem. Vale.

Lucij flozi gestozum romanozū epiboma incipit.

Opulus Romanus a rege Romulo in Lelare Augustū septingētos p ānos tū opēz
pace belloq^{ue} gessit. vt siqs magnitudinē iperij cū ānis cōserat etatē vltra putet. ita late
p orbē terraz arma circūtulit. vt q^{ui} res eius legūt. nō vnius populi q^{ui} generis huma
ni facta discāt. Nā tot laboribus piculissq^{ue} iactatus est vt ad cōstituentū eius ipū con
tēdisse virtus z fortuna viderēt. Quare cū precipue hoc quoq^{ue} sicut cetera opere pū sit co
gnoscere. nū q^{ui} ipsa fibi obstat magnitudo rerūq^{ue} diuersitas acq^{ue} intētionis abripit. q^{ui} dē so
lent. q^{ui} terraz finis pingūt i breui q^{ui} tabella totā eius imaginē amplectar. nōnibū vt spero admi
rationē principis populi collaturus. si pariter atq^{ue} i semet vniuersā magnitudinē eius ostende
ro. Si q^{ui} ergo populū Ro. q^{ui} boiem cōsideret. totāq^{ue} eius etatē pceferat. vt cepit. vtq^{ue} adoleuerit
vt q^{ui} ad quēdā iuuentē florē puenerit. vt postea velut cōsēnerit. q^{ui}tuoz gradus pcessusq^{ue} eius
iūenit. Pria etas sub regibus fuit ppe. cl. p ānos qbus circū ipsa matre suā cū finitimis lucta
tis est. Decerit eius infantia. Sequēs a Bruto Collatioq^{ue} cosulibus i Appiū Claudij Quintū
Suluiū cōsules. cc. ānos patz. qbus subegit Hoc fuit tēpus viris armisq^{ue} icatissimū. Ideo q^{ui}
adolefcēciā dixerit. Debinc ad Lelare Augustū. cl. ān. qbus totū orbē pacauit. hic iā ipsa iuue
ta ipij z q^{ui} quēdā robusta maturitas A Lelare Augusto i seculū nrm. aut nō multo minus āni
cc. qbus ibertia celaz q^{ui} cōsēnuit atq^{ue} decorit. nisi q^{ui} sub Traiāo pziēpe mouet lacertos. z pter
spē oium senectus ipij q^{ui} red dita iuuentute reuirecat. Prius ille z vrbis z iperij cōditor Romu
lus fuit a Darte genitus z Rhea Siluiā: hec de se sacerdos grauidā cōfessa ē. nec mor fama du
bitauit. cū Amulij iperio abiectus i pfuētē cū Remo fratre nō potuit erigui. siq^{ue} dē z L yberius
amū repressit. z relictis catulis lupa vagitū secuta ybera admouit isāub^{us} matrēq^{ue} se gessit. Sic
reptos apud arborē Faustulus regis pastor iulit i casā. atq^{ue} educavit. Alba tū erat latio caput
Iulio pus. nā Lauiū prius Alene cōsēperat. ab his Amulius iā septia fobole regnabat. fratre
pulsio Numitore cuius ex filia Romulus Igit priā iuuetē facē patrū Amulij ab arce deturbat
qui repōit. ipse flūinis amator z mōtius. apud quos erat educatus menia noue vrbis agitabat.
geminī erāt. vter auspicare z tegeret adhibuere piacula. Rimus montē auētiniū. hic palatinū
occupauit. prioz ille ser vultures. hic postea. s. xij. vidit sic victor augurio vrbē excitat. plēus spēi
bellatricē fore. ita illi afflucte sanguini z pde aues pollicebāf. ad tutelā noue vrbis sufficere val
lū videbat. cuius dū irridet angustias Remus idq^{ue} increpat saltu. dubiū an iussu fratris oculus
est. priā certe victia fuit. mūtionēq^{ue} vrbis noue sanguie suo cōsecrauit imaginē vrbis magis q^{ui}
vrbē fecerat. icole deerāt erat i priō lucus hūc Asplū facit. z statū mira vis hoīz latini tūc q^{ue} p
flores. qdā z trāsmariū pbrges. q^{ui} sub enca. Archades q^{ui} sub Euādro duce i fluxerant. Ita ex
vāijs q^{ui} elemētis cōgregauit copus vniū. populūq^{ue} Romanū i pū fecit. reuerit vnius etatis.
populus viroz. Itaq^{ue} matrimōia a finitimis petita. q^{ui} nō ipetrabant. manu capta sunt. Simu
latis quippe lucis equestribus. virgines que ad spectaculū venerāt pde fuere. z hec statiz cā

d. cc. āte ab
origine vr
bis ad au
gustum

etatis par
tes que ro.
po. cōtigit

Romulus

Remus oc
ciditur

Sabinorum
raptus
prima spo-
lia opima.

39

Senatus a
Romulo
constitutus

Nume po-
puli institui-
ta

Doratis et
Luratis

Metij sup-
plicium
Alba dirui-
tur

Hostia co-
lonia

Tres cetu-
rie ante
Actius
Nauis
Vnde Ro-
regum infi-
gnat

Prodigiū
in Seruio
Tullio
Lexus et or-
do ciuita-
tis

bellor. Pulsi fugatiq. Veientes centiensū capti ac diruti ē oppidū. spolia istū opima de rege
ferretio Ioui mābus suis re portauit. Sabinus pōte porte p virgine nec dolo. s. puella pū
rei q. gerebāt i sinistris. petierat. dubiūz clypeos an armillas. Illi vt i fide soluerēt i vlciscerēt.
clypeis abluere. Ita admissis ita menia hostibus. atrox i ipso fozzo pugna. adeo vt Romulus
Ioue oraret. vt fedā suoz sugā fingeret. Dic tēplūz est Stator. Juppiter. tādē scūentib. iteruene
rerapē laceris comitis. Sic par facta cū Tatio. se dulq. pūssus. secutaq. res mira dictu. vt relicta
sedib. suis. nouā i vrbē hostes demigraret. z cū generis suis auitas opes p. dote. sociaret. Auctis
breni virib. hūc rex. sapientissim. statū reip. iposuit. vt inuētus diuisa p. trib. i ego z i armis ad
subita bella exuberet. Cōsiliūz reipu. penes senes eet. q. et auctoritate patres. obetate. senat. vo-
cabat. His ita ordiatis. cū repēte cōcionez bñet. ate vrbē apud capitee paludes a cōspectu ablat.
ē. Discreptū aliqd a senatu putāt ob asperius igeniū. s. abortu tēpēssas solisq. defectio cōcōratio
nis species pñuere. Iui mor Julius Proculus fides fecit vñsū a re Romulūz affirmas augūstio
re forma q. fuisse. mādare pñeā vt se p. numine acciperent. Quirinū i celo vocari placitū dijs.
ita gentium Roma potuerunt. De numā pompilio.

Necesse Romulo. Numā Pompiliūz quē curib. fabinis agentes vltro petiuere. ob in-
clitā viri religionez. Ille sacra z cerimōias oēmz cultūz deoz immortaliz docuit. ille
pōtēssas. augures. Salios. ceterosq. p. sacerdotia. ānūz quoq. i. xij. mēses. fastos di-
ones. nefastosq. descripsit. Ille ancilia atq. palladiūz secreta qdā i pēripi pñora ianum
q. geminūz. fides pacis ac belli. i primis focuz veste virginib. colendūz dedit. vt ad simulacru
celestiūz syderum custos ipij flāma vigilaret. Nec oia q. monitū deegerit. quomāgis barba-
ri acciperent. eos deniq. ferocem populūz redegit. vt quod vi z iniuria occupauerat imperium
religione atq. iusticia gubernaret. De tullo hostilio.

Excepit Pompiliūz Numā Tullus Hostili. cui i bonorē virtutis regnū vltro datus
hic oēm militarez disciplinā. artēq. bellādī cōdidit. Itaq. mix imodūz exercitia iu-
uētute. puocare ausus Albāos grauez z diu pñcipes populū. Sed cū pari robore fre-
quentib. plijs vtrinq. cōminuerent. missi i cōpendium bello Doratis Luratisq.
trigēmis hic atq. de fratrib. vtrinq. popli facta cōmissa sūt. Incepit z pulchra cōtētio. eritūz
ipso mirabilis. trib. q. ppe illic vulneratis. hic duob. occis. q. superat dorati. addito ad virtu-
tē dolo. vt distraberet hostē simulat fugā. singulosq. put sequi poterāt adort. eruperat. Sic rari
alias decus vñius māu parta victoria est. quā ille mor parricidū sedauit. Plēntes spolia circa se
spōi q. de sed hostis fororē viderat. hunc tā imaturū virginis amorēz vltus ē ferro. citauere leges
ne fas s. abulit virtus parricidiā z facin. iura gloriā fuit. necdū i fide māsit Alban. nā fidē
ti bello missi i auxiliū ex federe medij iter duos expectauere fortunam. Sed rex callidus vbi in-
clinare se socios ad hostē videt. tollit aīos quasi ipse man dasset. spes i de nostris. metus hostib.
Sic fraus pñtor irrita fuit. Itaq. hoste victo ruptoē federis Metiū Suffētūz religūz inter
duos curtus pñcibus eqs distrabit. albāq. ipsam q.uis parentē emulā tñ diruit. prius cum oēs
opes vrbis ipsūm q. populū romā translulisset. Proxius vt cōsanguinea ciuitas nō perisistē sed i
suūm cōspūre disse rursus videretur. De nanco Martio.

Neus deide Martius nepos ex filia Pompiliūz pñ igenio. hic igit z menia muro āple-
rus est. z iterfluentē vrbē tyberinū pōte cōmissi. hostiāq. i ipso maris flumisq. cōfī-
nio coloniā posuit. iā tñ v. p. p. sagiens aīo futur. vt totius mundi opes z cōmeatus il-
lo veluti maritimo vrbis hospitio reciperent. De tarquinio primo.
Arquinius postea pñc. q.uis trāsmarie originis regnū vltro petēs accipit ob idu-
stria atq. elegantiā. q. ppe q. oriūds Coribio grecū igeniū italics artibus misculasset.
Hic z senat. maiestate nūero āpliauit. z cetūris trib. aurit q.uis Actius Naui. nūe-
rū augeri pñbebat sūmus angurio. quē rex i expimētū rogauit. heri ne posset. qd ipse
mēte cōcepit. Ille rex exptus angurio posse respōdit. atq. hoc inq. agnabā an cotē illā fecare. nō
uascula possit. augur potes q. igit. z secuit. Inde romāis sacer augurat. Neq. pace Tarquinius q.
bello pñptior. xij. nāq. tūscie populos frequētib. armis subegit. z iē fides. trābee. curules. anu-
li. falere paludamēta. pñeā. inde q. aureo curru q. tuoz eqs triūphat. toge pictē. tūnceq. palma
te. oia deniq. decora z isignia. q. bus iperij dignitas emiet. De seruiō tullio.

Eruus Tullius deiceps gubernacula vrbis iuadit. nec obscuritas ibidit q.uis mfe-
serua creatū. Nā ob eximā i dolez vroz Tarqniūz Tanagil liberaliter educauerat z
clay fore vñā circa caput flāma pñiserat. Ergo iter Tarqniūz mortē admittēte regiā
substituit. i locū regis. q. ad tps regnū dolo pñ sic egit. iustitia. vt iure adeptus vi-
derebāt hoc populi Ro. relāt. icēssū digēst. i elafes curijs atq. collegijs distribuit. sūmaq. regis
solertia ita ē exordinata respu. vt oia pñmonij. dignitas etatis. artū officiozq. discrimina i tali
bus referent. acti maxia ciuitas minie domus diligētia cōtineret. De tarquinio superbo.
Ostremus oīum fuit regū Tarqni. cui cognomē supbo et morib. datū hic regnum
auitū. qd a seruiō tenebat. rape maluit. q. expectare. i misulq. in cū pñssioib. scelere

partē potestates nō melius egit. q̄ acquiescit. nec abhorrebat moribus vxor: Tulliaq; vi virum
regē saluaret. sup̄ cruentū p̄m vecta carpeno cōsternatos equos egit. sed ipse i senatū cedibō
i oīs supbia q̄ crudelitate grauior: ē bonos crassū q̄ seuitas iā domi fatigasset. tā dē i hostes
cōuersus. ē sic valida oppida i lauo capta sūt. Ardea. oticulū. gabij suessā pomerie. tū quoq; cru
entus i suos. neq; n. filij verberare dubitauit. vi simulān trāsfugas apud hostes hinc fides eēt
capitū virgula cruciatis. cuq; p hoc iterficiēdos ē p̄ncipes itelligi vellet q̄ supbia fieri respōdit. in
de manib; captāz vrbūz tēplūz erexit. qd cū iauguraret. cedentib; ceteris deis. mira res dictū
restitit iuentas z terminū. Placuit vatib; cōtumacia nimius. siq; dē firma oīa z eterna pollicebā
tur. s; illud bouendū. q̄ molitib; sedē i fundamētis humanū repta ē caput. nec dubitauerē cun
cti. mōstz pulcherrimū impj sedē caputq; terraz p̄mittere. tā diu supbia regis populū Ro. p̄p̄
sus ē. dōcē aberat libidō. hāc ex liberis ei i p̄p̄unitatē tolerare nō potuit. quoz cū alter ozanā
fime semie Lucretie stupraz intulisset matrona de dec^o ferro expiauit. impiū tū regib; abrogatū.

¶ Anacephaleosis de septem regibus.

Ec ē p̄ia etas populi Ro. z q̄ infātia quā habuit sub regib; septē. q̄ dā satorz in du
stria tā varijs igenio vt recip. rō z vtilitas postulat. Nā qd Romulo ardentius. tali
opus fuit vt inuaderet regnūz. Quid Nūa religiosius. tā res poposcit. vt feror popu
lus deoz metu mitigaret. Quid ille militie artifex Tull^o bellatorib; viris quaz ne
cessarius. vt acueret rōe virtutē. Quid edificator Ancus. vt vrbes colōia extenderet. pōtē iun
geret. muro iueret. Iaz vero Targūz oznamēta z insignia q̄ntaz p̄ncipi populo addiderūt ex
ipso habitu dignitatē. Actus a Seruiū censūs qd efficit. nisi vt ipsa senosceret respu. Postremo
supbi illius importuna dominatio nō nibil imo vel plurimūz pfuit. Sic n. effectus ē. vt agitatūz
iniurijs populū cupidine libertatis incendere.

¶ De mutatione reipublice.

Sit Bruto Collatinūz ducib; z auctorib; qbus vltionēz sui moriens matrōa mā
dauit. Populus Ro. ad vniū dīcā dū libertatis ac pudicitie decus. qdaz q̄ infictū
deoz cōcūis. regē repente destituit. bōa diripit. agz Marti suo cōlecrat. ipiū i cōfdes
libertatis sue vindices trāssert mutato tñ z iudice z noīe q̄ppe ex p̄petuo ānuūz pla
cuit. ex singulari dupler. ne potestas solitudine vel mora corrumperet. Dōlūscūq; appellauit. p re
gib; vt cōsulere se cuib; suis debere meminissent. Tūq; libertatis nouē gaudiū iecerat. vt vir
mutatū status fidē caperent. alterūz ex cōsulib; nū ob nomē z genus regū sacib; abrogatis vr
bes dimitterent. Iazq; subitūz horatius publicola ex sumo studio ānūz ē ad augendāz liberi
populi maiestates. nāz z fāsces ei p libera cōdōe submisit. z ius p̄uocationis aduersus iplos de
dit. z ne specie arcis offēderet. eminentes edes suas i plana submisit. Brutus vero fauorū ciuiūz
ei domus sue clade z pricidīo velsuscitatus ē. q̄ppe cuq; studere reuocādis i vrbe regib; liberos su
os cōpisset. praxit i for. z cōdōe media virgū cecidit. z securi p̄cussit. vt plāe public^o pens i lo
cū liberos z adoptasse sibi populus. R. videret. Liber tā hinc po. Ro. p̄ia aduersus ceteros arma
p libertate corripuit. mor. p finib; deinde p socijs. tū gloriā z ipio lacerantib; assidue vltq; q̄ si
nitimīs. q̄ppe cū patry soli gleba nulla esset. s; statūz pomeriū mediūq; inter latūz z Tulos q̄ i
quodāz buio collocat^o oibus p̄ois in hostē incurreret dōcē q̄si cōtigiōe qdā p singulos tū est.
z p̄p̄mis qbusq; corruptis totā italiāz sub se redegerūt.

¶ Bellū etruscūm cuq; rege porfenna.
Vltis ex vrbe regib; p̄ia p libertate arma corripuit. nā Porfenna rex Etruscūq; in
gentib; copiāz aderat. z Targūios māu reducebat. Hūc tñ q̄uis z armis z fame vt
geret. occupato q̄ianiculo ip̄s vrbis fauēib; icubaret. sustinuit. reppulit nouissime ē
tanta admiratiōe pculit. vt supior vltio cuq; pene victis amicitie federa feriret. Tūc il
la romana picula atq; miracula Horatius Mutilus Cloelia. q̄ in annaliū forēt. hodie fabule
viderent. Quippe Horatius Locles postq; hostes vndiq; instantes solus submouere nō pote
rat. pōtē recito transnatat Zperis. nec arma dimittit. Mutilus scēuola regēz p infidias in calstris
eius aggredif. s; vbi frustratūz circa purpuratūz eius ictum tues. ardētib; focis inicit manūz. ter
rore q̄z geminet dolo. Vt scias in q̄t quē vix effugeris idēz trecenti iurauimus. Cū interz ima
ne dicū. hic interitus. ille trepidaret. tāq; manus regis arderet. Sic qdē viri. S; ne q̄z serus a
laude cessaret. ecce z virginūz virtus. Vna ex obfidibus regi. data elapsa custodias Cloelia p pa
trūz flumen eggabat. z res qdēz tot tantq; virtutūz territus montis. valere liberosq; esse ius
sit. Targū. tā diu dimicauerunt. dōcē Arontē filijz regis manu sua Brutus occidit. supq; ipso
mūno vulnere expirauit. Plane q̄ adulterūz ad inferos vltq; sequef.

¶ Bellum latium.

Auni quozq; Targūios asserēbat emulandē z iuidiā. vt populus q̄ foris dominabā
salte domi feruiret. Igit oē latij Mūlio Tuscūlō dūce q̄ i regio vltionē tollit atos
apud Regillā lacū dimicaf diu marte vario. dōcē Postūmūz ipse dictator signū i bo
scis iaculat^o ē nouū z insigne cōmētū. vti p̄terēf cursū. Cossus eqūz magister ex vere
frenos impauit. z hoc nouū q̄ acri^o icurreret. ea demū atrocitas fuit plij. vt interfuisse spectacu
lō deos fama tradiderit. quos in cādidiis eqs Latorē atq; Pollucēz nēo dubitauit. Iazq; z im
pator: venerat^o ē pactusq; victoriā tepla p̄mīat z reddidit sane q̄si cōsulitōib; deis stipēdiūz.

Impia
Tullia

Gabij
capitolius
templum

Laput pro
digiose re
pertum

Ardens
Romulus
Religiosus
Numa
Bellator
Postulus
Edificator
Ancus

Priscus oz
nator
Seruius ci
uitatis isti
tutor
Superbus
iporumus
primi con
sules

Brutus fili
os pculit

Porfenna

Horatius
Mutilus
Cloelia

Manilius
Tuscūlanus
Regillus
lacus

Hactenus p libertate. mox de finibz cũ eis dē latinis affiducē & sine intermissione pugnati s. Sora.
qs credat. z aliquid terrori fuerit. Saticū atqz corniculū punicie. 8 veis z bouillis pudet si trū
pbaum. Tibur nūc suburbanū. z estuue pñctie delitit. nūcupatis i capitolio vovis petebātur.
Idē tūc fesele. qd capre nup idē nemus atcinū. qd bercinū saltus. fregelle. qd gefozia cũ qd Ti
gris qd Eufrates Lortolos qqs p pudor victos adeo glorie fuisse. vt capti opidū. L. M. Mar
tius Lariolus qñ nūmātiā aurāfrica nomini i dureret. Erit z pta de Antio spolia qd mēbro i
suggestu fori capra hostiū classe sufficit. si tñ illa classis. nā fex fuere Rostrate. s. hic nūc illis ini
ris nauale bellū fuit. Peruicacissimi tñ latinorū eg. z volsci fuere. z qñtidia. vt si diceri hostes.
S. hos pēpue Titus Quintus domuit ille dictator ab aratro. q oblecta ac peneia capta Marci
Minutij cōsulis castra egregia virtute seruauit. Mediu erat forte tps semētis cũ patriciū virum
inritu aratro suo licito in ipso ope deprehendit. Inde i acie pfectus. nedā ruffici opis imitatione
cessaret. victos more pecudū sub iugū misit. Sic expeditio finita redijt ad boues rursus trium
phalis agricola. fides nūmāti qd velocitate itra. xv. dies ceptū pactūqz bellū prsus vt festiāse di
ctator ad relictu opus videret. **Bellum cum Etruscis. salustis. z fidencibus.**

Fabiorum
cedes

Salusti
fidencibus
vientes

Opima
spolia
veiosz di
reptio

Senoni cū
bellum

Clusium

Non cōsul
sed tribu
nus milita
ris

Sacra ro.
Vestales
Albinus

Danlij fa
cinus
Fabij reli
gio

Lamillus

Sidui vero z annuersarij hostes ab Etruria fure Veientes adeo vt extra ordinariā
manū aduerfus eos permiserit puatūqz gesserit bellū gēs vna Fabioz. satis supz idō
nea clades. cessat apud Cremerā trecenti z sex. patricij exercitus. z scelerato signat noie
q phiscitēcos i plū porta dimisit. s. ea clades ingētibz expiata victorijz. postqz p alios
atqz alios duces robustissimā capta fuit oppida vario qd euenit. Salusti se spoliū dicitur. crema
ti suo igne fidencibus Rapti fundit deletiqz Veientes. Salusti cū obsideret. mira visa ē fides ipa
tozies. nec inmerito. q ludi magistru vrbis p ditorē cū bis qz adduxerāt pueris. victū sibi vltro re
missū. Eā nāqz Furius Camillus vir sactus z sapiēs sciebat verā ēē victoriā qd salua fide z ite
gra dignitate pararet. fidene qz pes nō erat ferro. ad terrore mouēdus facibz armate. z disco
lozibz serpentū. i nodū vitis furiali more pcellerat. s. habuit ille seralis euertōis omen fuit.
Veienti qsta res fuerit idicet decennis obsidio Tūcipitū byematus sub pellibz tarata stipēdit
hybernā. i adactus miles sua sponte iurciurando nisi capta vrbe nō remeare. spolia de Laerte
Tolūnio rege ad feretriū reportata. dēiqz nō scalis. nec irruptioē. s. cūculo z lubertatēis dolis p
actū vrbis excidiū. ea dēiqz visa ē pde magnitudo. vt ius dēie apollini pbyrio mitteret. Vniuer
sūqz po. Rad direptionē vrbis vocaret. Hoc tūc Veientes fuere. nūc fuisse qz meminit. q relige.
quodue vestigiū. laborat analiz fides. vt veios fuisse credamus. **Bellum gallicum.**
In hoc ius iuidia deū fūe fato rapidissimus. pcurrentis impij cursu parūqz galloz feno
nū i cursūe suppinit. Quod tps populo. Ro. nefcio vtrū clade funestius fuerit. an vir
tutis expmētis speciosius. Ea certe fuit vis calamitatis. vt i expmētū illatā putē diuini
tus scire volētibz. imortalibz djs an romana virtus ipiū orbis mereret. Galli senones gēas
nā feror. moribz incōdita. ob hoc ipsa co. pōz mo. pinde ac armis ingētibz adeo qd genere ter
ribilis fuit vt plāe nata ad boinū interituz. vrbiz stragē videret. Hi quōdā ab vltimis terraz
oris cubz cigeret oia oceāo iagētiā mie pfecti. cū iā media vastasset postius iter alpes z padū se
dibz. ne his qd cōtēti p italiā vagabāt. Tū clusū opidū obsidebat. Ro socis ac federatis. P.
R. iteruēt. Dissi ex more legati. s. qd ius apud Barbaros. ferocius agūt. mouēt exē de certame
Lōueris igit a Clusio. Romāqz veniētibz. ad Allia flumē cū exercitū Fabius cōsul occurrit. nō
Cremerē sedior clades. Itaqz hūc diē salustis Roma mādauit. Suso exercitū iā mēbro vrbis ap
propinquabāt. Erāt nulla pcepta Tū igit aut nūqz galias appuit vera illa rōana vir. Jāpudem
maiores natu aplissimis vñ bonoribz i forz cocūt. ibi deuouēte pontifice. djs se mābro cōlerant.
statiqz i suas glqz edes regressi sicut i trabes erāt. z aplissimo cultu. i curulibz sellis sese posue
rūt vt cūz vēisset fides i sua dignitate moreret. Pontifices z flammēz qd religiozissimi i tēplis
erāt. ptiz i dolijs defossa terra recōdūt. ptiz i posita plaustris secū auferūt. Virgines simul ex sacer
dotio veste nudo pede fugiētiā sacra comitāt. tñ excepisse fugiētes vn. e plebe fers Albinus p
depositis vroz z filijs. virgines i plaustrū recepit. Adeo tū quoqz i vltimis religio publica p
uatis affectibz ancillebat. Inuētus xō. quā satis cōstat vir mille hostiū fuisse. dūc Mālio arcē ca
pitolini mōtis ille dit. obiecta tps qñ pteit Jovē. vt quēadmodū ipsi ad defendēdū tēplū ei. con
currissent. ita ille virtutez eoz nūmie suo tueret. Aderāt iteri Galli. aptāqz vrbe pmo trepidat
q subeller. dolus. mox vbi solitudinē vidēt. pclāoze z ipem iuadūt pteitos passiz domos adēūt
vbi sedētis i curulibz suis pteratos senes. velut deos geniosqz venerati. mox eisdē postqz effe
boies liqbat. aliogñ nihil respōdere dignitates pī vecordia mactāt. facēqz tectis ingiūt. z totā
vrbe igne ferro mabz erequāt. sex mētibz barbari qz crederet. circa mōtez vñū pēpēderūt. nō
diebus nō s. nocitibz oia expiti. Cū tñ Mālius nocte subēites clāgoze aseris excitatus a summa
rupe deiecit z vt spē hostibz demeret. quāqz i summa fame. tñ ad spē fiducie pāes ab arce iaculatus
ē. Et statō quodā die p medias hostiū custodias Fabiū pōntifcz ab arce dēiit. q solēne sacz i qri
nali mōte cōficeret. Atqz ille p media hostiū tela i colūis religiois auxilio redijt. ppitiosqz deos
renūciat. nouissimē cū iā obsidiōe sua barbaros fatigass. mille pōdo auri fecit suū vēdicatē. id
qz ipz p i solētiā cūad iūq pōdera addito ad huc gladio. supbeuictos iter crepē. subitō aggress⁹

tergo Laillus adeo cecidit. vt oia icēdioꝝ vestigia gallici sanguinis inūdatione deleat. Agere
 gras dñs immortalibꝫ p iplo tate cladis noie libet pastor casus ignis ille & flama paupatē Rōu
 li abscondit. Incēdiū illd qd egit aliud nisi vt destinata boiꝫ ac deoꝝ domicilio ciuitas n̄ deleta
 nō obzupta ēꝫ expiata ponus & illustrata videat. Itaqꝫ post asserit Dālio. restituta a Lamillo
 vrbē acēꝫ ēꝫ vebemētusqꝫ i finitimos reuertit. Ac primū oīm illā ipsā gallicā gētē n̄ pietus
 mēbro expulisse. cū p italiā naufragia sua latius traheret. sic plectus ēꝫ dūce Lamillo. vt bodie
 nulla tenonū vestigia supsint. Semel apd Anienē trucidati. cū singulari certamie Dālī aureū
 torquē barbaro iter spolia detraxit. Inde torquati. Itēz pōtino agro cū i simili pugna Lutiū
 Valerius isēdēte galie sapra alite adiutus retulit spolia. & i de corūm. Nec nō i post aliquot
 annos oēs reliqꝫ eoy i eiburiā ad lacū vadimōis Dolobella delcuit. neqꝫ extaret i ea gētē. q
 incensam a se Romam vrbem gloriaretur.

Torquati
cognomen

Coruini

satyra quis

Quercus a gallis in latinis Dālio torquato Decio murena psublo temp qdē
 emulatiōe iperij & magistratū isēstos. tū vērō contēptu vrbis incensē. cū ius ciuitatis
 pte iperij ac magistratū pōseret. pari iperio atqꝫ iā amplius qd cōgredi auderent
 quo tpe qd cessisse hostem mirabif. cū alter cōsūli filius suū qd i iperijꝫ pugnaucit
 quis victorez occiderit quasi plus in iperio esset. q in victoria. Alter qñ mōitu deoꝝ capite ve
 lato primū ante acie dijs manibꝫ se deuouerit. vt i cōferitissima se hostiū tela iaculatus. nouū ad
 victoriā iter sanguinis sui semita aperiret.

Danli^o fi
liū occidit

Decius se
deuouit
Sabinoꝝ
fūco

Latins aggressus est gētem sabinoꝝ & q in memores facti sub Tito Latio affinitatis
 quodā cōtagio belli se latinis adiunxerunt. Sꝫ curio dentato cōsule. oēm cū tractum
 q nar ambit. fonteqꝫ velini adriatico tenus mari igne ferroqꝫ vastauit. qꝫ victoriā
 boiūm. m̄ agroꝝ redactum in potestatem. vt in vrbis plus esset. ne ipse possit exi
 mare. qui vicerat.

Bellum samniticum.

Recibus deinde cāpanie motus n̄ p se. sꝫ qd ēꝫ speciosus p socjꝫ sātinitas inuadit. Erat
 sedus cū vtrūqꝫ pculsi. sꝫ hoc cāpani sanctius & pū ois suoz de ditiōe fecerūt. sic er
 go rōanus bellū sātiniticū tāqꝫ sibi gessit ois n̄ mō italia. sꝫ toto orbe terrāꝫ pulcher
 ria cāpanie plaga ēꝫ n̄bīl mollius celo. deniqꝫ bis floribꝫ vernat n̄bīl vberī folio iō
 liberi cererisqꝫ certamē dꝫ. n̄bīl hospitālī mari. bic illi nobiles portꝫ. caietā. misēus. & tepētes fo
 tūbaie. lucrūs & auernus qdā maris ociā. bic amicti vitibꝫ mōtes. gauris. salernus. massic^o
 & pulcherrimū ois veluī. atbeni ignis imitator. vrbes ad mare formic. cume. putcoli. neapo
 lis. herculanēū. pōpei. & ipsa caput vrbū capua. quodā iter tres maris Romāꝫ cartaginēqꝫ
 numerata. Pro hac vrbe ieregidiōibꝫ. P. R. sātinitas inuast. gentē fi opulentiā qꝫas. auris & argē
 teis armis discolori veste. vsqꝫ ad ābitus armatā. si fallaciā salubꝫ fere & mōtiū fraude grassātes
 si rabiē ac furoꝝ. iacris legibꝫ hūanizqꝫ hostijs ieritū vrbis agitātā. si pūtiaciā. feries rupto
 federe cladiūqꝫ iphis aīstioꝝ. Hos tñ quinquaginta ānis p sabios & papirios patres eozqꝫ li
 beros ita subegit ac dōuit. ita ruias ipsas vrbū diruit. vt bodie sātini i ipso sānio regnat. nec fa
 cile appareat mīā qūtor. & vigitiū triūpboꝝ. marie tñ nota & illustris ex hac gētē clades apd cau
 dias furcas Veturio Postūmōqꝫ psublo accepta ēꝫ. clausa. n. p infidias itra ēꝫ saltū exercitū. vnde
 nō possit euadere. stupēs occasiōe tāta dūx hostiū potius berēniū patres psublūt. & ille. mitteret
 oēs vel occideret. sapienter vt senioꝝ suaserat. bic armis cyutos mittere sub iugū maluit. vt nec
 amici forent hñicio. & post flagitiū hostes magis. itaqꝫ & cōsules magnifice volūtaria deditiōe
 turpitudinē federis dirimūt. & vltionē flagitās miles Papirio duce horribile dictu subiectis in
 sibi p ipsā viā ān pugnā furit. & in pgressu arsiē ois oculos hostis auctor fuit. nec pū finis ce
 dido datus. qꝫ iugū & hostibus & duci capto reposuerunt.

Campanie
laus

Samnitis
opes
Atqꝫ. quoti
ens de sam
nitibus tri
umphantibꝫ

Laudina
clades

Ro. oculi
in acie arse
re

Atcenus. P. Rū singulis gentiū. moꝝ acruatiz tñ sic qꝫ par oibꝫ. ebrulcoꝝ. rj. po
 puli in id tpo incitati. antiqꝫsimus italiē ppls sātinitū. reliqꝫ in excidiū rōani noie repē
 te cōiūrat. Erat error in gens. tot simulantioꝝqꝫ pproꝝ. a latere eiburiā in seña qū
 tuor. agminū signa volitabāt. Ceminus interis saltus in medio ēꝫ inuius plane qñ
 caly dōitus vel bercini^o adeo tunc terroꝝ erat. vt senatus cōsuli denūciaret. ne tñ piculi ingredi
 auderet. Sꝫ n̄bīl boꝝ terruit duceꝫ. qñ fratre pmissio exploaret accessit. ille p noctem pastorio
 babito speculatus oia refert. Tū sic Sabius maximus piculoissimū bellū piculo explicauit. nam
 subito incōditos atqꝫ pallantes aggressus est. captisqꝫ supioribꝫ iugis in subiectos suo moꝝe de
 tonuit. Ea nāqꝫ species fuit illi^o bellū. qñ in terrigenas & celo ac nubibꝫ tela mitterent. nec incur
 ta tñ illa victoria. nā oppssus in sinu vallis alter cōsuli Deci^o moꝝe patrio deuotiū dijs manibꝫ
 ebrulū caput. solēnemqꝫ familie sue cōsecrationē in victorie precium redegit.

Ceminus
saltus

Decius se
deuouit

Bellum tarentinum & cum pyrro rege.
 Eꝫ bellū tarentinū. vnum qdē titulo & noie. sꝫ ixyonia multiplex. hoc. n. cāpanos.
 apulos. atqꝫ Lucos. & caput belli tarentinos. idē totā italiā. & cū istis oibꝫ Pyrroꝝ
 clarissimū grecie regē vna veluti ruina pariter inuoluit. vt eodē tpe & italīaz psumaret
 & transmarinos triūpboꝝ auspicaret. Tarentum etiā lacedemonioꝝ opus calabrie quodam
 & apulie totiusqꝫ lucanie caput. tum magnitudine & muris. postuqꝫ nobili. tum mirabilis

tarci lam

Tarentino
rom iuric

tu. qppe i ipsa adriatici maris faucibus posita. i oras nostras Histria. illyricū. epyr achaiā. asi
cā. sicilia velle dimittit. iminet porui ad psectu maris positi vrbis ibeat. qdē cā misere ca
uitant fuit oinz suaz calamitatu. Ludos forte celebrabat. cū remigates littori roānas classes ide
vidēt atq3 hostē rati emicāt sine discrimine insulāt. q at aut vti. Rōani nec satis notāt. aderat sine
moza qrela ferēs legatio. hāc q3 fedī. p obsenā turpēs q3 dūci ptumelia violāt. Et hic bellū. s
apatus horribilis. cū tot simul populi p tarētinis plungerēt oibufq3 vehemētior Pyrrbus q se
mī grecā ex lacedemōijs p dūtozibz ciuitatē vidicaturus. cū totī viribz. epyrit. thessalīe. macedōie
icognitūq3 i id tps elephātis mari terra viris eqs. armis. addito insup feraz terrorē veniebat.
Apd heracleā z cāpanie flumiū lyri Leuio pfulc. priā pugna. q tā atroz fuit. vt ferētance turme
psectus iuect. i regē turbauerit. coegeritq3 pietis insignibz plio excedere. Factū erat. nūi elephā
ti pueri i spectaculū belli pcurrissēt. qz tū magnitudie. tū diformitate z nouo colore simul ac stri
doze pternati eq3 icognatis sibi belluas aptius q3 erat suspicaret. fugā stragēq3 late dederūt. In
apulīa deide apd asculū meli. dimicatu ē Lurio Fabricioq3 psubilo. Jā quippe belluaz terror
exoleuerat. z Laus Dimutius q3rte legiōis hastatus vni. pmoscide absce mori posse belluas
ostederat. itaq3 z i ipsa pila pgesta sunt. z i turres vibratz facies. tota hostiū agmīa ardētibz rui
nis opuerūt. nec ali. cladi finis fuit. q3 nor dirimeret postremusq3 fugiētū ipse rex. a satellitibz
hūero lauc. i armis suis referret. Lucāte supma pugna sub aruūnis q3 vocāt cāpis. dūbz ijs
dē. q supius. z tūc tota victoria exiit. quē batura viri. fuit calus dedit. Nā ductus i primā ac
rursus elephātis. vni ex his pulū adacti i caput teli grauis ictus auertit. q cū p stragē suoz pcur
rēs stridoze q3reret. mater agnouit. z q3i vidicare exiuit. tū oīa circa q3i hostilia graui timore p
milituit. ac si eedē fere. q primā victoriā abstulerat. secūdā parē facere. tertiā sine prouerbia tradi
des. nec vti armis z i cāpis. s3 pilijs q3z z dōi z ita vrbē cū regē Pyrrbo dimicauit. Quip
pe post primā victoriā rex callidus intellecta virtute rōana. statz despauit armis. seq3 ad dolos cō
tulit. Nā iterēptos creauit. captiuosq3 idulgēter habuit. z sine pcio i stituit. Missiq3 dē de lega
tis i vrbē oī mō adnūis ē. vt i amicitia recipet s3 bello z pace foris z domi oēs i pīe rōani vir
tus tū se pbauit. nec alias magis q3 tarētina victoria ostēdit ppli rōani fortitudinē. senatus sapiē
tiā. dūcū magnanimitatē. q nā illi fuerūt viri q3 ab elephātis pīo plio obrutos accipimus oīum
vulnera i pectore. qdā hostibz suis imortui. ciuz i manibz enses. z relicte i vultibz mine. z ipsa
morte ita viuēbat. qd adeo pyrrbus mirat. ē. vt diceret. Q3 q3 facile erat orbis iperū occupare.
aut mibi rōanis militibz aut me regē rōanis. Que at cor. q3 supuerūt i reparado exercitū cecā bo
tio. cū Pyrrbus video me iqt plane hercules sydere pcreatū. cui q3i ab angue lerneō tot ossa ho
stū capta d sanguine suo renascūt. Qui at ille senat. fuit. cū potatē Appio celsō pulsi. cū muneri
bz suis ab vrbe legati. Interrogati a rege suo qd s hostiū sede sentiret. Vrbē tēplū sibi vīlū se
natū regnū q3e psterēt. qles porro ipsi duces vel i castris. cū medicū venale regis pyrrbi caput
afferentē Luri. remissit. Fabrici. oblati sibi a rege iperij ptez repudiāuit. vel i pace. cū Luri. si
cilia sua samnitico pferret auro. Fabrici. decē pōdo argēti. circa Ruffinū pfularē viz. q3i luxuriā
celsoria grauitate dānaret. Quis ergo miret bis moribz virtute militū victores pplm rōanū fuisse
vnoq3 bello tarētino itra q3driētiū maximā ptez italīe. fortissimas gētes. opulētissimas vrbes.
vberimasq3 regiones i deditionē redeisse. Aut qd adeo fidē super. q3i si principia belli cū exiū
pserāt. Victor pīo plio. Pyrrbus totā tremētē italiā. cāpanīaz. Lyriz. flagellatq3 pplatuz. ppe
captā vrbe a pīstina arce pspexit. z a vicesimo lapide opantoz trepide ciuitatis fumo ac puluere
ipleuit. Eodē postea bis exuto castris. bis saucio. z i greciā suaz transmare ac terras fugato. par
z ges z tanta adeo d opulētissimis tot gentibz spolia. vt victoriā suaz Rōa n capet. Nec n. vllus
pulebrior i vrbe. aut speciosior triūpbz itrauit. Ante hūc diē nihil nisi pecora volcoz. greges
fabinoz. carpēta galloz. fracta samnitū arma vidisset. Tū si captiuos apiceret. Dolosī. thessalī
Macedōes. bziū. apulū. atq3 Lucanū. Si pōpas. auz. purpura. signa. tabule. tarētineq3 de
litie. S3 nihil libētus pplis rōanis asperit. q3 illas q3 timuerat cū turbis suis belluas. q nō sine
sensu captiuitatis sumissis ceruicibz victores equos sequebantur.

Pyrrbus
apd asculū
pene mot

pyrrbi ars
in ro. supe
randis

Ass. voces
pyrrbi

Romanor
laudem

Tarentinū
bellum

Quousq3
Pyrrbus
processerit

Elephanti
capti

Edes tel
luri vota

Pales dea

Sabi gur
ges

Posthumi
in castris la
pidatus

o
f
p
b
Mnis mor italiā pacē habuit. qd. n. post tarētū auderēt. nisi q3 vltro pleg socies ho
stū placuit. Domiti binc picētes. s3 gētis asculū Sēpronio duce. q tremētē inter plūz
capitū tellurē deā pmissa ede placauit. Bellum salentinū.
Alentini picentino additi. caputq3 regiōis bziū dūsi indēto poru. M. Atilio duce z
in hoc certamine victorie precium templū sibi pastoria pales vltro poposcit.
Bellum vulturnenle.
O streni italicoz in fide mansere vulsini opulētissimi etruscoz. iplozantes opem
aduersus seruos quodā suos. q libertatē a dominio dataz in ipsos exēgerāt. translata
q3 in serepublica dñabant. Sed bi quoq3 duce Fabio gurgite penas dederunt.
De seditionibus.
Ec est secūda etas. P. R. z q3i adolefctia q3 marie viruit. z q3as floze virtutis erat
sit ac fremuit. Itaq3 q3as adhuc ex pastozibz feritas q3das spirabat i domitū. Inde
est quod exercitus Posthumium imperatorē i ficiantē quas pmiserat pedas facta

i castris seditione lapidauit. q. sub Appio Claudio noluit vincere hoste. cu. posset. q. duce Valerio Nerse detractando plerisq. militib. fracti pulis falcis. Inde q. clarissimos principes q. aduersa renf. voluntati sue. exultatione militauit. vt coriolanu. colere agros iubere. nec minus ille ferociter iuriis armis videlicet. nisi q. ia iseret signa filii mater Petruia lachrymis suis exarma uit iplius Camilli q. inq. iter plebe. z exercitu diuississe veiet. pda videref. Sz hic melior ob sessis i capta vrbe cosuluit z mor. supplices de hoste gallo vidicauit. Lu senatu q. de equo bo noq. certauz. e adeo vt relictis sedibus solitudinē z interitus patrie sue minarentur.

Loziolan

Roma discordia ob ipotēna fenerator. q. b. i terga q. q. feruliter seuitendo. i sacruz mō tē plebs armata secessit. egreq. nec nisi tribus ipetrasset. Venenit agrippe facidi z sapietis viri auctoritate fuocata ē. Erat oionis atq. satis efficax ad pcorā fabula q. disse disse iter se quodā bñanos art. q. oibo ope fugientib. solus vter imunis ageret. deide mo. ribudos a se iunctio redisse i gra. q. senfissit. q. ei opa redactis i sanguine cibis irrigaret.

Prima ci

uinatio di

scordia

Tabula

Secunda

ciuium di

scordia

Ecundā in vrbe decemuirat libido pfluat. allatas a grecia legis decē prietpes lecti iubete populo cōscripserat. o. d. n. a. t. a. q. erat i. x. y. tabulis tota iusticia. Lū m traditos fasces regio quodā furore retinebat. Ante ceteros Appius eo isolēte elatus ē. vt i ge nūa virgine fup. p. d. destinarer. oblitus z lucretie z reguz z iuris. q. ipse cōposuerat. Itaq. cū oppressam iudicio filiā trahi in seruitutē videret virginis pater. nihil cunctatus i me dio foro man sua interfecit. ad motusq. signis cōmilitonū totam eam dñationem obfessam armis in carcerem z cathenas ab aentino monte detrahit.

Erta seditionē excitauit. matrimonioz indignitas. vt plebes cū patricijs iugerent. q. tumultus in monte laniculo duce Canuelio tribuno plebis exarrit.

Tertia

discordia

Quarta se

ditio

Varia bonoz cupido. vt plebei q. q. magistratus crearent. Sabi. abustis duar. pa ter. altera Supplicio patritij sanguinis dderat. altera plebeo. Stolo q. d. a. p. q. lictio rie virge sonū ignotū penatib. suis expauerat a sorore satis isolēter irrita iuriā n. tu lit. Itaq. nacti tribuatiū bonoz z magistratū s. p. o. r. t. u. s. q. u. i. s. i. u. c. t. o. s. e. a. u. t. e. r. o. s. s. i. t. Ve rui bis ipis seditionib. p. r. i. n. c. i. p. e. p. l. l. m. n. i. m. e. r. i. t. o. s. u. s. p. e. r. e. r. i. s. s. i. q. d. n. u. s. l. i. b. e. r. t. a. t. e. c. u. s. p. u. d. i. c. i. a. t. i. t. u. natalis dignitatē. bonoz deora z insignia vidicauit. Inter oia bec nulli. acrior cultus q. liberta tis fuit. Nullaq. i p. c. i. u. r. i. t. u. s. p. o. t. u. i. t. l. a. r. g. i. t. o. d. e. c. o. r. r. u. p. t. i. c. u. v. t. i. n. m. a. g. n. o. z. i. d. i. e. s. m. a. i. o. r. e. p. p. l. o. i. t. e. r. i. z. p. n. i. t. i. o. s. i. c. i. u. e. s. e. p. i. s. t. e. r. e. t. C. a. s. s. i. u. l. a. r. g. i. t. o. d. e. a. g. r. a. r. i. a. l. e. g. e. s. u. s. p. e. c. t. u. r. r. e. g. i. e. d. n. a. t. i. o. n. i. s. p. i. n. i. m. o. r. t. e. m. u. l. t. a. u. i. t. A. c. d. s. p. u. r. i. o. q. d. e. s. u. p. p. l. i. c. i. u. p. i. p. i. s. i. p. s. i. t. Nūc Quinz dictatoz ipio i medio foro magi. e. g. y. u. m. Seruili. h. a. l. a. p. o. d. i. t. M. a. l. i. u. s. x. o. c. a. p. i. t. o. l. i. j. v. i. d. i. c. e. q. z. p. l. e. r. o. s. q. z. d. e. b. i. t. o. z. l. i. b. e. r. a. u. e. r. a. t. a. l. t. i. s. e. z. i. c. i. u. i. l. i. e. f. f. e. r. e. t. i. d. a. b. i. l. l. a. q. u. a. s. d. e. n. d. e. r. a. t. a. r. c. e. d. e. i. c. i. t. t. a. l. i. s. d. o. m. i. a. c. f. o. r. i. s. t. a. l. i. s. p. a. c. e. b. e. l. l. o. q. z. P. r. e. t. u. m. i. l. l. u. d. a. d. o. l. e. s. c. e. n. t. i. a. s. e. c. u. d. a. i. p. e. r. i. t. a. t. e. h. a. b. u. i. t. i. q. t. o. t. a. z. i. t. e. r. a. l. p. e. s. f. r. e. t. u. m. q. z. i. t. a. l. i. a. m. a. r. m. i. s. f. u. g. e. t. i. t.

Lucij flori epitomatis liber secundus.

Omita subactaq. italia. P. r. p. p. e. q. n. g. e. t. i. m. u. z. a. n. n. u. z. a. g. e. s. c. u. b. o. a. f. i. d. e. a. d. o. l. e. s. c. i. t. i. s. s. i. q. d. e. r. o. b. u. r. s. i. q. i. u. u. e. t. u. s. i. t. i. l. l. e. v. e. r. b. o. b. u. s. t. u. s. z. i. u. u. e. i. t. z. p. a. r. o. z. o. b. i. t. e. r. r. a. z. e. s. s. e. c. e. p. i. t. Itaq. m. i. x. z. i. c. r. e. d. i. b. i. l. e. d. i. c. t. u. q. p. p. e. q. n. g. e. n. t. i. s. a. n. i. s. d. o. m. i. l. u. m. a. t. u. s. ē. a. d. c. o. d. i. f. f. i. c. i. l. e. f. u. e. r. a. t. d. a. r. e. i. t. a. l. i. e. c. a. p. u. t. b. i. s. d. u. c. e. n. t. i. s. a. n. n. i. s. q. s. e. q. u. e. n. t. u. r. a. f. r. i. c. a. m. e. u. r. o. p. a. z. a. s. i. a. t. o. r. u. m. d. e. m. i. o. z. o. r. b. e. m. t. e. r. r. a. z. b. e. l. l. i. s. v. i. c. t. o. r. i. u. s. q. z. p. e. r. a. g. a. u. i. t.

Primum bellum punicum.

Ditur victor. italie ppls cū a terra fretuz vsq. venisset mō ignis. q. obuias populat. icēdio fluas iterueniente flumie abrupit. paulisp. substitit. mox cū videret opulentissimā i p. r. i. o. p. d. a. q. d. a. m. o. i. t. a. l. i. e. v. i. s. a. b. s. c. i. s. s. a. z. q. n. i. r. e. u. l. l. i. s. a. d. c. o. c. u. p. i. d. i. t. a. t. i. s. e. r. a. t. i. t. v. t. q. t. e. n. e. r. a. t. n. e. c. m. a. r. i. i. u. g. i. t. n. e. c. p. o. t. i. b. o. p. o. s. s. e. t. a. r. m. i. s. b. e. l. l. o. q. z. i. u. g. e. d. a. z. a. d. p. t. i. n. e. t. e. s. s. u. u. r. e. u. o. c. a. d. a. b. e. l. l. o. v. i. d. e. r. e. t. S. z. e. c. c. e. f. v. i. t. r. o. i. p. s. i. s. v. i. a. p. a. d. e. n. t. i. b. o. f. a. t. i. s. n. e. c. o. c. c. a. s. o. f. u. i. t. c. u. z. d. p. e. n. o. z. i. p. o. t. e. n. t. i. a. f. e. d. e. r. a. t. a. s. i. c. i. l. i. e. c. i. u. i. t. a. s. m. e. s. s. a. n. a. q. u. e. r. e. t. A. f. f. e. c. t. a. t. a. t. v. t. i. d. o. a. n. i. s. i. t. a. p. e. n. i. s. c. i. l. i. a. z. e. d. o. t. i. p. e. p. a. r. i. b. o. v. i. t. o. z. v. o. i. s. a. c. v. i. r. i. b. o. i. p. e. r. i. u. z. o. r. b. i. s. a. g. i. t. a. b. a. t. I. g. i. f. s. p. e. c. i. e. q. d. e. l. o. c. i. o. s. i. u. u. a. d. i. r. e. a. t. i. o. l. l. i. c. i. t. a. t. e. p. d. a. q. u. a. q. u. e. t. e. r. r. i. t. a. r. e. t. n. o. u. i. t. a. t. m. i. i. v. i. r. t. u. t. e. f. i. d. u. c. i. a. ē. i. l. l. e. r. u. d. i. s. i. l. l. e. p. a. s. t. o. r. u. s. p. p. l. s. v. e. r. e. q. z. t. e. r. r. e. f. i. r. e. o. t. t. e. d. i. t. n. i. b. i. l. i. t. e. r. e. f. e. v. i. r. t. u. t. i. s. e. q. s. a. n. a. u. i. b. o. t. e. r. r. a. a. n. m. a. r. i. d. i. m. i. c. a. r. e. f. Appio Claudio p. s. u. l. e. p. r. i. m. u. z. f. r. e. t. u. i. t. i. g. r. e. s. s. u. s. ē. s. a. b. u. l. o. s. i. s. i. f. a. m. e. m. o. s. t. r. i. s. e. s. t. u. q. z. v. i. o. l. e. t. u. s. s. z. a. d. e. o. n. ē. e. x. t. e. r. n. u. s. v. t. i. p. l. a. z. i. l. l. a. r. u. i. t. i. s. e. s. t. u. s. v. i. o. l. e. t. i. a. p. m. u. n. e. r. e. a. p. l. e. c. t. e. r. e. f. s. t. a. t. i. q. z. a. c. f. i. n. e. m. o. z. a. D. y. c. r. o. n. ē. s. y. r. a. c. u. s. a. n. u. z. r. e. g. e. t. a. z. t. a. c. e. l. e. r. i. t. a. t. e. v. i. c. i. t. v. t. i. p. s. e. i. l. l. e. f. e. p. u. i. v. i. c. i. t. q. s. b. o. s. t. e. v. i. d. e. r. e. t. f. a. t. e. r. e. f. D. u. l. l. i. o. C. o. r. n. e. l. i. o. s. p. u. l. i. o. ē. t. m. a. r. i. a. g. r. e. d. i. a. u. s. u. s. ē. c. u. q. d. e. i. p. s. a. v. e. l. o. c. i. t. a. s. c. l. a. s. s. i. s. c. o. p. e. r. a. t. e. a. u. s. p. i. c. i. u. f. u. i. t. i. t. r. a. n. s. s. e. r. a. g. e. s. i. m. u. d. i. e. q. u. a. c. e. l. a. s. i. l. u. a. f. u. e. r. a. t. c. l. p. n. a. u. i. u. c. l. a. s. s. i. s. i. a. n. c. h. o. r. i. s. s. t. e. n. t. v. t. i. n. a. r. t. e. f. a. c. t. e. s. s. z. q. d. a. m. u. n. e. r. e. d. e. o. z. p. u. e. r. f. n. a. u. e. s. a. t. q. z. m. u. t. a. t. e. a. r. b. o. r. e. s. v. i. d. e. r. e. n. t. p. l. i. j. v. e. r. o. f. a. m. a. m. i. r. a. b. i. l. i. s. a. r. t. e. s. i. l. l. a. s. c. e. l. e. r. e. s. v. o. l. u. e. r. e. q. z. b. o. s. t. i. u. n. a. u. e. s. b. e. g. r. a. u. e. s. t. a. t. d. e. q. s. c. o. p. r. e. b. e. d. e. r. e. t. l. o. g. e. i. l. l. i. s. n. a. u. i. t. e. a. r. t. e. s. d. e. t. o. z. q. r. e. m. o. s. z. l. u. d. i. f. i. c. a. r. i. f. u. g. a. r. o. s. t. r. a. I. n. i. c. t. e. n. f. e. r. r. e. m. a. n. u. s. m. a. c. h. i. e. q. z. a. l. i. e. a. n. c. e. r. t. a. m. i. m. u. l. t. i. a. b. b. o. s. t. e. d. i. r. i. f. e. c. o. a. c. t. i. o. z. b. o. s. t. e. s. q. n. i. i. s. o. l. i. d. o. d. e. c. e. r. n. e. r. e. v. i. c. t. o. z. e. r. g. o. a. p. d. l. i. p. a. r. a. s. m. e. r. s. a. z. f. u. g. a. t. a. b. o. s. t. i. u. s. c. l. a. s. s. e. p. r. i. m. u. z. i. l. l. s. m. a. r. i. t. i. m. u. ē. g. i. t. t. r. i. u. m. p. h. u. c. u. i. q. d. g. a. u. d. i. u. f. u. i. t. c. u. i. D. u. l. l. i. i. i. p. e. r. a. t. o. z. n. o. t. e. n. t. v. n. i. d. i. c. i. t. t. r. i. u. m. p. h. o. v. i. t. a. m. o. e. s. v. b. i. a. c. e. a. r. e. d. i. r. e. t. p. l. u. c. e. r. e. f. u. a. l. i. a. p. c. i. e. r. e. s. b. i. n. i. b. r. i. a. s. i. u. l. l. i. t. q. n. i. q. u. i. d. i. e. t. r. i. u. m. p. h. a. r. e. t. p. r. a. t. a. b. u. i. v. t. c. t. o. r. i. a. l. e. u. e. b. u. i. p. l. i. j. d. a. n. u. f. u. i. t. A. l. t. e. r. p. s. i. l. i. u. i. t. e. r. c. e. p. t. A. s. i. n. a. L. o. r. n. e. q. s. i. m. u. l. a. t. o. c. o. l. l. o. g. o. c. u. o. c. a. f. a. t. q. z.

Sugunt

Tertia

discordia

Quarta se

ditio

Sp. cassius

Manlius

capitolin

Processus

ro. po.

Sicilia

Ro. in sicili

am trajic

unt

Dyero vin

citur

Classie

Dullius

Calpbur
n^o flama

Carala
142

Ro. i africa
traiciunt

Xatippus

Reguli fi-
des

Detellus

M. fabius
buteo

Luctatius
conful

Victoria
naualis ad
egates

Janus ge-
minus fecit

do claudif

Domiti li-
gures

Galorum
natura

Tertia spo-
lia opima

oppressus fuit. pñ die pñice documētū Lolatio dictatore fere oia pñidia penoz agrigēto. drepano
panozimo. erpe. lily beo detraxit. trepidatū ē semel circa camerinētiū saltū. h̄ eximia virtute Cal
furnij flāme tribuni militū euasim^o. q̄ lecta. ccc. manu īfessū z īfessū ab hostibz tumultū occupa
uit adeoqz morat^o hostes. dū exercitus ois euaderet. ac n̄ pulcherimo exitu ternopvillaz z leoi
de fama adequauit. Doc illucipio noster q̄ expeditioi tāte sup̄fuit z sup̄ripit licet n̄bil scripserit
san guine. Lucio Cornelio Scipio cū iā scilia suburbana esset populi roani. puicia. serpēte lan^o
bello lardina ānciaz q̄z et corfica trāst. vbi z hic carale vrbis exidio icolas terruit. adeoqz ois
terra mari penos expugnauit. vt iā victorie n̄bil nisi africa ipsa restaret. M. Attilio Regulo du-
ce iā i africa nauigabat bellū. nec deerat. q̄ ipso punici maris noie ac terrore deferret. augente i
sup̄ tribuno Miano metū. i. que. n̄si parbuisset securi districta īperatoz metu mortis nauigādū se-
cit audaciā. mor de vētis remisqz pperatū ē tātulqz terror hostici aductus penis fuit. vt ap̄tis pe-
ne positis carthago capess^o. Belli p̄ia p̄mū fuit ciuitas dypea. p̄ima. n. a punico lutoze q̄si arx.
specula pcurrit. z bec. ccc. ap̄lus castella vastata fuit. nec cū hoibz. s̄ cū mōstris q̄qz dimicatu ē.
Lū q̄n i vidictā africe nata mire magnitudinis serpēs posita ap̄ bragada castra videret. Sed
oiz victor regulus cū terroze nois sui late circūtulisset. cūqz magnā viz iuuētis ducesqz ipsoz
aut cepisset aut haberet i viculis classemqz īgētū pda bonuisti z triūpho grauē vrbē pmississet
ēt ip̄fāz caput belli carthagine vrgebat obfidiōe. ip̄fāzqz portis iheribet. Hic paulū circūacta for-
tuna ē. m̄ vt plura duxissent roane vrbis īfignia. cū fere magnitudo calamitatibz approbat. nā
pueris ad externa auxilia hostibz. cū Xatippū illis dūce Lacedemō milites a viro militie pitissi-
mo vicinur. cū sedā clade roanisqz vlu īcognita. Viuus i māus hostiū vēt fortissim^o īperatoz
S̄ ille qdē par tāte calamitati fuit. Nā nec pūico carcere fract^o. nec legatioe suscepta. q̄ppe di.
uerfa. quā hostes mādauerāt. celsu fuit. ne pax fieret. ne cōmutatio captiuoz recipere. s̄ nec illo volū-
tario ad hostes suos reditu. nec vltio fuit carceris. seu crucis supplicio deformata maieftas. Im-
mo his oibz admirabilior qd aliud q̄ vict^o d̄ victoribz. qz carthago n̄ cesserat. d̄ fortia triūphā
uit. Populus āt roanus multo acrior īfessiozqz p vltio reguli q̄ p victoria fuit. Detello igitur
p̄sule p̄rātū alit^o p̄is. z reuerfo i scilia bello ap̄ panomū sic hostes cecidit. vt ne ap̄h^o cā in
isula p̄citaret. Argumētū īgētis victorie cētū circiter elephātoz captiuitas. Sic q̄qz magna pda
si gregē illū ī bello h̄ venastioe cepisset. Publio Claudio p̄sule nō ab hostibz s̄ a vīs ignis supar^o
ē q̄z auspicia p̄p̄erāt. ibi statim classe d̄merfa. vbi ille p̄cipitari pullos iusserat. q̄ pugnare ab
his vetaretur. M. Fabio buteo p̄sule classe hostiū i africo mari ap̄ egimuz iā i italia. vltro na-
uigātē cecidit. Quauis Octauio triūphus tēp̄estate itercedit. cū opulenta pda classis aduerfā
acta vētis naufragio suo astricta z l̄rtes oiz iperia gētū. īfulaz lūdoz īpleuit. Magna clades
s̄ si sine aliq̄ p̄cipitaz p̄p̄is dignitate ītercepta tēp̄estate victoria z triūphū p̄iisse naufragio. Et
tū cū pñice p̄de oibz īfulisqz fluitaret. P. R. triūphauit. Luctatio Catulo p̄sule. tan dē bello finis
īposi^o ap̄ īfūlas. q̄b^o nomē egates. nec maior alia i mari pugna. q̄ppe cōmeatib^o exercitu. p̄pu
gnaculis armis. grauis hostiū classis. z i eis q̄si tota carthago. q̄d ip̄sū exiitio fuit. Rōana classis
p̄mpta. leuis. expedita. z qdā genere castrefts ad similitudinē pugne eq̄l̄tris sic remis q̄si habe-
nis agebat. z i hos vel i illos mobilia rostra speciē viuētū p̄ferebat. Itaqz momēto t̄pis laccra-
te hostiū rates totū iter scilia tra dimiaqz. pelagus naufragio suo opuerūt. Z āta deniqz fuit illa
victoria. vt d̄ exidēdis hostiū menibz n̄ q̄rere. sup̄uacū vifus ē i arcē murosqz kuire. cum iam
in mari esset delecta carthago.

¶ Bellum ligusticum.

Eracto punico bello secuta ē breuis sane z q̄si ad recipiēdū sp̄ritū reges argumētū-
qz pacis z bōa fide cessatiū armor. tunc p̄mū post Numā clausa fuit porta. Jani. s̄
statiz ac sine mora patuit. q̄ppe iā Līgures. iā īsubres galli. nec nō z īlirici laccēbat.
Sic d̄ subalpiis. i. d̄ subip̄is italie faucibz gētes. dō qdā assidue icitāt. ne rubiginē ac-
sitū arma feriret. deniqz itaqz q̄tidia i q̄si domesticis hostes tyrocinia militū ībuebat. nec alter
viraqz gēte q̄si cote qdā. D. R. ferz sue virtutis acuebat. Līgures imis alpiū iugis adberētes. i
ter varrū z macrā flumē īp̄licitos dūis īfluestribz maior aliquāto labor erat iuēre. q̄z vicerē tutū
locis z fuga. dū atqz veloz gēus ex occasioe magis latrocinia q̄ bella faciebat. Itaqz cum diu
multūqz eluderet salū deciates morubij. cuburates. īcognitas tā dē Sului^o latebras cor ignib^o
sepsit. Rebr^o i plana dedurn. Posthumius ita exarmanit vt vir reliquit ferrus q̄ terra coleret.

¶ Bellum gallicum.

Allis īsubribz z bis accolis alpiū. ai feraz. corpora plusquā humana erāt. s̄ experi-
mēto dep̄henfus ē. q̄ppe sicut prius īpetus eis maior q̄z viroz ē ita sequēs minor q̄z
feminaz. Alpina corpora humētū celo educata bēnt qdā simile niubolūis. i. q̄ morē
vt caluere pugna. statiz i sudore cūt. z leui motu. q̄si sole laxat. Di sepe z alias. s̄ Bui-
to maro duce nō prius soluturos se baltea. q̄ capitolū ascēdisissent iurauerāt. factū ē. victos enī
Emilius i capitolio disicnit. Morz Aristonico duce vouere de nostrū militū pda Marti suo tor-
quē. ītercepit Iuppiter voti. nā de torq̄bus cor aureū trophēū Ioui Flāminius erexit. Viri-
domare rege romana arma Vulcano p̄miserant. alioquin vota ceciderunt occiso. n. rege mar-
cellus tertia post Romulum patrem seretrio Ioui arma suspendit.

Ilyrij seu liburni sub extremis alpiu radicibus agūt. iter arsiā titiūq; flumē. lōgissi-
me p totū adriani maris luttus effusū. bi regnāte Teusa muliere populanōibus n. cō-
tēti lucente scelus ad diderūt. Legatos qppe. nros ob ea q deliquerāt iure agentes.
nec gladio qdem. s; vt victimas securi pcutiūt pfectos nauū igne cōburūt. idq; q in
dignius foret mulier iperabat. Itaq; Lneo Suluio cētū malo duce late domant. Stricte in prin-
cipum colla securcs legatorum manibus lituere.

Bellum punicum secundum.

Qst primū punicū bellū vir qdrienni reges ecce alterz bellū minus qdes spacio. nec
enī amplius q; xviij. ānos hēt. s; adeo cladū atrocitate terribilius. vt si qe conferat
dāna. vtriusq; populi. similior victo sit populus q vicit. Alut pudebat nobile populus
ablatū mare. rapte iūle. dare tributa. q ubere cōsulerat. Vnc i vltionē puer Hāni-

bal ad arā patri iurauerat. nec re morabaf. Igis i cā belli Saguntus delata ē hispanie ciuitas. z
opulenta fideiq; cū ga rōanis magnū qd ē h; triste monumētū. q; libertate cō sedere excepta
Hānibal causās nouoz motū qrens. z suis z ipsoz māib; euerit. vt italiā sibi rupto sedere api-
ret. Sūma sedez rōanis religio ē. Itaq; ad auditū focie ciuitatis obfidiatis mōres citi cūz penīs
quoz sedetis. nō statiz ad arma pcurrūt. dū prius more legitiō qri malūt iteriz iā nouē mētib;
scitū. fame machinis ferro z igne versa deniq; i rabie fide imane i foro excitāt rogū. nū desup se
suosq; cūz oibus opib; suis ferro z igne corripunt. Vūi tātē claudis auctor Hānibal poscit ter

guierantib; penīs dur legationis. q in q mora est. Fabius. In hoc ego sinu bellū afferro. z pacē
vtrū elugis. vtrū placet sumite cūq; succlamati esset. vtrū veller daret. Bellū igit ingit accipite. z
excussit i media curia fuge gremio nō sine horrore q; plane hānibi ferret. effudit. Similis exi-
tus belli initio fuit. Nā q; has iferias sibi saguntinoz vltie dire i illo publico parricidio icendio
q; mādassent. ita manib; eoz yastāde italie. captiuitate africe. ducū z regū. q id gessere bellum
quoz parentatū est. Igis vbi semel se i hispania mouit illa grauis z lucnosa pūnici bellū vis at

q; tēptas destinātūq; rōanis iā diu fulmē saguntino igne cōflauit. statiz quodā ipetu rapta me-
dias pfregit alpes. z i italiā ab illis fabulose altitudinis nūbro velut celo missa descēdit. ac pū-
mi qd ē ipetūs turbo ter padū z ticinū valido statiz fragore detonuit. Tūc Scipiōe duce susus
erexit. saun? z ipse venisset i hostiū manus iperatoz. nisi ptectū patrē ptertaxat admodū fili?
ab ipsa morte rapuisset. z hic erit Scipio. q i exitū africe crescit nomē ex malis ei? habiturus. Zi
cino Trebia succedit. hic secūda belli pūnici pcella defecit. Sēptimio cōsule. tūc callidissimi bo-
ies frigidū z nūale naci diē cū se ignibus prius oleoq; fouissent. horribile dictū. boies a meri-
die z sole venientes. nostra nos hyeme vicerūt. Trasimenus lacus tertiu flumē Hānibalis ipe-
ratorē flaminio. ibi quoq; ars noue pūnice fraudis. qppe nebula lacus plaustrisq; virgultis
tectus egū terga subito pugnātū iuasit. Nec de dijs possumus qri. liminētē temerario ductū cla-

dē pāuerat. Insidētia signis agmina z aqle pādire nolentes. z cōmissā acie secutus ingens ter-
re tremor. nisi illū horrore soli egū vrorūq; discursus z moza uehemēt? arma fecerūt. Quar-
tus idē pene vltimū vulnus iperij cāne ignobilis apulie vicus. s; magnitudine cladis emersit.
z. Al. milū cede parta nobilitas. Ibi i exitū infelices exercit? dur. terra. celū. dies. tota deniq; rex
natura cōsensit. Siquidē nō contentus simulans transfugas Hānibal. q mor terga pugnātūz
cecidit. Insup callidissim? iperatoz patētib; i cāpis obseruato loci ignio. q? z sol ibi accerrim?
z plurimus puluis. z eurus ab oriēte sp; quasi ad cōstitutū. ita instruit acie vt romās aduersus

bec oia a duersis quasi secūdū celū tenēs. vēto. puluere. sole. pugnaret. Itaq; duo maximi exerci-
tus celi ad hostiū facietate. donec Hānibal diceret militi suo. parce ferro. Ducū effugit alter. Al-
ter occisus est dubiū vt maior aīo. paulū puduit. Varro nō desperauit. Documēta cladis. cru-
entis aliqūdiū ausidus pōs d cadauerib; iussu ductis fact? i terroze Vergelij modij duo aūloz
carbagine missi dignitasq; equestris taxata mēsurā. dubiū deidē nō erat. qn vltimū illū diē ba-
bitura fuerit. Rōa. gntūq; itra diē epulāri Hānibal i capitolio potuerit. si qd pntū illum dixisse
Adberbalē Bomilicaris ferūt. Hānibal quēadmodū sciret vicerē. sic vti victoria fecisset. Tū qui
dē illū. vt dici vulgo solet. aut fatū vrbis imperature. aut ipi? mēs mala z aduersā a carbagine
dij in diuersis abfulerūt. cū victoria posset vti. frui maluit. Relictaq; Roma cāpaniam tarentūq;

peragrarē. vbi mox z ipse. z exercit? ar dōz elanguit. adeo vt vix dictūz sit. capuam Hānibali
cānas fuisse. Siquidē inuictum alpius indomitū armis. campanie. quis crederet. soles z tēp-
tes fontibus baie subegerūt. Interim respirare romanis. z quasi ab inferis emergere arma nō
erant. detracta sunt templis decrant iuuentus. in sacramentum militie liberata seruitia. egabant
crario. opes suas liberis senatus i medium protulit. nec ptezet q in bullis singulisq; anulis erat
quicquā sibi auri reliquere. eques secutus etemplū. imitateq; equite tribus. deniq; vix. feraciter
tabule vt scribat; manus leuio Marcelloq; consilibus cum priuāte opes i publici deferentur
quid āt in eligendis magistratibus. qe centuriarū sapientia. cum iunioribus a senioribus con-

silium de creandis consilibus petiuere quippe aduersus hostem toties. victorem. tā callidum

Libunor
sedes

Illyrij. 53

Secundus
bellum pu-
nicum

Saguntus

Atf. nouā
belli denū
ciationem

At ticinūz
vincuntur
Ro.

Itex ro.
uicunt ad
trebiam

Trasimēa
acies

Lannepo.
ro-funeste

Adberbal

Lapua an-
nibali
Lānoz lo-
co fuit

Cunctator fabius non virtute tm. s; suis et pugnare cōsilijs oportebat. Prima redētiō. s; vt sic dixeris reuēsi-
tis imperijs spes fabius fuit. q̄ nouā de Hannibale victoriā cōmētus est. nō pugnare. Vinculi
cognomen nouū ē reipublice salutare cūctator. Sic illud ex populo. vt iperij scūtū vocaret. Ita
q̄ s; p̄laminū totū p̄ salernos gauranosq; saltus. sic macerāt Hānibale. vt q̄ frāgi virtute nō po-
terat moza cōmūneres. Inde claudius Marcello duce et cōgredi ausus est cōmūnerē venit ē pe-
pulis. et cāpama sua. et ab obsidiōe nōle vrbis excussit. Aulus et sempiternio gracco duce p̄ lucani
am seq. et p̄mere terga cedētis. quāuis tunc. o pudor! manu seruli pugnaret. nā bucusq; tot ma-
la cōpulerant. s; libertate donati fecerant de seruitute rōanos. Horribile ē tot aduersis fiducia. o
singularē aium ac sp̄ritū populi romani tā arctis afflictisq; rebz. cū de Italia sua dubitaret. au-
sus est tñ in diuersa respicere. cūq; hostes ī iugulo p̄ cāpama apulūq; volūtaret mediūq; de ita-
lia africa facerent. eodē tpe et hunc sustinebat. et in siciliā. sardinia. hispaniā. diuisa p̄ terraz orbē
arma mittebat. Sicilia mādata Marcello. nec diu restitit. tota enī īsula in vna vrbe superata. est
grāde illud. et ante id tps inuictū caput syracuse quāuis Archimedis īgenio defendēret. aliqñ
gesserit. Lōge illi triplex murus. totidēq; arces. portus ille marmoreus et fons celebratus Are-
tuse. nisi q; bacutenus p̄fluere. vt pulchritudinē victie vrbis parceret. Sardinia Dracbus arri-
puit. nūl illic gentiū feritas infanorūq; nā sic vocant īmanita monū p̄luere. scūtū ī vrbes. vr-
bemq; vrbū Leralis. vt gens cōtumax vltisq; mortis saltē desiderio patrij soli domaret. In
hispaniā missi Leneus et Publius Scipiois sp̄tota penis cripuerant. sed īsidij punice frau-
dis oppressi rursus amiserant. Magnis qdē illi plijs cū punicas opes cecidissent. s; punice īsi-
die alterū ferro castrametantes. alterz cūz euasissent ī turre cinctū facio oppresserunt. s; gis ī vltio
nē patrias ac patrui missus cū exercitu Scipio cui tā grāde de africa nomē facta decreuerāt. Vel
lactice illa vris armisq; nobilē hispaniā illā seminariū hostilis exercitus. illā Hānibalis crudi-
tricē. incredibile dictū. totaz a pyrenēis mōtibz in Herculis colūnas. et oceanū recuperauit. nesci
as citius an facilius q; velociter quattuor anni satēnt. q; facile vel vna ciuitas pbat. eodē appe
quo oblesā ē die capta est. omēq; Africane victorie fuit. q; tā facile capta ē Hispania Cartha-
go. Certū est tñ ad p̄siganā p̄uincia maxime p̄fecisse singularē ducis sanctitatē q̄ppe. qui ca-
piuos pueros puellasq; p̄cipue pulchritudinis barbaris restituerit. nec ī cōspēctū qdē sum pas-
sus adducit. ne qd de virginitatis ītegritate deliberasse saltē vel oculis videret. Nec iter diuersa
terraz populi romanos. necideo tñ Italie viscibus inherentes summonere poterat Hanni-
balem cartaginensē. Pleraq; ad hostem defecerant. et dur accerrimus cōtra romanos italicis
quoq; viribus vtebat. ita tñ cum plersq; opidis et regibz excussis. Tarentinus ad nos
redierat. et capua sedes et domus et patria altera Hānibalistenab. cū amissio tñ p̄no di-
ci dolorē dedit. vt ille totis viribus Romā conuerteret. O populū dignū orbis īperio. dignū
cōium fauore. et administratione hominum ac deoz. compulsi ad vltimos metus ab incepto
non destitit. et de sua vrbe sollicitus. capuā tñ non omisit. sed parte exercitus sub Appio cōsule
relicta. parte flaccum in vrbe secuta. absens simul p̄sentisq; pugnabat. Quid ergo miramur
Mouenti castra a tertio lapide Hannibali iterum ipsos deos. deos in quā nec sateri p̄debit re-
stitisse. tanta enim ad singulos illis motus vbi imbz effusa est. tanta ventoz vōlētia cohorza
est. vt diuinitz hostē summoneri. nec celo sed ab vrbis ipsius menibus. et capitolio ferri videre
tur. Itaq; fugit. et cessit. et in vltimū se italie recepit sinum. cum vrbe tñ nō adortam reliq̄set.
Paruare dictū. s; ad magnanimitates. P. R. probandā satis efficit. q; illis ipse q̄bus obli-
bant diebus. ager quē Hannibal castris īfiderat. venalis rome fuit. basq; subiectis inuenit
emptorē. Voluit Hānibal cōtra fiduciā imitari. subiectos argentarias vrbis tabernas nec se-
ctor. inuentus est. Vt scias et p̄sagia satis fuisse. nūl actū erat tanta virtute tāto fauore deoz.
Sigdē ab hispania Hasdrubal frater Hannibalis cū exercitu nouo. nouis viribz noua belli mo-
le veniebat. Actus erat pul bubio. ī vir ille se cum fratre iunxisse. idē hunc quoq; castrametā-
tē Claudius Nero cū Lūio Salmatore debellat. Nero ī vltio italie angulo summonēbat Han-
nibale. Lūius ī diuersissimā partē. et in ipas nascentis italie fauces signa cōuerteret. tanto oī
q; longissima italia solo interiācente. quo cōsilio. qua celeritate cōsules castra cōiūnerint. inopi-
anterq; hostē collatis signis cōp̄resserint. neq; id fieri Hānibal senserit. difficile dictū ē. Er-
te Hānibal re cognita. cū pietus fratris caput ad sua castra vidisset. agnosco ingit īfelicitem
cartaginensē. nec fuit illius viri nō sine p̄sagio quodam satis īmēntis p̄tia cōfessio. P. R. certum
erat Hānibalem et ipsius confessione posse vincē. sed tot re p̄ prosperam fiduciā plenus po-
pulus romanus magni extimabat asperrimum hostem in sua africa debellare. Duce igit Scipio-
e in ipsam africa tota mole cōuerfus imitari cepit Hānibales. et italie fide clades in africa vi-
dicare. Quas ille dii boni Hasdrubalis copias. quos Syphacis exercitus fudit que quantas
vtriusq; castra facio illatis vna nocte deleuit. deniq; iā nō a tertio lapide. sed ipsas cartaginis
portas obsidiōe quatebat. sic factū ē. vt iherētes atq; incubantem italie extorqueret Hānibale.
Non fuit maior sub imperio romano dies quam ille. cum duo omnium et antea et postea ducis
maximi ille italie. hic hispanie victor collatis cōminis signis direrere aciem. Sed et colloqu-

um fuit inter ipfos de legibus pacis. Steterunt diu mutua admiratione defixi, ubi de pace non cō-
uenit, signa cecinerunt. Cōstat viriufq; cōfessione nec melius inſtrui aciem, nec acrius potuiſſe pu-
gnari. hoc Scipio de Hannibalis, Hannibal de Scipionis exercitu predicauerunt. Sed tamen
Hannibal ceſſit, premiumq; victorie africa fuit ⁊ ſecutus africanam terrarum orbis.

¶ Bellum macedonicum primum.

P Oſt cartaginē vinci nemineꝝ puduit, ſecute ſunt ſtatim africaꝝ gentes, macedonia,
greecia, ſyria, ceteraq; oīa quonāda quaſi eſtu ⁊ torrente fortune, ſic primi oīum mace-
dones affectatoꝝ quondā imperij populus. Itaq; quāvis tunc Philippus regno pſi-
deret, romāi tñ dimicare ſibi cuꝝ rege Alexander videbant. Macedoicuz belluꝝ noīe
amplius qꝫ ſpectatioꝝ gentis fuit. Cauſa cepit a federe Philippi, quoꝝ rex iam pudem dominan-
tem in italia Hannibales ſibi ſociauerat. poſtea creuit imploꝝantibus athenis auxilium contra re-
gis iniurias, cum ille vltra ius victorie in templa, aras, ⁊ ſepulchra ipſa ſeiret. Placuit ſenatui
opeꝝ tantis ferre ſupplicibus, quippe iaz gentium reges duces, populi, nationes, pſidia ſibi ab
hac vltro petebant. primo igitur Luuino conſule populus romāus Ionium mare ingreſſus loca
grece littora velut triumphanti claſſe pagrauit ſpolia quippe ſicilie, hispanie, ſardinie africa p-
ferebat. Et manifeſtaꝝ victoꝝiaꝝ nata in ptozia puppe laurus pollicebat. Aderat ſpōte in auxilium
Attalus rex pgamoz. Aderant Rody nauticus populus, quibus a mari cōſul, a terris oīa
egꝝ viriꝝ quantibet, bis victus rex, bis fugatus bis exutus caſtris, cum tñ nihil terribilius ma-
cedoibus fuit ipſo vulnerū aspectu, qꝫ non ſpiculis neq; ſagittis, nec villo greculo ferro, ſed igen-
tibus pilis, nec minoribꝫ adacta gladij vltra morē petebat. Enimvero ſtiamio dedit iuios atea
chaꝝum mōtes. Indūq; ānez p abrupta vadentē ⁊ ipſa Macedoie clauſura penetrauit. itro
iſſe victorie fuit. Nā poſtea nunquā auſus cōgredi rex ad numulos, quos cynocephalas vocant
vno ac ne hoc qꝫ deꝝ iuſto pſio opprimif, ⁊ illi quideꝝ cōſul pacem dedit regnumq; cōceſſit, mor-
neqꝫ eſſet hoſtile iſthas ⁊ Euboeaz ⁊ graſſantē ſub Nabide ſuo lacedemōa cōpeſcuit. Breuie
vero veteres ſtatus reddidit, vlt legibꝫ viuere ſuis ⁊ auita libertate frueretur. Que gaudia que
vociferatioꝝ fuerunt. Eꝝ hoc forte Nemee in theatro quinquenalibus ludis a pcone caueret
quo certare plauiſu, qꝫ ſloꝝ in conſuleꝝ pꝛofuderunt, ⁊ iterum iterumq; pꝛeconem repetere
illam vocem iubebat, qua libertas acbaie pꝛonunciabatur, nec aliter illa conſulari ſententia. qꝫ mo-
dulaſſimo aliquo tibiaꝝ aut ſiduum cantu fruebantur.

Bellum ſyriacum regis antiochi.

A ccedoniaꝝ ſtatim ⁊ regē Philipꝫ Antiochus excepit quodā caſu quaſi in dūſtria ſic
a gubernante fortuna, vlt quem admodum ab africa in europaꝝ, ſic ab europa i aſiaꝝ vl-
tro ſe ſuggerentibus cauſis imperijꝝ pcederet, ⁊ cuꝝ terraz orbis ſitu, ipſe ordo vi-
ctoꝝiaꝝ nauigare. Nō aliud formidoloſius fama belluꝝ fuit, qꝫ cuꝝ plas ⁊ orien-
tem Heres atq; Darius cogitaret, qꝫ perſoſſi iunꝝ montes, qꝫ velis opertum mare nunciare
tur, vlt hocceſtes mine terriabant cuꝝ bumore cōtinuo cumanus Apollo ſudaret, ſed hic ſauē-
tis aſie ſue numinis tior erat, ſed nec ſane viris opibus armifq; qꝫ quaz copioſius ſyria, ſi in ma-
nibus tā ignaua regis inciderat, vlt nihil fuerit in Antiocho ſpecioſius, quaz qꝫ a romanis victus
ē, Impulere reges in id belluꝝ illinc Thoas etbolie princeps, in bonorataꝝ apud romanos que
rens aduerſus macedoas militie ſue ſocietates, hinc Hannibal qꝫ in Africa victus pſugus ⁊ pa-
cis impatiens hoſtes populo romano toto orbe qꝛebat, ⁊ quod illud fuiſſet piculuꝝ, ſi ſe conſilijs
eius rex tradidiſſet, ſi aſie viribus vſus fuiſſet miſer Hannibal. Sꝫ rex ſuis opibus ⁊ noīe regio
fretus ſatis habuit belluꝝ mouere Europa iaz dubio pꝛocluſiue ad romanos pꝛinebat. Dicꝫ
machiaz vrbes in littore tracio poſitaz a maioribus ſuis Antiochus vlt hereditario iure repe-
bat. Hoc velut ſydere aſtaticū belli mota tempeſtas ⁊ maximus regū conuentus fortiter in diſſiſſe
belluꝝ cū ingenti ſtrepitu ac tumultu mouiſſet ex aſia Occupatis ſtatim inſuſis greceſq; littoribꝫ
otia ⁊ luxus tanqꝫ victoꝝ agitabat, Euboeaz iſulaz pꝛincenti adherentē tenui fretō recipiētibꝫ
aqꝫ Euripus abſcidiſſe. Dic ille poſitis aureis ſericifq; tentorijs ſub ipſo freti murmure cum iter
ſuūta tibiꝝ ſidibusq; cōcineret collatis vndiqꝫ qꝫ ſus p hꝛemē roſis, ne cuꝝ aliquo dūci genere
agere videret virginū pꝛuozqꝫ delectus habebat. Talē qꝫ regē iā ſua luxuria debellati popu-
lus rōanus Aſchio glabione cōſule i in ſula aggreſſus ipſo ſtatim aduentus ſui initioꝝ coegit ab i-
ſula fugere. Tā pꝛicipiteꝝ apud thermopylas affectus locus, ccc. laconuꝝ ſpecioſa cede memoꝝan-
dū, ne ibi qꝫ qꝫ ſiducia loci reſiſtētē mari ac terra cederet coegit. Stati ⁊ euſtegio itur i ſyriaz, claſ-
ſis regia Polixēdi Dānibaliꝝ cōmiſſa. Nā rex plūꝝ nec ſpectare poterat. Igitur duce Eminio
regillo a remigātibꝫ rodijꝝ tota laceſat. Ne ſibi placeant Aibene in Antiocho vicinū Herē
in Emilio Alcihiadem equauimus epheliꝝ Salamina penſauimus. Conſule Scipione cui fra-
ter ille modo victoꝝ cartibaginis africanuꝝ voluntaria legatione aderat, debellari regem placet
⁊ iam toto ceſſerat mariſſe nos imꝝ vlticꝝus meandꝛum ad ānem, mōtemqꝫ ſyꝫilum caſtra
ponunt, hic rex incredibile dictuꝝ, qꝫbus auxilijs qꝫbus copijs cōſederat, recentia milia peditū, equi-
tum ſalcatoꝝqꝫ curruum non minoꝝ numerus, elephantis ad hoc imenſe magnitudinis auro
purpura argento ⁊ ſuo eboꝝe fulgentibus aciem viriufqꝫ vallauerant, ſed hec oīa pꝛepedita ma-

Hannibal
i africa vici-
tur

Origo ma-
cedonici
belli

Plutarch⁹
adſum am-
nem ipſum
vocat Luui-
us Aroum

Redditur
libertas
grece

Orientis
opes

Antiochus

Thermopi-
le

Vide ne
themofte
ſit legendū
non alcihi-
dem

gnitudinem sua ad hoc imbre. q. subito superfluo mira felicitate perficos arcus corruerat. pri-
mum trepidatio. mox fuga. de hinc triumphus fuerunt. Victo et supplicia pacem atq. partem re-
gni dari placuit. eo libentius. q. tam facile cessisset.

¶ Bellum etholicum.

¶ Priaco bello successit. vt debebat. etholicum. victo quippe romanus Antiocho faces
asiatici belli psequeretur. ergo Sulpio nobiliori mandata ultio est. Sic protinus caput
getis ambracia regia pyrrii machinis quat secuta de ditio. Ad erant etholor. preci-
bus attici. Rodij et memineramus auxilij. sic placuit ignoscere. serpit tamen latius in
proximos bellum omnemq. late Cephaloniam. zapynton. et quicquid insularum in eo mari in-
ter cereanios montes iugumq. maleum etholici belli accessio fuerunt.

¶ Bellum hispanicum.

¶ Isti sequuntur etholos. quippe bellantes eos nuper adiuuerant. et initia pugne p-
spera hosti fuerunt. eademq. exitij causa. Na cum Lenci Danlij castra cepissent opi-
me que incubarent. epulantes. ac ludibundos plerosq. aut vbi essent pze poculis ne-
scientes. Appius pulcher inuadit. sic cum sanguine et spiritu male partem reuomere
victoriaz. Ipse rex apulo equo impositus. cum subinde crapula. et capitis errore lapsaret. captu
sele vir et egre postquam exspectus esset didicit.

¶ Bellum gallogrecum.

¶ Allogrecia quoq. syriatici belli ruina couoluit. fuerat iter auxilia regis Antiochi. an-
fuisse cupidius triumphu Danlius. an eos viros simulacrit dubiu certe. negatus e
victori triumphus. q. causa belli no approbavit senatus. Leterij gens gallogrecor
sic ut ipsius nomen in ditio est. mixta et adulterata est. relique galloz quibus et Breno
duce vastauerant greciam. mox oriente secuti in media asie parte et sedere. Itaq. vt frugum se-
mina mutato solo degenerant. sic illa genuina feritas cor. asiatica amenitate mollita est. Duob
itaq. plijs fusi fugantq. sunt. Quis sub aduentu hostis relictis sedibus. in altissimos le montes re-
cepissent. solostogioz rectosagiam insederant. vtrinq. fundis sagittisq. acti in perpetuum se pa-
cem dediderunt. Sed alligati miraculo quodam fure cum carbenas moribus et ore tentasset.
cu offocandis inuicem fauces prebuisent. Nam origagontis regis viroz a centurione stuproz
passa. meorabili expleo custodiam euasit. Reuulsuq. militis caput ad maritum suum retrulit.

¶ Bellum macedonicum secundum.

¶ Vm alie alieq. gentes syriaci belli sequuntur ruina. macedonia se rursus erexit. foris-
simu populus memoria et recordatio sue nobilitatis agitat. et successerat philippo
filius Perseus. q. semel in perpetuu victas esse macedonias no putabat ex gentis digni-
tate. multo vehemens sub hoc macedones q. sub patre cofsurgunt qppe ibrares i vi-
res suas traserat. Itaq. ita in dustria macedonu. viribus thracu. disciplinam macedonica tepta-
uere. Accessit bis consiliu ducis. q. situ regionu suaz sumo specular. bemo. positus per abrupta ca-
stris. ita macedonia sua armis. ferroq. vallauerat. veno reliquisse aditu nisi a celo venturus hostib
videret. Na Marao philippo consule. ea provincia ingressus populus romanus exploratis di-
ligentes accessib. p astrude palude. p acerbos dubiosq. tumulos. illa que volucris quoq. vi-
debat inuia accessit. regemq. secuz et nihil tale metuentem subita belli eruptione terruit. cuius tan-
cta trepidatio fuit. vt pecunia omnes in mare iusserit mergi ne piret classem cremari ne incende-
retur. Paulo consule cu maiora et credia essent imposita pfectidia. per alias vias macedonia dypres-
sa est. Suma q. de arte et in dustria ducis. cu alias minatus. alias irrepsisset cuius aduentus ipse co-
terribilis regi fuit. vt interesse no auderet. sed gerenda ducibus bella madauerit. Absens ergo vi-
cus fugit in maria. insulasq. samothracem. fretus celebri regione. quasi tepla et arc possent defen-
dere. que nec motes sui nec arma potuissent. Nemo regu diutius amisse fortune conscientia re-
tinuit. supplex cu scriberet ad imperatorem. ab illo quo confugerat tepla. nomenq. epistole notaret
suu regem addidit. Sed nec reuerentior capte maiestatis alius paulo fuit. cu i conspectu venisset bo-
stis i templu recepit. et in coniuijs adhibuit. liberofq. admonuit suos. vt fortuna cui tm liceret re-
uererent. Inter pulcherrimos huc quoq. populus romanus de macedonia duxit atq. vidit triu-
phu. qppe cuius spectaculo triuui impleuerit. Prima die signa tabularq. Sequens arma pecu-
nias trasuerit. Tertius captiuos ipsuq. regem attonitu adhuc tanq. subito malo stupente. Sed
multo prius gaudiu victorie populus romanus qua epistolis victoris pceperat. Quippe eodem
die q. victus et perles i macedonia. rome cognitu est. Duo iuuenes cadidis equis apud iuuene
laci puluere cruore abluabant. Vi nunciare Lassoze et pollucere fuisse creditu vulgo quod ge-
mini fuissent. inter fuisse bello. q. sanguine maderent. a macedonia veire. q. adhuc anbelarent.

¶ Bellum illyricum.

¶ Acedonia belli contagio traxit illyricos. ipsi q. de vt romanu a tergo distringerent. a
Perse rege conducti pecunia militauere. sine mora ab Antio ptoze subiguntur. Losco-
dam caput gentis deesse sufficit. Statim secuta de ditio est deniq. hoc bellu ante finitu
est q. geri Rome nunciaretur.

Sulpio
nobilior

Appius
pulcher

Gallogreci
vnde

Atf. mulie
bis pud-
icie exem-
plum

Atf. perles
desperatio
nem

Perseus ca-
pitur

Dionysij
id accidisse
aut latino
bello

plurimis statuis atq3 simulachris. eris. auri. argentiq3 vene in commune fluxere.

¶ Res in hispania gesta.

T cartaginē corinthos. ita corinthū Numātia secuta ē. nec deinde toto orbe quam
q3 in i. aris fuit. Post illa duo clarissima vrbū icenda late atq3 passis. nec p vices. s3
simul pariter. quasi vnū vndiq3 bellū fuit. prius vtilē. quasi agnūb^o vetis dissidisse
qdā belli icenda toto orbe videret. Hispāie nūq3 aus fuit aduersus nos vnuisse
collingere. nūq3 cōferre vires suas libuit. neq3 aut īperare. aut libertate mēri suā publice. aliqñ
ita vndiq3 mari pyreneoq3 vallata ē. vt ingenio syrtis nec adiri qdē poterit. S3 antea a roma
nis obfessa ē. q3 scilpā cognoscere. t sola oīum pūciaz vires suas. postquā victa ē itellēt. In
bac ppe ductos p ānos dimicātū ē a primis sapiōibus in primū Celsarē Augustū. Nō conti
nue nec choberēter s3 pū laceffierā. Nec cū hispanis initio. s3 cū penis in hispania. Inde cōta
gio z series causq3 belloz. pūa p pyreneū ugiū signa romana Publius z L. Sapiōes intule
rūt. plijs s3 ingētib^o Hannōne z Hasdrubalē fratrē Nāmbalis ceciderūt. raptaq3 erat ipetū his
pāia. nisi fortissimū viri ī ipsa sua victoria oppōsi punica fraude cecidissent. terra mariq3 victores

En. z P.
scipione

Scipionis
gesta in bi
spania

Edictu

Opima
Spolia

Brutius i
hispania ge
ste

Salondic^o
Viratus

Popilius

Igit q3 nouā integrāq3 pūciaz vltor patris z patrui Scipio ille mor africanū inuāt. q3 statū
capta cartaginē z alijs vrbib^o nō cōtētus penos expulisse stipēdiaria nobis pūcia fecit. Nō
citra vltroq3 biberz subicit ipio. pūmus romāoz dūcū victor ad gades z oceanū pūit. plus ē
pūciaz reticere. q3 facere. Itaq3 p ptes iā huc iaz illuc vires dūces. qui ferocissimas. z ad id tēpo
ris iberas gētes idēo īpatientes pū. multo labore nec incruentis certaminib^o seruire docuerūt.
Atto ille Celsorūm celiberos id est robur hispāie aliquot plijs fregit. Gracius pater
ille Braccor eos dez. c. z l. vrbū euertisse multauit. Metellus ille q3 ex macedonia co
gnomē meruerat. z celibericus fieri. cū z cōtribā memorabili cepisset exēplo. z ver
sobrigis maiori gloriā pepercit. Lucullus turdulos atq3 vaccos. de qbus Scipio il
le postiorū singulari certamine cū a rege fuisset puocatus opima retulerat. Decius Brutus al
q3 latus calecos lufit ad os q3. oīs galatie populus. formidatūq3 militibus sumē obliuioni. per
agratq3 victor oceanū littore. nō prius signa conuerūt. q3 cadentē in maria solem obrūtūq3 ags
ignēs nō sine quodā sacrilegiū metu. z horrore depēdit. Sed tā certaminū moles cū lufitā
fuit. z nūmātinus. nec immerito. qppe solis gentiū dūces cōtigerūt. fuisset z cūz oīs celibericis
nisi dux illius motus initio belli oppressus effect. Sed sumus vir astut^o z audacie si recessisset Sa
londicus. q3 bastā argenteā quotiens velut celo missam vaticinanti similis oīum in se mētes cō
uerterat. Sed cū pari temeritate sub nocte castra consulis adisset. iuxta territorij ipsū pūo vigi
lis exceptus est. Leterū lufitanos Viriatus erexit. vir caliditatis accerrime q3 ex venatore latro.
ex latrone subito dux. atq3 īperator. z si fortuna cessisset hispanie. Romulus non cōtētus liberta
tem suoz defendere per. tūq3 ānos omnia citra vltroq3 byberē z tagū igni ferroq3 populat^o ca
stra euas pūorum z pcedis aggressus. Claudū vīmanū pene ad internitiōē exercit^o cecidit
set. Insignia trabecis z fascibus nostris. que ceperant. in montibus suis trophea fuisset. Tandē
et Fabius maximus cōsul oppresserat. sed a successore Popilio violata victoria ē. quippe qui
ciendē rei cupidus. fractum dūcē. z extrema deditionis agitantē. p fraude z infidias. z domest
cos pūosiores aggressus banc hosti gloriā dedit. vt videretur aliter vinci non potuisse.

¶ Bellum numantinum.

Vmantia quantū Cartaginis. Capue. corinthi. opibus īferior. ita virtutis nomie
z honore par oībus. sumumq3 si vires estimes hispanie decus. qppe q3 sine muro. si
ne turrib^o. modice edito ī tumulo apud situatā qūtuor milib^o celiberoz. xxx. ī exerci
tum. p ānos. xiiij. sola sustinuit. Nec sustinuit mō. sed seuius aliquātō pūit. pudēdis
federibus effect. Nouissime cū inuncta esse constaret. opus quoq3 eo fuit. q3 cartaginē euerte
rat. Nō temere. si fateri licet vilius causa belli iniustior. legi densos socios z cōsanguineos. roma
noz māibus clafos exceperāt. habita p eis depācto nihil valuit. cū se ab oī bellor cōragione
reouerent. in legittimū federis pūi iussi arma deponere. hoc sic a barbaris acceptū quasi manus
absconderent. Itaq3 statim Negara victo fortissimo duce. arma cōuerf. Pompeiū plio aggress
f. sedus nō maluerunt cū debellare potuissent. hostiliū deinde Vancinū. hunc quoq3 assiduū ce
dibus ita subegerunt. vt ne oculos quidē aut vocē nūmātini viri quīquā sustineret. tū cū hoc quo
q3 sedus maluerē cōtenti armorū manubijs. cū ad internitiōē seruire potuissent. S3 nō minus
numātini q3 caudini illius federis flagrās ignominia: ac pudore populus romanus. V dedecus
qdē pēntis flagitiū. deditionē Vancini expiauit. Leter dūce scipiōe cartaginē icēdis ad et
cidia vrbū imbuto. tandē et in vltionē excauit. s3 tunc acrius in castris in capō nostro cūz mili
te. q3 cū numātino plandū fuit. qppe assiduū z iniustus z ferulibus marie opibus attritu. terre
plenius vallū. q3 arma nescirēt. luro in gnari. q3 sanguine nollent. iubebant ad hoc scorta. z calcos
Marantie nisi ad vūū necessarie apūat. tāti esse exercitū. quātū impatore. vere pditū ē. Sic redacto
z disciplinā milite cōmissa acies. quoq3 nemo vlturū le vnq3 īperauerat. factū ē. vt fugiētes nūmā
tinos q3 quā videret. Dedere et se se volebāt. si tolerāda vīnis īparent. S3 cū Scipio verā vellet

Numanti
nozum suc
cessus

Vancinus
dediur

z sine exceptione victoria eo necessario cōpulsi. primū vbi destinata morte i plū ruerēt cū se se pri
us epulis quasi iseris implicuisset. carnis semicrude z celic. sic vocat indigne ex frumēto potio
ne. Intellectū ab impatore piliū. itaqz nō est pmissa pugna moriturus. Cū fossa atqz lorica. quat
tuor castros circūdatos fame premeret ab duce orantes piliū. vt tanquā viros occideret. sed vbi
nō impetrabat. placuit eripio. sit cōserta mā plurimi occisi. z cū yrgeret fames aliquāspem
inde vivere. Nouissime cōsiliū fuge sedit. sed hoc quoqz erupit equoz cingulis viros ademe
re sumo scelere p amore. Itaqz ē exitu deplorato in vltimā rabiez furoremqz cōuersi. postremo
mori hoc genere destinari. Duces suos. seqz patriāqz ferro. z veneno. subiectoqz vndiqz igne
peremerūt. Hactē esse fortissimā z meo iudicio beatissimā in ipsis malis cōsuetū afferuit. cum fi
de socios. populū orbis terraz viribus fultū. sua manu. etate tā longa sustinuit. Nouissime ma
rimo duce oppōsa ciuitas. nullū de se gaudū hosti reliquit. Vnus enī vir numātinus nō fuit. q
i cāthenis duce ref pēda vt de pauperibus nulla. arma cremauerūt. triumphusqz vbi tū de noie.

At enus populus romāus pulcher. egregius. pius. sanctus. atqz magnificus. reliqua
b seculi vt grādia aq. ita vel magis turbida. z feda cretēbus cū ipsa magnitudine i
perij viūis adeo vt siquis hanc tertiā eius etatez transmarinā quā ducentoz annoz
fecimus diuidat. centus hos priores. qbus africā. macedoniā. siciliāz. hispaniāz domu
it. aureos sicut poete canunt. iure meritoqz fateat. Centū sequentes ferreos plane z cruetos z si
qd inanius. Quippe q iugurinis cymbiz. mithz dāticis. partibz bellis gallicis. atqz ger
manicis. qbus celus ipsuz gloria ascendit. Bracanis. drufianisqz cedēs. ad hec seruilia bella mi
suerūt. z ne quid turpitudini desit. gladiatozia denique. in se conuersis marianis atqz syllanis
nouissime Pompei z Cesaris manibus quasi per rabiez z furore z nephas semetipse lacerauit
que si inuoluta inter se sunt oia atqz cōfusa. tū quo melius appareat simul. z ne scelera virtutibz
obstreant. separatiz pferentur. priusqz cepimus iusta illa memorabimus. vt z pia cum ceteris
gentibus bella magnitudo crescentis in dies imperij appareat. ut ad illa ciuium scelera. turpel
qz z impiis pugnas recuertemur.

¶ Bellum asiaticum.
Ita ad occasum hispania. populus romanus ad orientē pacē agebat. nec pacez mō.
d sed inuitata z incognita quadā felicitate relicte regis hereditatibus opes z tota in
simul regna veniebant.

¶ Talis rex pergamenoꝝ regis Eumenis filius socij quondam cōmilitonisqz nostri
testamentū reliquit. populus romanus bonoz meoz heres esto in bonis regis hec
fuerunt. ad ita igitur hereditate puincia populus Romanus nō quidez bello. nec ar
mis. sed q est equius testamētū iure retinebat. sed hanc officiale dictū est vtrū ciuitas
amiserit populus romanus. an recuperauerit. Aristonicus regij sanguinis seroz iuuenis vrbes
regibus parere consueta. partiz facile sollicitat. paucas resistentes. Dindā Samō Lolophonez
vi recepit. Crassi quoqz pxioris cedit exercitū. ipsum quoqz cepit. Sed ille memoz z familie.
z Romani nominis custodē sui barbarum virgula excecā. in exitum sui quod volebat. ita cōcitāt.
Moxa perenna domitus. z captus. z per deditiōē in vinculis habitus. Aquilus asiaticū bel
lir. quiqz confecit mixtis. nephas veneno fontibus ad deditiōem quaridaz vrbiū. que res
vt maura. ita infamez fecit victoriā. quippe cum contra fas deuz morezqz maior medicami
nibus impuris in id tempus sacrosancta romana arma violasset.

¶ Flozi epithomatis liber tertius incipit.

¶ Ec ad orientē. sed nō ad meridionalē plagā eadez quies. Quis speraret post Lar
thaginē. aliquod in africa bellū. Atqui nō leuiter se numidia cōcussit. z fuit in Jugur
ta quod post Hannibalē timeretur. quippe rex callidissimus populū romāuz armis
indictū z inuictū opibus aggressus ē. z citra spem omniū fortuna cessit. vt rex frau
de pceptus. fraude caperet. Hic auo Masinissa z Micipsa patre p adoptionē. cū interficere
fratres statuisset agnatus regni cupiditate. nec illos magis qz senatū populū romanū. quoꝝ in fi
de z clientela regnū erat. metueret. primū scelus mādāt in dīs potiusqz Diepali capite. cū se
in Adherbalē cōuertisset. atqz romā p fugisset. missa p legatos pecunia traxit in suam suam sena
tū z hec fuit de nobis eius prima victoria. Dispos deinde qui regnū inter illum Adherbalēqz
diuideret. similiter aggressus. cū i sauro ipsos rōani impj mores expugnasset. icobatu nephas
perfecit. audacius. sed diu nō latent scelera. corrupte nephas legationis erupit. placuitqz bello p
lequi. parricidā. primus i numidā Calpurnius bestia consul mittitur. Sed rex piemontus for
tius aduersus romanos aux esse. qz ferz. pacem emit. Quis flagitij reus cū iterueniente publi
ca fide a senatu accerseret. pari audacia z venit. z competitorez imperij Masinisse. Masinissam
imo percussore cōfecit. De altera contra regem fuit causa bellandi. Igitur sequens vltio mādā
tur Albino. Sed huius quoqz. pzoꝝ dedecus ita corrupit exercitū voluntaria nostroz fuga vni
ceret numida castroz potter. addito ē turpi sedere. i precij salutis. quē quod prius emerat di
misi exercitū. Eodem tempore in vltionem non tam iperij romani. qz pudoris Metellus assur
git. qui callidissime hostem. nephas pibus. nunc minis. iā quasi simulata vera fuga cludentē arti

Lelia
numanti
noꝝm: ex
tus

Recentior
rerum ro
manarum
status

Aristonicus

Aquila

Infam
Victoria

Jugurthin
bellum

Jugurtie
successus

**Theſaurus
regis iugur
tibi diripit**

Capſa

**Jugurta ca
pitur**

**Domitius
enobarbus**

**Fabi ma
rimus**

**Unde cym
bri**

**Syllanus
Manilius**

**a cymbriſ
vici**

**Lepio
Lbeuſides**

**Atſ. ſtragē
Qua cym
bri etiam i**

**Italiā ſ
cenduntur**

**Denetie
laus**

**Vbi marius
cum cym
bris conſiſ
xit**

bis ſuis aggreſſus eſt. Agroz atq; vicor populatide cōtentus in ipſa nūdie capita impetū fe
cit. z ſimā qdē fruſtra diu voluit. Letex tbalā graue armis lbeſauror regis diripuit. Tūc vr
bib⁹ exiit regē et ſiniū ſuor regniq; fugitiuū p mauros. atq; getulā ſeqbaſ. Poſtremo mari⁹
auctis admodū copijs cū p obſcuritate generis ſui capite cenloſo ſacramento adgeſſit. tā ſuſus z
ſauiniū regē adoztus. nō ſacilius tū vici qſ ſi integz z recentē. Dic z vrbe Detculi condita cap
ſa i media africa ſi tā anguib⁹ atheniſq; vallata mira quadā felicitate ſupauit. z ſaro inditā mō
ti mulatas vrbe p ligurē aditu arduo inaccessioq; penetravit. Adoz nō ipſius mō. ſ; Boebū mau
ritanie regē iure ſanguinis numidiā vidicātē. apud opidū Liribā graueret cecidit. Qui vbi diſ
ſiſus reb⁹ ſuis aliene cladiſ accessio fieri timet. ptiū ſe deris atq; amicū regē facit. Sic fruſtra
lētiſſim⁹ regū fraude ſoceri ſui i ſidias deduct⁹ ē z Syllē i manū traditus tandēq; operijs ca
tbeniſ Jugurtā i triūpho populū romāus aſperit. ſ; ille quoq; quāuis victus z vici⁹ vidit vr
bē. quā venaleſ. z qnq; pituraz. ſi hūiſſet emptorē. fruſtra cecinerat tū vt venaliſ fuiſſet. babu
it emptorē. z cū ille nō eualeat. certū erit eaz nō eſſe pituraz.

Belluz allobrogicum.
Ic ad meridie populū romāus. multo atroc⁹ z multipliciter. z magis a ſeptētrio
ne ſeuientem nibil hac plaga ſeſtus. atrox celuz puitacit ingenio. Omni igit tractu
violētus hoſtis a dextris. atq; leuis. z medio ſeptentrionis erupit prima tranſalpes
arma noſtra ſenſere Salp quē de incurſioſus eoz ſidiſſima atq; amiciſſima cui
tas Daſſilia q̄reret. Aliobroges deinde Aūreni. cū aduerſus oſ ſimiliſ eduoꝝ q̄rele opē z au
ritiū noſtrū flagitaret. variuſq; victorie teſtis yſara z videlicet amnis. z ipiger fluminiū Rho
dāus mariuſ. barbaris terrorē elephā ſucre imantati gētū pares. Tū tā cōſpicuū z triūpho
q̄reret ipſe bis viſus diſcoloribz i armis. argēteozq; carpētō. q̄nq; pugnauerat vtriuſq; victorie
q̄ quātūq; gaudiū fuerat. vel bic c̄tari pōt q z Domit⁹. Enobarb⁹ z Fabi⁹ mariuſ ipſi q
bus dimicauerant locis ſaxeas erexere turres z deſup exornata armis hoſtilib⁹ trophea fixere.
Cū bic moſ iuſtitatus fuerit nſis. Nūq; n. popul⁹ romāus hoſtib⁹ domitiſ victoria ſua expro
bavit.

Bellum cymbicum theutonum ac tigurinum.
ymbri. theutoi. atq; tigurini ab extremis gallie p̄fugi. cū terras eoz mūdāſſet ocea
nus. nouas ſedes toto orbe q̄rebat. excludiſq; ex gallia. z diſpania. cū in Italiaz remi
grarē. miſerunt legatos in caſtra Syllani. in de ad ſenatū petentes vt martius popu
lus aliq; ſibi terre daret. q̄ ſi ſtipendium. ceteruſq; vt vellet manibz atq; armis ſuis
viteretur. Sz quas daret terras populū romāus agrarijs legibus itra ſe dimicaturus. Repulſi
igit quod nequiuertant p̄cibus armis petere cōſtituunt. Sed nec primū impetū barbaroz Syl
lanus. nec ſim Manilius nec tertius Lepio ſuſtinere poterunt. Oēs fugati. eruti caſtris actum
erat niſi Marius illo ſeculo cōgiſſet. Ille quoq; nō auſus cōgredi ſtatim militē tenuit i caſtris.
donec inuicta illa rabies z ipet⁹ quēz p virtute barbari habet cōſeſcere ſecreſcit igit ſerepā
tes. z tāta erit capien de vrbis fiducia cōſulentes ſi quid ad vxoꝝ ſuas mandarēt. Nec ſegni⁹
q̄minati fuerāt tripartito agmine p̄alpes ideſt clauſtra italie ſerebantur Marius mirā ſtatim
velocitate occupatis cōpendijs p̄uenit hoſtē. P̄ioꝝ ſq; Theutonaz ſub ipſis alpiū radicib⁹
aſſectus in locū quē aquas ſextias vocant. qua fide numiniū p̄elio oppreſſit. Valles fluminiūq;
hoſtes tenebant. noſtris aquaꝝ nulla copia. conſulto ne id egerit. Impator an errorē in conſiliū
verterit dubiū. Certe neceſſitate acta virtus cauſa victorie fuit. Naꝝ ſagitante aquā exercitū. vi
ri inquit eſtis. en illic haberis. Ita qz tanto ardore pugnatū eſt. eazq; cedēs hoſtiūz fuit. vt victor
Romanus de cruento flumine non plus aque biberit. q̄ ſi ſanguine. Barbarozum certe rex ipſe
Theutobochus quaternos ſenoſq; equos tranſilire ſolitus. vir vnum. cum ſugeret aſcendit. p
rimoq; in ſalū cōmpenſus. inſigne ſpectaculū fuit. quippe vir p̄citiſſis c̄rimie ſup trophea
q̄la c̄minebat. Sublatis ſun diſtis theutonis. in cymbroz conuerſit. Dic tā quē crederet p bye
mem. que altius alpes leuat. tridentinis iugis in italiā. puoluſi ruina deſcenderāt at theſim ſu
men nō ponte. nec nauibus. ſed quādā ſtoliditate barbarica. primum. corporibus aggreſſi poſt
quam retinere amicum manib⁹ z clypeis fruſtra tentauerant. igeſta obrutū ſilua tranſiluerē. z ſi
ſtatim i ſeſto agmine vrbem petiſſent. grāde diſcremen eſſet. Sed inuenientia quo fere tractu Ita
lia molliſſima eſt. ipſa ſoli celiq; clemētia robur elāgit. ad hoc panis ylu carnis cocte. z dulce di
ne vini mitigatos Marius in tpe aggreſſus ē. iam diē pugne a Mario impatorie p̄teritū. z ſi
primū dedit. In patentiſſimo. quē caudum vocāt campo. p̄currere. milia dein de ad. xl. cecide
runt. hinc minuiſ tertio. p omnem diem cōciditur. barbaris. Iſti quoq; impator ad dīderat vt
tūti dolū ſecutus Hannibalem. artemq; cannaꝝ. Primum nebulosū nactus diez. vt hoſti ino
pinatus occurreret. tū venetoſq; quoq; vt puluis i oculos z oza ſerreſ. Tū acie cōuerſa in oſien
tē. vt qd̄ ex captiuoſ mor cognitū eſt. ex ſplendore galeaz. ac repercuſſu. q̄ ſi ardere celū videreſ
Nec minor cum vxoꝝibus eoz pugna. q̄ cum ipſis fuit. cūz obiectis vndiq; paluſtriſ. atque car
pentis. alte deſup q̄ ſi et turribz lanceis cōtiſq; pugnant. perinde plus ſpecioſa mors eaz fuit
q̄ pugna. Naꝝ cum miſſa ad marium legatione libertatem ac ſacerdotiūz nō ipetrāſſent. nec ſas
erat ſuffocatis eluſiq; paſſim infantibus ſuis aut mutuſ cōcidere vulneribus viculo z crimibus.

suus facto. ab arboribus iugisq; plaustris pependerunt. Belus rex in acie dimicās ipigre. nec inultus occubuit. Tertia tigrinoz manus. q̄ q̄ in subsidio nozicos isederat alpiū tumulis i di uerfa lapsi fuga ignobili. z latrocinis euanuit. Hunc tā letū taq; felice libertatis italie. assertiq; iperij nunciū. nō p̄ boies. vt solebat. p̄p̄s accepit. s; p̄ ipsos. si credere fas est deos. Quippe eo dē die q̄ gesta res est vīsi p̄ cede Latoris z pollucis iuuenes laureati p̄tozi litteras dare. Irrequē q; i spectaculo ruiroz victorie cymbice. felicitate dixit. Quo q̄ admirabili. q̄ d̄q; isignū fieri pot. Quippe vellet vt elata mōtib; suis roma. spectaculo belli iteresset. q; i gladiatorio mūere fieri solet. vno eodēq; momento cū in acie cymbri occuberent. populus i vrbe plaudebat.

¶ Bellum thracium.

Ost macedonas. sic dyis placet. thraces rebellabāt ipsi quondā tributarij macedo-
nū nec in primas modo p̄uicias contēti incurrere. thesalia atq; dalmacia i adriati cū mare vīq; venerunt. eoq; sine cōtenti quasi interueniente natura. contorta in ipas aquas tela miserunt. Nihil interim per id omne t̄ps residuū crudelitatis fuit. In ca p̄tinos seuenib; litare dyis sanguine humano. bibere in ossibus capiti. z buisicemodi iudi-
bio sedare mortē tā igni q̄ fumo. Partus quoq; grauidaz extorquere. z mortis scissimū om-
nium thracū Scordici fuere. Sed calliditas quoq; ad robur accessit. siluaz z montū situs cū ingenio consentiebant. Itaq; nō sūsus modo ab his aut fugatus. s; simili prodigio oīo totus i tercepto exercit. quē duxerat Lato. Didi vagos z libera populatiōe diffusos itra suā reppulit thraciā. Dursus vltimus egi. z vetuit transire dānubiū. Minutus toto vastauit hebro. multis q̄ dē amissis. dū p̄ perfidum glacie flumē equitatur. Pilo Rhodopē caucalumq; penetrant. Curio daciāntenus venit. sed tenebras salutum expauit. Appius in sarmatas vīq; peruenit. Lucullus ad terminū gentium tanain. Nec aliter cruentissimi hostium q̄ suis moribus domiti quippe in captiuos igne ferroq; seuitum est. Sed nihil barbaris atrocius vi- sum est. q̄ p̄ abscissis manibus relictis. viuerē superstitēs. pene sue videbantur.

¶ Bellum mitridanicum.

Ontice gentes ad septentrionē i mare sinistru iacēt a pōrico cognominate mari. Ha-
rus gentiū atq; regionū rex antiquissimus Atreas post Artabazas. a septē p̄vis oriun-
dus. idē Mithrydates oīūz longe magnus. q̄ppe cū quattuor Pyrrho. xvij. āni Dā nibatū suffecerent. ille p̄. lanonē refecit. donec tribus gentib; bellis subactis. felici-
tate Sylla virtute Luculli. magnitudine Pōpei cōsumere. Causa q̄ dē illi belli p̄tenderat ap̄d Cassium legatū artrectari terminos suos a Nicomede bythynia. Leter clatus aīus ingentibus asse totius z si posset europē cupiditate flagrabat. spem ac fiducia dabāt nostra viua. quippe cū ciuilibus bellis diiungeremur. inuitabat occasio. Nudūq; imperij latus offendebant procul Marus. Sylla. Sertorius. Inter hec res ipi. vulnera. z hos tumultus repēte q̄i captato tpe i las sos simul atq; districtos subitus iurbo pōntici belli ab vltima vcluipectacula sepe trionis eru- pit. Primus statiz ipetus belli bythynia rapuit. Asia in de pari terrore correpta ē. Nec cunctan-
ter ad regē ab vrbib; nostris populūq; deletū est. Alderat. istabat. scuitia q̄i virtute vtebatur. Nā q̄ atrocius vno eius edicto. cū oēs qui in asia forent romane ciuitatis boies iterici iussit. Tū q̄ dē domus tēpla z are humana oīa atq; diuina iura violata sunt. Sz hic terror asse europā quoq; regi aperiebat. Itaq; missis archelao Neoptolemoq; p̄fectis. excepta Rhodo. que p̄ no bis firmissis stetit. Leter Cyclades. Delos. euboea. z ipsum grecie decus Atbenie tenebāt Ita-
lia iā ipsamq; vrbe romā regius terror afflabat. Ita Lutus Sylla festinat vir armis opimus pariq; vltēria rucē vltērius hostē manu quadā q̄i ip̄i reppulit. Primūq; Athenas vrbes q̄s crederet frugū parētē. obfidē ac fame ad bumias abos cōpulit. sic illos q̄q; aī mor subru-
to pyri postu ler q̄q; z amplius muris postq̄ domuerat igrantissimos boium vt ip̄sē dixit. i bo-
noze tū moztuoz sacris suis fameq; donauit. mor cū euboea. atq; boetia p̄fidia regia dispulisset oīs copias. vno apud cheromā. apud orcbomenon altero bello dispuluit. Statimq; in asia tras- gressus ipsum opprimuit. z debellatū ēt foret. nisi de Mithrydate triumphare cito q̄ vere malui-
set. Ac tū q̄ dē hunc asse statū Sylla dederat ictū cū pōnticis sedes. recepit Bythynia a rege Ni- comedē. ab Ariobarsane cappadociā ac sic vt erat asia rursus nostra. vt ceperat Mithrydates-
m̄ repulsus. itaq; nō fregit ea res pōnticos s; icendit. q̄ppe rex asia z europa quodammodo tēca-
tus. nō iā quasi aliena. sed q̄ amiserat. q̄i captam belli iure repetebat. Itū vt cuncta paz fide-
liter icendia. maiore flāma reuiscunt. ita ille de integro guctis maiore in modū copijs. tota de-
niue regni sui mole in asia rursus mari terra fluminib;q; veniebat. Leticū nobilis ciuitas. ar-
ce membris. portu. turrib;q; marmoreis. asiatice plage littora illustrat. hāc ille quasi alteram ro-
mā totaz inuaserat bello. Sed fiducia oppidanis resistenti nunciū fecit docens. aduentare Lu-
cullum. qui horribile dictū. per medias hostium naues vtre suspensū. z pedibus iter ad guber-
nans videntib; pul quasi marina pistris euaserat. mor clade cōuersa. tū ē morte obfidētes re-
gem. z ex fame. pestilentia vrgētes. recedētem Lucullus assegt. adeoq; cecidit. vt granicus z elo-
pus amnes cruenti redderentur. Rex callidus. romaneq; auaritie peritus. spargi a fugientib;

Belus rex

Thracum
facinushumane
hostie

Scordici

Lato
Didius
Dursus
Dinitius
Pilo
Appius
LucullusPonticire
ges
Mithryda-
tisCrudele
mithryda-
tis edictusAtbenarū
famesLheroma
Orchome-
nonLizicum
Nunciū
leritas z
audacia
Vbi vic
Mithryda-
tes

sarcinas. et pecunia iussit. qua sequentes moraret. nec felicius in mari q̄si terra fuga. gippe centū amplius nauū classē apparatūq̄ belli grauē in pōnico mari aggressa tēpellas tā feda strage la cerant. vt naualis belli itar efficeret. plane q̄si Lucullus quodā cū fluctibus pcellisq̄ cōmercio debellādū tradidisse regē ventus videret. Attrite ita oēs validissimū regni vires erant. sed alius malis angebat. Itaq̄ cōuersus ad primas gentes. totū pene orientē ac septentrionē ruina sua inuoluit. Iberi. Cāspij. albanī. et viresq̄ sollicitabant armenie. Perq̄ oīa et decus et nomē et titulos Pōpeio sua fortuna q̄rebat. Qui vbi nouis motibz ardere Asia videt. aliosq̄ ex alijs p̄ dicere reges. nihil cūctādū ratus. priusq̄ iter se gentiū robera corēit. statz pōte nauibz facto oīus ante se primus transit euphratē regēq̄ fugientē media nactus armenia quāta felicitas viri vno plio cōfecit. nocturna es omicatio fuit. et luna i partibz gippe q̄si cōmitās cū a tergo hostibz. a spacio romāis se p̄buisset. pōnici p̄ errorē loq̄ cadentes vmbas suas. q̄si hostiū corpōza petebat.

Vbi nouis
sine mi-
thry date
victus
Vide nesci
ille sit legē
dum

Et Mithrydates qdē nocte illa debellatus ē. Nihil. n. postea valuit. q̄si oīa ex p̄teritis moze an-
guū. q̄ obruto capite postremū cauda minant. Quippe cū effugisset hostē colchos. Sicilie quo-
q̄ littora. et cāpania nostrā subito aduentu terrere voluit. Mor subauto pyrei. portu colchis te-
nus iungere bosphorū. Inde p̄ thraciā macedoniā. et greciā transiit. Sic Itāliā nec opinatus
inuadere tū cogitauit. Nā p̄ defectionem ciuiū pharians filij celere p̄ueniens male tentans
veneno spiritū ferro expulit Lencus interz Magnus rebellis Asia reliquis sequēs p̄ diuersa gē-
tiū terrarūq̄ volitabat. nunc sub ouētē securus armenios captis i ipso capite gēis Artaris. sup-
plicez iussit regnare. Tigranē. At in septentrionē scythicū iter tan quas in mari stellas secutus chol-
chos cecidit. igniuit hyperie pepercit albanis. reges cholchoz. Quodē postis et sub ipso cauca-
so castris iussit in plana descendere. Artboē. q̄ hiberis ipebat. et obfides liberos dedit. Quo-
den ē remunerat. Et. Vltro ab albania sua lectulū aureū et alia dona mittentē. necnō et i meridie
verso agmine. Libanū sp̄rit. damascūq̄ transgressus p̄ nemoza illa odorata. p̄ thuris et balsami
stylas romana signā imperaret p̄do suere. Microsilymā defendere tēta
uere iudei. Verū hec quoz et intrauit. et vidit illud grādo impie gentis archanū patens auro
viti celo Dissidentibus de regno fratribz. arbit̄ factus. regnare iussit Dircanū aristobolo q̄
renuebat eā rem. cathenas dedit. Sic Pōpeio duce populus romanus totā q̄ latissima est. Asia
puagatus. quā c̄tremā ipey habebat puincia. mediam fecit. Exceptis gippe partibz. q̄ sedus
mauerunt et Indis. q̄ adhuc nos non nouerat. oīs Asia inter rubrum et caspiū et oceanū Pom-
peianis domita. vel opprēssa signis tenebatur.

Pōpei suc-
cessus

Dircanus

¶ Bellum pyriticum.

Nierim dū populus Romanus p̄ diuersa terraz distractus est. Cilices inuaserāt ma-
ria. sublati q̄ cōmerijs. rupto federe generis humani. sic maria bello quasi tēpellas
p̄cluserant. Audacia p̄ditis. furiosiq̄ latronibz babat inq̄ta Mithrydates filijs
Asia. dū sub alieni belli tumultu. exterrit regis inuidia ip̄ne grassantur. At primū
duce Isidoro contenti p̄rio mari. Cretam inter atq̄ crenas. pyreū. et achaiam sinūq̄ malū
quē a spolijs. aureum ip̄i vocauer. latrocinabātur. Dissulq̄ in eos Publius Seruilius. quū
leues et fugaces et myoparones. graui et martia classe turbaret. non inuenta victoria superat.
Sed nec mari submouisse contentus validissimas vrbes cor. et diutina p̄da abūdātes. Pha-
selis et Olypon euertit. Taurorūq̄ ipsam arcē cilicie vnde cōscius sibi magni laboris. Taurici
cognomē addamuit. Non ideo tū tot cladibus domiti. terra se continere potuerunt. sed vt q̄daz
ganimalia. quibus aqua terramq̄ incolendi gemina natura est. sub ipso hostis recessu ip̄anētes
soli. in aquas suas resluerunt. et aliquāto latius quā prius. sicelily ille et dignus victoria Pōpe-
ius visus est. et Mithrydate p̄uincie facta accessio. Ille dispersas toto mari pestē semel et ipe-
petuū volens extinguere diuino quodā apparatu aggressus est. Quippe cū classibus suis et lo-
cialibus rhodiorū abūdāt pluribz legatis. atq̄ p̄fectis viraq̄ pōti et oceanū ora cōpleret. est.
Bellus iussit corā mari ioposus plotus sculo. Oranū. q̄si linguistū sinū Pompeius gallicū obfedit.
Zorq̄us balearicū. Iberi. Nero gaditanū fretū. q̄ primū maris n̄si limē ap̄i. Cēlus lybicū
Marcellinus egyptiū. Pōpei iuuenes adriaticū. Varro Leren. egeū et pōnici et Pāpbylū. De
tell. astatū. Lepio ipsas p̄pōtides fauces portū. Lato sicobditis nauibz. q̄si portū obseruauit.
sic p̄ oīs eq̄ris portū. sinus. latebas recessus. p̄mōtoria. freta penifulas q̄q̄d pyratat. vbi q̄daz
i dagine iduluz et opp̄sum ē. Ip̄s Pōpeius i origine fontēq̄ belli cicilia versus ē. Nec hostes
detractauere certamē nō ex fiducia. s̄ q̄ opprēssi erāt ausi videbant. s̄ nihil tū amplius. q̄si vi pri-
mū icū cōcurrerent. Mor vbi circūfusa vndiq̄z nostra viderūt abiectis stanz telis. remulq̄z plan-
tu vndiq̄z pari q̄d supplicatibz signū fuit. vitā petuerūt. Nō alia tā inc̄neta victoria vñ nū q̄ su-
mus led nec fidelioz i postez reperta gens vlla est. Idq̄z p̄p̄ectū singulari cōsilio ducis. q̄ matri
monij genus a conspectu longe remouit. maris et mediteranis agris q̄si obligauit. Eodemque
et vsum maris nauibz recuperauit. et terre boies suos reddidit. Quid prius in hac mirere vi-
ctoria velocitatē. q̄ quadragesimo die parata est. An felicitatē. q̄ ne vna qdē nauis amissa ē. An
perp̄uitatē. q̄ amplius pyrate non fuerunt.

Pyratari
succesus

Maleus
sinus
aureus

Phaselis

Pōpetane
classis lega-
ti

Pōpetane
victorie ve-
locitas

Creticum bellum.

Retici bellum. si vera volumus noscere. nos fecimus. sola vincendi nobile insula cupi-
diute. fuisse. Mithridati videbatur. hoc placuit armis vindicare. Primum inuasit
insula Marcus Antonius cum gente quae victoria spe atque fiducia. adeo ut plures ca-
thenas in nauibus. quam arma portaret. dedit itaque penas recordie. nam plerique naues
intercepere hostes. captiuasque corpora religata velis. ac funibus pedepere. ac sic velificantes triu-
phantium intra castra. et vires redegit. et gnolion. et erytreas. et ut greci dicere solet virbum matrem cy-
donam. Addeoque seue et captiuos consulebat. ut veneno se periretque cogeret. Alij deditione suam ad-
populi absente mitteret. cum ille res et asia gereret. eo quod praefectum misisset Antonium in illa puincia
irritum fuit. eoque infestior Metellus et hostes ius victoris exercuit victisque Iastbene et panare quod de
duobus viciis redit. nec quicquam plus. nisi dicitur famosa victoria quam cognomine exercitum reportauit.

Metelli a-
cerbitas in
cretis

Cydonia

C Bellum balearicum.

Vatinus Metelli macedonici domus bellicis noibus assueuerat. altero ex liberis ei-
cretico facto. mora non fuit. quin alter quoque balearicus. vocaret baleares. p idem
isule pyrratica rabie corrumperat. maria boies feras atque siluestres mireris ausos a sco-
polis suis saltu maria pspicere. Alcedere et inoditas rates. et pnaugantes subinde
inopinatio ipetu terrere. Sed cum venierent ab alto romana classem pperissent. praedam putantes
ausi et occurrere. et primo ipetu ingenti lapidum satorumq; nimbo classes operuerunt. Tribus quibus
dis pluit. ceteros esse quo miretur. itus. cum hec sola genti arma. sunt id vnu ab infantia studij. cum
puer a matre non accipit. nisi quae ipsa monstrare pcessit. Si non diu lapidatione romanos terrere
posset. cominus ventu est. expertique rostra. et pila venientia pecudi i more. clamore sublatu pe-
tierunt fuga litorea dilapsique in proximis tumultus querendi fuerunt ut vincerentur.

Baleares
funde stu-
dio

Expeditio in cyprum.

Derat satum insularum. agis et Cypro recepta sine bello. insula veteribus diuinijs abundan-
te. et ab hoc Veneri sacra Ptolemeus regebat. et diuinijs tanta erat fama. nec falso ut
victor gentium populus et donare regna consuevit. Publio Llodio Tribuno duce so-
ciji viuique regi conscriptionem mandauerit. et ille quod ad rei famam veneno fata so-
pit. Ceteri portius Lato cyprias opes liburnis per Tyberinum hostium inuexit. quae res latius eratrum
populi. Ro. quod vllus triumphus impleuit.

Ptolemeus

Bellum gallicum.

Sia pompeij manibus subacta. reliqua quae restabant in Europa. fortuna in Caesarem
transiit. Restabant autem immanissimi gentium galli atque germani. et quibus toto orbe diu-
nit. qui vinceret habuit britannia. Primum gallic motus. ab beluetijs cepit. quod Rhodani
inter et rhenus finit non sufficientibus terris venire sedes petiti inensis men-
bus suis. hoc sacramentum fuit. ne redirent. sed petito spe ad liberandum. Cum inter moras Caesar
Rhodani ponte relicto. abscessisset fugas statim bellicosissimam gentem. et sic in sedes suas. quasi
greges in stabula pastore deduxit. Sequens longaque cruentior pugna belgarum. quippe per li-
bertate pugnantium. Hic cum multa romanorum militum insignia. tuum illud egerum ipsius ducis.
quod nutante in fuga exercitu. rapto fugientis e manu scuto. in primam volutans aciem. manu preli-
um restituit. Inde cum Venetis etiam nauale bellum. sed maior cum oceano. quam cum ipsis nauibus
ris. quippe ille rudes et informes. et statim naufragi rostra sensisset. sed berebat inuadi pugna.
cum esibus solitis cum ipso certamine subductus Oceanus intercedere bello videre. Ille quoque
accescere diuersitates pro gentium locorumque natura. Aquitani callidum genus in speluncas
se recipiebant. iussit includi. mora dilabebantur in siluas. iussit incendi. nemo tantum feroces di-
perit gallos. fraudibus agunt. Indutiomarus. treueros. Ambiorix couocauit eburones. utriusque
absente Caesare coniuratione facta inuenire legatos. sed ille fortiter a Dolobella sumotus est. relatu
que gregis caput. Hic insidijs in valle dispositis dolo pertulit. itaque et castra dirrepta sunt. et aurum
ablatum. Lotta cum Titurio Sabino legato amisimus. nec vlla de rege moro vltio. quippe per
penam transibentis fuga latuit. nec rhenus ergo immunit. nec est. fas erat. ut liber esset receptor
hostium atque defensor. sed prima contra germanos illius pugna iustissimis quod ex causis. hec
auide in cursionibus eorum querebant. quae Ariouisti regis superbia. cum legati diceret. veni ad Ce-
sarem. quis est aut Caesar. et si vult veniat inquit. et quod ad illum. quod agat nostra germania. num ego
me interpono romanis. Itaque tantis gentis noue terror et castris. vix testamenta passim. et in pri-
cipijs scriberentur. sed illa imania corpora. quo erant maiora. eo magis gladij ferroque patuerunt.
Qui calor et preliando militum fuerit. nullo magis exprimi potest. quam quod elatis super caput scuto. cum
se testudine barbarus tegeter. super ipsa romani scuta saluerit. et inde in ingulos gladijs deces-
debat. Itaque vero de germano centenarij querebat. Hic vero ita Caesar vltro Massilia nauali po-
tet transgredi. ipsiusque rhenus. et byrcinij hostem querit et siluis. sed et salus et paludes genus om-
ne diffugerat. tantum pauore in cussit intra ripa subito romana vis. nec simul rhenus. et iterum

Beluetij

Belge

Veneti

Aquitani
Treturi
Eburones

Lotta et ti-
turius
Sabinius

Germani
a Caesare
vincuntur

quoq; .z. qdē ponte facto penetratus est. sed maior aliquāto trepidatio. qppe cū rhenum suum
 sic ponte quasi iugo captū viderēt. Fuga rursus i silvas .z. paludes. s; quod acerbissimū Lelari
 fuit nō fure q; vincere. oibus terra mariq; captis respectu oceanū .z. qñ b; romanus orbis
 non sufficeret alter; cogitavit. Classe igitur coparata Britāniā petiit in Britāniā transit mura ce
 leritate. qppe q; tertia vigilia morino solusser a portu. minus q; medio die insula in gressus est
 plena erant tumultu hostico litorea. z. trepidāna ad cōspectū rei noue carpēta volitabāt. Itaq;
 trepidatio .p. victoria fuit. arma .z. obsides accepit a trepidis. z. vltierus islet. nisi i probā classēm
 naufragio castigasset oceanū. Reuersus igit ad galliā classe maiore. auctiq; copis i eundē rur
 sus oceanum eos deniq; rursus bytannos. calydōnias secutus i silvas vnumquoq; .z. regibus
 cauchanis i vincula dedit. cōfētus bis nō .n. puincie. s; nomini studebat. cū maiore q; prius pre
 da reuictus ē. Ipso q; oceanō tranquillo magis .z. ppitio. qñ iparē se fatere. Sz maria oīz; ea
 dēq; nouissima cōiuratio fuit galliaz. Lū oēs pariter auernos atq; byturgas. carnaria simul
 se quanofq; .z. ille corpore armis. spiritusq; terribilis. noie .z. qñ terrore cōposito vergingetorū.
 ille festis dieb; .z. comitalibus. cū frequentissimos i locis haberet. feroicib; dictis ad mē pristi
 nū libertatis erexit. Aberat tūq; Lelari Ravēne delectū agens. z. byeme creuerāt alpes. sic inter
 clusū putabāt iter. Sz ille qualis erat. ad nūcium rei felicissime temeritatis p̄uitos ad itē
 montū multos. p̄ intactas vias. z. nites expedita manu emētus. occupat galliā. ex distanibus
 biberinis castra corripit. z. ante i media gallia fuit. q; ad vltima timeret. Lū ipsa capita belli ag
 gressus vrbes. saluari cū quadraginta milia ppugnātū sustulit. Alētia ductorē qnquaginta mi
 liū iuuentute submīrā flāmis adequauit. circa Bergoniā tota belli moles fuit. qppe eius. lxx. mu
 ro .z. arce. z. abruptis defenderēt maximā ciuitatē vallo. sudibus. z. fossa. inductoq; fosse flumie
 ad boc. viij. castellis ingentib; loca circū datā. p̄mū fame domuit mox audētē eruptiones
 in vallo gladijs. sudibusq; concidit. nouissime in deditionē redegit. Ipse ille rex maximū victo
 rie decus. supplet. tūq; in castra venisset. tū .z. faleras .z. sua arma ante Lelaris genua p̄iecit. ha
 bes inquit fortē vir fortissime viciisti. **Bellum partium.**

**De gallos p̄ Lelares i septentrione debellat. interq; ad orientē graue vulnus a par
 thib; populus romanus accepit. Nec de fortuna q̄ri possumus. caret solatio clades.**
 aduersa .z. dijs .z. hoibus cupiditas cōsulis Lelari. dū paritico inibat auro. xi. strage
 legionū .z. ipsius capite multata ē. quod tribunus plebis Metellus ecēitēs dūcem
 hostilibus diris deuocuerat. z. cū zeugma transisset exercitus. rapta subditis signa turbinib; hau
 sit cupbrates. z. cū apud nicefor castra posuisset. missi ab Odro rege legatē denūciare per
 cursoz cū Dōpeio sedēz cōsilia q; meminit regis inbianis ille thesauris nihil. ne imagina
 rio qdē iure. s; Seleucie se responsū esse rēdit. Itaq; di; sedēz vltiores. nec iūdijs nec virtuti
 hostiū d̄suerunt. Itā p̄mū q; solus .z. vere cōmeatus. z. munire poterat. a tergo relictus cupbra
 tes dū simulato transiisse cuidā. Dezere syro credidit. cū i media capōz vastitate eodē dūce du
 citus exercitus vndiq; hosti exponeret. Itaq; vir dū venerat carras. cū vndiq; p̄fecti regis sy
 laces .z. Surenas ostēderē signa auro sericisq; verillis vibratā. Lū fine mox circūfusi vndiq;
 equitatus. in modū grādinis atq; nimboz. densa tela pariter fuderūt. Si miserabili strage delet
 exercitū ipse i colloq; sollicitas signo dato viuus i hostiū māus icidisset. nisi tribunus reluctā
 bo fugā dūcis barbari ferro occupassent. Sic quoq; relatu caput ludibrio hosti fuit. filiū dūcis pe
 ne i cōspectu patris eisdē telis operuere relige ifelicis exercitū. q; quēq; rapuit fugā i armeniaz
 ciliā. syriāq; distraxit vir nūciū cladis retulerūt. Caput ei⁹ recitūz q; dextra manu ad regem
 repositū ludibrio fuit neq; idigno. aux enīz liquidū in rictu oris i fūsum est. vi cuius aius arse
 rat auri cupiditate eius et mortuum .z. exanque corpus auro vteretur.

Anacephalosis.
 Ecce illa tertia etas populi romani trāsmarina. q; italia progredi ausus orbe toto ar
 ma circūtulit. Lūius etatis superiozes. canni sancti pij. z. vt diximus auri. sine fla
 gito. sine scelere. dū sincera ad huc .z. inoria pastore illius secte integritas. dūq; pe
 nor hostiū imminens metus disciplinā veterē cōtinebat. Postremi. c. quos a caribagi
 nis. cōzyntib; numantie que et cidijs .z. attali regis in asiatia bereditate deduximus in Lelares
 .z. Pompeiū. secutijs os de quo dicemus. Augustum .z. claritate rerūz bellicarum magnifici.
 Ita domesticis cladibus miseri. z. erubescendi quippe sicut galliam thraciam. ciliam. vberri
 mas validissimasq; prouincias. armenios etiam .z. britannos. vt non in vltima ad imperij spe
 ciem magna nomina acquisisset pulchrum atq; decoz. Ita eodem tempore dimicasse nescioz
 ciuib; locijs. mancipijs. gladiatozib; totoq; inter le fenatu. turpe atq; miserandū ac nescio an
 satis fuerit populo romano Sicilia .z. Africa contentū fuisse. aut his etiam. ipis carere domina
 ti italia sua. q; eo magnitudinis crescere. vt viribus suis conficeret. Que. n. res alia furores ciu
 les peperit. q; nimia felicitas. Syria priā nos victa corrupit. Mox asiatia p̄gamenti regis b̄di
 tas. alle opes atq; diuitie affligere seculi mores. merisq; vinijs suis. quasi sentia rēpublicā p̄fū
 dedere. Vnde. n. p̄p̄s romanus agros .z. cibaria flagitaret nisi per famē. quā luxu fecerat. hic

Britāniā
 Lelari inua
 dit
 Calydōie
 silue

Alētia
 Bergoniā

Vndecim
 legiones
 cum crasso
 delecte

Dezera

Aurū liqui
 dū grassū ri
 cui in fūsum

Ciuiū bel
 loz; caule

ergo gracchana et prius et secunda, et illa tertia apuleiana seditio. Vnde regnaret de iudiciariis legibus diuulsus et senatus equestris, nisi ex avaritia, ut vectigalia reipublice atque ipsa iudicia in qua haberentur hinc rursus et promissa ciuitas latio, et per hoc arma sociorum. Quid autem bella ferula in nobis nisi ex abundanti familiarum. Vnde gladiatores aduersus duos suos exercitus, nisi ad conciliandum plebis fauore, effusa largitio. Ludi spectaculis indulget supplicia quondam, hostium autem facinora per speciosiora vitia tangamus. Nonne ambitus bonorum ab ipse diuitis incitatus. Atque inde mariana, inde syllana potestas. Nunc magnificus apparatus diuitiarum et sumptuosus largitio nonne ab opulentia pictura more egestate. hec Catilinae patrie sue inpergi. Denique illa ipsa principatus et domandi cupiditas, unde nisi ex nimis opibus venit. Atque hic Lelarem atque Popcium furialibus in exitibus reipublice sacbus armavit. Vos igitur populi romani omnes domesticos motus separamus ab externis iustisque bellis ex ordine prosequemur.

De legibus gracchanis.

Editione omnis cum tribunitia potestas excitauit, quod specie quod plebis tuende. cuius in auxilium comparata esse. At dominationem sibi acquirere studiū populi ac fauorem agrariis, frumentariis, iudiciariis legis aucupatur. Inerat omnibus species equitatis, quid tam suum, quam recipere plebem ius suum a patribus, ne populus gentium viribus orbisque possessor, extorris, aris ac focis ageret. Quid iam equum quam inopem populum vivere ex erario suo, quod ad ius libertatis equande magis efficax quam ut senatus regere prouincias, ordinis equestris auctoritas saltem iudiciorum regno nitere. Sed decem ipsa in punicis redibat, et misera reipublica in exitum suum recesserat, et a senatu in eque translatum iudiciorum potestas, vectigalium, id est imperij patrimonium supprimebat, et emptio frumenti ipsos reipublice neruos exauriebat, erarium reduci plebs in agros unde poterat sine possidentium euersione, qui sibi pars populi erant, et in relictas sibi a maioribus sedes citate quam iure hereditario possidebant.

Seditio tyberis gracchi.

Roma certaminum famens, Tyberius Gracchus accendit genere, forma, eloquentia facile princeps, sed hic siue Mactinane deditionis, quod sponso federis furat cotagium timens, et inde popularis siue equo et bono ductus, quod depulsa agris suis a plebe miseratus est ne populus romanus gentium victor, viribusque possessor, laribus ac focis suis epularet, et quacumque mente re ausus ingente postquam rogandis dies aderat ingenti stupore agminis rostra cōcendit, nec deerat obuia manu tota inde nobilitas et tribuni in partibus sed ut iter cedentem legibus suis Lneum Octanium videt Gracchus contra fas collegij ius potestatis in iecta manu depulsi rostris, adeoque presenti metu motus exterruit, ut abdicare se magistratu cōgeretur, sic triumphum creatus diuidendis agris cum ad perpetranda cepta die comitorum pro gari sibi vellet imperium, obuia nobilitas manu eorumque quos agris mouerat, cedere a foro cepit. Inde cum in capitolium profugisset, plebeque ad defensionem salutis sue, manu caput tangens hortaretur, prebuit speciem, regnum sibi et diadema poscētis, atque ita buce Scipione Nafica cōcō nato in arma populo, quasi iure oppressus est.

Seditio Caii gracchi.

Tantum et mortis et legum fratris sui vinde, non minore impetu incaluit Caius Gracchus qui cum pari tumultu atque terrore plebem in auitos agros arcesceret, et recentem At tali hereditatem in alimenta populo polliceret, Jamque nimis et potens altero tribunatu secunda plebe volitaret, abrogare aulo legibus suis Dimutuo tribuno, fretus comitū manu, fatale familie sue capitolium inuasit. Inde primorum cede depulsus, cum se in auentum recepisset, inde de quorum obuia senatus manu ab Optinio consule oppressus est. Infiltratum quoque mortis reliquis et illud sacrosanctum caput tribuni plebis, percussoribus auro pefatum est.

Seditio apuleiana.

Abolominus Apuleius saturninus gracchanas asserere leges non destitit, Tantum aiorum viro maritus dabat, qui nobilitati inimicus, consulatu suo preterea consiliis occiso, palam comitis Anio copetitore tribunatus subrogare conatus est in eius locum Caium Gracchum, hominem sine tribu, sine nomine, sed subito titulo in familia ipse se adoptabat cum tot tantisque ludibrijs exultaret impune, rogandis gracchorum legibus ita vebementer incubuit, ut senatum quoque coegeret in verba iurare, cum abnuentibus aqua et igni interduntum seminaretur, vnus tamen extitit qui mallet, exilium: igitur post Metelli fugam omni nobilitate percussa, iam cum tertium annum dominaretur, eo velanie progressus est, ut consularia quoque comitia noua cede turbaret, quippe ut satellitem furoris sui Glanciam consulem faceret Duius Demimium competitorum interfici iussit, et in eo tumultu regem ex satellitibus suis appellatum letus accepit. Tū vero iam conspiratione senatus ipso quoque iam Mario consule, quia tueri non poterat aduerso directe in foro acies, repulsus inde, capitolium inuasit, sed cum abruptis fistulis non fideret, senatusque plegatos penitentie fide faceret ab arce digressus, cum duobus factionis receptus in curia est. Ibi in curia facta irruptione, populus fustibus, sarisique cooptum, ipsa quoque morte lacerauit.

Judicia in equites translata.

T. gracchi cedes

L. gracchi interitus

Metelli exilium

Saturnini interitus

Druſiana ſeditio

Oſtremo Linius Druſus nō tribunatus mō viribꝫ ſꝫ ipſius ē ſenatus auctoritate totiuſqꝫ italie cōſenſu eaſdē leges aſſerere conatus ū alud capiat ex alio mō conſtituit incendū. vt ne prima illius flāma poſſet ſuſtineri. ⁊ ſubita morte correptus bere ditariū in poſteros ſuos bellū progare iudiciaria lege Laij Gracchi. Diuſerāt populū romanū. ⁊ bicipitē ex vna fecerāt ciuitatē. eqtes rōani tanta poteſtate ſubnixi. vt qꝫ ſata patru vitalqꝫ principū habere in manu. interceptis vcentigalibꝫ peculabant ſuo iure rēpublice ſenatus exilio Metelli dānatione Rutilij. debilitatus oē decus maiſtatis amiſerat. In hoc ſtatu rez. pares opibus aīſ dignitate. vñ ⁊ nato Lio Druſo emulatio acceſſerat. eqtē Seruiliꝫ Lepio ſenatū Liniꝫ Druſi aſſerere. ſigna ⁊ agle. ⁊ vexilla aderāt. Letex ſic vrbe i vna qꝫ i bi nis caſtris diſſidebāt. prior Lepio in ſenatū ipetu facto. reos ambitus Scaurꝫ ⁊ Philippum principes nobilitans elegit. Hic vt motibꝫ reſiſteret Druſus plebē. ſꝫ ſe graciabant legibus eiſdē ſocios ad plebē ſpe ciuitatis ereri. Erit vor ipſiꝫ nīl ſe ad largitionē vlli reliquiſſe. niſi ſi ge aut cauū diuidere veller. aut celū. aderāt pmlgādī dies cū ſubito tanta vis boium vñ diqꝫ apparuit. vt hoſtiū aduentū obſeſſa ciuitas videret. Aulius tñ abrogare d legibus cōſulꝫ Philippus. ſꝫ apprehenſus faucibus viator nō ante dimiſit. qꝫ ſanguis ⁊ i ora. ⁊ oculos redūdaret. ſic p viz date iuſſeqꝫ leges. ſꝫ pūū rogationis ſtatꝫ ſociꝫ flagitare. cū interi ipareꝫ Druſum. agriqꝫ rextētere motꝫ. matura. vt in tali diſcrimine moris abſtulit. nec ideo minus ſociꝫ pmiſſa Druſi a populo romano repoſcere armis deſerunt.

Equitum
peculatus

Tribunitia
uis

Bellum quod aduerſus ſocios geſtum eſt.

O ciale bellum vocetur. licet vt extenuemus inuidiā ſi vñ tñ volumus. illud ciale bellum. quippe cū populus romanus etruſcos. latinos. ſabinosqꝫ miſcuerit. ⁊ vñ ex oibus ſanguinem ducat. corpus ſecit ex mēbris. ⁊ ex oibus vnus ē nec minore ſtigio ſociꝫ citra italiā. qꝫ intra urbem ciues rebellabant. Itaqꝫ cum tuſcie ciuitates. quas viribus auxerant ſociꝫ iuſſuſime poſtularent. ad quā ſpē eos cupidine dominationis Druſus exercebat. Poſt qꝫ ille domeſtico ſcelere oppreſſus eſt ea dem fax. que illū cremauit. ſocios in arma ⁊ in expugnationem vrbis accendit. Quid hac clade triſtiſus. qd calamitoſius. cū omne latium. atqꝫ picenum. etburia omnia. atqꝫ cāpania. Poſtremo italia contra matrē ac parentē ſuam vrbe conſurgerent. cum omne robur ſortiuſimorum. fideliuſimozꝫ ſociorꝫ ſub ſuis qſqꝫ ſignis haberent mūcipalia iſta prodigia. Popedius marſos ⁊ etiaꝫ latinos Alfrantius vmbros totus ſenatus ⁊ conſules Samnium Lucaniamqꝫ Theleſinum. cum regum ⁊ gentium arbitꝫ populus. ipſū ſe regē. nec poſſet. vt victꝫ aſie europęqꝫ a Loſinio Roma peteret. Primū ſuit beluim albanomonte cōſiliū. vt ſeſto die latinazꝫ Iulius Ceſar ⁊ Martius Philippius. cōſules iter ſacra ⁊ aras imolarent. Poſt qꝫ id nephas pdiuē diſcuſſus ē. Aſculo furoꝝ ois erupit. In ipſa qdē ludozꝫ frequentia trucidatus. qꝫ tum aderāt ab vrbe legatis. Hoc ſuit ipſꝫ belli ſacramentum. unde iā paſſim ab omni parte Italie duce ⁊ auctore belli diſcurſante Popedio diuerſa per populos ⁊ vrbes ſigna cecinerunt. Nec Hannibalis nec Pyrrhi ſuit tanta vaſtatio. Ecce otꝫculi ecce grumētū. ecce ſeiluc. ecce carſeolū. eſerate. ſiuerie. ⁊ pcentꝫ. cedibus ferro ⁊ igne vaſtat. ſi ſe Rutilij copie. ſi ſe Lepionis. nam ipſe Iulius Ceſar exercitu amiſſo cum in vrbe cruentus re ferretur. miſerabili funere. mediā etiam urbem peruiam ſecit. Sꝫ magna populi romanꝫ ſortu na. ⁊ ſemp in malis maior. totis de ſuo viribus inſurrexit. aggreſſioꝫ ſingulos populos. Lato di ſcutit etruſcos. Babinus marſos. Carbo lucanos. Sylla ſānites. Strabo vero Pompeius oia flāmis ferroqꝫ populatꝫ. non prius ſinem cedūm. qꝫ Aſculi euertione manibus tot exercitum conſularium. dꝫreptarumqꝫ vrbium dijs litaretur.

Quo po-
pulo a ro-
imperio de
fecerint

popedij ſo-
ciales belli
dux

Lato
Babinus
Ro. duces
Carbo
Sylla
Pompeiꝫ
Strabo
Verdoniꝫ

Eunus
Syrrus

Aſſ. Eun
Syri cōmē-
tum

Bellum ſeruile.

Quāqꝫ ⁊ ſi cū ſociꝫ nephas. cū liberis tñ ⁊ igenis eſt. Quis equo aio ferat i pꝫnape gentiū populo bella ſeruorꝫ. Primū ſeruile bellum iter initia vrbis Verdonio duce ſabino. in ipſa tentatū eſt. cū occupata tribunitꝫ ſeditioꝫbus ciuitate capituluſ obſeſſum eſt ⁊ a conſule captum. Sed hic tumultus magis fuit qꝫ bellum. Mox impeto per diuerſa terrarum occupato. quis crederet Siciliam multo cruentius ſeruili. qꝫ punico bello eſſe vaſtatam. terra frugum ſerazꝫ ⁊ quodammodo ſuburbana pꝫuincia late fundis ciuium latinorum tenebatur. Hic ad cultum agri frequentia ergaſtula. catbenatꝫqꝫ cultozes matꝫiam bello prebuerunt. Syrrus quidam nomine Eunus. magnitudo eladium ſacit vt meminerimus. ſananco furoꝫ ſimulato. dum Syrie decē cemonias iactat ad libertatem ⁊ arma ſeruicos quaſi numinum imperio conſtituit. idqꝫ vt diuinitus fieri probaret. in ore abdita nuce. quā ſulphūre ⁊ igne ſupauerat. leuiter iſpiras flāma inter verba ſundebatur. Hoc miraculum primum duo milia ex obuijs. moꝫ iure belli refractis ergaſtulis. lꝫ. amplius milia ſecit exercitum. Regiſqꝫ ne quid malis deſſet decoratus iſignibus caſtella. oppida. vicos miſerabili dirꝫeptione vaſtauit. Alud qꝫ in vltimū belli de decus capta ſunt caſtra pꝫtoꝫ. nec noiare ipſos pudet. caſtra Mānlij Lentuli. Piſonis. Nipſei. Itaqꝫ qui p fugitiuos diſtrahi debuſſent. pꝫtoꝫ duces pꝫſugos pꝫe

lio ipsi sequebant. Tandem Perenna imperatore supplicium de eis sumptū ē. Hic. n. victos
apud Ennā noui sume obfessos cū fame quasi pestilentia consumpssēt. reliquias latronum
cū pedibus cathenis religauit. crucibusq; puniuit. Suiq; de seruis ouatione p̄tens. ne dignita
tē trūphi serui inscriptio violaret. Vir dū respirauerat isula. cū statz a seruis 7 a Syro redit
qđ cūcē. Athenio pastor. intersecto dño. familiā ergastulo liberatā sub signis ordinat. Ipse veste
purpurea argētoq; baculo. 7 reuā in morē fronte redimita nō minorē. quā ille fanaticus por
cōstāt exercitū. acruisq; multū. qđ 7 illū vindicaret. vicos. castella. oppida diripies. i. dnos. in
uos isefit. qđ 7 trās fugas seuebat. Ab hoc quoq; p̄toris exercit. celi. capta Seruiliū castra capta
Luculli. 7 Aquiliū Perpennē vsus exēplo interclusūz hostē cōmeantibus ad extrema cōpūlit. cō
munitatq; copias armis. fame facile sleuit. Desideratq; se nisi supplicioz metu volūtariā mor
tē pulissent. Ac ne de duce qđ sup̄pliciu erigi potuit quāvis i manus venerit. qđpēdū circa ad
deprehendendū euz multitudo cōten dit. inter rixantiū manus p̄da lacerata est.

¶ Bellum sparticum.

Nimvero seruiliū armoz dedecus feras. nā 7 ipsi p fortunā i oia obnoxii. tū qđ secū
duz hoium genus sunt. 7 in bona libertatis nostre ad optatū bellūz Spartaco duce cō
citatus. quo notē appellē nescio qđpē cū serui militauerint. gladiatores ipauerint. illi
insimē sortis boies. bi pessimā aures ludibrio calamitatz. Spartacus. Chrysus. 7
Oenomaus. effracto lēnili ludō. cū septuaginta aut āplius eiusdē fortune viris eruperunt La
pua. effugz ad verillū. ad auxiliūz vocatis. cū statz decē amplius milia cōissent boies. non
modo effugisse cōtentia. iā vindicari ē volebat. Prima velut ara ruris mons Desuius placuit.
ibi cūz ē obfideret a Clodio glabio p̄ fauces caui mōtis vitigeneis delapsi viculis ad imas ei
descendere. radices. 7 exitū in vno nihil tale opinantis ducis sūbito ipetū castra rapuere. Inde
alia castra. Deinceps thora. totaq; puagantur campaniā. nec villaz atq; vicoz vastatione cōte
ti. noli atq; nuceria. turios atq; metapontūz terribili strage populant affluētibus in diem co
pijs. Cūz iā esset iustus exercitus 7 viminibus pecudumq; tegumentis icōditos sibi clypeos. 7
ferro ergastuloz recoto. gladios ac tela fecerunt. Ac ne qđ decus iusto deesset exercitū domitis
obuijs gregibus parat equitatus. captaq; de p̄toribz insignia 7 fasces ad ducē detulere. nec
abnuittile de stipendiario thrace miles. de milite desertor. in de latro. deinde i bonore viriū gla
diator. qui defunctoz quozq; p̄elio ducū funera imperatoris celebravit exequijs captiuosq; cir
ca rogum iussit armis depugnare. Quasi plane expiaturus omne p̄teritum dedecus si de
gladiatore muneratū fuisse. In de iā cōsulares quoq; aggressus in Alpinio Lentuli exercitū
cecidit. apud mutinā Caij Crassij castra deleuit. Quib' elatus victorijs de inuadēda vrbe ro
mana qđ latis ē turpiū dñi nre deliberauit. tandē ē totis viribus p̄ Mirmilonem confurgit
pudoremq; romanū Liciniū Crassus asseruit. a quo pulsū fugatiq; pudet dicere hostes in ex
trema itale p̄surxerūt. ibi circa bruciū angulū clusi. cū fugā in scitilia pararet. neq; nauigia sup
pererent. ratelq; ex cranibus. 7 dolia cōnera virgultis in rapidissimo frcto frustra experiret. tan
dē eruptione facta. dignā viris obiere mortē. 7 qđ sub gladiatore duce oportuit. sine missione pu
gnatū ē. Spartacus ipse in primo agmine fortissime dimicans quasi impator occisus est.

¶ Bellum ciuile Marianum.

O c debeat vnum populi Romani malis. iam vt ipse intra se parricidiale bellū somi
nare. 7 in vrbe media ac foro. quasi harena ciues cū ciuibz suis gladiatorio mo
re cōcurreret. equiore aio viciq; ferrem. si plebei duces. aut si nobiles. mali saltē du
catum scelerē p̄buisent. Lum vero. prob facinus. qui viri. qui impatores. decora. 7
ornamenta seculi sui Marius 7 Sylla pessimo facinozi suam etiam dignitatem p̄buerunt. trib
7 sic dixerim p̄deribus agitatum est. Primo 7 leui 7 modico tumultu. maiore qđ bello. intra ip
sos armoz duces subsistente seuita. p̄por atrocius 7 cruentius p̄ totius viscera. bellum grassā
te victoria. Vltimum non ciuicam modo. sed hostilez quoq; rabiem sup̄gressum est. cum armo
rum furor totius itale viribus niteret. eouq; odijs seuentibus. donec deessent. qui occiderent
Initium 7 causa belli inperlebilis bonoz marj fames. dum decretat Sylla puinciam Sulpi
tia lege sollicitat. Sed impatiens iniurie statim Sylla legiones circuegit. dilatoq; Mitridate
exquila Lollinagz porta geminum agmen vrbi insudit. Vnde cum subito Sulpitius 7 Albi
no vanus obieissent cateruas. sudelq; 7 sara vndiq; a menibus ac tela iacerent. ipse quoq; i
culatus icēdio viā fecit. arcemq; capitoliū. que penos quoq; gallos ē Senonas euaserat. quasi
captiuū victor insedit. cū ex cōsulto senatus a duersarijs hostib' iudicatis. in presentē tribunalum
alioq; diuerse factiōis iure seuitū est. Mariū seruiliū fuga exemit. immo fortuna alteri bello refer
uauit. Cornelio Linna Lneo Octauio cōsulibus male obtutu resurrexit incendiū. 7 quidem
ab ipsoz discordia. cum de reuocandis. quos senatus hostes iudicauerat ad populūz referret.
cincta quidē gladijs contione. sed vincentibus. qbus par. 7 quies potior. p̄fugus p̄fia sua Lin
na confugit ad partes. redit ab africa Marius. clade maior. liques qđq; carcer. carbene. fuga erili
um bonozificauerat. dignitatē itaq; ad nomē tāti viri late cōcurrif. seruiliū prob nefas. 7 erga

Syri insi
gnia

Seruiliū
copie dele
te

Spartacus
Lbatus
Oenomaus

Desuius

Mueratoz

Spartaci i
teritus

Causa pri
mi ciuilis
belli

Cina vrbe
pellitur

stula armanf. 7 facile inuenit exercitū miser iperatoz. Itaqz vi patriā repolcens. vnde vi fuerat
expulſus. poterat videri iure agere niſi cāz ſua ſeuicia corūperet: ſed cū dñs boibzqz inſeſtus
rediret. ſtatim primo impetu cliens 7 alina vrbis hoſtia nefanda ſtrage diripit. Mor in vrbz
quaduplici agmine intrat. diuſere copias Linna. Marius. Carbo. Sertorius. Hic poſtqz ma
nus ois Octauij de pulſa ianiculo eſt. ſtatim ad principum cedem ſigno dato aliquanto ſeuio.
quam aut in punica. aut in cymbuca vrbe ſeuitur. Octauij conſulis caput pzo roſtris exponit.

Linna
Marius
Carbo
Sertorius

Antonij conſularis in M. P. arij ipſius menſis. Celar 7 Symbria in penatibus domoz ſuoz truci
danf. Craſſij pater 7 filius in mutuo alter alterius aſpectu. Vebū atqz Numitorum per medi
um ſoz vinci traxere carnicifiū. Latulus ſe ignis hauſtu ludibrio hoſtū exemit. Verula flāme
dialis in capitolio Iouis ipſius oculos venarū cruore reſperſit. Arcarius ipſo vidente Mario

Senatoriū
cedes

cōſoſus eſt. quia fatalē illam. ſi non manum porrexerat ſalutanti. Nec tot ſenatus funera intra ca
len das 7 idus. Ianuarij menſis. ſeptima illa marij purpura dedit. quid ſutur fuit ſi annum cō
ſularis impleret. Scipione Norbano quinto conſule tertius ille turbo ciuiſis infanie tollit. toto furo
re detonauit. quippe cum hinc. vij. legiones. inde quingente cohortes ſtarent in armis. Inde ab
aſia cū victore exercitu Sylla pperat. 7 ſane cum tam ſerius in ſyllano Marius fuiſſet. quanta ſe
uitia opus erat. vt ſylla de Mario vindicaret. Primū apud capuā ſub amne Vulturū ſigna cō
currunt. 7 ibi ſtatim Norbani ſuſus exercitus. ſtatim oēs ſcipiois copie oſtentata ſpe pacis op
preſſe. Tuz Marius iuuentis 7 Carbo conſules. quaſi deſperata victoria. nec multi perierent. ſā
guine ſenatus ſibi parentabat. obſeſſaqz curia. ſic de ſenatu. qñ de carcere 7 iugularent educti.

Lāponius
Theleſin⁹

Quid funex in foro in circō. in patenibus templis. Nā cū mutius ſeuola poſſet vaſtales am
plectus aras. tantum non eodē igne ſepeliſ. Lāponius atqz Theleſinus ſamitiū duces atrocius
Pyrrho 7 Hānibale cāpaniam etburiamqz populant. 7 ſub ſpem partiū ſe vindicant. Apud
ſacri portū. colloniamqz portam debellate oēs hoſtium copie. Ibi Marius hic Theleſinus op
preſſi. nec idē tamē cedium. qui bello. ſinis fuit. Stricti. n. 7 in pace gladij. aia duerſumqz i eos. q
ſe ſponte dederant minus eſt. Quod ſacri portū. apud Collinam. lxx. amplius milia ſylla cōcedit
bellū erat. quattuor milia de ditor inermium ciuū in villa pub. interſici iuſſi. Iſti tot in pace non
plures ſunt. quis aut illos pōt computare. quos in vrbe paſſim quiqueſ voluit occidit. donec ad
monente Turſiſtādi viuere aliquos debere. vt eſſent. qbus iperarent. ppoſita eſt in gens illa ta
bula. 7 ex ipſo equeſtri ordinis flore ac ſenatu duo milia electi q mozi iuberent. noui generis edi
tū piget poſt hec reſſeri ludibrio abdita ſata carbōis. ſata ſozani pzois atqz denullqz. Vebū ſi
ne ferro ritu ſeraz iter manus laceratū mariū ducis ipſ⁹ fref apud carul ſepulchrū. oculis. ma
nibus. cruribzqz deſoſis ſeruati aliquā diu. vt per ſingula mēbra morerent. poſitis ſingulorū
boium ſere penis. municipia italie ſplendiſſima ſub baſta venerit. ſpoletū. interamniū. pre
neſte. Florentia. nā Sulmonē verius oppidū ſociū atqz amicū. ſacinus indignū. nondum ex pu
gnatū. vt obſides iure belli. 7 mō moztū dānati duci iubeſ ſic dānati ciuitatē iuſſit Sylla deleri.

¶ Bellum fertorianum.

Sertorij cr
rores

Ellum fertorianū quid aliud. qz Syllane pſcriptionis hereditas fuit: hoſtile potius
an ciuile dixerī neſcio. qppe q luſitā celuberiqz romāo ceſſerint. duce erul 7 pſugus
ſeralis illi⁹ tabule vir ſume qdē. ſed calamitoſe virtutis. malis ſuis maria terraſqz p
miſcuit. et africe. iā balearibus inſulis fortuna expertus. miſſuſqz oceanū. fortuna
taſqz iſulas penetrauit. tā dē Diſpāia armauit. vt cū viris facile pūcti. nec aliſ magis
apparuit biſpāi militis vigor. qz romano duce. qz ille nō cōtēntus biſpāia. Ad Mithridates
quoqz pōticōſqz reſperit. regēqz claſſe iuit 7 qd ſumz fuit. ſatis tāto hoſti. vno ipatoze reſiſtere.
res romana non poſuit. Ad dñus Metello Lucus Pōpeius. bi copias viri diu 7 anapiti ſemp
acie atriuerē. nec tñ pri⁹ bello. qz ſuoz ſcelere 7 inſidijs extinct⁹. Copias ei⁹ ppe tota biſpania p
ſecuti. diu 7 anapiti ſemp acie domauerūt. Pria p legatos certamina habita. cū hic Domit⁹ 7
Noſius. i dē herculei pluderēt. mox bis apud Segoniā. illis apud Anā flumē oppreſſi. ipſi du
ces cominus iuicē experti. apd Lauronē atqz Sucronē equauere clades. Tū illis ad populatio
nē agroz. bis ad vrbū exidia cōuerſis. miſera iter romāos duces biſpāia diſcordie penas da
bat dōec oppoſſo domeſtica fraude Sertorio. victoqz ſditoqz Perpēna. ipſe qz i romanā fidē ve
nere vrbes oſtater. meſtudia. valētia. aurtia. 7 i fame nihil non expta calagauris. Sic recepta in
pacē Diſpāia. victores duces externū id magis. qz ciuile bellū videri voluerūt vt triumpharēt.

¶ Bellum ciuile ſub lepidō.

Sertorius
ſuoz frau
de oppreſ
ſus eſt

Arco Lepido Quinto Catulo conſulibus. ciuile bellū pene citius oppreſſum eſt. qz
inciperet. ſed quātū lateqz ſax illius motus ab ipſo Sylla rogo exarſit. Cupidus nāqz
rex notuarum per inſolentia Lepidus. acta tanti viri reſcindere parabat. nec immeri
to. ſi tamen poſſet ſine magna clade reipublice. Nam cum iure belli Sylla dictator
lepidi mōz proſcripſſet inimicos. qui ſupererant. reuocante. Lepido. quid aliud. qz ad bellum vocaban
tur. Cum damnatorum ciuium bona ad dicēte Sylla quāuis male capta. iure tamen repetitio
le integritus eozum pzoꝝ dubio labefactabat compoſitam ciuitatem. Expediebat ergo quaſi egre ſaucio

que reip. regere quocūq. ne vulnera curatioe ipsa reciderent. Ergo cū turbidis cōciōibus
velut classico ciuitate terruisset. pfect^o in ethuria arma ide z exercitū vrbī ad mouerat. S; iā mil
itum pontē. collēq; laticulū Lucatius Catulus Lencis Pōpeius Syllane dominationis duces
atq; signiferi alio exercitū isiderat. A qbus pūo statim ipem retrouultus. hostilē q; a senatu iū
dicat^o in cruenta fuga ethuria. in de sardinia recessit. Ibi quoq; morbo z penitētia interijt. Vi
ctores q; nō tenere alijs i ciuib^{us} bellis pace cōtenti fuerunt.

C. Florij epithomatus liber quartus incipit Bellū Catiline.

Antilana luxuria primum. tunc hic conflata egestas rei familiaris. simul occasio. q;
in extremis finibus mundi arma romana pegrinabant. in nefaria consilia opprimē
de patrie sue cōpulere. senatū cōfodere. consules trucidare. distringere incendijs v;
bē. diripere erariū. totam deniq; rempū. funditus tollere. z quicqd nec Vāmbal v;

Acres optasse. Quibus nephas socijs aggrēssus ē ipse paritius. s; hoc munus est. Curij Porcij
Sylle. Catēgi. Antoni. Vargūtei. atq; Longini. que familie. que senatus insignia. Catulus
quoq; tunc maxime pzetor. bos omnis inmaniissimi facinorjs satellites habuit. Additum est pi
gnus coniurationis sūguis humanus. quem circūlatum pateris bibere summū nefas. nisi am
plius esset propter quod biberunt. Atq; erat de pulcherrimo impio. nisi illa coniuratio in Lice
ronem z Antonium consules incidisset. quorum alter in dustria rem patefecit. alter manus op
preffit. Tanti sceleris indicium per Fuluiam emerfit. vilissimum scotum. sed patricijs inocens
consul habito senatu in pſentem paricidam reum Cicero perorauit. sed non amplius pſpectum
q; v hostis euaderet. seq; palam pſecto incendium suum restinctū z ruina minaret. vt ille qui
dē a pſepatum a Dālio in Ethuria erereitum pſificat. signa illaturus vbi Catulus destina
tum familie sue sybillinis xstb^{us} regnū sibi vaticinās. ad pſtitū a Catilina diē vrbē tota viros. fa
ces. tela disponit. Nec ciuili conspiratione contentus. legatis allobrogum. qui tunc forte aderāt.
in arma sollicitatis. z iſſet vltra alpes furor. nisi altera pſitone. Vulturtij pſtoris lſe tenerent sta
tim Liceronis impio iniecta est barbaris manus palam pſtor in senatu contuincit. De supplicio
aggrēssus Cefar pſcendit dignitati. Lato animaduertendum p ſcelere cenebat quam senten
tias secutus oib^{us} in carcer paricidæ strangulans. q;uis pte cōiurationis oppſſa tamen ab icēpto
Catilina non destitit. Sed inſectis ab ethuria signis pſiaz petens obuio Antonij exercitu op
pſimis. q; atrocit dimicatum fit exitus docuit. Nemo hostium bello fupſuit. quem quis i pugna
do cepat locum cum amissa animo corpe tegebat Catilina longe a suis in f hostiū cadauera rep
tus est. pulcherrima morte. si p pſia sic concidisset.

De Bellum Cefaris z Pompei.

Am pene toto orbe pacato maius erat impium Romanū. q; vllis externis viribus
extingui poſſet. Itaq; inuidens fortuna principi gentiū populo. ipſum illū i exitum
suum armauit. ac Mariana quidē Cinnanaq; rabies itra vrbē pſculerat. quasi expe
rirtē ſyllanatem pſſas. Latus intra Italia tū detonuerat Cefaris furor atq; Pom
pei vrbē. italiam. gentes nationes. totū deniq; quam patebat impium quodam quasi diluuiū.
z cum inſtāmatione corripuit. Ad eo non recte tantum ciuile dicat. ac ne sociale quidem. sed nec
eternum sed potius cōe quoddam ex omnibus z pluſq; bellum. Quippe si duces eius inſpici
as. tot^o senatus i partibus. si exercitus hinc. x. legiones ide. viij. ſlos omnis z robur italici
eboni. Dimotus Corinthus. omnis ſbracie. capadocieq; cilicie. macedōie grece italic. totuſq;
robur orientis ſi moram belli. quattuor annis. z pro clade rex breue tempus. ſi locum z ſpaciū
vbi cōmilitum eſt. intra italiam. in de ſe in galliam. hispaniam deſerit. Reuerſumq; ab occaſu to
tis viribus in epyro. theſſaliaq; conſedit. hinc egyptum ſubito tranſiuit. Inde reſperit aſiam
aſrice incubuit. Poſtremo in hispania remigrauit. z ibi aliquando deſecit. sed non z odia par
tium ſuita cum bello. non enim prius quieuerē. q; in vrbē ipſa medio ſenatu eozum g vici erāt
odia victoris ſeſe cede ſociarent. Cauſa tante calamitatis. eademq; omnium. nimia felicitas. ſi
quidem. Quinto Metello z Latio Afranio conſulibus. cum romana maiestas toto orbe polle
ret. recentesq; victorias ponticos z armenios triumphos in Pompeianis theatris Roma can
ret. nimia Pompei potentia apud ocioſos. vt ſolet. ciues mouit inuidiam. Metellus ob im
minutū crete triumphū Lato aduerſus potētes ſemp obliquus. detractare Pōpeij. ac ſiſq; ei
obſtrepere. Vic dolor traſuerſū egit. z ad pſidia dignitati parādā i pulit. ſorte tūc Craſſus gne di
uitijs dignitate florebat. vellet tū auctores opes Cefaris Cefar eloquentia z ſpū ecceſſa pſulatu al
leuabat. Pompei tamē ſuper vtrunq; eminebat. Sic igiſ Cefare dignitate comparare. Craſſo
ſugere. Pompeio retinere cupientibus. oib^{us}q; pariter potentie cupidus. de inuadenda repu. ſa
cie cōuenit. ergo cū mutuis virib^{us} in ſuū quiſq; decus nitere. gallia Cefar inuadit. Craſſus aſi
am pōpeius hispania. Tres maximos exercitus. etiā ſic oib^{us} impium ſocietate triū principū
occupat. decē annos traxit iſta dominatio. exinde. quoniā mutuo metu tenebātur. Craſſi mor
tū pſ parib^{us}. z morte Julie Cefaris filie. que nupta pōpeio generi ſoceriq; pſcordiā mimos

Atf. sedus
bumāo ſā
guine ſan
cūz

Fulvia

Allobro
gū idiciuz

Catilia oco
cidit

Auriliareſ
Cefaris z
pompei co
pie

Qu. metel
lus
L. Afrani
us

cōſpiratio
pompei
Craſſi z ce
ſario

nij federe tenebat. statim emulatio erupit. Itaq; Pópeio suspecte Celsaris opes. & celsari pópeta
 na dignitas grauis. nec hic ferebat parē. nec ille superiorē. nefas sic d' principatu laborabāt. itaq;
 duos tāti ipēy fortuna non caperet. ergo Lentulo marcelloq; cōsulibus. rupta p'ia cōmratōis
 fide. de successione Celsaris senatus. idēq; Pópeius agūabat. nec illi abnuebat. si rō sui primis
 comitis herēf p'sulatus. absenti quē docētribus fauēt Pópeio nup' decreuerāt. Tū dissimulan
 te eodē negabāt. veniret & peteret maiorz morē. alle 3 flagitare decreta ac nisi in fide p'manerēt
 nō se remittere exercitū. ergo vi i hostē decernit. Nis Celsar agitatus statuit p'mia armorz armis
 defendere. P'ia ciuilib bellib' arena Italia fuit. cuius arces leuib'us p'fidij pópēus insulerat.
 s; oia subito Celsaris ipetu oppressa sunt. p'ia Arimino signa cecinerūt. Tū pullos eib'uria li
 bo vmb'ia Thermitis. Domitius corfinio. & pactū erat bellū sine sanguine. si pópēi brūdufij
 opprimere. v' ceperat potuisset. S; ille p'obfessi clausula potius. nocturna fuga euasit. turpe di
 citi. mō princeps patrū pacis belliq; moderator. p' triūphatū a se mare lacerata & pene iermina
 ui fugiebat. Nec pópēus ab italia q; senatus ab v'be fugaf p'ior. quā pene vacuū meū Celsar
 ingressus cōsulē scilpe facit. Erariū quoq; sanctū q; tardius aperiebāt tribuni. iussit effringi
 censumq; & patrimoniiū populi romā ante rapuit. q; iperiū. Pulso fugatoq; pópēio maluit p'ia
 us ordinare puincia p'cipsum leg. Sicilia & sardinia Annone pignora. p' legatos habuit. nihil
 hostile erat in gallia pacē ipse fecerat. S; ad hispaniēs pópēi exercitus trāscūti. p'ea duci po
 tas claudere aulā Bassilia. ē misera dū cupit pacē. Belli metu. in bellū incidit. s; q; tuis muris
 erat vinci eā sibi iussit absenti. Secula ciuitas nō p' mollicia nota. & vallū cepere. & incendere
 machinas aulā. & cōgre d' nauibus. S; Brutus cui mādātū erat bellū. victos terra mariq; p'io
 mui. mōy dedentibus sese ablata oia preter q; potiorē obus habebāt libertatē. Anceps vāriū
 q; & crētus in hispania bellū. cū legatis Lnei pópēi petreio & Afrāio. quos Ilerde castra habē
 tes. apud Sycorim amnē obfiderē. & ab oppido intercludere aggredir. Interim ab v'ndanōe
 verni fluminis cōmicitibus p'hibet. sic fame castra tentata sūt. obfessorq; ipse q; obfidebat. S;
 vbi par fluminis redit populatiōibus & pugna cāpos apuit. Iter feror instat. & cedētes ad cel
 tiberā consecutus. aggere & vallo. & per hec fit. ad deditiōē compulsi. Sic citior hispanis re
 cepta ē. nec vltior morā fecit. qd. n. vna post quāq; legiōes. Itaq; vltro cedēte Parroē. gades
 fretū oceanus. oia felicitatē Celsaris. sequebant. Aliquid tū aduersus absenti ducem aulā for
 tuna est. Circa Ilyricā & africā. quasi de industria prospera eius aduersis raderent. Quippe
 cū fauces adriatici maris iussu occupare Dolobella & Antonius. Ille illirico. hic crenico lutoze
 castra posuissent. tā maria late tenente Pompeio repente castra legatus eius Octauius Libo in
 gentibus copiis classico v' trūq; circumuēit. deditiōēq; fames extorset Antonio. Misit quoq; a
 Basilio in auxiliiū eius rates. quales inopia nauii fecerat. noua pompeianoz arte clicum actis
 sub mare funibus capte quasi per in dagine. duos tamē eius explicuit. vna que opter geros se
 cebat in vadis hesit memorā dūq; posteris exitū dedit. Quippe vir mille iuuenū manus circum
 fusi vadiq; exercitus. p' totū diem tela sustinuit. & cū exitū virtus nō haberet. tamen ne i deditiō
 nem veniret hostatē p'ibuno Vleio mutuis ictibus in se cōcurrūt. In africa quoq; par & virtus
 & calamitas Curionis fuit. qui ad recipiēdū puincia missus pulso togatoq; Parro tā sup'bus.
 subitū nube regis aduentū equitatuq; mauroz sustinere n' potuit. Datebat victo fuga. s; pudor
 suavit vt amissū sua temeritate exercitū morte sequefer. S; iam debitu par fortuna flagitate se
 dē bello Pópeius epyron elegerat. Nec Celsar morē. Quippe ordinatis a tergo obitus q;uis
 hyems media p'hiberet tēpestate ad bellū nauigauit. potuitq; ad oricū castris. cū pars exercit
 ob inopia nauii cum Antonio dimissa brūdufij moram faceret. adeo impatiens erat vt ad ar
 ces sen dos eos ardente ventis maris nocte cōcubia. p'eculatorio nauigio solus ire tēptauerit. ex
 tat ad trepidūz tāto discrimine gubernatorē. vox ipsius. Quid times. Celsarē vebis. Cōtractis
 in vnu vndiq; copiis copiis. postitq; cominus castris. diuersa erant duci cōflicia. Celsar p'io na
 tura feror. & cōficiēde rei cupidus. ostentare acie. puocare. accessere. nūc obfidiōne castrorum
 que sexdecim millū vallo obduxerat. S; quid his obesset obfidiū. qui patente mari omib' co
 p'is abundarent. Nūc expugnatione dyrrachij irrita. quippe quā vel situs in expugnabile fa
 ceret. Ad hoc assiduus in arruptionē hostiū p'eliijs. quo tpe egregia virt' Scēue centuriois emi
 cuit. cuius in scuto centū atq; viginti tela sedere. Itā vero dirreptione vbiū sociar' cum oricum
 & Bomphos. & alia castella thesalie vastarent. Pópeī aduersus hec necere moras tergierat
 ri simul. vt hostē interclūdi vndiq; inopia cōmeatū terreret. vtq; ar dētissimi ducis cōsēnsecrēt
 impetus. Nec diuitius profuit duci salutare cōfiliū milites otii. locū morā. Princeps ambitus
 ducis increpabant. Sic precipitantibus satis p'elio functa est thesalia. & philippicis capis v'
 bis imperij generis humani fata cōmissa sunt. nunquā vllō loco tantum virium populi roma
 ni. tantum dignitatis fortuna vidit. trecenta amplius millia. hinc & ille p'ier auxilia. regū & sena
 tus. Nunquā unminētis mine manifestiora prodigia. fuga victimar' examina. īfignes tierdū
 tenebz duxiple & nocturna imagine theatri sui audiens plausum in modū plancus circūfona
 re & mātē cū pullo amiculo. nefas apud p'icipia cōspect' est. Nunquā acrior neq; alacrior exer

Lentulus
Marcellus

Pópeio su
sa

Ararij di
reptio
Bassiliē
obfidiō

Hispanie
oculare re
cipiuntur

Opitergi
noy facius

Celsarē i
epi
rū traiecit

Scēue vir
tus

Lopie q
in thesalia
conflixere

etus Cesar fuit. Inde classica prius. inde tela. annotatū quoq; comitēntis acie Crastini pilus.
 Qui mor adacto i os gladio. sic int cadauera reptus. libidine ac rabie q; pugnauerat ipa nouita
 te vulneris p̄ferbat. Si nec minus admirabilior illius exitus belli. Quippe cū pōpeius adeo
 eguus copia abundaret vt facile circūuenturus sibi Cesarē videret circaeū ipse ē. Nā cum
 diu equo marte p̄tēderet. iussuq; pōpei fusus a cornu erupisset egat̄. rep̄tē hic signo dato. ger-
 manoz cohortes tū in effusus egtes fecere ipetū. vt illi ēē pedites. ij venis in eqs viderēt. Dās
 stragē fugietis egat̄. leuis armature ruina comitata ē. tūc terrore laurus dato. turbando iūicē co-
 pias. reliq; strages quasi vna manu facta est. Nec vlla res magis exitu fuit q; ipsa exercit⁹ ma-
 gnitudo. Dult⁹ in co p̄lio Cesar fuit. mediulq; iter impatorē ⁊ militē. voces quoq; ob egat̄is ex-
 cepte alia cruenta. s; docta ⁊ ad victoriā efficacis miles facie ferat. alia ad iactationē p̄posita. pcc cui
 bus cū ipse lequeret. Felice vtrūq; in malis pōpeiu. si eadē ipsū que exeretū ei⁹ fortia traxisset.
 sup̄stes dignitatis sue vixit. cū maiore dedecore p̄ thessalica tepe equo fugeret pulvis in deserto
 cicile scopulo fugā i pthos africa vel egyptū agitaret. Vt deniq; in peluso littoz impio viissi-
 mi regis cōsiliū in spadonū ⁊ neq; d. Quis nō pactū ēē cū pōpeio cederet bellū. atq; acir⁹ mul-
 to atq; vebemētius thelalicū incedij cineres recalueret. ⁊ i egypto quidē aduersus Cesarē sine
 p̄ubus bellū quippe cū ptolemeus rex Alexandrie sumus cuius bellū celsus pegissit. sedulq; ami-
 citie cū Cesarē medio pōpei capite sanxisset. vltionem clarissimū viri manib⁹ querente fortia
 causa non desuit. Leopatra regis soror effusa Cesaris genibus ptem regni reposcebat. Ade-
 rat puelle forma. ⁊ que duplicare ex illo. q; talis passa videbat in iurias odium ipsius regis. qui
 pompey cedem partium fato nō Cesarī dederat haud dubie idē in ipsū auisurus si expedisset.
 Quam vbi Cesar restitui iussit in regnum statim ab eisde p̄cussorib⁹ pompy obfessus in regia
 q̄sus erigua manu ingentis exercitus molem mira virtute sustinuit. Ac primum edificiorum p
 ruzozum atque naualiū incendioz hostiuz tela submouit. Vos peninsulam p̄baron
 subitus euasit. Inde depulsus in maria mira felicitate ad proxiam classem enatauit. Relicto
 quidem in fluctibus plaudamento. seu fato. seu consilio vt illud ingruentib⁹ hostium telis laxi-
 q; peteret. Tamen receptus a classicis suis vndiq; simul hostes adbozuz de ibelli ac p̄fida gē
 te iusta generi manibus dedit. Quippe ⁊ Theodotus magister. auctor totius belli. ⁊ ne virilia
 qdē portenta p̄botinus atq; Sanymedes diuersi p̄ mas ⁊ transfugio ⁊ morte consumpti. Re-
 gis ipsius corpus obtutum in limo reptū est in aurce louice honore. In asia quoq; nouus rex
 motus a pōto plane. quasi de in dultria captante fortuna hūc mithry datico regio erit. vt a pō-
 peio p̄a Cesarē filius viceret. Rex p̄barnaces magis discorde nostre fiducia. q; virtus sue
 in flecto in Lappadocia agmine rubeat. Sed hunc Cesar aggreffus vno. ⁊ vt sic dixerim non to-
 to p̄lio obtinuit more fluminis. quod vno eodēq; momento venit. percussit. abfessit. Nec vana
 de se p̄dicatio est Cesaris. antevictum hostem esse. quam visum. Sic cum exercis. An in africa
 cum ciuib⁹ multo atroci⁹ q; in p̄barsalia buceliquas p̄tium naufraga quidam furoris elitis
 epularet. De reliquis diceres. sed integrum bellum. sparfe magis q; oppresse vires erant. Zu-
 perat sacramētū ipa clades impatoris. Nec degenerabat ducum successio. Quippe satis ample
 sonabat i pōpeiani nois locū Lato ⁊ Scipio. Accessit copijs Mauram⁹ rex Iuba. videlic; vt
 latius viceret Cesar. Nihil ergo inter p̄barsaniam. ⁊ Thebap̄ion. nisi q; amplior eoq; acrior ce-
 sarianozum impetus fuit. indignantium post pompeium creuisse bellum. Deniq; q; alter nun
 quā an impitū ducis sua sponte signa cecinerūt strages a Iuba cepit. Et elephanti belloz rudes
 ⁊ nap a sua consternati subito clāgoze. statim ⁊ exercit⁹ in fugā. ⁊ duces forū. q; vt effugerēt
 No i cōspicua tamē morte oium iam Scipio naue fugebat. ⁊ affectus hostibus gladiuz p̄ vi-
 scera erexit. ⁊ vbi esset quondā requirente. respondit hoc ipsum. bene se h; impator. Iuba cui⁹
 se receperat in regia magnifice epulatus. postero die cū petreio fuge comite supq; mēas ⁊ po-
 cula interficiēdū se ei p̄beuit iūc ⁊ regi succit ⁊ sibi. Cum interim semel in medio scipibi ⁊
 parentalia fercula regio simul Romanoq; sanguine madebat. Lato nō interfuit bello pōfussq;
 ad bragada castris. vncā velut altera africe claustra seruabat. Sz accepta partuz clade nihil ci-
 citatis. vt sapiēte dignū erat mortē etiā let⁹ acciuit. Nā postq; filii comitelsq; ab amplexu dimi-
 sit in nocte lecto ad lucernā Platonis libro. qui i mortalitate anime docet. paulum quēuit. tum
 circa pumā vigiliā stricto gladio reuelatum manu pectus semel. iterumq; p̄cussit. Ausi post B
 viz medici violat fomentis. Ille passus dum abscederent. rescidit plagas. secutaq; vis sangui-
 nis moribundas māus in ipso vulnere reliquit. Quasi nō esset vīquā dūmicatū. sic arma rursus
 ⁊ ptes. quātōq; africa supra Thessalia fuit. tāto africa supabat Hispania plurimū q̄tū fauoris
 partibus dabat fraternitas ducū ⁊ p vno duos itare pompeios. Itaq; nūsq; atroci⁹ nec tā an-
 citi Ibarie cōfursus est. Prīmū in ipso hostio oceanū Parus Didulq; legati cōflueret. Sz acri-
 us fuit cum ipo mari. q; inter se nauibus bellū. Si quidē velut ruzozem cuiumq; castigare ocea-
 nus. vtrāq; classē naufragio cecidit. Quinā ille horroz. cum eodem tempore fluctus. p̄celle
 armamenta cōsigerēt. ad de situs ipsius formidinē vrgētia i vnyvū binc hispanie. i de mauri.

Pompeij
fuga

Pompeij i
teritus

Theodor⁹
Pbotinus

Celerrima
de pharna-
ce victoria

Scipionie
eritis
Iube
Petreij in
teritus

Ocei ins

tanie lictore mare & intestinū & externū. imminentissq; Verculus speculas. cū oīa vndiq; simul
plio & tēpestate sequirēt. Mor circa obfidioēs vbiū vtrinq; discursū est. Que misce inter hos at
q3 illos duces locitatis romae penas dabāt. Quz postrema certaminū. Mundā bicnō p cete
ra felicitate & anceps & diū trīste plū. vt plane videret nescio qd deliberare fortuna. Sane & ip
se an acies mestior nō ex more Cesar sue respectu fragilitatis humane. siue nimia pspereoz su
spectaz bñs cōtinuationē. vel eadē tīmēs. postq3 idē esse cepat. q pōpeius. S3 in ipso plio. q nē
mo vnuquā memierat. cū diu pari Marte acies nihil aliud q3 occideret in medio ardore pugna
tū subitō ingens inter vtrosq3 silentiū q3 cōuenissent. hic oīum sensus erat nouissime illud inu
sitātū. Cesaris oculis nephas poss. ruij. annos pbata veteranor manus gradū retro dedit. q &
si nundū fugerat. apparebat in pudore magis. q3 virtute resistere. Itaq3 ablegato equo similia
furētī primā i acie pcurrit. Ibi plesare fugientes cōfirmare per totū. deniq3 agmē oculi manib
clamoꝝ volitare dī in illa pūrbatioē. & de extemis agitasse secū & ita mīssello vului fuisse. q3 oc
cupare manu mortē vellet. nisi q3 cohorē hostiū qnq3 p transueria acie acie q3 Labiū pici
niā castris pñdio miserat. spē fuge pbuisset. hoc aut & ipse credidit. aut onx callidus attribui
it in occasione & quasi fugientē inuectus simul. & suor exeret aīos. & hostes perculit. Nam ij dū
se putant vincere fortius sequi. inde Pompeiani dum fugere credunt suos. fugere ceperunt.
Quanta fuerit hostiū cedes. Ita rabiesq3 victoribus sic estimari pōt. Hoc a plio pfugi cum se
munde receperissent. & Cesar obfideri statim victos iperasset. congestis cadauerib3 ager effectus
est. que pilis iaculisq3 cōtra inter se tenebant. sedum etiaz inf barbaras. sed videlicet desperan
tibus Pompei libellis. Nunc plio pfugum crure saucio deserta & aua petentē Lenonium apud
laurionem oppidū consecutus pugnantem nondum desperantem interfecit. Sextum fortuna in
celibertia interim abscondit. alijsq3 post Cesarem bellis reseruauit. Cesar in patriam victor sue
bis. primuz de gallia triumphum transmiserat rhenus. rhodanus. & ex auro captiuos oceanus.
Altera laurus egypti tunc i ferulis Nilus. arānoe & ad simulacbrū arēs pbarus. Tertius de
phariace currus & ponto. Quart3 Iubā & Mauros. & bis subactā ostendebat hispaniā pbar
salia & tbaros & munda nusquā. & quanto Iubā & Mauros. & bis subactam ostendebat hispa
niā pbarfalia & tbaros & munda nusquā. & quāto maiora erāt de qb3 nō triumphabat hic aliquā
do finis armis fuit. Reliqua par icruenta pensatūq3 elementia bellū nemo cecus ipio pter asra
niū. satis ignouerat semel. & Fasti Sylla. didicerat generosus timere. siliaq3 Pompei cum pa
truelibus ex Sylla hic posteros cauebatur. Itaq3 nō ingratiss ciuibz omnes vnum in pnceps
congesti bonozes circa templa imagies i theatro distincta radijs corona. suggestus i curia. fa
stigiū in domo mensis in celo ad hoc pī ipe patrie ppetusq3 dictator. Nouissime dubium an
ipso volente. oblata p rostris ab Antonio cōsule regni insignia. Que oīa velut insule in desti
nata mortī victimā cōgererant. Quippe clementia pncipis vicit inuidia. grauiusq3 erat liberis
ipa beneficior potentia. Nec diutius dilatio donata ē. S3 Brutus & Cassius aliq3 patricij cō
senserunt i cedē pncipis. quāruis sati Manauerat late puratio. libellus ē Cesar dar3 eodem
die. nec picitare centuz victimis potuerat. venit i curiā tñ expeditionē partib3 mediā. ibi i cu
ruli sedentē euz senar3 inuasit tribulq3 & viginti vulnerib3 ad terrā dar3 est. sic ille q terraz orbe
ciuiū sangie ipleuerat. tadē ipe sanguie suo curiā ipleuit.

Cesar Augustus.

Opulus Romanus Cesare & Pompeio trucidatis. rediisse i statu pñstilibertatis vi
debat. & redierat. nisi aut Pompeio liberos. aut Cesar heredē reliqisset vel q3 viroq3
pnciosius fuit. si nō collega quodaz mox emulus cesariē est potētiā fex & turbo se
quētis scdi supfuisse Antōius. qpe dūz sextus pñna repetit trepidatum toto mari.
dūz Octauius vari3 igenio aut suc
cessorē cesaris i dignat octauūz aut amore cleopatre desciscit i regē. nā alit saluus ēē nō potuit.
nisi pfugisset ad suū. & zaulādū tñ i tāta pūrbatioē & q potissimū ad octauūz cesarē augustū
sūma rex redijt. q sapiētia sua atq3 solertia. pculsus vndiq3 & pūrbatūz ordiauit ipij corpus. q
ita vt dubie nunq3 coire & cōsentire potuisset. nisi vni3 pñdis nutu q3 aia & mēte regeret. Mar
co Antonio & Publio Dolobella pñlibus ipiuz romanus iā ad cesares trāsferre fortuna. va
ri3 & multiplex mor3 ciuitatis fuit quodq3 i annua celi cōuerfioe fieri solet. vt mora sydera tonēt
ac suo flegu tēpestates significēt. sic euz romāc domitiatio. i. humāi generis puerfioe penit3 stre
muit oīq3 genere discriminūz ciuilib3. terrestrib3. ac naualib3 bellis oē ipij corpus agitatuz est.

Bellum mutinense.

Rima ciuiliū motūz cā testamentū Cesaris fuit. cuius secundus heres Antoni
prelatuz sibi Octauū furēs. inexpressibile p adoptionē acerrimi iuuenis suscepit
bellū qpe euz intra. & z. viij. annos tenet & obnoxiuz & opportūz iniurie iuuenē
videret ipe plane & cōmilito cesaris dignitatē laceraret furijz hereditatē. ipsum in
sectari probis & cunctis artibus cooptationem Iulie gentis cum inbibere non desineret. Deni
ad deprimentū iuuenem. palam arma moliri. & parato exercitū i cisalpina gallia resistentem

Pōpeiozū
fratrū alter
occiditur

Cesaris bo
nores

Cesaris tri
teritus

Vis ne se
culi & non
secundi sit
legendum

motibus suis Decii Brutus obfidebat Octavius Cæsar etate et iniuria fauorabilis et nois maffitate q. sibi iduerat. Reuocatis ad arma veterais, p. uatus. q. s. crederet. cõfule aggredit. obfidio mutine liberat Brutus. Antoniu eruit castris. tũ quidẽ et manu pulcher apparuit. Nã cruentus et facius aquila a moriente signifero tradita. suis humeris in castra referebat.

¶ Bellum perusinum.

Itex bellum cõcitauit agroz diuifio. quos Cæsar veteranis in castris p. cium militie pfoluebat. femp aliter Antonij p. ssimũ ingeniu gladio. cincta virilis militie vroz agitabat. ergo depulso agris colonos incitando itex in arma ierat. Dic vero iã nõ priuatis. sed totius senatus suffragijs iudicatu hosti Cæsar aggressus intra perusie muros redegit. cõpulsitq. ad extrema deditiõis turpi et nihil non experta fame.

¶ Triumuiratus.

Vm solus et grauis paci. grauis reipublice esset Antoni. q. ignis in cedio lepidus accessit. quid h. duos exercitus necesse fuit venire in crudelissimi federis societatem diuersa dium nota incenda. lepidũ diuitiaz cupidũ. quaz spes ex turbatione reipublice. Antoniu vltionis de eis. q. se hosti vindicasset. Cæsari inultus pater et manus ei. graues Cassius et Brutus agitabat in hoc velut sedus par inter tres duces cõponitur. apud cõsuetes iter mutinã et bononia iungũt mãus. et exercitus cõsulat. nullo bono more triuuiratus inuadit oppressa armis republica redit syllana pscriptio. cuius atrocitas nihil in se minus h. q. n. uer. c. l. senatoz exitus fedi. truces. miserabiles toto terraz orbe fugientiu p. indiguitate rei. i. i. i. Cæsare autũculũ suũ lepidus Lutiũ Paulu suũ fratrẽ p. scripserit. Rome capitaceoz p. p. p. in rostris iã vltitatu erat. Vex sic quoz ciuitas lacrimas tenere non potuit. cũ rescissum Ciceronis caput i illis suis rostris videret. nec aliter ad videndũ cum. q. solebat ad audiendũ cõcurreret. Nec scelera in Antonij lepidiq. tabulis. Cæsar p. uisozibus patris contentus fuit. Nec quoz nisi multa fuisset etiam iusta ceddes habere.

¶ Bellum cassij et bruti.

Rutus et Cassius sic Cæsare. q. h. Tarquiniũ regẽ depulsi regno videbant. Sed libertate q. marie restituta voluerũt. illo ipso parricidio p. didit. Igitur cede pfecta. c. u. veteranos Cæsaris nec i. merito timeret. statiz curia in capitoliu cõfugerat. Nec illud ad vltionẽ de erat aius. sed ducẽ nõ habebat. Igitur c. u. appareret. que strages reipublice imineret. displicuit vltio c. u. cõsulis abolitiõe decreta. Ne in publici doloris oculos ferrẽt. i. puin. c. u. ab alio ipso quẽ occiderat. Cæsare datas sp. r. i. a macedonia cõcesserat. Sic vindicta Cæsaris delata potius q. oppressa est. igitur ordinata magis vt poterat. quã vt decebat in triuuiros republica relicto ad vrbis p. didit. Lepido. Cæsar cum Antonio in Cassiu Brutuq. succingit. Illi coparantes i. gentibus copijs cãdez illã. q. fatalis. En. Põpeio fuit. harenã i. f. derat. Sz nec tum iminẽtis cladis destinata signa latuere. Nã et assuete cadauerz pabulo volucres castra q. iã sua circũolabat. In acie p. mouit. obui. ethiops nimis apte ferale signũ fuit. Ipsi q. Brutus p. no. et c. u. illato lumine ex more aliq. secũ agitare. atra q. dã imago se obtulit. et q. esset iterrogata. tuus inq. malus geni. hoc dixit. et sub oculis mirantis enauit. Pari i. meliora p. flagio i. Cæsaris castris oia. aues. victimẽq. p. miserat. Sz nihil p. sent. q. Cæsaris medicus sonio admonit. vt Cæsar castris excederet. q. bus capi iminebat vt factũ. Acie nãq. cõmissa cõ pari ardore aliquãdiu dimicatus foret. et quãuis duces nõ essent tũc p. sentes c. u. aliterz corporis egritudo. illũ met. et ignauia subduissent. taret tũ p. partibus inuicta fortuna. et vltoris. et q. v. idicabat. Primũ adeo anceps fuit. et par vtrũq. discrim. v. erit. p. l. i. docuit. Lapta sunt hic cæsaris castra. i. de Cassij. Sz q. u. efficacia est fortuna q. virtus. et q. v. e. vbi oues afflauit nõ refert i. verbo. nũ esse virtutem victoria illi p. lio error dedit. Cassius i. clinato cornu suoz c. u. captis Cæsaris castris rapido i. petu recipientes se egres videret. fugere arbitratu euadit in tumultu. i. de puluere et strepitu et nocte vicina erimentibus geste rei sensum quz speculator quoz i. id missus tardu renũciaret. trasactũ de partib. ratus. vni ex primis auferendz p. buit caput. Brut. cuz i. Cassio et suum aium p. di. disset. neq. e. cõstituti fide resignaret. ita. n. par supesse bello cõuenerat. ipe quoz vni cõmuni suoz. cõfodiendz p. buit latus. Quis sapientissimos viros non miret. ad vltimũ nõ suis manibus vios. nisi hoc quoz ex p. uasione nõ de fuit ne violarent manus. sed in abolitiõe sanctissimaz p. ientissimarũq. animaz iudicio suo scelere alieno vterentur.

¶ Bellum cum septo pompeio.

Vblaris p. uisozibus Cæsaris. superat Põpei domus. alter iuuentum in hispania occiderat. alter fuga euaserat. cõtractisq. infelicitis belli reliquis. cum insup. ergastula ar. masset. scilicet iam far dimiq. habebat. iam et classe mediu mare infederat. Et q. diuerfus a patre. ille calicis exting. erat. hic secum pyratas nauales agitaret. Tãta mole belli penitus in ficulo freto iuuenis oppressus est. Magniq. famã ducis ad iheros secus tulisset. si nihil tẽtasset vltius. nihil nisi q. magne indolis signum est sperare femp. Perdit enim rebus profugit. asiamq. velis pent venturus ibi in manus hostiũ. et catbenas et q. miserum e.

Vide ne beredem sit legendũ Pulchru augustinus

Perusina fames

Vide ne diuersa oiz nota incendia. sit legẽ dum

Vide qd sibi velit hic i. i. i. i.

Philippis pugne anceps fortuna

Cassij interitus

Bruti interitus

Serti pom
peij exitus

fortibus viris. ad hostiū arbitriū sub percussore mortuorū. No alia post se: rē miserabilior: fuga.
q̄ppe mō trecentarū quinquaginta nauū dñs. cū sex septēue fugiebat: extincto p̄torie nauis lu-
mine. annulis in mare obiectis pauens atq; respectās. ⁊ tamen non timens ne p̄iret.

¶ Bellum parthicum duce ventidio.

Parthorū
eruptio

¶ Namuis in Cassio ⁊ Bruto partes sustulisset i Pōpeio totū parthiū nomen aboleret
q̄ nōdū tū ad pacis stabilitatē p̄fecerat Cēsar. q̄ scopul⁹ ⁊ nod⁹ ⁊ ora publice securita-
tis fuisselet Antonius. nec ille defuit vitij q̄n p̄iter. Imo oīa exptus ambitu ⁊ luxu-
ria primū hostes. deī de ciues. tādeꝝ et terre seculū liberauit. Parthici cladē crassiana
alti⁹ aīos exērerat ciuilesq; populi. R. discordias leni acceperat. Itaq; vt p̄ia affulset occasio nō
dubitauerūt erūpe. vltro qdē iūitate labieno. q̄ missus a Cassio Brutoq; q̄ furor scelerē sollicita-
uerat hostes i auriū. ⁊ illi pacato duce regio iuvene dissipat antoniana p̄fidia. Laeta legat⁹ ne
veniret i ptates a gladio suo ipetravit. Deniq; ablata syria. emanabat lati⁹ malū. hostib⁹ sub au-
xiliū spē sibi vicentib⁹. nisi vetidū ⁊ hic legat⁹ Antonij incredibili felicitate. ⁊ labieni copias. ip-
sūq; pacorū. ⁊ oēs parthiciū eq̄tatū toto iter orbi ⁊ euphrate sinu late cecidisset. Vigniti aplūs
miliū fuit. Nec sine cōsilio ducis. q̄ simulato metu adeo passus ē castris succedere. donec assūptu
iacti⁹ spacio. adimeret vsūq; sagittarū. rex fortissime dimicās cecidit. mox circūlato ei⁹ p̄ vrbes. q̄
desiderat capte syria sine bello recepta. Sic crassiana cladē pacori cede pensauimus.

¶ Bellum parthicum cum antonio.

¶ Expertis iuicē parthib⁹ atq; romāis. cū crassus atq; pacorū vtrinq; viriū mutuaꝝ
documēta fecissent. pari rursus reuerētia itegrata amicitia. ⁊ qdē ab ipso sedus anto-
nio cū rege p̄cessus. Sed imēla vanitas hoīs. dū tituloꝝ cupidine araret ⁊ euphrates
sub imaginib⁹ suis labi cōcupisset. neq; cā. nec cōsilio. ac ne imaginaria qdē belli p̄di-
tione. q̄si hoc quoq; ex arte ducis esset obrepe. relicta repēte syria i parthos i petū facit gens p̄ter
armoz fiduciā simulat trepidationē. ⁊ i cāpos fugā. Sic statiz q̄si victor sequebatur. cū subito nec
magna hostiū ex iprouiso et fessos via sub vespē velut nīb⁹ erupit ⁊ missis vndiq; sagittis duas
legiones opuerunt. Nihil acciderat i cōparationē cladis. q̄ in postez diē iminebat. nisi interue-
nisset deū miseratio. vnus ex cladē crassiana. parthico babinū. castris adequat. ⁊ salute latine data
cū fidē ipso fecisset. qd imineret. edocuit. tā affutur cū oībus copijs regē. irēt retro. peterētq; mō-
tes. sic quoq; hostē fortasse nō defore. atq; ita secuta est minor vis hostiū. q̄si iminebat. Adfuit tñ
deletoꝝq; relique copie forēt nisi vrgentib⁹ telis imodū grādinis qdā foret. q̄si doctē p̄cubisset
i genua milites. ⁊ elatis sup capita scutis celoꝝ specie p̄buisset. tū parthos archus ibibunt. dein
de romāi cū se rursus exulisset. adeo res miraculo fuit. vt vn⁹ ex barbaris miserit vocē. Itē ⁊ bī
valete romani merito vobis victores fama gentiū loq; q̄ parthoz tela fugastis. No minor eraque
posse. quā ab hostib⁹ excepta clades iselta primū iūti regio cū q̄bulā Salmadidis flui⁹. iselthoz
nouissimeq; cū iā ab iualidis ⁊ auide auriēbas. notie et dulces sues. Moꝝ ⁊ ardores p̄ armenia
⁊ nives p̄ cappadociā ⁊ vtriusq; celi subita mutatio p̄ pestilentia fuit. Sic vir tertia pte de. v. l. e.
gionibus. reliqua cū argentiū passiz dolabris cōcideret. ⁊ subinde iter moras moꝝ ⁊ gladiatoꝝ
suo flagitasset. cgregius impator. tan dez profugit in syriā. vbi incredibili qdā mentis. recor-
dia ferocior aliquanto factus est. quasi vicisset qui euaserat.

¶ Bellum cum antonio ⁊ cleopatra.

Ant. cultus
in anto.

¶ Proꝝ Antonij quatenus p̄ ambitum non iteriret ⁊ luxu ⁊ labidine extinct⁹ ē. Quip-
pe post parthos cū crosus arma. i otio ageret. captus amore Cleopatre quasi bene-
gestis rebus in regio se sinu reficiebat. Nec mulier egyptia ab Ebrio impatore p̄ciūz
libidinū romanū imperium petit. ⁊ p̄missit Antonius. quasi facili⁹ cēt partho ro-
manus. Itē dominationē parare. nec tacite. sed patrie. nois toge falcium oblitus. totus vt mon-
strum illud. vt mente ita aīo quoq; cultuq; desierat. Aureum in manu baculum ad latus. ⁊ in
acie purpurea vestis ingentibus ostrica gemmis diadema aderat. vt regina rex ipse frueret.
ad primum nouozum motuum famā Cēsar a brun dūso traiecerat. vt venienti bello occurreret.
postulq; castris in cypro leuadē in sulam montēq; leuadē. ⁊ ambaczi sinus cornua in festa claf-
se succinerat. Nobis. cccc. amplius naues. cc. non minus hostium. sed numerum magnitudo
pensabat. Quippe a senis in nouenos remozum ordinibus. ad becurrebibus atq; tabulatis al-
leuante castellozum ⁊ vrbium specie. non sine gemitu maris ⁊ labore ventoz ferebaf. que quidē
ipia moles exitio fuit. Cēsaris naues a tiremibus in senos. nec amplius ordines creuerant. ita
q; habiles in oīa. que vsus posebat. ad impetus. ⁊ recurfus. sferulq; capiendos. Illas grauis
⁊ ad oīa p̄peditas singulas plures a doctē. missilibus simul. tum rostris. ad hoc ignibus iac-
tis ad arbitriū dissipauere. Nec vlla re magis hostiliū copiaz apparuit magnitudo. q̄ p̄ victo-
riā. Quippe imēla classis nauffragio belli facto toto mari ferebat arabūq; ⁊ tabeoz ⁊ mille
aliaꝝ gentiū asse spolia. purpurā aux que in ripā assidue mota ventis maria reuomebat. Pri-
ma dux fuge regina. cū aurea puppe. velloq; purpureo se in altū dedit. Adhuc secutus Antoni⁹
sed instare vestigijs Cēsar. Itaq; nec p̄parata in oceanū fuga. nec munita p̄sidijs viraq;

Ant. nume-
rosus ordi-
nē i mani-
bus antoj.

egriti cornua parbetoniu atq; pelusiu pfuere. ppe manu tenebant. prioz ferru occupauit Antoniu. Regina ad pedes Cesaris puoltra tentauit oculos ducis frustra. Na pulchritudo itra pudicia principis fuit. Nec illa de vita. qua offerrebat. sed de parte regni laborabat. Quod ubi desperauit a pncipe. seruariq; se triupho vidit. in cautiore nacta custodia. i mausoleum se. se pulchra regis sic vocat recipit. ibi maris vt solebat idua cultu i differo odorib folio iuxta suu se collocauit Antoniu ad motuq; aduenas serpētibus. sic morte quasi somno soluta est.

Ic finis armoz ciuiliu. Reliq; aduersus exteras gētes. Que districta circa mala sua i perio diuersi orbis otis emicabāt. Nova qppe par. nec diu assuere frenis seruitutis tumide gētū iflateq; ceruices ab iposito nup iugo resiliēbāt. Ad septētrione pueria ferme plaga ferocius agebat. nozici. illirij. pannonij. dalmate. mysi. thraces. z daci. sar mate atq; germai. nozici aios dabāt alpes atq; niues. q; bellū nō posset ascendere. Sz oēs illi cardinis populos biēnos senōnes. atq; vindelicos. p puignū suū Claudium drusū pacauit. Que fuit callidaz gētū feritas facile vel mulieres ostēdere. q; deficientib telis ifantes ipos aflictos humo. i ora militū aduersa miserū. Illirij quoq; sub alpidus agūt. imafq; valles caz z qdā qñ claustra custodiāt abruptis torrentib iplicati. i hos expeditionē ipse sumptū ferioz pōtē iperauit. Dic se z aqs z hoste turbātib cūctati ad ascēsus militū scutum d manu rapuit. z iuia primus. tunc agmine secuto. cū illiricus multitudine pōtē succidisset. lauca manibus ac crurib speciosiore sanguine. z ipso piculo augustinus. tergo hostiū pedit. Pannonij duob salibus. ac tribus fluuijs dravo sauo bistroq; vallant. populati primos itra ripas se recipiebāt. In hos do mado Vibij misit. cessi sunt in vtriusq; fluminib. arma victor. nō ex more belli cremata sed capta sunt. z ipsi fluentes data. vt ceteris q; resisterant. victoria sic nunciari. Dalmate plerūq; sub siluis agūt. In de ad latrocinia pōptissimi. Hos iā qdē marius incensa vrbe belmino quasi de treauerat. Postea Alfini pollio gregib armis agris multauerat. hic secūdus orator. Sz Zhu gustus p domādos Vibio mādāt. q; effez genus fodere terras coegit. aurūq; venis repurgare q; alioq; gens oium cupidissima studiōsa diligētia acgrit. vt illud i vsus fuos seruire videatur Dyli q; feri. q; truces fuerint. q; ipsor ēt barbari barbaroz horribile dictū ē. Vnus duci ante acie postulato silētio. Qui vos igt estis. Responsum inuicē. Romani gēti dñi. z illi. ita igitur fier. nō vos viceritis. Accipit omē Marti Crassus. Illi statim ante acie imolatio equo concepere voni. vt cessat exis ducū z litaret z vescerent. Deos audisse credideri. nec tubā sustinere potuerāt. Nō minimū terroris icsultu barbaris Chonidus cūturiofatis barbāre efficacia it apud pa res boies soliditatis. q; poculū gerēs sub casside suscitāt motu corporis flāmas velut ardēti ca pite fundebat. Ante hos thracū maris populus desciuierat. Ille barbarus z signis militari b disciplina armis ēt romāis afeuerat. Sz a pilone p domiti i ipsa capnitate rabie ostēdere qppe cū catenas moxib tēarent. feritate suā ipsi puniebāt. Daci mōib iherēt Lotifonis regis im perio. quotiēs cōcretus iperio danubij vincerat ripas decurrere solebāt z vicina populari. vīsi ē Cesaris augusto gēte aditu difficilissimā submouere. Nisso igit Lentulo vltra vltiorē repulit ripā. cūtra pñdia pstituit. Sic tūc Dacia nō victa s; sumota atq; dilata ē. Sarmate patentib cam pñs inquietat z hos p eundē Lentulū prohibere dā nubio satis fuit. nūbil pter niues ratasq; sil uas habēt tāta barbaria est. vt pacē nō itelligāt. Germania quoq; vtinā vincere tāti. nō putasset magis turpiter amissa ē q; gloriose acquista. s; q; tenus sciebat patrē suū Cesarē bis trāflecti pōtē rhenō qñise bellū. In illi honorē pcepit facere puinciā. z facti erāt. si barbari tā vitia nsaq; i peria ferre potuisset. Nissus i eā p uiciā Drusus prios domuit vsipetes. ide ceteros pcurrit. z tactos. Na marcomorq; spolijs isignib qndā editū tumultū itrophe modū excoluit. In de vali distimas nātes eberufos. fucos z fleabros pit aggressus ē. Qui. x. ceteriōrb creatis h velut scfo supserat bellū. Adeo certa victorie spe. vt pda i antecessū pactiōe diuiserit. Carusci equos Succiaur z argētū. Sicabz captiuos elegerāt. s; oia retro. Vitor. nāq; Drusus equos. pecora torqs eoz. ipsosq; pda diuisit z vēdidit. Preterea i tutela puicie pñdia atq; puincias vbioz disposuit. Per molā flumē p albiū. p isurgit. p rheni qdē ripā qnquaginta ampli ca stella direxit bonā z genosā cū potibus iuxit. classibusq; firmavit. inuisib atq; inaccessū in id tēpus byciniū saltū patefacit. ea deniq; in germania pax erat. vt mutati boies alia terra celuz ipsū mītius mollisq; solito videret. Deniq; nō p adulationem sed ex meritis dūctio ibi for tissimo iuvene. ipsi q; nunquā aliter senatus cognitionē ex puincia dedit. Sz difficilis ē pui cias obtriere. q; facile virib parant. iure retinent. igit breue ita gaudū fuit. Quippe germāi vti magis q; domiti erant. moxēq; nros. magis q; arma sub impatore dulo suscipiebāt postq; ille defunctus ē vari qntilij libidinē ac supbia. haud secus. q; scuitia odisse cepcrunt. Ausus ille agere cōuentū z i castris se direxerat. qñ violētia z barbaroz licitōis virgis z pōis voce posset inhibere. At illi q iā pāidē rubigine oblitos enses iertēq; cernerēt equos. vt primū togas z seuo ra armis iura viderūt. duce Amirnio arma corripuit. Cū interim tāta erat Varo pacis fiducia. vt ne p dīcta qdē z p dīta p Segeste vñ ducū cōiuratōe cōmoueret. Itaq; i p dūci i nūbil tale. metuentē i p uoulo q dūci. cū ille. o securitas ad tribenal citaret yndiq; inuadit. castra rapiunt

Antonij z
Licopatre
cruis

mausoleo
lumi

Illyrij

Bellum al
pinum

Pannonij

Bellū Illy
ricum

Dalmate

Belluz dal
maticum

Dylij

Thraces
Daci

Lotifon rex

Sarmate

Germani-
cum belluz

Germani
rebellent
Quintilij
vari z triū
legionum
cedes

tres legiones opprimunt. Varus peditas eodem quo canensez die Paulus et Sato et a. secut.
 nihil illa cede p. paludes. perq. silvas cruenti. nihil insulatioe babaroq. itolleratius. p. p. in
 in causaz patronos. alijs oculos. alijs manus amputabat. vnus hos suz rectis prius liqua qua
 in manu tenes barbarus tandē inq. vipera fibulare desiste. Jpsi quoq. cōsulis corpus qd nulli
 tuz pictas humi abdidit. effosuit. Signa et aqlas duas adhuc et barbari possident. terna signi
 scr priusquā in manus hostium veniret euulsit. meritaq. intra baltei suis larebras gercna et cruenta
 palude sic latuit. hac chlade sacri. vt imperiū quod in littore oceani nō steterat in ripa ibent flu-
 minis stare. Decad septentrionē. Sub meridiano tumulatuū magis q. bellatū ē. Musuliano
 atq. getulos accolat syrtū Loffo duce cōpescuit. vnde illi gentilici cognomē. lat. victoria patet.
 Marmaridas atq. garamitas. Tarmio subigēdos dedit. Potuit et ille redire marmaricus. s.
 modestior et estimāda victoria fuit. Ad orientē plus negocij cū armenis bucalter. Cesar ex ne-
 positus suis misit ambo Sato breues s. aliter inglorius massile q. ppe Lutus morbo soluit. In
 licia Caius ex vulnere cū armenia ad parthos se subtrahente recipit. Armenios victo rege Ti-
 grane i hoc vni seruitutis genus. Pōpēus assuecuerat. vt rectores a nobis acciperet. Inter mis-
 sum ergo ius. p. hunc recuperatū. nō in cruento nec inulto in certamine. Quippe dñationis quē
 rex artaxatis pfererat. simulata pditione adortus vix intentum libello. quē vt thesauroz rōnem
 continentē ipse porreterat. strictus ac recreatus ex vlnere in tēpus. ceterz barbarus vndiq. in se
 sto exercitu oppressus gladio et pyra in quē se pculsus iussit. et Cesar sanctificat. Sub oculis pa-
 cata fere erat ois hispania nisi q. pyrenei definentis scopulis inherente citrior alluebat oca-
 nus. Dic due valdidissime gētes Cantabri et Astures imunes iperij agitabant. Cantabroz et pe-
 ior et altior. et magis ptnar in rebellado aius fuit. Quinō cōtenti libertatē suā defendere. p. p. i
 mis et imperitare tentabant. vacceosq. et curgonios et aurigonas crebris incurfionibus fatiga-
 bant in hos igitur q. vebementius agere nūciabaf. non mendata expeditio. sed sumpta eff. p. p.
 venit legilamiaz castra posuit. inde partito exercitu totam in diem amplexus cantabiam effraz
 gentem ritu seraz p. p. in quā in dagine debellabat. Nec ab oceano quies. cū in festa classe ipsa quoq.
 terga hostium cederent. Primum a duersus cantabros sub menibus belgice preliatus ē. Hinc
 fuga et in eminentissimū vinium montē. qua maria prius oceanit. q. arma romana ascensura esse
 crederat. Tertio arracillū oppidū magna vi repugnat. captum in postremo fuit. medulli mō-
 tis obfidio que ppetua. xv. milium fossa comprehensum cinxit vndiq. simul adeunte romano.
 post q. extrema barbari vident. certatum igne ferro inter epulas venenoq. qd ibi vulgo et arbo-
 ribus tartis erpuimē. percipie mortes. seq. pars maior a captiuitate. que videbatur. vin dicau-
 re. Decp Antistium Firmū Agrippa legatos hibernans in taraconis maritimis Cesar accepit
 ipse p. p. hos deduxit mōtibus. hos obfidibus adstrinxit. hos sub corona iure belli vēdidit
 digna res lauro. digna curru. senatui visa est. et Cesar tantus erat. vt posset tripphos cōtemnere.
 Astures p. idē tps ingenti agmine a montibus suis descenderāt. nec temere sumptus. vt barba-
 ris ipare et possitis castris apud curā flumen trisaria in diuisio agmine. tria simul romanoz ca-
 stra aggredi parāt. fuisset et anceps et cruentū. et vtnā mutua clade certamē. tunc tam foribus.
 et subito. tā cū consilio venientib. nō dirigecini pdisset. a quibus p. p. mōtibus. Lanius cū exer-
 citu adueniens oppressisset cōsilia. Sic tamē quoq. non in cruento certamine. reliqas fust exer-
 citus valdidissimi ciuitas lancia crecepit. Vbi loci adeo certatū est. vt in captā vrbe fasces p. p. e
 tur egre dur i petram veniā. vt victorie romane stans potius esset q. incensa monumentū. Hic
 finis augusti bellicoz certaminū fuit. idē rebelladi finis hispanie certa. mor fides et eterna par-
 ci ipsoz ingenio in pacis paratē p. p. ior. et cū consilio Cesaris. q. fiducia montium timens. in
 quos se recipiebant castra sua sed que in plano erant habitare et in colere iussit. ingentis esse cō-
 silii illud obseruari caput. Natura regionis circa se ois aurifera minijq. et chyfocolle et alioz
 colorz feraz. igit exerceri solum iussit. sic astures vt latentes in pfundo opes suas atq. dimitas.
 dum alijs querūt nosse ceperūt. Omnibus ad occasum et meridiē pacatis gentibus. ad septen-
 trionē quoq. dūtarat intra rhenū atq. dānubiū. Itē ad orientē intra euz et euphratē. nili quo-
 q. reliqui. qui imunes imperij erant. sentiebāt in magnitudinem. et victoriā gentiū populi ro-
 mani reuerere. nam et septe misere legatos. et sarmate amicitia petentes. Scetes et habitate.
 q. sub ipso sole. Indicum gēmis et margaritis elephantos quoq. inter munera trabētes nihil
 magis q. longinquitatem vie i putabant quadriennii impleuerāt et in ipse hostiū color ab alio
 venire sole fatabat. Partū quoq. quasi victorie p. p. ior et rapta clade crassiana vitro signa retu-
 lere sic vbiq. cuncta atq. continua totius generis humani aut par fuit. aut p. p. ior. Aususq. tan-
 dem Caius Augustus septingentesimo ab vrbe condita anno ianuz geminū claudere. bisante
 se clausus sub Numa rege. et victa primū cartbagine. hinc cōuerfus ad pacē pronus in oia ma-
 la. et in luxuriam fluens seculum grauibz seuer itq. legibus multis coarctuit. ob hoc tot facia in
 gentia dictator p. p. ior. et pater patrie. Tractatum etiam in senatu an quia condidisset imperi-
 um Romulus vacare. sed sanctius et reuerentius ysum est nomen Augusti. vt. iam cum dux
 coli terras ipso nomine et titulo consecraretur.

Getulici
cognomen

Caius
in lycia pe-
rijt

Cantabri-
cum bellus

fossa

Astures

Pacantur
notissime
hispanie

scptbarū le-
gati arma-
tharum le-
gati

Aut. q. re-
moniter
ris legati
romani ve-
nerint

San 9.
claus 9.

Aurea Iustini Luciqz epitomata flozi
Aere tibi modico candide lector eme.
Contrahit iste Liti numerosa volumina liui.
Pompeij historias colligit ille Trogi.
Quam bene coniuncti.namqz hic vbi desinit.ille
Incipit.atqz vnum pene videtur opus.
Rite recognouit quos Iustinianus adunguem
Romanus. Felix lector amice Vale.

Marchus antonius Sabellicus. Jo.mattheo contareno viro patritio salutem.

Recognoui his paucis diebus Iustini. et Lucij Flozi Epitomen. Suiqz ea mihi lectio paruz
Iucunda non q: non vterqz sit amabilis. et vi hic ex Liuij maiestate multuz referens. ita ille ex
Trogi gravitate. Vex Romane. Peregrineqz historie imaginez velut duplici tabella intuitus
non sine dolore animi admonebat. Quantum in duobus viris quoz hi lineamenta verius qz
typu expressere. amiserit posteritas. Ceterz si fatoz inuidia ea fuit vt tata hoium Indole neces-
sario careremus. haud vulgaris gratia debetur his. per quos demum consecuti sumus vt si no
corpus. imaginē saltē tanta lucubrationū tenerem. qzqz. Proh dolor. ne hac quē ymbraz ni
si mendosam. claudam. et corruptā. librarioz siue inscitia. siue incuria ad posteros trāsmisit. scio
ego virū nostri tpis ingenio. et eruditione florentem in hoc multū opere adhibuisse. vt Florus
ipse qz emēdatissime legres. Sed vel suo ipsius iudicio. vel quod magis credo librarie officine
vitio paz qd voluit effecit. Quod tu vir eruditissime ita esse facile deprehendes. si recentia ex-
plaria. nisi ego quoqz. pari fraude sum deceptus. cū veteribus illis cōtuleris. Nihil.n.g. ad eaz
recognitionem attineret. que diligentissima esse poruit. a me pretermisum puto. nec Antonius
Doretus vir summa diligentia. ac supra qz dici possit accuratus. gerēde rei defuit. sz sic ego ene
fecerimus vide. ac boni consule. Vale.

a iiii b iiii c iiii d iiii e iiii f iiii g iiii h iiii i iiii

Venetijs. M.cccc. xcviij. die. vij. novembrio.

Handwritten text at the top of the page, likely a title or header, written in a cursive script.

Handwritten text line, possibly a date or a reference.

Main body of handwritten text, consisting of several lines of cursive script.

Handwritten text line, possibly a signature or a closing.

Handwritten text line, possibly a signature or a closing.

Large block of handwritten text at the bottom of the page, possibly a detailed note or a signature.

